

KERKORDE
van de
CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERKEN
IN NEDERLAND

het laatst gewijzigd en aangevuld door de synode van
DORDRECHT-C. & Z./NUNSPEET 2019-2022

INHOUD

KERKORDE	pag
Van de diensten art 2 – 28	4
Van de kerkelijke vergaderingen art 29 – 51	19
Van de leer art 52 – 55	25
Van de sacramenten en andere ceremonieën art 56 – 70	27
Van de censuur en kerkelijke vermaning art 71 – 81	32
Diverse bepalingen art 82 – 87	35
BIJLAGEN	37
DEEL I formulieren, reglementen en instructies	37
1.1 Instructie voor de deputaten voor de geestelijke verzorging van varenden	38
1.2 Instructie voor de deputaten voor het pastoraat in de gezondheidszorg	39
1.3 Instructie voor de deputaten voor de geestelijke verzorging van de militaire	40
1.4 Instructie voor de deputaten voor onderlinge bijstand en advies	41
1.5 Instructie voor deputaten voortijdige ambtsbeëindiging	43
1.6 Uitvoeringsregeling deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikanten	44
1.7 Regelingen emeritikas	48
1.7A uitkeringen ingegaan tot met 2013.....	48
1.7B uitkeringen ingegaan vanaf 2014.....	51
1.7C dienst begonnen na 2013	53
1.8 Voorlopige regeling voor het gestalte geven aan eenheid met kerken van gereformeerd belijden	55
1.8A Regeling voor het gestalte geven aan plaatselijke eenheid en samenwerking met gemeenten van gereformeerd belijden binnen de Protestantse Kerk in Nederland	56
1.9 Regelingen deputaten studie- en stimuleringsfonds	57
Bijlage bij art 9.....	59
1.10 Reglement voor de Theologische Universiteit	60
1.11 Vragen te stellen bij de bevestiging van hoogleraren van de Theologische Universiteit	66
1.12 Ondertekeningsformulieren	67
1.12A voor de (bijzondere) hoogleraren in de theologie	67
1.12B voor predikanten	68
1.12C voor ouderlingen en diakenen.....	68
1.13 Akte van aanstelling voor de hoogleraren aan de Theologische Universiteit ..	69
1.14 Concept-akte van ontslag van de ambtelijke dienst in de gemeente voor dienaren des Woords die tot hoogleraar benoemd zijn	70
1.15 Reglement voor het verlenen van emeritaat, verlof en ontslag aan de hoogleraren van de Theologische Universiteit	71
1.16 Akte van emeritaatsverklaring betreffende hoogleraren aan de Theologische Universiteit	73
1.17 Instructie voor de commissie van redactie van 'De Wekker'	74
1.18 Instructie voor deputaten evangelisatie	75
1.19 Regeling voor deputaten Kerk en Israël	76
1.20 Regeling voor de buitenlandse zending	78
1.21 Instructie voor de deputaten buitenlandse zending	80
1.22 Statuut voor de zendingswerkers in het buitenland	81
bijlage A conceptberoepsbrief	86
bijlage B conceptakte van aanstelling	86
bijlage C traktementsadvies	87
1.23 Regeling voor de uitzending van bijzondere zendingsarbeiders.....	88
1.24 Instructie voor de deputaten kerk en media	91
1.25 Instructie voor de deputaten diaconaat	92
1.26 Instructie voor de deputaten voor het contact met de overheid	93
1.27 Integrale Regeling voor Revisie- en Appelprocedure (IRRA)	94
1.28 Reglement op de kerkvisitatie	98
1.29 Reglement classicale diaconale vergaderingen	102
1.30 Jaarlijks gesprek ambtelijk werk - een handreiking ten dienste van het gesprek tussen kerkenraad en predikant	104
bijlage Het kader waarbinnen bovengenoemde gespreksnotitie een plaats dient te hebben	105
1.31 Reglement voor het deputaatschap kerkelijke archieven	108
1.32 Openlijke verklaring	110
1.33 Regeling voor de vertegenwoordiging van de kerken	111
1.34 Instructie voor de deputaten kerkjeugd en onderwijs	112
1.35 Instructie deputaten kerkorde en kerkrecht	113
1.36 Instructie voor de deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland	114
1.37 Instructie voor de quaestor van de generale synode	115
1.38 Instructie voor deputaten financiële zaken	116
1.39 Instructie voor de deputaten tot beheer van een landelijk kerkelijk bureau ...	118

1.40	Instructie voor de correspondentie met de buitenlandse kerken	119
1.41	Regelingen commissies seksueel misbruik i kerkelijke relaties	120
1.41A	regeling klachtencommissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties .. toelichting	120 123
1.41B	regeling beroepscommissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties...	124
1.42	Gedragscode voor predikanten en andere kerkelijke werkers	129
1.43	Handreiking kerkelijke tucht	132
1.44	Belijdenisvragen, ontleend aan Voetius	135
1.45	Formulier voor de openbare belijdenis des geloofs	136
1.46	Herstel in het ambt	137
1.47	Reglement interkerkelijke commissie geschiloplossing (ICG)	138

DEEL II richtlijnen, concepten en modellen 140

2.1	Rechtspositieregeling van niet ambtelijke medewerkers van deputaatschappen als bedoeld in artikel 84 lid 1 K.O.	141
	bijlage 1 model arbeidsovereenkomst lkb	145
	bijlage 2 model arbeidsovereenkomst kerkenraden	146
2.2	Concept-regeling voor de verkiezing en beroeping van dienaren des Woords	147
2.3	Concept-akte voor de toelating tot de dienst des Woords en der sacramenten	149
2.4	Concept-beroepsbrief	150
	bijlage 1 rechtsverhouding predikant en gemeente/kerkenraad	150
	bijlage 2 model overeenkomst tussen predikant en gemeente	150
	bijlage 3 financiële bijlage beroepsbrief	151
2.5	Modellen voor attesten ten behoeve van vertrekkende predikanten	153
2.6	Model voor akte van ontslag in verband met vertrek naar een kerk in het buitenland waarmee geen correspondentie wordt onderhouden	155
2.7	Model voor akte van ontslag in verband met vertrek naar een kerk in het buitenland waarmee correspondentie wordt onderhouden	156
2.8	Conceptovereenkomst tussen een kerk die een predikant voor de varenden beroept, en de deputaten voor de geestelijke verzorging van varenden	157
2.9	Concept-instructie voor een predikant voor de varenden.....	158
2.10	Concept-regeling voor de kerkelijke positie van predikanten belast met de geestelijke verzorging van militairen	159
2.11	Concept-akte van emeritaatsverklaring voor predikanten	160
2.12	Modellen voor attesten ten behoeve van vertrekkende evangelisten	161
2.13	Concept-instructie voor de zendingscommissie	163
2.14	Handleiding voor de taak van de classicaie zendingscommissie	164
2.15	Concept-regeling voor de verkiezing van ouderlingen en diakenen	165
2.16	Richtlijnen voor de regeling die in grote-stads-kerken getroffen kan worden	166
2.17	Regeling voor het beheer van de archiefbescheiden van een kerkelijke vergadering	167
2.18	Taak van de particuliere synode t.a.v. de rapporten van deputaatschappen ..	169
2.19	Attestatie voor belijdende leden	171
2.20	Attestatie voor doopleden	172
2.21	Attestatie voor schippers	173
2.22	Attestatie voor militairen	174
2.23	Attestatie voor emigrerende leden	175
2.24	Model voor legaten en erfstellingen	176
2.25	Regelingen voor gemeenten die overwegen samen te gaan of samen het beroepingswerk ter hand zullen nemen	177
	model A: gemeente A wordt opgeheven en geïntegreerd in gemeente B, waarbij in A een preekplaats blijft bestaan	177
	bijlage 1 aanvullende regeling m.h.o.o. herinstituering	178
	model B: gemeente A en gemeente B gaan samen en integreren volledig	178
	model C: gemeente A en gemeente B gaan samen en er ontstaan twee wijkgemeenten met twee wijkkerkenraden	179
	model D: overeenkomst tussen twee zelfstandige gemeenten die gezamenlijk een predikant beroepen	180

Woordenlijst 183

Register 185

- Art. 1. Om in de gemeente van Christus naar de vereiste orde te leven, zijn daarin nodig:
1. de diensten,
 2. de vergaderingen,
 3. het opzicht over de leer, de sacramenten en de kerkelijke plechtigheden,
 4. de christelijke tucht.

VAN DE DIENSTEN.

- Art. 2. De diensten zijn drie in getal; die van de dienaren des Woords, van de ouderlingen en van de diakenen.

Wie niet als dienaar des Woords mag optreden.

- Art. 3. In de dienst van Woord en sacramenten mogen alleen zij voorgaan, die daartoe wettig beroepen en bevestigd zijn.
Ten aanzien van hen die in strijd hiermee handelen en ondanks herhaalde vermaningen toch voortgaan, zal de classis oordelen of men hen voor scheurmakers verklaren of op andere wijze straffen zal.
1. Een kerkenraad kan een door hem bekwaam geachte broeder, hetzij ambtsdrager of gewoon lid, aan de classis presenteren met het verzoek de kerkenraad toestemming te verlenen om deze broeder onder opzicht van de kerkenraad een stichtelijk woord te laten spreken en andere arbeid in de gemeente te doen verrichten. De classis geeft deze toestemming niet dan nadat zij bij deze broeder met gunstige uitslag een onderzoek heeft ingesteld naar zijn genadegaven, zijn zuiverheid van belijdenis, zijn gave om de Schrift te verklaren en zijn welsprekendheid. (1947, 1965/6)
 2. Mocht de nood der kerken het wenselijk maken, dan kan de classis zulk een broeder toestemming verlenen tot het spreken van een stichtelijk woord in de gemeenten van het classicaal ressort. Deze toestemming mag echter alleen gegeven worden indien de classis opnieuw een onderzoek als onder 1 genoemd met gunstige uitslag heeft ingesteld. (1908, 1965/6)
 - Wanneer een classis een aanvraag krijgt voor toestemming voor het spreken van een stichtelijk woord, zal de classis zich ervan vergewissen dat er daadwerkelijk sprake is van een nood der kerken;
 - wanneer de classis besluit toestemming te geven voor het spreken van een stichtelijk woord, wijst de classis een predikant aan om de betrokkene te begeleiden;
 - tot die begeleiding behoort ook het zoeken naar mogelijkheden voor verdere vorming en opleiding;
 - de bevoegdheid tot het spreken van een stichtelijk woord wordt verleend voor de periode van drie jaar. Daarna is verlenging mogelijk, met telkens eenzelfde periode;
 - voor het aanvragen van verlenging van de bevoegdheid is een positief getuigenis nodig van de kerkenraad van de betrokkene over zijn leer en leven en functioneren in de gemeente, en een positief getuigenis van de predikant die door de classis als begeleider is aangewezen, waarbij deze ook meeweegt of er voldoende voortgang is aangetoond in vorming en opleiding.
 3. Indien de nood van de kerken dit wenselijk maakt, kan de particuliere synode hem eveneens toestemming geven tot het spreken van een stichtelijk woord in de gemeenten van het ressort van deze synode, mits hij minstens drie jaar het recht bezit om in zijn eigen classicaal ressort een stichtelijk woord te spreken en zijn classis hem in een schriftelijk rapport aanbeveelt. (1928)
 4. Indien zulk een broeder tevens ambtsdrager is, blijft hij onderworpen aan het in art. 27 K.O. bepaalde omtrent de diensttijd van ouderlingen en diakenen.
 5. Indien zulk een broeder uit zijn gemeente vertrekt, vervalt het hem verleende recht.
 6. Iemand die volgens art. 3 K.O. gerechtigd is tot het spreken van een stichtelijk woord, mag geen openbare geloofsbelijdenis afnemen. (1953)
 7. Een kerkenraad kan een broeder, hetzij een ambtsdrager of gewoon lid, die zich geroepen voelt tot en de bekwaamheid heeft voor de gespecialiseerde arbeid van de geestelijke verzorging van verstandelijk en lichamelijk gehandicapten die door hun handicap de normale vorm van de Woordverkondiging in de gemeente niet kunnen volgen, presenteren aan de classis met het verzoek deze broeder een stichtelijk woord te laten spreken in eigen gemeente en in de gemeenten van het classicaal ressort ten behoeve van de bovengenoemde leden der gemeente. De classis geeft deze toestemming niet dan nadat zij bij deze broeder met gunstige uitslag een onderzoek heeft ingesteld naar zijn genadegaven, zijn zuiverheid van belijdenis en zijn gave om de Schrift te verklaren.
Een broeder die in deze arbeid het recht ontving tot het spreken van een stichtelijk woord, is gerechtigd ten behoeve van deze leden der kerken de predikant bij te staan in de bediening van de sacramenten, huwelijksbevestiging en het afnemen van belijdenis des geloofs.
Mocht de nood van de geestelijke verzorging van de lichamelijk en verstandelijk gehandicapten die door hun handicap de normale vorm van de Woordverkondiging in de gemeente niet kunnen volgen, het wenselijk maken, dan kan de particuliere synode hem eveneens toestemming geven tot het spreken van een stichtelijk woord op gelijke wijze als hierboven bedoeld in de gemeenten van het ressort van deze synode. Zijn classis zal hem in een schriftelijk rapport aanbevelen. Gelet op het gespecialiseerde karakter van deze arbeid kunnen ook andere particuliere synoden aan deze broeder, na ingewonnen schriftelijk advies van zijn kerkenraad en van de particuliere synode in wier ressort hij reeds dit recht heeft, het recht verlenen tot het spreken van een stichtelijk woord binnen haar ressort. (1968/9)

8. Een kerkenraad is gerechtigd een belijdend lid der kerken, dat daartoe een bepaalde opleiding heeft gevolgd of anderszins daartoe bekwaam is – wat in beide gevallen uit een door de kerkenraad in te stellen onderzoek moet blijken – een bijzondere opdracht te verlenen, betrekking hebbend op de opbouw van de gemeente of de voortgang van het werk in Gods Koninkrijk ¹).
Hierbij gelden de volgende regels:
 - a. degene die de opdracht ontvangt zal schriftelijk hebben te verklaren zich in zijn werk trouw te zullen houden aan de Heilige Schrift, de belijdenis der kerken en de geldende kerkorde;
 - b. het verlenen van deze opdracht brengt geen enkele bevoegdheid tot het vervullen van enige ambtelijke dienst als bedoeld in artikel 2 K.O. met zich mee;
 - c. de bijzondere opdracht die verleend wordt, dient te worden vastgelegd in een nauwkeurig omschreven dienstovereenkomst, die ter goedkeuring aan de classis zal worden voorgelegd;
 - d. in de onder c genoemde overeenkomst zullen ook de tijdsduur van de overeenkomst en de wijze van levensonderhoud worden vastgesteld, waarbij rekening zal worden gehouden met de door deputaten voor financiële zaken te geven richtlijnen. (1983)
- ¹ Rechtspositieregeling van kerkelijk werkers en medewerkers van deputaatschappen: bijlage 2.1

Toelating tot het ambt van dienaar des Woords.

- Art. 4. De toelating tot de dienst van Woord en sacramenten omvat: de beroeping, het examen, de goedkeuring en de bevestiging:
1. De beroeping. De kerkenraad beroept onder aanroeping van de naam des Heren na verkiezing door de gemeente overeenkomstig de plaatselijk vastgestelde regeling. In de kerken zonder predikant adviseert de consulent. Beroepen mag worden alleen hij, die beroepbaar is gesteld door het curatorium van de Theologische Universiteit of volgens art. 8 K.O.
 2. Het examen. Het peremptoir examen naar leer en leven wordt afgenomen door de classis ten overstaan van de deputaten art. 49 K.O.
 3. De goedkeuring. De goedkeuring van de gemeente bestaat daarin, dat geen wettige bezwaren tegen de beroeping worden ingebracht. Daartoe wordt op twee opeenvolgende zondagen aan de gemeente bekend gemaakt wie bevestigd zal worden.
 4. De bevestiging. De openbare bevestiging heeft plaats in de dienst des Woords volgens het daartoe opgestelde formulier. Naast de bevestiger kan aan de handoplegging ook deelgenomen worden door de ouderlingen (1 Tim. 4:14) alsmede door andere predikanten, die daartoe door de kerkenraad worden uitgenodigd.
 1. De generale synode spreekt uit, dat een kerkenraad niet mag overgaan tot het beroepen van een kandidaat tot de heilige dienst, voordat de beroepbaarstelling officieel door het curatorium is bekend gemaakt. (1953)
 2. De synode besluit, dat, wanneer de kandidaat binnen een jaar geen beroep heeft ontvangen of in overweging heeft genomen, hij zich opnieuw met het curatorium in verbinding moet stellen, teneinde de verlenging van zijn beroepbaar verklaard zijn en het preekconsent te verkrijgen, hetgeen telkens opnieuw voor een jaar kan worden verlengd, zulks ter beoordeling van het curatorium, met dien verstande dat de beroepbaarstelling in de regel niet langer dan in totaal vijf jaar na de datum van ingang gehandhaafd blijft. (1992)
 3. Betreffende het peremptoir examen geldt het volgende:
 - a. Het examen wordt afgenomen door de predikanten van de classis waaronder de gemeente ressorteert die de kandidaat beriep. Dit geschiedt ten overstaan van de gedeputeerden naar art. 49 K.O. van wie de meerderheid aanwezig moet zijn; in geval van verhindering worden deze gedeputeerden vervangen door hun secundi. Nadat de classis afzonderlijk het door haar gevraagde testimonium van het college van hoogleraren van de Theologische Universiteit met betrekking tot leer en leven van de examinandus, alsmede de getuigschriften van de kerkenraad(aden) onder wiens(wier) opzicht hij tijdens zijn studie stond (staat), en de door hem over te leggen beroepsbrief en verklaring van aanneming, alsmede het bewijs van de goede uitslag van het kandidaatsexamen c.q. doctoraal examen en de verklaring van de beroepbaarstelling heeft onderzocht, houdt de kandidaat een korte preek over een tekst hem veertien dagen tevoren namens de classis opgegeven.
Bij het examen wordt een onderzoek ingesteld:
 1. naar het inzicht in de Heilige Schrift en de bekwaamheid om haar te verklaren, blijkende uit het geven van exegese van enkele Schriftgedeelten waartoe hem minstens twee gedeelten uit het Oude Testament en twee uit het Nieuwe Testament worden opgegeven;
 2. naar de kennis van en het inzicht in de leer van de kerken in aansluiting aan de belijdenisgeschriften;
 3. naar de bekwaamheid om het Woord van God te bedienen welke behalve uit de gehouden preek moet blijken in een gesprek over de prediking;
 4. naar het inzicht in de beginselen van kerkregering en de kennis van de kerkorde;
 5. naar zijn persoonlijke verhouding tot de Here en de beweegredenen om te staan naar het ambt van dienaar des Woords in de Christelijke Gereformeerde Kerken.

De duur van het examen is ongeveer drie uur.

Wanneer de classis in tegenwoordigheid van de gedeputeerden over het gehouden examen heeft beraadslaagd en de gedeputeerden na onderlinge samenspreking en stemming hun gemeenschappelijk advies hebben uitgebracht, beslist de classis door schriftelijke stemming over het al of niet toelaten van de kandidaat. Indien het advies van gedeputeerden in tegenstelling tot het oordeel van de classis afwijzend is, beslist de particuliere synode.

Wanneer een minderheid van de deputaten zich niet kan neerleggen bij het oordeel van de meerderheid, zich daarbij beroept op de Schrift, de belijdenis of de kerkorde, en tijdens de vergadering zelf te kennen geeft de zaak te zullen voorleggen aan de particuliere synode, beslist de particuliere synode, die met het oog daarop eerder kan worden samengeroepen, en zal de classis hangende dit beroep op de particuliere synode, geen effect verlenen aan een besluit om een kandidaat toe te laten tot de dienst des Woords en der sacramenten. (1986)

In geval een kandidaat bij het peremptoir examen wordt afgewezen, blijven de betrokken gemeente en de kandidaat verbonden, tenzij zij bij onderling goedvinden de beroeping als vervallen beschouwen. Bij gunstige uitslag van het examen wordt de kandidaat toegelaten tot de dienst des Woords en der sacramenten waarvan hem akte wordt verleend. Hierna zal hij de formulieren van enigheid staande de vergadering ondertekenen. (1962, 1965/66, 1980) *)

- b. Wanneer iemand door een classis naar art. 8 K.O. preparatoir is geëxamineerd en hij een roeping aanneemt binnen het ressort van deze classis, zal hij eveneens het bovengenoemde peremptoir examen afleggen. (1965/6)
- c. De generale synode heeft het volgende als richtlijn aanvaard:
 1. wanneer een kandidaat is afgewezen door de classis, zal hij niet binnen de termijn van een half jaar in een andere classis peremptoir examen kunnen afleggen;
 2. wanneer deputaten art. 49 K.O. van een andere particuliere synode betrokken zijn bij het peremptoir examen dat een kandidaat heeft af te leggen, zullen zij van deputaten van de particuliere synode, binnen welker ressort hij is afgewezen, in een hiervoor te houden vergadering, de nodige informatie ontvangen. (1986)
4. Betreffende de overkomst van predikanten uit andere kerken is bepaald:
 - a. Wanneer een predikant of beroepbaar gesteld kandidaat uit een andere kerkgemeenschap in ons land wenst toegelaten te worden tot het predikambt in de Christelijke Gereformeerde Kerken, gelden de volgende bepalingen:
 1. Hij wendt zich tot de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk, waaronder zijn woonplaats ressorteert.
 2. De kerkenraad draagt hem voor aan de classis.
 3. Hij moet goede getuigenissen aangaande belijdenis en levenswandel overleggen, indien mogelijk uit eigen kerkgemeenschap.
 4. De classis stelt daarna een nauwkeurig onderzoek in naar de beweegredenen voor zijn verzoek, alsmede naar zijn verhouding tot de Here en zijn roeping tot het ambt.
 5. De classis doet onderzoek naar zijn verhouding tot eventueel door de Christelijke Gereformeerde Kerken betwiste leerstellingen van die kerkgemeenschap.
 6. Wanneer de classis gunstig oordeelt, zal zij ten overstaan van de deputaten naar art. 49 K.O. een colloquium doctum houden, wanneer het geldt predikanten, die afgestudeerd zijn aan een theologische (hoge)school of universiteit.
Kandidaten zullen met overlegging van hun diploma's preparatoir geëxamineerd worden.
 7. Daarna zal de classis, bij gunstige uitslag, hem beroepbaar stellen in de Christelijke Gereformeerde Kerken.
 8. In de vergadering van de classis zal hij de verklaring ondertekenen, die voor dienaren des Woords in 1619 is vastgesteld (1913, 1947) ¹⁾
 - b. 1. Een kerkenraad die van plan is een beroep uit te brengen op een predikant of beroepbaar gestelde kandidaat uit een kerkgemeenschap in het buitenland waarmee wij geen of beperkte correspondentie onderhouden, zal in een vroeg stadium van het beroepingswerk aan deputaten buitenlandse kerken om advies vragen. Deputaten geven dit advies schriftelijk en gemotiveerd. In dit advies wordt specifieke aandacht geschonken aan de situatie van het kerkverband van de te beroepen predikant, de opleiding in diens kerken en overige relevante informatie.
Vervolgens zal de kerkenraad de gemeente bijeenroepen voor een stemming. Deze stemming is nog voorlopig en onder voorbehoud van het advies dat de classis geeft. Wanneer de stemming positief verlopen is, vraagt de kerkenraad vervolgens advies aan de classis. De classis zal dit advies pas geven nadat zij heeft kennisgenomen van het schriftelijke advies van genoemde deputaten.
Wanneer het inzicht van de classis niet in overeenstemming is met de mening van deputaten, zal de classis het nemen van een beslissing opschorten. De classis zal de zaak opnieuw behandelen in aanwezigheid van de deputaten naar art. 49 K.O. en van minstens drie deputaten van het deputaatschap buitenlandse kerken.
Wanneer de classis haar goedkeuring heeft gegeven, brengt de kerkenraad het beroep daadwerkelijk uit. Indien de desbetreffende persoon de roeping van de gemeente aanneemt, zal hij niet tot de bediening van Woord en sacramenten in de Christelijke Gereformeerde Kerken worden toegelaten en in de gemeente die hem beriep, bevestigd worden, vóór hij zich ter classisvergadering met gunstige uitslag heeft onderworpen aan een *colloquium doctum*. Voordat dit colloquium kan plaatsvinden, dient een predikant bij deze classis een afschrift van zijn beroepsbrief en een verklaring van aanneming te overleggen. Daarnaast levert hij ook enkele

- goede getuigschriften in aangaande zijn belijdenis en levenswandel. Een beroepbaar gestelde kandidaat levert bij de classis een getuigschrift in als bewijs dat hij de vereiste studie aan een universiteit of theologische (hoge)school heeft volbracht en toegelaten is om te staan naar het ambt van dienaar des Woords. Ook hij levert daarnaast enkele goede getuigschriften in aangaande zijn belijdenis en wandel. Bij het *colloquium doctum* wordt eenzelfde mate van kennis vereist als bij een gewoon peremptoir examen in de Christelijke Gereformeerde Kerken. De classis zal bij elk colloquium worden bijgestaan door de deputaten naar art. 49 K.O. (2013)
2. Wanneer het gaat om een predikant of beroepbaar gesteld kandidaat uit een kerkgemeenschap waarmee wij volledige correspondentie onderhouden of een predikant die voorheen de Christelijke Gereformeerde Kerken heeft gediend en is overgegaan naar een kerkgemeenschap waarmee wij beperkte of volledige correspondentie onderhouden, dan zal dezelfde gedragslijn gevolgd worden als bij een predikant die binnen ons eigen kerkverband beroepen wordt; alleen met dit verschil dat onder leiding van de classis en in aanwezigheid van deputaten naar art. 49 K.O. niet een colloquium maar een broederlijk gesprek zal plaatsvinden. In dat gesprek gaat het om de wederzijdse herkenning inzake de leer, met name op punten die in (een van beide) kerkverbanden of in de actuele kerkelijke situatie een bijzondere rol spelen. Kerkenraden wordt geadviseerd de hulp van een classicale begeleidingscommissie in te roepen om zowel de betreffende predikant of kandidaat als de kerkenraad met raad en daad bij te staan tijdens zijn 'kerkelijke inburgering' (*Acta* 2007, art. 126 nr. 4).
 - c. Wanneer een emerituspredikant uit een buitenlandse kerk waarmee onze kerken volledige correspondentie hebben, wenst over te komen, kan hij de rechten van emerituspredikant in onze kerken ontvangen. Daartoe vraagt hij een colloquium aan bij de classis waartoe de gemeente behoort waar hij lid wenst te worden. Na positieve uitslag ontvangt hij de rechten van een emerituspredikant.
 - d. Omtrent een predikant die geen wetenschappelijke opleiding heeft genoten en wenst te worden toegelaten tot het predikambt in de Christelijke Gereformeerde Kerken, geldt het volgende:
 1. Hij wendt zich tot de kerkenraad der Christelijke Gereformeerde Kerk, waaronder zijn woonplaats ressorteert.
 2. De kerkenraad draagt hem voor aan de classis.
 3. Hij moet goede getuigenissen aangaande belijdenis en levenswandel overleggen, zo mogelijk uit eigen kerkgemeenschap.
 4. De classis stelt een onderzoek in naar de wijze, waarop hij in het ambt is gesteld.
 5. De classis onderzoekt nauwkeurig de beweegredenen waarom hij christelijk gereformeerd is geworden, alsmede roeping en genadestaat.
 6. Bij gunstige uitslag zal de classis, bijgestaan door deputaten naar art. 49 K.O., hem een korte preek laten houden over een hem opgegeven tekst. Na beoordeling van zijn singuliere gaven zal gestemd worden, of men al dan niet zal voortgaan.
 7. Als tot voortgaan besloten wordt, zal een onderzoek worden ingesteld naar de algemene ontwikkeling, rechtzinnigheid, eenvoudige kennis van de praktische predikkunde en de bearbeiding van de gemeente.
 8. Bij gunstige uitslag zal hij minstens drie maanden moeten voorgaan in gemeenten van de classis, terwijl dan door vier daartoe aangewezen kerkenraden – bij voorkeur kerkenraden wier voorzitters dienaren des Woords zijn – rapport over zijn preken zal worden uitgebracht.
 9. Daarna zal hij zich ter classis mogen vervoegen, om naar art. 8 K.O. geëxamineerd en beroepbaar gesteld te worden.
 10. Indien met de predikant de gemeente, waaraan hij verbonden was, zich geheel of gedeeltelijk bij de Christelijke Gereformeerde Kerken aansluit en zijn arbeid hier nodig blijkt, geldt het volgende: Nadat met gunstige uitslag voldaan is aan de bepalingen, genoemd in 1 tot 7, kan de classis hem toestaan een stichtelijk woord in zijn gemeente te spreken en zijn arbeid daar voort te zetten, gelijk voorheen geschiedde; deze toestemming geldt telkens voor ten hoogste zes maanden. Evenwel blijft ook voor hem in die tijd het bepaalde in 8 en 9 van kracht.
 11. Na de beroepbaarstelling volgt de ondertekening van de verklaring, voor dienaren des Woords opgesteld in 1619 (1913, 1947, 2001, 2004) ')
 5. Inzake het voorgaan van predikanten uit het buitenland gelden de volgende regels:
 - a. Wanneer een predikant bij een langer durend verblijf in Nederland in de Christelijke Gereformeerde Kerken wenst voor te gaan, dient een verzoek daartoe tijdig door hem of ten behoeve van hem te worden ingediend bij deputaten buitenlandse kerken. Een predikant uit een buitenlandse kerk waarmee de Christelijke Gereformeerde Kerken in correspondentie staan dan wel kerkelijk contact onderhouden of samenwerken binnen de International Conference of Reformed Churches (ICRC) kan bij een langer durend verblijf in Nederland in principe toestemming ontvangen om in de Christelijke Gereformeerde Kerken voor te gaan. Hij dient daartoe de volgende procedure te volgen:
 1. Hij dient het verzoek om in de Christelijke Gereformeerde Kerken te mogen voorgaan in bij de deputaten voor correspondentie met buitenlandse kerken.
 2. Deze deputaten nemen zo spoedig mogelijk een beslissing.
 3. Bij een gunstige beslissing wordt hiervan mededeling gedaan in het officieel orgaan van de Christelijke Gereformeerde Kerken.
 4. De deputaten voornoemd hebben te allen tijde het recht het gegeven verlof in trekken, doch zullen dit, buitengewone omstandigheden voorbehouden, niet doen dan na samenspreking met de betrokkene.

5. De verleende toestemming vervalt automatisch wanneer de betrokkene een roeping heeft aanvaard van een kerk uit een andere kerkgemeenschap in ons land.
- b. Wanneer een kerkenraad een predikant uit het buitenland tijdens een kortdurend verblijf in Nederland in zijn gemeente wenst te laten voorgaan, dient de betreffende kerkenraad hierover in contact te treden met deputaten buitenlandse kerken.
 1. Een predikant uit een buitenlandse kerk waarmee de Christelijke Gereformeerde Kerken in correspondentie staan dan wel kerkelijk contact onderhouden of samenwerken binnen de International Conference of Reformed Churches (ICRC), mag bij een kortdurend bezoek aan Nederland zondermeer in een Christelijke Gereformeerde Kerk voorgaan. De kerkenraad die hem uitnodigt zal hiervan tijdig melding maken bij deputaten buitenlandse kerken.
 2. Een predikant uit een buitenlandse kerk waarmee de Christelijke Gereformeerde Kerken niet in correspondentie staan, geen kerkelijk contact onderhouden of samenwerken binnen de International Conference of Reformed Churches (ICRC), mag bij een kortdurend bezoek aan Nederland alleen dan in een Christelijke Gereformeerde Kerk voorgaan, als zowel de uitnodigende kerkenraad als deputaten buitenlandse kerken ervan overtuigd zijn dat de prediking van de betreffende predikant geen spanning zal opleveren met het gereformeerde belijden. Om zich hiervan te vergewissen zal de uitnodigende kerkenraad hierover met de betreffende predikant in contact treden en deputaten tijdig in kennis stellen van de inhoud van dit overleg. Desgewenst kunnen deputaten zich ook in verbinding stellen met de betreffende predikant om een verantwoorde beslissing te kunnen nemen, hetgeen zij zo spoedig mogelijk zullen doen. (2007)²);³);⁴)
6. In zendingsgemeenten (zie art. 21 K.O.) kan aan een evangelist het recht worden verleend alle dingen te doen die behoren bij zijn specifieke taak en voortvloeien uit zijn positie als 'bijzondere dienaar des Woords'. Deze 'evangelist naar artikel 4 K.O.' zal zich inzetten als pionier en opbouwwerker voor het stichten en opbouwen van zendingsgemeenten.

Betreffende deze evangelist is bepaald:

 - a. deze evangelist wordt benoemd door de kerkenraad, die verantwoordelijk is voor het werk ten dienste van de zendingsgemeente. De aanstelling geschiedt in een dienstverband volgens de regeling kerkelijk werkers van het landelijk Dienstenbureau;
 - b. benoeming en bevestiging van deze evangelist vinden plaats nadat op de classis gebleken is
 - a. dat hij vol is van geloof en van de Heilige Geest en zich geroepen weet tot het werk van een evangelist.
 - b. dat hij de gave heeft ontvangen van het inzicht in de Heilige Schrift;
 - c. dat hij inzicht heeft in de leer van de kerken in aansluiting aan de belijdenisgeschriften;
 - d. dat hij bekwaamheid heeft om Gods Woord te verkondigen;
 - e. dat hij inzicht heeft in de beginselen van de kerkregering en de kennis van de kerkorde;
 - c. om te kunnen worden beroepen als evangelist naar artikel 4 K.O. is minimaal een afgeronde hbo-opleiding theologie noodzakelijk;
 - d. het onderzoek om beroepbaar gesteld te mogen worden als evangelist op de classis (zie lid b) kan door de kandidaat-evangelist aangevraagd worden bij de classis waaronder zijn gemeente ressorteert, onder overlegging van een positief attest van zijn kerkenraad en bewijs van de voltooide theologische opleiding. Het onderzoek op de classis vindt plaats naar analogie van het bepaalde in art. 4 lid 3a K.O., in aanwezigheid van deputaten art. 49 K.O. Als de classis een verklaring van beroepbaarstelling als evangelist heeft afgegeven, kan een zendingsgemeente overgaan tot beroepen van de kandidaat-evangelist. Tot die tijd ontvangt de kandidaat-evangelist gedurende twee jaar de bevoegdheid om onder toezicht van een kerkenraad voor te gaan in diensten in zendingsgemeenten. Ook krijgt hij begeleiding van een predikant of ervaren evangelist toegewezen. Wanneer er na twee jaar geen beroep is uitgebracht beslist de classis over eventuele verlenging van de preekbevoegdheid;
 - e. na verkiezing en beroeping door een zendingsgemeente volgt een toelastend onderzoek op de classis waaronder de zendingsgemeente ressorteert die de evangelist beriep. Voor dit onderzoek is een positief getuigenis nodig van de predikant die de kandidaat-evangelist gedurende de tijd voor het beroep begeleidde of van de kerkenraden onder wier opzicht hij tijdens die periode werk verricht heeft, het overleggen van de beroepsbrief en verklaring van aanneming, alsmede het bewijs van de afgeronde theologische studie en verkregen beroepbaarstelling. Tijdens dit toelastend examen, waarbij opnieuw deputaten art. 49 K.O. aanwezig zijn, wordt nogmaals onderzoek gedaan naar leer en leven en naar bekwaamheid tot het ambt. Na positieve uitslag van dit onderzoek kan de kerkenraad overgaan tot de bevestiging van de evangelist. De kerkenraad voegt de verklaring van bevoegdheid van de classis bij de aanstellingsbrief (2010);
 - f. de evangelist ontvangt bij zijn bevestiging in een zendingsgemeente de bevoegdheid om Woord en sacramenten te bedienen in alle zendingsgemeenten;
 - g. na bevestiging van de evangelist zal een aanvullende academische vorming aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn plaatsvinden. De kerkenraad die de evangelist beroept, beslist op welke termijn deze opleiding zal zijn afgerond. Dit geschiedt in overleg met de classis, bij de indiensttreding;
 - h. de evangelist ontvangt na afronding van de aanvullende academische vorming de bevoegdheid om Woord en sacramenten te bedienen in alle gemeenten. Ook zal zijn dienstverband volgens de regeling kerkelijk werkers omgezet worden in een dienstverband vergelijkbaar met de regelingen voor predikanten. Beroepbaar blijft hij alleen in zendingsgemeenten.
 - i. nadat het dienstverband van de evangelist beëindigd wordt, behoudt hij gedurende drie jaar het recht om Woord en sacramenten te bedienen. Wanneer hij tijdens die periode geen nieuw beroep heeft

- ontvangen en aangenomen, zal de classis, gehoord het advies van deputaten naar art. 49 K.O., het besluit nemen titel en bevoegdheden verbonden aan het ambt van evangelist in te trekken;
- j. een evangelist naar artikel 4 K.O. kan zijn dienstverband beëindigen na goedkeuring van de kerkenraad en de classis.
 - k. een evangelist naar artikel 4 K.O. kan beroepen worden naar een andere zendingsgemeente. Na aanneming van dat beroep is goedkeuring van de classis nodig ⁵⁾.

- ¹ Ondertekeningsformulier predikanten: bijlage 1.12B
- ² Conceptregeling voor de verkiezing en beroeping van dienaren des Woords: bijlage 2.2
- ³ Conceptakte voor de toelating tot de dienst des Woords en der sacramenten: bijlage 2.3
- ⁴ Conceptberoepsbrief: bijlage 2.4
- ⁵ Modellen voor attesten ten behoeve van vertrekkende evangelisten: bijlage 2.12

Beroeping naar een andere gemeente.

Art. 5. De beroeping van een dienaar des Woords, die reeds aan één van de kerken verbonden is, moet eveneens geschieden door de kerkenraad, na verkiezing door de gemeente en met inachtneming van de plaatselijk daarvoor vastgestelde regeling. Tevens is na aanneming van het beroep de goedkeuring van de classis vereist. De beroepen predikant dient aan de classis een goede attestatie inzake leer en leven te tonen. Nadat zijn naam op twee achtereenvolgende zondagen aan de gemeente is meegedeeld en geen wettig bezwaar is ingebracht, volgt de bevestiging met gebruikmaking van het vastgestelde formulier.

1. Geen kerk mag in dezelfde vacature meer dan eenmaal binnen de tijd van twee jaar dezelfde predikant beroepen dan in zeer bijzondere gevallen waarin de predikant verklaart dat hij op zijn eerst genomen beslissing moet terugkomen, of bij geheel gewijzigde omstandigheden; in beide gevallen met toestemming van de classis waaronder de kerk ressorteert, nadat de classicale vergadering de gronden heeft beoordeeld waarop de herhaalde beroeping zou berusten. (1959)
2. Een kandidaat die voor het beroep van een gemeente bedankt, kan later als predikant niet binnen de tijd van drie jaar in die vacature worden beroepen. (1968/9)
3. Een predikant zal niet langer dan drie, en een kandidaat niet langer dan zes weken een beroep in overweging mogen houden, terwijl het beroep als vervallen beschouwd wordt, wanneer het langer dan drie resp. zes weken in beraad wordt gehouden. (1872)
4. De approbatie van de volgens art. 10 K.O. afgegeven attesten van een predikant, beroepen in een andere classis, zal bij de classis waar hij beroepen is, kunnen geschieden door twee daartoe aangewezen kerkenraden, welke al de kerkenraden van de classis tot hun vergadering uitnodigen. Bij afwezigheid van de uitgenodigde kerkenraden worden deze geacht stilzwijgend met de approbatie in te stemmen. (1925) ¹⁾
5. Daar een korte ambtelijke bearbeiding van een gemeente tegen haar belang strijdt, wordt de kerkenraden ernstig ontraden om predikanten die nog geen drie jaar in hun gemeente werkzaam zijn, te beroepen, terwijl de predikanten worden vermaand, niet zonder volstreekte noodzakelijkheid hun gemeente zo spoedig te verlaten. (1849, 1854, 1968/9)
6. Als een predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland een gunstige beslissing neemt op een roeping, door een gemeente van een andere kerkgemeenschap in Nederland op hem uitgebracht, gelden de volgende regels:
 - a. De betrokken predikant houdt door deze beslissing onmiddellijk op predikant der Christelijke Gereformeerde Kerken te zijn, zodat hij terstond het recht verliest enige ambtelijke arbeid in deze kerken te verrichten.
 - b. De kerkenraad betaalt aan de predikant het traktement nog uit tot het einde van de lopende kalendermaand en is nadien van elke verplichting van financiële aard, het genot van eventueel vrije woning inbegrepen, ontslagen.
 - c. De kerkenraad geeft van een en ander terstond kennis aan de kerken.
7. Als een predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland een roeping aanneemt van een kerk in het buitenland, waarmee de Christelijke Gereformeerde Kerken geen correspondentie onderhouden, geldt het volgende:
 - a. De kerkenraad en de twee onder 4. genoemde kerkenraden, als classis contracta, stellen zo spoedig mogelijk de datum vast, waarop aan de betrokken predikant ontslag uit de dienst wordt verleend; als regel geldt dat deze datum niet later mag gesteld worden dan zes weken na de datum van aanneming van het beroep.
 - b. Tot de in het voorgaande lid genoemde datum mag de betrokken predikant ambtelijke arbeid in de Christelijke Gereformeerde Kerken verrichten.
 - c. Alleen tot deze datum is de kerkenraad verplicht het overeengekomen traktement uit te betalen en de predikant in het genot van eventueel vrije woning te laten; na die datum is de kerkenraad van alle financiële verplichtingen, het genot van eventueel vrije woning inbegrepen, zoals die neergelegd zijn in de beroepsbrief en in eventueel nader vastgelegde regeling(en), ontslagen.
 - d. Door de kerkenraad wordt, met advies van de consulent, aan de predikant een akte van ontslag gegeven. ²⁾

- e. De kerkenraad verzoekt ook aan de classis een akte van ontslag aan de predikant te verlenen, welke dit verzoek inwilligt, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de bestaande modellen, naar de omstandigheden gewijzigd.
- 8. Als een predikant een roeping aanneemt van een kerk in het buitenland, waarmede onze kerken in correspondentie zijn getreden, geldt de volgende regeling:
 - a. De kerkenraad stelt zo spoedig mogelijk de datum vast, waarop het door de kerkenraad te verlenen ontslag zal ingaan; deze datum is dezelfde als de datum, waarop de predikant in een officiële dienst des Woords afscheid zal nemen van de gemeente.
 - b. Alleen tot de in het voorgaande lid genoemde datum is de kerkenraad verplicht het overeengekomen traktement uit te betalen en de predikant in het genot van eventueel vrije woning te laten; na die datum is de kerkenraad van elke financiële verplichting, zoals die in de beroepsbrief en eventueel nadere regeling(en) is opgenomen, ontslagen, met uitzondering van de toezeggingen met betrekking tot artikel 13, rekening houdend met het aantal dienstjaren in de CGK.
 - c. De kerkenraad verleent de predikant een akte van ontslag, welke akte tevens attestatie is van leer en leven.³⁾
 - d. De kerkenraad verzoekt de classis aan de predikant een akte van ontslag te verlenen, welke dit verzoek inwilligt, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de bestaande modellen, naar de omstandigheden gewijzigd. (1953)⁴⁾

¹ Modellen voor attesten ten behoeve van vertrekkende predikanten: bijlage 2.5

² Model voor akte van ontslag in verband met vertrek naar een kerk in het buitenland waarmee geen correspondentie wordt onderhouden: bijlage 2.6

³ Model voor akte van ontslag in verband met vertrek naar een kerk in het buitenland waarmee correspondentie wordt onderhouden: bijlage 2.7

⁴ Regelingen voor samenwerking in beroepingswerk: bijlage 2.25

Samenwerkingsgemeenten kunnen voor een reglement raadplegen de website <http://kerkelijkheid.nl/wie-is-doe/doe-overleg>

Beroeping tot bijzondere arbeid buiten de CGK.

Art. 6. Een dienaar des Woords zal een benoeming tot bijzondere arbeid zoals het geven van godsdienstonderwijs verbonden met pastorale arbeid aan protestants-christelijke scholen, geestelijke verzorging van militairen of varenden, in de gezondheidszorg, in penitentiare inrichtingen en dergelijke alleen mogen aannemen wanneer hij verbonden blijft aan een gemeente. De verhouding waarin deze dienaar tot de betrokken gemeente staat, dient geregeld te worden onder goedkeuring van de classis.

1. In uitzonderlijke situaties, zulks ter beoordeling van de betreffende kerkenraad en de classis, waaronder die kerkenraad ressorteert, kunnen ook kandidaten, die in de kerken beroepbaar zijn gesteld, voor bijzondere arbeid worden beroepen. (1992)
2. Bij het aanvaarden van bijzondere arbeid als bedoeld in art. 6 van de kerkorde dient te worden vastgesteld:
 - a. dat deze arbeid in overwegende mate het karakter draagt van verkondiging van het Woord van God;
 - b. dat deze arbeid uitsluitend kan worden verricht in opdracht en onder verantwoordelijkheid van één of meer kerken, zulks te regelen in overleg met het deputaatschap waaronder deze arbeid ressorteert en na goedkeuring van de classis; in geval van beroeping tot de bijzondere arbeid van het geven van godsdienstonderwijs verbonden met pastorale arbeid aan protestants-christelijke scholen, zal deze beroeping niet plaatsvinden dan na overleg met en advies van de deputaten kerkjeugd en onderwijs; in geval van beroeping tot de bijzondere arbeid van het pastoraat in ziekenhuizen, verpleeghuizen, bejaardentehuizen en dergelijke zal deze beroeping plaatsvinden na overleg met en na advies van deputaten voor de geestelijke verzorging van gehandicapten en de behartiging van het ziekenhuispastoraat;
 - c. dat in de onder b. genoemde regeling onder andere zal worden bepaald:
 1. dat in geval van niet vrijwillige beëindiging van het dienstverband met het oog waarop artikel 6 van de kerkorde is toegepast, anders dan op gronden waarop artikel 13 van de kerkorde van toepassing is, de betrokken predikant een beroep uit de kerken in overweging dient te nemen.
 2. Wanneer een predikant, als bedoeld in sub b, in geval van beëindiging van het dienstverband, nog geen beroeping van een gemeente heeft ontvangen, is op hem de uitvoeringsregeling deputaatschap voortijdige ambtsbeëindiging van toepassing.
 3. dat een predikant geen benoeming tot bijzondere arbeid zal aanvaarden wanneer daarbij niet wordt voorzien in de opbouw van een adequate oudedagsvoorziening.
 4. dat een predikant bij gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid gebruik zal maken van de wettelijke voorzieningen waar hij als werknemer aanspraak op kan maken. Om de betreffende uitkering te verkrijgen en te behouden, zal hij zich houden aan de plichten en voorschriften die aan deze uitkering verbonden zijn.
 - d. dat de dienaar des Woords verplicht is op geregelde tijden schriftelijk rapport uit te brengen van zijn werk waarvan de kerkenraad afschrift zendt aan betrokken deputaten;
 - e. dat de kerkenraad zijn predikant alleen met bewilliging van classis en deputaten kan terugroepen in de gemeentelijke arbeid;
 - f. dat de deputaten de generale synode verslag doen van de inhoud en de voortgang van deze bijzondere arbeid;

- g. dat indien aan het sub a.b.c. genoemde niet wordt voldaan, de dienaar des Woords bij aanvaarding van deze bijzondere arbeid overgaat tot een andere staat des levens in de zin van art. 12 van de kerkorde.
 - h. predikanten naar art. 6 K.O. die naar de uittredings- of pensioneringsregels die daarvoor gelden hun werkzaamheden, waarvoor zij zijn afgestaan, beëindigen, terwijl hun naar de regels van de kerkorde nog geen emeritaat kan worden verleend, blijven predikant in volle rechten en plichten, totdat zij met emeritaat gaan.
3. De generale synode dringt bij alle predikanten die naast hun gemeentelijke arbeid werkzaamheden hebben die niet in opdracht van de kerken worden verricht, en bij hun kerkenraden erop aan zich te houden aan de volgende richtlijnen:
- a. het aanvaarden van een taak naast de zorg voor de gemeente zal niet anders dan met medeweten en bewilliging van de kerkenraad geschieden;
 - b. deze werkzaamheden zullen niet zo omvattend zijn dat het ambtelijk werk in de gemeente en in breder kerkelijk verband er schade onder lijdt;
 - c. bij aanvaarding van deze werkzaamheden worde van geval tot geval overwogen de daarmee gemoeide tijd enerzijds en de omvang van de verplichtingen in eigen gemeente en in breder kerkelijk verband anderzijds;
 - d. indien het werk in de gemeente of in breder kerkelijk verband door bedoelde werkzaamheden beperkt moet worden, heeft de predikant de toestemming van de kerkenraad of de classis nodig;
 - e. bij het verlenen van deze toestemming worde overwogen de noodzaak van die werkzaamheden en hun relatie tot de verkondiging van het evangelie. (1971/2, 1980, 2001, 2004). ¹⁾; ²⁾; ³⁾; ⁴⁾; ⁵⁾; ⁶⁾;
 - f. wanneer een predikant buiten de kerken werkzaamheden verricht, waarvan de inkomsten een aanvulling betekenen op het traktement, zodat het totale inkomen van de predikant de hoogte van de richtlijnen van deputaten financiële zaken bereikt, zal met betrekking tot deze werkzaamheden voorzien moeten worden in de opbouw van een adequate oudedagsvoorziening. (2001)

¹ Instructie voor de deputaten voor de geestelijke verzorging van varenden: bijlage 1.1

² Conceptovereenkomst tussen een kerk die een predikant voor de varenden beroept, en de deputaten voor de geestelijke verzorging van varenden: bijlage 2.8

³ Conceptinstructie voor een predikant voor de varenden: bijlage 2.9

⁴ Instructie voor de deputaten voor het pastoraat in de gezondheidszorg: bijlage 1.2.

⁵ Instructie voor de deputaten voor de geestelijke verzorging van de militairen: bijlage 1.3.

⁶ Conceptregeling voor de kerkelijke positie van predikanten belast met de geestelijke verzorging van militairen: bijlage 2.10

Vaste standplaats.

- Art. 7. Het is niet geoorloofd iemand tot de dienst des Woords te beroepen zonder hem aan een bepaalde gemeente te verbinden.

Het is mogelijk om, wanneer de (financiële) situatie van de gemeente daar aanleiding toe geeft en wanneer het de ambtelijke bearbeiding van de gemeente niet schaadt, een predikant in deeltijd te beroepen (1971/72, 1980, 2007).

Predikanten zonder opleiding aan een theologische (hoge)school of universiteit.

- Art. 8. Wie geen universitaire theologische opleiding heeft ontvangen, kan niet worden toegelaten tot de dienst des Woords en der sacramenten, tenzij de kerken overtuigd zijn van zijn bijzondere gaven van godsvrucht, nederigheid, ingetogenheid, gezond verstand, onderscheidings-vermogen en welsprekendheid. Wanneer zulk een persoon staat naar de dienst des Woords, zal de classis, na toestemming van de particuliere synode, eerst een voorlopig onderzoek instellen en naar gelang van de uitslag hem een tijdlang in enkele gemeenten van de classis laten voorgaan tot nadere beoordeling van zijn gaven en voorts naar bevind van zaken met hem handelen naar de regeling, door de generale synode vastgesteld.

1. Niemand mag volgens art. 8 K.O. geëxamineerd worden, die reeds aan een theologische (hoge)school of faculteit heeft gestudeerd.
2. Bij het onderzoek volgens art. 8 K.O. dient door alle kerkelijke vergaderingen bij het beoordelen van singuliere gaven gelet te worden op:
 - a. de gave van het inzicht in de Heilige Schrift;
 - b. bekwaamheid om anderen te leren;
 - c. bekwaamheid om een gemeente te leiden.
3. De volgende regels zijn ten opzichte van het examen naar art. 8 K.O. in acht te nemen:
 - a. De aspirant wendt zich tot zijn kerkenraad ter verkrijging van de attesten met betrekking tot de in art. 8 K.O. geëiste gaven.
 - b. De kerkenraad zal daartoe beginnen met een onderzoek in te stellen naar zijn verhouding tot de Here, roeping, singuliere gaven en levenswandel, waarna hij de aspirant aan de classis zal voordragen onder overlegging van een zo volledig mogelijk schriftelijk rapport.
 - c. De classis zal, gezien het rapport van de kerkenraad, daarna voorlopig onderzoek doen naar de singuliere gaven, zijn verhouding tot de Here, roeping tot het ambt, kennis van en zuiverheid in de

- belijdenis en algemene ontwikkeling. Tevens zal de classis de aspirant een preekvoorstel laten houden over een door haar een uur van tevoren opgegeven tekst.
- d. Bij genoegzame overeenstemming ten aanzien van de aanwezigheid van de vereiste singuliere gaven en bekwaamheden, draagt de classis de aspirant voor aan de particuliere synode onder overlegging van een zo volledig mogelijk schriftelijk rapport alsmede van dat van de kerkenraad sub 3b genoemd.
 - e. Na het onderzoek van de rapporten van kerkenraad en classis stelt de particuliere synode bij de aspirant ook zelf een onderzoek in, op soortgelijke wijze als sub 3c voor de classis is aangewezen. Nadat ook de particuliere synode de vereiste singuliere gaven en bekwaamheden heeft geconstateerd, verleent zij de desbetreffende classis toestemming tot het afnemen van het preparatoir examen.
 - f. Om zich voor dit examen te bekwaamen zal door de classis voor de aspirant een studieprogramma worden opgesteld, waarbij het inwinnen van advies van de hoogleraren van de Theologische Universiteit wenselijk is.
 - g. De classis zal hem in haar ressort gemeenten aanwijzen om onder toezicht van de predikant van de gemeente een preekvoorstel te houden, telkens over een andere tekst. Deze kerkenraden rapporteren hierover aan de classis. Na gunstige beoordeling kan de classis tot examinatie besluiten.
 - h. Ten overstaan van de gedeputeerden naar art. 49 K.O. zal preparatoir worden geëxamineerd in de volgende vakken:
 1. Bijbelse geschiedenis;
 2. Schriftverklaring, waartoe hem vier weken tevoren hoofdstukken uit het Oude Testament en uit het Nieuwe Testament worden opgegeven;
 3. kerkgeschiedenis;
 4. symboliek;
 5. dogmatiek;
 6. ethiek;
 7. homiletiek;
 8. liturgiek;
 9. catechetiek;
 10. poimeniek;
 11. kerkrecht.

Ook zal hij moeten improviseren over een tekst die hem een uur tevoren is opgegeven, terwijl hij een geschreven preekvoorstel dient in te leveren over een tekst hem veertien dagen tevoren opgegeven.
 - i. De examinandus moet minstens twee jaar belijdend lid van een Christelijke Gereformeerde Kerk zijn geweest, voor hij zich tot de kerkenraad wendt en moet dan de leeftijd van dertig jaar hebben bereikt.
 - j. Heeft de examinandus aan de gestelde eisen beantwoord en is hij door de classis beroepbaar gesteld, dan zal hij als hij beroepen is, het gewone peremptoir of beslissend examen moeten afleggen in de classis waaronder de gemeente ressorteert die hem beriep.
 - k. Wanneer een jaar na de beroepbaarstelling geen beroep op hem is uitgebracht, zal de kandidaat zich opnieuw met de classis in verbinding stellen. (1909, 1931, 1947, 1965/6, 1974, 1977)

Art. 9. Zij die nog slechts sinds korte tijd gekomen zijn tot het belijden van de gereformeerde leer, mogen slechts met grote zorgvuldigheid en voorzichtigheid en met inachtneming van het be-paalde in art. 4 sub 4 en art. 8 K.O. tot de dienst des Woords en der sacramenten worden toegelaten. Vooraf zullen ze minstens een jaar zorgvuldig op de proef gesteld worden.

Vertrek naar een andere gemeente.

Art. 10. Een dienaar des Woords mag geen beroep naar een andere gemeente aannemen zonder tijdig overleg met en toestemming van zijn kerkenraad. Hij kan de gemeente, waaraan hij verbonden is, niet verlaten zonder bewilliging van de classis. De kerk die hem beroepen heeft, mag hem niet ontvangen zonder dat zij en de classis waartoe zij behoort, de daartoe vereiste akten van ontslag in orde bevonden hebben ¹).

¹ Modellen voor attesten ten behoeve van vertrekkende predikanten: bijlage 2.5

Levensonderhoud en ontslag van een predikant.

Art. 11. De kerkenraad is op zijn beurt als vertegenwoordiger van de gemeente verplicht zijn dienaar c.q. dienaren naar behoren overeenkomstig de richtlijnen van deputaten financiële zaken te onderhouden. De kerkenraad is verplicht zijn dienaar c.q. dienaren niet uit de dienst te ontslaan zonder kennisgeving aan en goedkeuring van de classis en van de deputaten van de particuliere synode. De classis heeft in bijzondere situaties te beoordelen of een betrokken dienaar c.q dienaren verplaatst moet(en) worden.

1. De kerkenraden wordt in ernstige overweging gegeven in de beroepsbrief een clause op te nemen waarin de kerkenraad de verplichting op zich neemt ervoor te zullen zorgen dat de dienaar des Woords en zijn gezin ook bij ziekte zonder financiële zorg kunnen leven. (1959)

2. De generale synode benoemt deputaten voor het beheer van en steunverlening uit een kas onderlinge bijstand en advies, in welk deputaatschap ook deputaten der particuliere synoden zitting zullen hebben. ¹⁾
 3. Losmaking van een dienaar des Woords kan alleen geschieden door de classis, bijgestaan door deputaten naar art. 49 K.O.
Als de tuchtmaatregel der schorsing verdiend is, mag losmaking niet plaatsvinden. (1934)
 - a. losmaking van een predikant kan als regel slechts geschieden na een rechtstreeks verzoek daartoe van de betrokken kerkenraad;
 - b. een classis kan slechts dan zonder de kerkenraad kan handelen, wanneer:
 - een kerkenraad aan de classis verzocht heeft te doen wat des kerkenraads is omdat hij zelf handelingsonbekwaam is;
 - een classis formeel heeft geconstateerd dat een kerkenraad handelingsonbekwaam is;
 - tegen een besluit van een kerkenraad om geen losmaking aan te vragen bij de classis, appel bij de classis wordt aangetekend en de zaak mitsdien op de classis terecht komt (2010)
 4. De losmaking wordt van kracht met ingang van de dag volgend op die waarop de classis tot losmaking heeft besloten. Een tegen de losmaking ingesteld appel heeft geen opschortende werking. (1998)
 5. De losgemaakte predikant heeft aanspraak op een uitkering en op begeleiding overeenkomstig het bepaalde in de uitvoeringsregeling van deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikanten. (2004) ²⁾; ³⁾
 6. Van zodanige losmaking zal aan de kerkenraden onder gesloten couvert kennisgegeven worden met opgave van redenen. (1947)
 7. Wanneer een losgemaakte predikant binnen drie jaar geen beroep heeft ontvangen en aangenomen, zal de classis, gehoord het advies van deputaten naar art. 49 K.O. alsmede van deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikanten, het besluit nemen titel en bevoegdheden verbonden aan het predikantschap in te trekken. Een uitzondering wordt gemaakt voor predikanten die op het moment van losmaking door de classis de leeftijd van 62 jaar bereikt hebben.
 8. Als een gemeente een broeder van wie titel en bevoegdheden verbonden aan het predikantschap zijn ingetrokken wenst te beroepen, dient zij een verzoek in bij de classis waaronder de gemeente ressorteert. Het beroep kan worden uitgebracht na goedkeuring van de classis met positief advies van deputaten naar art. 49 K.O. (2004)
 9. Wanneer een gerepatrieerde predikant vijf jaar na zijn repatriëring nog geen beroep uit de kerken heeft ontvangen, zal de classis waartoe hij behoort, gehoord het advies van deputaten naar art. 49 K.O. alsmede van deputaten voortijdige ambtsbeëindiging, het besluit nemen om titel en bevoegdheden verbonden aan het predikantschap in te trekken (2007)
 10. Wanneer de verhouding tussen predikant en kerkenraad en/of gemeente ernstig verstoord is, kan de classis besluiten om in afwachting van verdere besluitvorming over een eventuele schorsing, afzetting, of losmaking de predikant op non-actief te stellen. Bij de beslissing om een predikant op non-actief te stellen houdt de classis rekening met de gerechtvaardigde belangen van de predikant bij voortzetting van zijn ambtelijk werk. De classis gaat niet over tot op non-actiefstelling alvorens de predikant en de kerkenraad te hebben gehoord. De predikant behoudt bij zijn op non-actiefstelling het recht op doorbetaling van zijn traktement en overige emolumenten. De kerkenraad c.q. de classis kunnen beslissen dat het de predikant vrijstaat om gedurende zijn op non-actiefstelling ambtelijke werkzaamheden buiten de eigen gemeente te verrichten. De classis is gehouden om bij het besluit tot de maatregel tot op non-actiefstelling vast te stellen wanneer en onder welke voorwaarden het komt tot een nieuwe beoordeling van deze maatregel (2010)
 11. Het kerkrechtelijke beginsel van de gelijkwaardigheid van de ambten sluit een gezagsverhouding tussen kerkenraad en predikant uit. Om die reden kan in de Christelijke Gereformeerde Kerken de verhouding tussen predikant en gemeente/kerkenraad niet gekwalificeerd worden als een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. Het is een rechtsverhouding van geheel eigen aard, die wordt beheerst door de bepalingen van de kerkorde en de inhoud van de beroepsbrief (2010).
- ¹ Instructie voor de deputaten voor de onderlinge bijstand en advies: bijlage 1.4
² Instructie voor de deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikant: bijlage 1.5.
³ Uitvoeringsregeling voor de deputaten voortijdige ambtsbeëindiging: bijlage 1.6.

Overgang tot een andere staat des levens.

Art. 12. Een dienaar van het Woord zal, wanneer hij eenmaal op de boven-omschreven wijze wettig beroepen is, zijn leven lang aan de dienst der kerken verbonden zijn. Daarom is het hem niet geoorloofd zich tot een andere staat des levens te begeven dan om gewichtige oorzaken, die ter kennis van de classis gebracht en door haar beoordeeld dienen te worden ten overstaan van de deputaten volgens art. 49 K.O..

1. Wie zijn ambt eigenmachtig neerlegt, maakt zich schuldig aan trouweloze verlaten van de dienst. (1956)
2. Op besluiten over een aanvraag van de betrokkene tot het verstrekken van een uitkering is de uitvoeringsregeling deputaatschap voortijdige ambtsbeëindiging van predikanten van toepassing. De classis heeft het recht om in bijzondere situaties, gehoord het advies van deputaten naar art. 49 K.O. en van deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikanten en eventueel na advies van een onafhankelijke instantie, een predikant dringend te adviseren tot een andere staat des levens over te gaan ¹⁾; ²⁾. Daarnaast heeft de classis de bevoegdheid om een predikant, indien dat noodzakelijk is gebleken, uit het ambt te ontheffen. Deze maatregel zal niet genomen worden, indien de betrokken predikant de leeftijd van 62 jaar heeft bereikt. Dan zal hooguit tot losmaking worden besloten. (2004)

¹ Instructie voor de deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikant: bijlage 1.5.

² Uitvoeringsregeling voor de deputaten voortijdige ambtsbeëindiging: bijlage 1.6

Emeritaat.

Art. 13. Als een dienaar des Woords niet meer in staat is tot uitoefening van zijn ambt, behoudt hij niettemin de eer en de naam van dienaar des Woords en heeft de kerk die hij gediend heeft, naar behoren in zijn levensonderhoud te voorzien ¹). Dezelfde verplichting heeft de kerk in het algemeen ook ten opzichte van weduwen en wezen van de dienaren. De gezamenlijke kerken onderhouden een algemene kas tot steun aan de plaatselijke kerken. Aan de generale synode is het beheer opgedragen ²). Met ingang van 1 januari 2013 wordt aan deze verplichting ook invulling gegeven door een deelname in het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW).

Emeritaat kan worden aangevraagd rond het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd, zie lid 1 t/m 3. Bij langdurige ziekte van een dienaar die nog niet die leeftijd heeft bereikt, kan een uitkering worden aangevraagd wegens arbeidsongeschiktheid, zie lid 4. Voor uitkeringen bij overlijden zie lid 5.

1. Emeritaat.
 - a. de emeritaatverklaring geschiedt op aanvraag van de belanghebbende via de kerkenraad door de classis, bijgestaan door de deputaten van de particuliere synode;
 - b. emeritering mag niet plaats hebben indien de tuchtmaatregel van schorsing van toepassing is.
2. Als een predikant emeritus wordt verklaard, gelden de volgende regels:
 - a. het emeritaat gaat in op de dag, daarvoor door de classis bepaald;
 - b. vanaf de datum waarop het emeritaat ingaat, behoudt hij nog drie maanden het genot van traktement en pastorie dan wel van de uitkering voortijdige ambtsbeëindiging. Uitkeringen van PFZW over deze drie maanden worden in mindering gebracht op het doorbetaalde volle traktement of uitkering naar art 13 K.O.;
 - c. na het verstrijken van die termijn begint de uitkering tot het bedrag waarvoor de gemeente zich garant heeft gesteld, als in de beroepsbrief omschreven en overeenkomstig de richtlijnen, door de generale synode vastgesteld in de instructie voor de deputaten ad art. 13 K.O.;
 - d. de bovengenoemde termijn van drie maanden geldt niet bij emeritering of overlijden van een predikant die bijzondere arbeid verrichtte naar artikel 6 K.O. en zijn traktement niet ontving van zijn kerkenraad of van enig deputaatschap in onze kerken (1986).
3. Vervroegd of (deels) uitgesteld emeritaat.
 - a. een predikant kan tot maximaal 5 jaar voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd emeritaat aanvragen. De emeritaatsuitkering wordt gekort met een op het moment van de aanvraag nader te bepalen percentage voor elk jaar eerder stoppen;
 - b. in overleg met de kerkenraad kan de predikant besluiten om na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd door te werken voor bijvoorbeeld 50 of 75%. De emeritikas kan dan (bij deze twee voorbeelden) 50 of 25% van de standaard-emeritaatsuitkering aanvullen als deeltijdwerkuitkering, rekening houdend met zijn persoonlijke uitkeringsfactor. Ook voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd kan de predikant in overleg met de kerkenraad besluiten minder te gaan werken, maar er bestaat dan geen recht op een uitkering. Omdat bij beide soorten besluiten de voorwaarden van de beroepsbrief worden aangepast, dient de classis hiermee in te stemmen, van welke instemming binnen veertien dagen kennis wordt gegeven aan deputaten ad art 13 K.O.
4. Arbeidsongeschiktheid.
 - a. bij ongeschiktheid om gezondheidsredenen van een dienaar die nog niet de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt, is de kerkenraad gehouden hem twee jaar ziekteverlof te geven, ingaande per datum van de eerste ziektemelding bij de arbo-organisatie;
 - b. wanneer tegen het einde van de tweejaarsperiode blijkt dat er sprake blijft van gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van langdurige aard, kan een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid worden aangevraagd op grond van een medische en arbeidskundige beoordeling door de aan Steunpunt Kerkenwerk verbonden arbo-organisatie;
 - c. de aanvraag geschiedt op aangeven van de belanghebbende of de arbo-organisatie via de kerkenraad door de classis;
 - d. de classes zijn gehouden zich bij de aanvraag van een arbeidsongeschiktheidsuitkering te conformeren aan het door de arbo-organisatie vastgestelde percentage van arbeidsongeschiktheid dat immers als objectief gegeven doorslaggevend dient te zijn. Op basis van het op deze beoordeling vastgestelde percentage arbeidsongeschiktheid wordt door deputaten emeritikas de uitkering berekend. De arbo-organisatie is er voor verantwoordelijk jaarlijks contact met de predikant te hebben om na te gaan of dit percentage aangepast moet of kan worden;
 - e. de uitkering gaat in op de dag, daarvoor door de classis bepaald, maar niet eerder dan twee jaar na de eerste ziektemelding;

- f. een predikant die geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt verklaard, is aan de gemeente waar hij werkt of werkte verbonden op dezelfde manier als een emeritus predikant, maar is beroepbaar voor het (inkomens)percentage dat hij niet arbeidsongeschikt is; bij aannemen van zo'n beroep raakt hij geheel verbonden aan die nieuwe gemeente (arbeidsongeschiktheidspercentage plus resterend percentage);
 - g. bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd eindigt de uitkering wegens arbeidsongeschiktheid en kan emeritaat worden aangevraagd, conform de daarvoor geldende regels (of een deeltijdwerkuitkering indien passende arbeid wordt voortgezet).
5. Overlijden.
- a. bij het overlijden van een predikant, hetzij in actieve dienst of na reeds verleend emeritaat of een uitkering ontvangend wegens arbeidsongeschiktheid of voortijdige ambtsbeëindiging, die een weduwe en/of kinderen nalaat, verzoekt de desbetreffende kerkenraad binnen veertien dagen na dit overlijden aan deputaten ad art. 13 K.O. financiële steun ten behoeve van de voorziening in het levensonderhoud van de weduwe en/of haar kinderen;
 - b. een predikantsweduwe die achterblijft in een pastorie behoudt gedurende drie maanden na het overlijden van haar echtgenoot het recht op het volle traktement en op het bewonen van de pastorie dan wel van een uitkering naar art 13 K.O. Uitkeringen van het PFZW over deze drie maanden worden in mindering gebracht op het doorbetaalde volle traktement of uitkering naar art 13 K.O.;
 - c. een predikantsweduwe die hertrouwt, heeft geen recht meer op een uitkering uit de emeritikas. Als de echtgenoot, met wie zij als weduwe is getrouwd, komt te overlijden, krijgt zij met ingang van de datum van dit overlijden weer aanspraak op de weduwe-uitkering uit de kas, echter met aftrek van inkomsten die zij geniet als gevolg van haar laatste huwelijk; onder hertrouwen of huwelijk wordt in dit verband tevens verstaan een geregistreerd partnerschap;
 - d. eventuele gehele of gedeeltelijke voorziening in het onderhoud van degene die een ongehuwde predikant heeft verzorgd, behoort tot de competentie van de desbetreffende kerkenraad.
6. De generale synode spreekt verder uit:
- a. dat de classes, met betrekking tot het verlenen van emeritaat bijgestaan door de deputaten ad art. 49 K.O., met alle ernst er naar zullen staan om het beginsel van art. 13 K.O. te handhaven, volgens welk beginsel slechts aan dienaren des Woords die door ouderdom of arbeidsongeschiktheid onbekwaam geworden zijn tot uitoefening van het ambt, daarvoor een uitkering wordt verleend;
 - b. dat de classis van elke emeritaatverlening of aanvraag van een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid of deeltijdwerk binnen veertien dagen kennis dient te geven aan deputaten naar art. 13 K.O.;
 - c. dat de deputaten ad art. 13 K.O. verplicht zijn op aanvraag van de betrokken kerkenraad hem de financiële steun te bieden overeenkomstig de daarvoor geldende regels;
 - d. er is geen bezwaar een arbeidsongeschikte of emeritus predikant tot deputaat te benoemen;
 - e. de emeritikas verleent geen uitkering aan broeders die naar art 3. K.O de kerken hebben gediend, of aan hun weduwen en wezen.

¹ Conceptakte van emeritaatsverklaring voor predikanten: bijlage 2.11

² Uitwerking van art 13 K.O.: bijlagen 1.7A, 1.7B en 1.7C

Art. 14. Wanneer een dienaar des Woords om de hierboven vermelde of andere reden zijn dienst voor een tijd moet onderbreken, wat niet zal geschieden zonder advies van de kerkenraad, behoudt deze te allen tijde het recht hem terug te roepen.

Wanneer dit in art. 14 K.O. bedoelde verlov, aan een predikant verleend, tot gevolg zou hebben dat de band tussen hem en zijn gemeente praktisch losgemaakt wordt, kan dit verlov niet gegeven worden zonder dat de classis daarover haar goedkeuring heeft uitgesproken.

Elders preken.

Art. 15. Een predikant mag het Woord noch de sacramenten bedienen in plaatsen waar geen kerk is, tenzij met toestemming en medewerking van de dichtstbijgelegen gemeente. De kerkenraad van deze gemeente moet hierbij tegenwoordig zijn en heeft de leiding. De classis dient hierop toezicht te houden.

Inzake de naleving van art. 15 K.O. besluit de generale synode:

1. dat elk geval van niet-naleving van de letter en de geest van art. 15 K.O. steeds op zichzelf beschouwd dient te worden;
2. dat elke classis toezicht heeft uit te oefenen, dat de onder haar ressorterende predikanten zich houden aan het bepaalde in art. 15 K.O., en bij overtreding tuchtmaatregelen moet treffen;
3. dat, indien aan een classis na nauwkeurig onderzoek blijkt, dat er overtreding van art. 15 K.O. naar letter en geest plaatsvindt door een predikant buiten haar ressort, zij zich eerst heeft te wenden tot de betrokken predikant. Indien deze voortgaat de laakbare handeling te plegen, wende de classis zich tot de kerkenraad van de betrokken predikant en, indien nodig, daarna tot de meerdere vergaderingen; (1950)

4. dat het als vanzelfsprekend moet worden beschouwd dat in landen waar kerken zijn met welke correspondentie wordt onderhouden, door ambtsdragers uit de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland in het algemeen geen ambtelijke dienst zal worden verricht in andere kerken. (1959)
- ¹ Voorlopige regeling voor het gestalte geven aan eenheid met kerken van gereformeerd belijden: bijlagen 1.8 en 1.8A.)

De taak van de dienaren des Woords.

Art. 16. Tot de taak van de dienaren des Woords behoort dat zij in de gebeden en in de bediening des Woords en der sacramenten volharden, dat zij als goede herders zorg en verantwoordelijkheid dragen voor hun medeambtsdragers en voor de hele gemeente, tucht oefenen met de ouderlingen en zich ervoor inspannen dat alles betamelijk en in goede orde geschiedt. ¹)

Tot de taak van de evangelisten behoort daarnaast dat zij zich als pionier en opbouwwerker inzetten voor het stichten en opbouwen van zendingsgemeenten ¹).

- ¹ handreiking jaarlijks gesprek ambtelijk werk: bijlage 28B)

Gelijkheid.

Art. 17. Ten aanzien van de dienaren des Woords zal zoveel mogelijk gestreefd worden naar gelijkheid, zowel wat betreft de plichten als de rechten, die hun ambtsbediening met zich brengt, een en ander ter beoordeling van de kerkenraad en, indien nodig, van de classis. Hetzelfde beginsel dient ook te worden in acht genomen met betrekking tot ouderlingen en diakenen.

Art. 18. Is vervallen.

Opleiding tot de dienst des Woords.

Art. 19. De kerken dienen te bevorderen dat er studenten in de theologie zijn, die zich voorbereiden op de dienst van het Woord. Tevens dragen de kerken er zorg voor dat deze studenten, indien nodig, financieel gesteund worden ¹).

- ¹ Reglement voor het studiefonds van de Theologische Universiteit: bijlage 1.9

Theologische Universiteit.

Art. 20. De kerken onderhouden een Theologische Universiteit om tot de dienst des Woords op te leiden. De bepalingen hiervoor worden door de generale synode vastgesteld.

- ¹ Reglement voor de Theologische Universiteit: bijlage 1.10.
- ² Vragen te stellen bij de bevestiging van hoogleraren: bijlage 1.11.
- ³ Ondertekeningsformulier bij de bevestiging van hoogleraren: bijlage 1.12A.
- ⁴ Akte van aanstelling voor de hoogleraren: bijlage 1.13.
- ⁵ Concept-akte van ontslag van de ambtelijke dienst in de gemeente voor dienaren des Woords die tot hoogleraar benoemd zijn: bijlage 1.14.
- ⁶ Reglement voor het verlenen van emeritaat, verlof en ontslag aan de hoogleraren: bijlage 1.15.
- ⁷ Akte van emeritaatsverklaring betreffende hoogleraren: bijlage 1.16.

Evangelisatie, evangelieverkondiging onder Israël en buitenlandse zending.

Art. 21. *Ontmoeting met Israël, evangelisatie en zending*

Aan de roeping om het evangelie bekend te maken, willen de kerken als volgt gestalte geven:

- a. zij zoeken de ontmoeting met Israël waarin zij met vrijmoedigheid getuigen en verantwoording afleggen van de hoop die in hen is (Hand. 28: 20,31; 1 Petr. 3:15);
- b. zij richten zich met de verkondiging van het evangelie tot hen die van het evangelie vervreemd zijn;
- c. zij richten zich met de verkondiging van het evangelie tot hen die nog niet voor het christelijk geloof zijn gewonnen.

De bepalingen hiervoor worden door de generale synode vastgesteld.

1. Een middel om het evangelie te verkondigen is het stichten van zendingsgemeenten.

- a. Een zendingsgemeente is een gemeenschap van gelovigen die ontstaat uit missionaire arbeid, die zich ontwikkelt tot een zelfstandig functionerende gemeente en die zichzelf ook weer toewijdt aan missionaire arbeid;
 - b. Wanneer missionaire arbeid van een kerkenraad leidt tot gemeentevorming, zal de kerkenraad pas overgaan tot het instellen van een zendingsgemeente na advies van de classis, die zich op haar beurt zal laten adviseren door deputaten evangelisatie.
 - c. een zendingsgemeente staat onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad die het initiatief tot missionaire arbeid heeft genomen, of onder verantwoordelijkheid van een andere, door de classis aan te wijzen kerkenraad;
 - d. wanneer een gemeenschap van gelovigen contact zoekt met een christelijke gereformeerde kerk, zal de kerkenraad, alvorens hij een besluit neemt, advies inwinnen bij de classis;
 - e. in het proces waarin de zendingsgemeente toegroeit naar een zelfstandig functioneren kan gebruik gemaakt worden van de regelingen van bijlage 62 K.O.;
 - f. indien een zendingsgemeente in staat is zelfstandig te functioneren, kan tot instituering worden overgegaan in overeenstemming met de bepalingen van art. 38 K.O.;
 - g. in een zendingsgemeente kunnen Gods Woord en de sacramenten bediend worden door evangelisten zoals bepaald in art. 4 lid 6 K.O.;
 - h. een zendingsgemeente komt minstens eenmaal per zondag samen in een eredienst zoals bedoeld in art. 64 K.O. In andere samenkomsten – bij voorkeur op zondag – zal aandacht gegeven worden aan het onderwijs in de gereformeerde leer en de gereformeerde belijdenis;
 - i. na de instituering van de zendingsgemeente kunnen de bijzondere regelingen van kracht blijven zolang de situatie van de gemeente daarom vraagt en de classis dit wenselijk acht. (2004)
2. Deputaten evangelisatie zullen de aandacht van de kerkenraden vestigen op de wenselijkheid een evangelisatieouderling te benoemen, hetgeen in veel gevallen het evangelisatiewerk ten goede zal kunnen komen (1962).
 3. Deputaten kerk en Israël zullen de aandacht van de kerkenraden vestigen op de wenselijkheid op de eerste zondag in oktober een Israëlzondag te houden.

De paascollecte of de collecte op Israëlzondag zal geheel bestemd zijn voor deputaten kerk en Israël; de Pinkstercollecte voor de zending. (1931, 1950, 2016)

- ¹ Instructie voor deputaten evangelisatie: bijlage 1.18
- ² Instructie voor de deputaten Kerk en Israël: bijlage 1.19
- ³ Formulier voor de bevestiging van dienaren des Woords ten behoeve van het werk van Kerk en Israël, zie Acta 2013
- ⁴ Regeling voor de buitenlandse zending: bijlage 1.20
- ⁵ Instructie voor deputaten buitenlandse zending: bijlage 1.21
- ⁶ Statuut voor de zendingwerkers in het buitenland: bijlage 1.22 + regeling voor de uitzending van bijzondere zendingarbeiders: bijlage 1.23
- ⁷ Concept instructie voor de zendingcommissie: bijlage 2.13
- ⁸ Handleiding voor de taak van de classicale zendingcommissie: bijlage 2.14
- ⁹ Instructie voor deputaten kerk en media: bijlage 1.24.

Verkiezing van ouderlingen.

Art. 22. De ouderlingen worden tot hun ambt geroepen via verkiezing door de gemeente uit een voordracht van de kerkenraad. Hiertoe wordt een aantal, dubbel zo groot als het te verkiezen aantal, aan de gemeente voorgesteld ¹).

In voorkomende gevallen kan volstaan worden met een aantal, kleiner dan dit dubbele getal. De gemeente verkiest zoveel broeders als er nodig zijn. Nadat goedkeuring door de gemeente heeft plaatsgevonden, worden de gekozenen onder aanroeping van de naam des Heren volgens het daartoe bestemde formulier bevestigd.

1. Het beginsel eist dat herkozen ambtsdragers opnieuw worden bevestigd. (1925)
2. Het is wenselijk dat in overleg met de deputaten voor de geestelijke verzorging van varenden verschillende aan vaarwater gelegen kerken uit haar schippersleden een ouderling benoemen. (1956)

¹ Concept-regeling voor de verkiezing van ouderlingen en diakenen: bijlage 2.15

De dienst van de ouderlingen.

Art. 23. Tot de ambtelijke opdracht van de ouderlingen behoort, behalve hetgeen in art. 16 is genoemd, dat zij erop toezien, dat hun mede-ambtsdragers hun ambt trouw waarnemen. Zij zullen jaarlijks huisbezoek afleggen.

Daarbij zullen ze de leden van de gemeente vertroosten, vermanen en onderwijzen, onder andere met het oog op de avond-maalsviering.

De ouderlingen zullen tevens trachten anderen te bewegen tot het geloof in Christus.

Verkiezing van diakenen.

Art. 24. Op dezelfde wijze als omschreven in art. 22 heeft ook de verkiezing, goedkeuring en bevestiging van diakenen plaats.

De dienst van de diakenen.

Art. 25. De ambtelijke opdracht van de diakenen is het vervullen van de dienst der barmhartigheid. Zij zullen de gemeente voorgaan in een leven van barmhartigheid, gerechtigheid en rentmeesterschap in kerk en wereld en de gemeente toerusten tot diaconaat. Daarom zullen zij zich op de hoogte stellen van moeiten. Zij bemoedigen en troosten vanuit de Schrift en zorgen voor hulp waar nood is. Zij roepen de gemeente op metterdaad betrokken te zijn op de naaste en coördineren dit waar nodig. Zij zamelen gaven in, beheren die en zullen die na onderling overleg goed besteden. Van hun beleid hebben zij rekening en verantwoording te doen aan de gehele kerkenraad en desgevraagd kunnen zij dit doen aan de leden van de gemeente op een door de kerkenraad vast te stellen tijd en wijze.

Bij vertrek van ondersteunden: art. 83.

Samenwerking op diaconaal terrein

Art. 26. De diakenen zullen waar nodig, hetzij met andere diaconieën (ook uit andere kerkverbanden), hetzij met organisaties die zich bewegen op het terrein van het diaconaal werk, het maatschappelijk werk en andere vormen van hulpverlening, geregeld contact onderhouden en zo mogelijk samenwerken, om zodoende het diaconaat van de gemeente te voeden, te stimuleren en te faciliteren ¹); ²).

Een algemene collecte in de kerken ten behoeve van plaatselijke of regionale belangen mag alleen worden uitgeschreven door de deputaten diaconaat. (2016).

¹ Instructie voor deputaten diaconaat: bijlage 1.25

² Reglement classicale diaconale vergadering: bijlage 1.29

Diensttijd van ouderlingen en diakenen.

Art. 27. De ouderlingen en diakenen dienen, afhankelijk van de plaatselijke regeling, drie of meer jaren. Elk jaar treedt een evenredig deel af. Zij die aftreden zijn niet direct herkiesbaar. Alleen wanneer de toestand en het belang van een kerk bij de uitvoering van art. 22 en 24 KO een herkiezing raadzaam maken, kan van deze regel worden afgeweken.

Verhouding tot de overheid.

Art. 28. De kerken en de ambtsdragers behoren met de overheid, als door God ingesteld, een goede verhouding na te streven in het besef de overheid gehoorzaam te moeten zijn, evenwel met dien verstande dat men Gode meer moet gehoorzamen dan de mensen. In voorkomende gevallen zullen de kerken zich met het getuigenis van het evangelie tot de overheid richten, de overheid eraan herinnerend dat ook zij aan Gods normen en heerschappij onderworpen is. Het contact met de overheid wordt onderhouden door daartoe door de generale synode geïnstrueerde en benoemde deputaten ¹).

¹ Instructie voor de deputaten voor correspondentie met de overheid: bijlage 1.26

VAN DE KERKELIJKE VERGADERINGEN

Art. 29. Er zijn vier onderscheiden kerkelijke vergaderingen: die van de kerkenraad, van de classis, van de particuliere synode en van de generale synode.

Art. 30. In deze vergaderingen zullen geen andere dan kerkelijke zaken behandeld worden. Dat dient op kerkelijke wijze te gebeuren. In meerdere vergadering behoort slechts datgene te worden behandeld, wat in de mindere niet kon worden afgedaan, of wat behoort tot de kerken van de meerdere vergadering in het algemeen.

De synode spreekt uit dat zowel de preses als de scriba van de kerkelijke vergaderingen ambtsdrager dienen te zijn. (1989)

Recht van appel.

Art. 31. De besluiten van de vergaderingen worden genomen na gemeenschappelijk overleg en zo mogelijk met eenparige stemmen. Wat bij meerderheid van stemmen uitgesproken is, zal voor vast en bondig worden gehouden, tenzij bewezen wordt, dat dit in strijd is met het Woord van God, de belijdenis of de kerkorde of dat de kerkelijke vergadering in redelijkheid niet tot het besluit heeft kunnen komen.

Wanneer iemand van mening is, dat hij door het besluit van een mindere vergadering bezwaard is, kan hij zich op een meerdere vergadering beroepen (appel) ¹). Voordat iemand zich op een meerdere vergadering kan beroepen, dient hij echter eerst zijn bezwaren in te dienen bij de eerstvolgende vergadering (revisieverzoek) ²).

Bij een appel dient hij te bewijzen dat het bedoelde besluit op een of meerdere van de hierboven genoemde gronden niet genomen had mogen worden. Bij een revisieverzoek dient hij dit eveneens te bewijzen of anderszins dient hij een of meer elementen aan te dragen die bij het besluit buiten beschouwing waren gebleven of onvoldoende waren overwogen.

¹ Integrale regeling voor de revisie- en appelprocedure: bijlage 1.27

² Reglement interkerkelijke commissie geschiloplossing: bijlage 1.47

Opening en sluiting.

Art. 32. Alle vergaderingen zullen met aanroeping van de Naam van God begonnen en met dankzegging besloten worden.

Geloofsbriefen.

Art. 33. Zij die naar de meerdere vergaderingen worden afgevaardigd, behoren hun geloofsbriefen en instructies, ondertekend door hen die ze hebben afgevaardigd, mede te brengen. Alleen dezen hebben stemrecht, behalve in tucht- en appenzaken en bij geschillen die hun personen of kerken in het bijzonder betreffen, opdat ze geen rechter zijn in eigen zaken.

Wanneer een kerkenraad niet in staat is twee ouderlingen naar een classisvergadering af te vaardigen, kan een diaken worden afgevaardigd, die ter vergadering keurstem ontvangt.

Preses.

Art. 34. De taak van de preses in de kerkelijke vergaderingen is om de zaken die volgens de agenda behandeld moeten worden, duidelijk aan de orde te stellen. Hij zal er zorg voor dragen dat de discussies ordelijk verlopen. Leden van de vergadering die een woordenstrijd voeren of die zich door heftige emoties laten meeslepen, waardoor het geestelijk karakter van de vergadering in gevaar komt, zal hij het woord ontnemen. Indien deze leden van de vergadering volharden in dit gedrag, zal de preses hen vermanen. De preses zal de vergadering dienen met het (doen) formuleren van voorstellen die een duidelijke besluitvorming bevorderen. Zijn taak is beëindigd bij het sluiten van de vergadering.

Scriba.

Art. 35. In alle vergaderingen zal naast de preses een scriba worden aangewezen die zorgvuldig notuleert wat voor schriftelijke vastlegging van waarde is ¹).

¹ Regeling voor het beheer van de archiefbescheiden van een kerkelijke vergadering: bijlage 65)

Gezag.

Art. 36. De classis heeft over de kerkenraad hetzelfde gezag als de particuliere synode over de classis en de generale synode over de particuliere.

Kerkenraad.

Art. 37. In alle kerken moet een kerkenraad zijn, bestaande uit de dienaren des Woords, de ouderlingen en de diakenen, welke regelmatig zal vergaderen. In deze vergadering heeft bij voorkeur de dienaar des Woords – indien er meer zijn dan één, de dienaren om beurten – te presideren ¹); ²); ³).

1. De kerkenraad heeft ambtelijk opzicht over de verenigingen in de gemeente. Dit opzicht raakt niet de huishoudelijke regeling van het verenigingsleven maar bedoelt toe te zien, dat in de arbeid van de verenigingen de belijdenis van de kerken wordt nageleefd. (1947)
2. Een door de kerkenraad genomen besluit tot verbreking van het kerkverband zal niet van kracht zijn voordat de kerkenraad de gemeente heeft geraadpleegd in een speciaal voor deze zaak belegde vergadering met de gemeente, welke vergadering in de kerkdienst op twee achtereenvolgende zondagen is aangekondigd met vermelding van het desbetreffende besluit. (1965/6)
3. De kerkenraad zal zodanige maatregelen treffen dat het beheer van de gelden van de kerk afzonderlijk wordt gehouden van het privébezit van de penningmeester. (1956)
4. Kerkelijk-administratief bureau.
De synode besloot uit te spreken dat de adressenbestanden eigendom zijn en blijven van de kerkenraden en dat deze adressenbestanden derhalve slechts gebruikt kunnen en mogen worden voor de doeleinden waartoe de kerkenraden de adressen van hun leden hebben afgegeven. (1989)
5. Bij beslissingen met een grote financiële impact zal de kerkenraad vooraf de instemming van de gemeente vragen. (2020)

¹ Voorlopige regeling voor het gestalte geven aan eenheid met kerken van gereformeerd belijden: bijlagen 1.8 en 1.8A.

² Richtlijnen voor de regeling die in grote-stads-kerken getroffen kan worden: bijlage 2.16

³ Handreiking jaarlijks gesprek ambtelijk werk: bijlage 1.30

Art. 38. In plaatsen waar voor het eerst of opnieuw de ambten worden ingesteld, kan dit slechts geschieden met advies van de classis.
Ook bij opheffing van gemeenten is het advies van de classis nodig.

1. Een kerkenraad moet uit minstens drie personen bestaan. Het getal ouderlingen zal niet kleiner mogen zijn dan dat der diakenen. (1901, 1947)
2. Indien het door de kerkenraad voor de uitoefening van hun ambt noodzakelijk wordt geacht, zullen de dienaren des Woords met de ouderlingen afzonderlijk vergaderen ter behandeling van de zaken van opzicht en tucht. (1965/6)
3. De grenzen van de plaatselijke gemeenten zullen in onderling overleg en onder leiding van de classis vastgesteld worden. Beroep op een meerdere vergadering blijft mogelijk. (1944, 1947)
4. Kerkenraden van met opheffing bedreigde gemeenten worden voor advies en bijstand verwezen naar de visitatoren van de classis.

Art. 39. In plaatsen, waar geen kerkenraad zijn kan en toch leden wonen, zullen deze leden door de classis onder de zorg van een naburige kerkenraad gesteld worden.

Diaconale vergaderingen.

Art. 40. De diakenen komen regelmatig in vergadering samen om onder aanroeping van de Naam des Heeren de diaconale aangelegenheden te behandelen. Zij doen verantwoording van hun beleid en beheer aan de gehele kerkenraad.

Classis.

Art. 41. De classicale vergaderingen bestaan uit de kerken van het classicaal ressort, die elk een dienaar des Woords en een ouderling, voorzien van deugdelijke geloofsbrieven, afvaardigen. De classis vergadert minstens tweemaal per jaar op plaats en tijd door de

vergadering vast te stellen. In deze vergaderingen berust het voorzitterschap, of beurtelings of na verkiezing, bij de dienaren des Woords, met dien verstande dat dezelfde persoon niet tweemaal achtereen mag worden gekozen.

Verder vraagt de preses in het begin van de vergadering bij de afgevaardigden van iedere gemeente naar de goede voortgang van het gemeentelijke leven, waarbij o.a. aandacht wordt gegeven aan de zondagse erediensten en de taakvervulling van de kerkenraad; ook zal de preses vragen of er iets is waarin de kerkenraad oordeel en hulp van de classis nodig heeft.

Tenslotte worden in de laatste vergadering vóór de particuliere synode de afgevaardigden naar deze synode gekozen.

Aan het einde van iedere vergadering zal een kerk – bij voorkeur bij toerbeurt – worden aangewezen om de volgende classicale vergadering bijeen te roepen ¹⁾).

1. Inzake de afvaardiging van diakenen naar de classis zal elke classis volgens eigen regeling er zorg voor dragen dat minimaal drie diakenen aanwezig zijn op haar vergaderingen. (2004)
2. Wanneer een kerk wenst over te gaan naar een andere classis, neme men de volgende regels in acht:
 - a. de kerk dient het verzoek in bij de classis, waaronder zij ressorteert;
 - b. deze classis beoordeelt, alvorens zich met de andere classis in verbinding te stellen, de gronden voor dit verzoek;
 - c. wanneer de classis de gronden deugdelijk heeft bevonden, treedt zij in correspondentie met de classis, waaronder de verzoekende kerk wenst te ressorteren;
 - d. bij overeenstemming van de beide betrokken classes dient de goedkeuring te worden gevraagd van de betrokken particuliere synode(n);
 - e. wanneer geen overeenstemming kan worden verkregen, beslist de meerdere vergadering;
 - f. de particuliere synode kan besluiten de wijziging te doen ingaan op een nader door haar te noemen datum;
 - g. de particuliere synode geeft van de wijziging kennis aan de eerstkomende generale synode, bij wie uiteindelijk de vaststelling van de kerkelijke ressorten berust. (1953)
3. Wanneer drie gemeenten van een classis dit aan de roepende gemeente verzoeken, dan zal deze de classicale vergadering bijeenroepen. (1899)
4. Elke classis stelle op haar vergadering een onderzoek in naar de voor de onderscheiden kerkelijke kassen gehouden collecten en rapporteert eenmaal per jaar na de voorjaarsvergadering over dit onderzoek en de uitkomsten daarvan aan deputaten financiële zaken (1928, 1931, 2010).
5. De classis zal met het oog op een eventueel vacant worden van een dienaar des Woords van een naburige gemeente als consulent aanwijzen om deze gemeente gedurende de tijd van de vacature met raad en daad bij te staan in die zaken waarin de kerken-raad zijn hulp inroept. Het gaat hierbij mede om bijstand inzake de beroeping van een dienaar des Woords. De beroeps-brief zal mede door hem ondertekend worden. Hij is van zijn arbeid verantwoordig schuldig aan de classis.
6. Samenwerkingsgemeenten zijn gerechtigd om niet-christelijk-gereformeerde ambtsdragers te zenden naar een classisvergadering, die hen als leden met adviserende stem zal aanvaarden.

¹ reglement classicale diaconale vergadering: bijlage 1.29

Adviserende leden.

Art. 42. Waar in een gemeente meer dan één dienaar des Woords is, mogen zij die niet volgens het voorgaande artikel afgevaardigd zijn, met adviserende stem op de classicale vergadering verschijnen.

Censuur.

Art. 43. Aan het einde van de classicale en andere meerdere vergaderingen wordt, opdat de christelijke saamhorigheid van haar leden bewaard blijft, censuur geoefend over hen die zich in de vergadering misdragen hebben of de vermaning van enige kerkelijke vergadering gering geschat hebben.

Art. 44. De classis zal enkele van haar meest ervaren en bekwame dienaren des Woords, van wie één vervangen kan worden door een ouderling, machtigen in alle kerken elk jaar kerkvisitatie te houden. De visitatoren zullen erop toezien dat de predikanten, ouderlingen en diakenen ieder voor zich en gezamenlijk hun ambt getrouw waarnemen, bij de zuiverheid van de leer volharden, de aangenomen kerkorde in elk opzicht handhaven en de opbouw van de gemeente naar behoren met woorden en werken bevorderen. Daarbij zullen zij hen die nalatig in het een of ander worden bevonden, tijtijds broederlijk vermanen en met raad en daad alles doen strekken tot vrede, opbouw en welzijn van de kerken.

Iedere classis is bevoegd, zo zij dit wenst, het man-daar van deze visitatoren te verlengen, tenzij de visitatoren zelf, om redenen waarover de classis heeft te oordelen, verzoeken te worden ontslagen.

¹ Reglement op de kerkvisite: bijlage 1.28

Archieven.

Art. 45. Iedere kerk heeft behoorlijk zorg te dragen voor haar archief. Dit geldt ook voor de classis en de synode ¹); ²). Elke meerdere vergadering heeft hierbij toezicht te houden op haar mindere.

¹ Reglement voor het deputaatschap kerkelijke archieven: bijlage 1.31

² Regeling voor het beheer van de archiefbescheiden van een kerkelijke vergadering: bijlage 2.17

Instructies.

Art. 46. De instructies van de zaken die in meerdere vergaderingen moeten worden behandeld, mogen niet worden ingediend, voordat over de daarin voorgestelde punten de besluiten van de voorgaande synoden gelezen zijn. Zo zal voorkomen worden, dat hetgeen afgehandeld is opnieuw aan de orde wordt gesteld, tenzij men van oordeel is dat het moet worden veranderd.

Particuliere synode.

Art. 47. De vergaderingen van de particuliere synoden worden jaarlijks gehouden, tenzij de omstandigheden het vaker vereisen, zulks ter beoordeling van de roepende kerk, die daartoe het advies en de goedkeuring van haar classis zal vragen ¹); ²).

Naar deze synode worden uit iedere classis drie dienaren des Woords, drie ouderlingen en één diaken afgevaardigd. Aan het einde van de vergadering zal een kerk worden aangewezen om de volgende synode samen te roepen.

¹ Integrale regeling voor de revisie- en appelprocedure: bijlage 1.27

² Taak PS t.a.v. rapporten van deputaatschappen: bijlage 2.18

Correspondentie.

Art. 48. Het staat iedere particuliere synode vrij met een andere particuliere synode te corresponderen als dat de opbouw van het kerkelijk leven bevordert.

Deputaten van de particuliere synode.

Art. 49. Iedere synode heeft deputaten te benoemen om de besluiten van de synode bij de respectieve onder haar ressorterende classes uit te voeren. Ook zullen zij bij voorkeur voltallig aanwezig zijn bij de peremptoire examens van de kandidaten. Bovendien hebben zij in alle voorkomende moeilijkheden aan de classes hulp te bieden, opdat eenheid, orde en zuiverheid der leer bevestigd en behouden worden. Zij hebben van al hun handelingen aantekeningen te houden om daarover aan de synode rapport uit te brengen en desgevraagd deze te motiveren. Ontslag kan hun slechts door de synode worden verleend.

Voor verschil van mening tussen de classis en de deputaten naar art. 49 K.O. bij een peremptoir examen: zie art. 4 sub 3.

Generale synode.

Art. 50. De generale synode zal in de regel eenmaal in de drie jaren vergaderen, tenzij er gewichtige redenen zijn om eerder bijeen te komen ¹); ²); ³); ⁴); ⁵); ⁶); ⁷); ⁸); ⁹). Naar deze vergadering worden uit elke particuliere synode zes dienaren des Woords en zes ouderlingen afgevaardigd. Indien de generale synode naar het oordeel van tenminste twee particuliere synoden binnen de drie jaar moet worden samengeroepen, dan heeft

de daartoe aangewezen roepende kerk de taak, met advies en goedkeuring van haar particuliere synode, tijd en plaats daarvan vast te stellen.

Aan het einde van de vergadering zal een kerk worden aangewezen om de volgende synode samen te roepen.

1. De samenroepende kerk heeft het recht advies te vragen aan de leden van het moderamen van de voorgaande synode. Zij zal overleg plegen met de quaestor inzake de kosten van voorbereiding. (1959)
 2. De raad van de samenroepende kerk laat een voorlopig agendum drukken waarop melding wordt gemaakt van alle door hem ontvangen instructies, rapporten en ingekomen stukken, met uitzondering van bezwaarschriften, protesten enz. (1885, 1959)
 3. Na advies van het moderamen beslist de synode of de aan haar gerichte stukken in haar plenaire zitting zullen worden voorgelezen. (1959)
 4. De synode regelt bij het begin van haar werkzaamheden de positie van de eerste en tweede scriba; zij verzoekt de kerken die zij dienen, hen voor een bepaalde tijd vrij te stellen van hun gemeentelijke arbeid opdat zij binnen de kortst mogelijke tijd hun door de synode opgedragen taak kunnen volbrengen en machtigt het moderamen de daartoe strekkende maatregelen te nemen. (1953, 1966)
 5. De synode heeft het recht in comité te vergaderen, doch zal van dat recht niet meer dan noodzakelijk is gebruik maken. Het op de synode in comité behandelde mag op een vergadering van de particuliere synode medegedeeld worden, mits deze daarbij ook zelf in comité vergadert. (1885)
 6. Aan verzoeken van de pers om toegang tot de openbare zitting van de synode te ontvangen, kan worden voldaan onder voorwaarde dat het moderamen gerechtigd is ten aanzien van bepaalde zaken geen publicatie toe te staan, alsmede dat, indien het moderamen van oordeel is dat bepaalde publicaties onjuist zijn, de pers verplicht is rectificatie op te nemen in het eerstvolgende nummer van het blad waarin deze publicatie werd opgenomen. Voor zover het geen comité-zaken betreft mogen de verslaggevers inzage ontvangen in de ingediende en in te dienen rapporten. (2001)
 7. Ingeval besluiten worden genomen waaraan financiële consequenties zijn verbonden, zal de synode daarvan kennisgeven aan de quaestor met het oog op de door hem in te dienen begroting. (1959, 1965/6)
 8. In de synode-kosten draagt elke particuliere synode naar evenredigheid bij.
 9. Het moderamen zal zo spoedig mogelijk na sluiting van de synode de kerkenraden in kennis stellen van belangrijke besluiten. (1956)
 10. De leden van het moderamen zullen na sluiting van de synode als haar deputaten de kerk vertegenwoordigen of doen vertegenwoordigen in gevallen die niet behoren tot de competentie van andere deputaatschappen. (1959)
 11. Deputaatschappen waarin ook gedeputeerden benoemd zijn door de particuliere synoden, zullen een jaaroverzicht betreffende hun arbeid aan het begin van elk jaar zenden aan de kerkenraden. (1959)
 12. De daarvoor in aanmerking komende deputaatschappen zullen aan elke classis dusdanige inlichtingen verschaffen dat deze inzicht ontvangt in de stand van de collecten in haar ressort. (1965/6)
 13. De deputaatschappen zijn verplicht voor elke vacature, die al dan niet volgens de in hun instructie vastgelegde orde van aftreden in hun deputaatschap ontstaat, een voorstel voor vervulling daarvan (bij voorkeur via een tweetal) bij het moderamen in te dienen. Deze voordracht dient uiterlijk aan het begin van de eerste volle zittingsweek bij het moderamen middels een afzonderlijk schrijven ingediend te worden. Bij de voordracht zal gerekend worden met de voorwaarde dat de genoemde kandidaat, indien het een predikant betreft, minimaal drie jaar in het ambt staat. Ook zullen deputaten zich ervan vergewissen dat de kandidaat lid in volle rechten van een plaatselijke Chr. Geref. kerk is. De synode heeft het recht in alle gevallen waarbij het gaat om benoeming van personen een voorstel tot wijziging of aanvulling in te dienen. De zittingsduur van een deputaat blijft, afhankelijk van de aard en de omvang van het deputaatschap, beperkt tot 9, 12 of 15 jaar (1992).
 14. Deputaatschappen welke besluiten belangrijke consequenties hebben voor de kas van de generale synode, zullen in dezen overleg plegen met de quaestor. (1959)
 15. Voor de jaarlijkse controle van de financiële administratie en de jaarstukken van de quaestor en van de deputaatschappen benoemt de synode een door haar geïnstrueerd deputaatschap voor financiële zaken. (1950)
 16. Een algemeen beroep op de offervaardigheid der kerken voor onderdelen van enige kerkelijke arbeid mag alleen worden gedaan door of met instemming van de daarvoor bestaande deputaatschappen. (1968/9)
- ¹ 'Openlijke verklaring' af te leggen bij het begin van de generale synode: bijlage 1.32
² Regeling voor de vertegenwoordiging van de kerken: bijlage 1.33
³ Instructie voor de deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland: bijlage 1.36
⁴ Instructie voor de quaestor van de generale synode: bijlage 1.37
⁵ Instructie voor de deputaten voor financiële zaken: bijlage 1.38
⁶ Instructie voor de deputaten tot beheer van een landelijk kerkelijk bureau: bijlage 1.39
⁷ Instructie voor de redactie van 'De Wekker': bijlage 17.
⁸ Rechtspositieregeling van kerkelijke werkers en medewerkers van deputaatschappen: bijlage 2.1
⁹ Instructie voor de deputaten kerkorde en kerkrecht: bijlage 1.35

Kerken in het buitenland.

Art. 51. De verhouding tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland en kerken in het buitenland wordt voor zover het de Christelijke Gereformeerde Kerken betreft, geregeld door de generale synode ¹).

Er wordt onderscheid gemaakt tussen beperkte en volledige correspondentie met buitenlandse kerken.

- A. Beperkte correspondentie omvat:
1. het voor elkaar openstellen van de avondmaalstafel;
 2. het openstellen van de kansels voor bezoekende predikanten, volgens de regeling van art. 4, lid 5 K.O.;
 3. het zo mogelijk bijwonen van elkaars synoden door middel van afgevaardigden, die een adviserende stem kunnen hebben;
 4. het aan elkaar toezenden van de acta van de synoden;
 5. het bieden van geestelijke steun bestaande in:
 - a. het onder de aandacht brengen van elkaars geestelijke en kerkelijke problemen met wederkerige pogingen tot hun Schriftuurlijke oplossing;
 - b. het elkaar waarschuwen ten opzichte van geestelijke gevaren die opkomen, zich verbreiden en de kerk van Christus willen beheersen;
 - c. het oefenen van correctie op elkaar in liefde bij verslapping ten opzichte van de belijdenis en de praktijk des geloofs eenmaal de heiligen overgeleverd;
 6. gemeenschappelijke activiteiten in gebieden waarvoor een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid geldt, waarbij gedacht kan worden aan het bieden van stoffelijke steun en samenwerking of overleg inzake zending en theologische opleiding.
- B. Volledige correspondentie omvat de bovengenoemde bepalingen met de volgende aanvullingen:
7. het over en weer aanvaarden van attestaties van elkaars leden;
 8. het over en weer aanvaarden van attesten van predikanten die een beroep hebben aangenomen;
 9. het raadplegen van elkaar inzake ingrijpende maatregelen zoals bijvoorbeeld eventuele herziening van belijdenis of kerkorde, en wijziging van correspondentie.
- C. Naast deze vormen van correspondentie onderhouden onze kerken een derde relatievorm, aangeduid als 'contact'. Hierbij wordt met name gedacht aan Schriftgetrouwe kerken in Oost-Europa die niet de gereformeerde belijdenis hanteren, maar waarmee het wel nuttig en zinvol is om contact te onderhouden. Contact omvat:
1. samenwerking, waaronder verstaan wordt bijvoorbeeld het aanbieden van ondersteuning en samenwerking op terreinen waarop een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt, het elkaar raadplegen met betrekking tot zendingswerk en theologische toerusting;
 2. het bieden van geestelijke ondersteuning onder andere in de volgende omstandigheden:
 - a. in geval er binnen het betreffende kerkverband spanningen of conflicten mochten ontstaan;
 - b. wanneer het hoofd dient geboden te worden aan gevaren die de kerk van buitenaf bedreigen;
 - c. wanneer er afdwaling is in leer of leven.

¹ Instructie voor de deputaten voor de correspondentie met buitenlandse kerken: bijlage 1.39

VAN DE LEER

Ondertekening van de formulieren door predikanten en hoogleraren.

Art. 52. De dienaren des Woords evenals de hoogleraren in de theologie en de docenten aan de Theologische Universiteit zullen hun instemming betuigen met de drie formulieren van enigheid, te weten de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels, door ondertekening van het daarvoor bestaande ondertekeningsformulier. De dienaren die dit weigeren, zullen door de kerkenraad of de classis de facto in hun dienst worden geschorst, totdat zij na samenspreking bereid zijn tot ondertekening. Indien zij halsstarrig blijven weigeren, zullen zij geheel uit hun ambt worden ontzet.

1. De dienaren des Woords zullen, ieder in zijn classis, door de ondertekening van het ondertekeningsformulier zich plechtig, als voor het aangezicht van God, verbinden aan de leer, dienst en tucht van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland. De ondertekening door de kandidaten tot de dienst des Woords zal plaats vinden bij het peremptoir examen ¹); ²). (1836, 1947)
De ondertekening door de evangelist naar art. 4 K.O. zal plaatsvinden bij het onderzoek van de evangelist.
2. a. De synode spreekt uit, dat de drie formulieren van enigheid zich duidelijk uitdrukken inzake de persoonlijke wederkomst van Christus en dat het niet gereformeerd is te leren, dat Christus duizend jaar zichtbaar en lichamelijk op aarde zal regeren, aangezien dit strijdt tegen Gods Woord, zodat het niemand geoorloofd is, dit gevoelen te leren of te verbreiden. (1872)
b. Er is geen Schriftuurlijke grond voor de leer van een lichamelijke opstanding van de gelovigen vóór de algemene opstanding, noch ook van een regering van de heiligen op aarde gedurende duizend jaren, noch voor een periode van aardsgetinte christocratie. Derhalve blijven de Christelijke Gereformeerde Kerken bij de bepalingen van de synoden van 1863, 1872, 1879 en 1931 en moet het iedere dienaar des Woords verboden worden, zijn persoonlijk gevoelen aangaande het duizendjarig rijk en de leer van de tweeërlei opstanding in woord en geschrift te verbreiden als de leer van de Heilige Schrift. (1933)
3. De synode verklaart, dat de veronderstelling van wedergeboorte bij de doop als in strijd met Gods Woord in de Christelijke Gereformeerde Kerken niet kan worden geduld en dat het derhalve niemand geoorloofd is dit te leren. (1893)
4. De synode spreekt uit dat zij de tekst van de belijdenisgeschriften, zoals deze is opgenomen in de uitgave 'De Nederlandse Belijdenisgeschriften/uitgegeven in opdracht van de Generale Synode van de Nederlandse Hervormde Kerk, de Generale Synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland', Uitgeverij Boekencentrum B.V. 's-Gravenhage, 1983, beschouwt als een betrouwbare weergave van wat wij als kerken belijden en als geschikt voor kerkelijk gebruik. (1983)

¹ Ondertekeningsformulier voor hoogleraren: bijlage 1.12A

² Ondertekeningsformulier voor predikanten: bijlage 1.12B

Ondertekening door ouderlingen en diakenen.

Art. 53. Evenzo zullen ook de ouderlingen en diakenen bij de aanvaarding van hun ambt, in een vergadering van de kerkenraad, hun instemming betuigen met de drie formulieren van enigheid, te weten de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels, door ondertekening van het voor hen bestemde ondertekeningsformulier.

¹ Ondertekeningsformulier voor ouderlingen en diakenen: bijlage 1.12C

Onderwijs.

Art. 54. De kerkenraden hebben erop toe te zien, dat de ouders naar hun vermogen hun kinderen onderwijzen en zoveel zij kunnen hen onderwijs laten volgen dat in overeenstemming is met de leer van de kerk, zoals zij dit bij de doop beloofd hebben.

1. De kerkenraden zullen de ouders aansporen:
 - a. om bij te dragen aan de instandhouding van scholen die christelijk onderwijs geven dat in overeenstemming is met de leer van de kerk, en erop toe te zien dat dit onderwijs in de praktijk ook daadwerkelijk zo functioneert;
 - b. om daar waar nieuwe scholen gesticht moeten worden of daar waar het onderwijs in bestaande scholen van genoemd principe afwijkt en geen verandering ten goede bewerkt kan worden, te komen tot of mee te werken aan het oprichten van scholen als in het voorafgaande bedoeld.
2. De kerkenraden zullen ook zelf ten aanzien van het christelijk onderwijs oplettend zijn en zoveel mogelijk hun invloed ertoe aanwenden en middelen en wegen zoeken dat het onderwijs aan de kinderen der gemeente overeenkomstig het in het bovenstaand artikel genoemde principe wordt gegeven. (1971/2)

¹ Instructie voor de deputaten kerkjeugd en onderwijs: bijlage 1.34

Verkeerde lectuur.

Art. 55. De kerkenraden hebben toe te zien, dat de gemeenteleden zowel in prediking als door catechese en huisbezoek worden toegerust om de Here in leer en leven te dienen. Deze toerusting dient tevens om weerstand te kunnen bieden aan de negatieve invloeden van zowel verderfelijke lectuur als van de overige moderne communicatiemiddelen, waardoor de zuiverheid van de heilige christelijke levenswandel wordt aangetast.

VAN DE SACRAMENTEN EN ANDERE CEREMONIËN

Van de heilige doop.

- Art. 56. Het verbond Gods zal aan de kinderen van de gelovigen door de heilige doop, bediend door een wettige dienaar van het Woord, bezegeld worden. De bediening daarvan zal zo spoedig mogelijk plaats hebben in een wettige dienst van het Woord.
- Art. 57. De kerkenraden zullen er zorg voor dragen dat de -ouders het sacrament van de doop voor hun kind aanvragen en bij de bediening van de heilige doop de daaraan verbonden verplichtingen op zich nemen. Wanneer het nodig is, dat er getuigen bij de doop optreden, behoren dit personen te zijn, die de zuivere leer toegedaan en onbesproken van wandel zijn.
- Art. 58. Bij het dopen, zowel van jonge kinderen als volwassenen, zullen de kerkenraden er op toezien dat de daartoe opgestelde formulieren geheel en ongewijzigd gebruikt worden.
De kerkenraden dienen de liturgische formulieren in hun geheel en ongewijzigd te gebruiken. (1953)
- Art. 59. De volwassenen worden door de doop bij de christelijke gemeente ingelijfd en tot leden van de gemeente aangenomen. Zij zijn daarom gehouden ook het avondmaal des Heren te gebruiken, hetgeen zij bij hun doop zullen beloven te doen.
- Art. 60. De namen van de gedoopten, alsook van de ouders en getuigen, en evenzo de tijd van de doop zullen volledig in het doopboek opgetekend worden.
1. De doop van genootschappen of verenigingen, die formeel met het trinitarisch geloof gebroken hebben, kan niet erkend worden.
Overigens worden, met handhaving van de bepalingen van de synode van Groningen, 1872, art. 17, en in aansluiting aan de beginselen van Calvijn, aan de belijdenisgeschriften van de Gereformeerde kerk en in overeenstemming met de besluiten van de synoden van 1571 tot 1618-'19, personen, die hetzij als kinderen, hetzij als volwassenen, de doop ontvangen hebben buiten de Christelijke Gereformeerde Kerken, zo zij tot haar overkomen, als gedoopten beschouwd, in geval zij gedoopt zijn in of vanwege een vergadering van christenen, door een, door zulk een vergadering geroepen en erkend dienaar des Woords, met water, en in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. (1882)
Bij twijfel omtrent de geldigheid van een eerder ontvangen doop zal bij de bevoegde kerkelijke organen een ernstig onderzoek worden ingesteld naar de wijze waarop deze heeft plaatsgehad. (1965/6)
 2. a. Bij de doop in bijzondere gevallen moet voor de kerkenraad vaststaan:
 1. dat het te dopen kind een kind des verbonds is;
 2. dat er waarborg is, dat zij die door beantwoording van de doopvragen de bepalingen met de kerk aangaan, deze kunnen volbrengen.b. Kinderen, wier ouders niet, maar wier grootouders, of een van hen, leden van de gemeente zijn, kunnen gedoopt worden, indien de grootouders zich met het opzicht over de opvoeding willen belasten.
c. De synode laat het dopen van kinderen van doopleden toe, waar dit tot nu toe gebruikelijk is; intussen wijst de synode met ernst de kerkenraden op hun roeping zulke ouders op te wekken tot het afleggen van geloofsbelijdenis.
d. Kinderen van ouders die geëxcommuniceerd zijn, kunnen gedoopt worden, indien met schriftelijke toestemming van de vader, de grootouders of andere wettige doopgetuigen zich met de opvoeding van deze kinderen willen belasten, en er genoegzame waarborgen zijn, dat zij de bepalingen met de kerk aan te gaan, kunnen nakomen.
e. Aangenomen kinderen en vondelingen kunnen gedoopt worden, indien vaststaat dat zij kinderen des verbonds zijn en de pleegouders het recht van opvoeding metterdaad hebben.
f. Kinderen die door leden van onze kerken wettig geadopteerd zijn, hebben recht op de heilige doop en behoren daarom gedoopt te wezen, waarbij voor hun doopsbediening dezelfde voorwaarden gelden als voor de andere kinderen van de ge-lovigen en hetzelfde doopformulier moet worden gebruikt. (1965/6)
g. De doop in bijzondere gevallen zal buiten de vergadering van de kerk niet bediend worden, dan in zeer grote nood en na besluit en in het bijzijn van de kerkenraad. (Sessie 163, 1618-'19)
h. Aan de kerkenraden is overgelaten, tot welke leeftijd men kinderen zal dopen met het formulier om de heilige doop te bedienen aan de kleine kinderen van de gelovigen, aangezien zowel ontwikkeling als leeftijd hier in aanmerking moeten komen. (1857)
 3. a. Indien één van beide ouders van het kind geen lid van de gemeente is en niet behoort tot een van de kerken genoemd in bijlage 8 K.O. of tot een van de gemeenten bedoeld in bijlage 8a K.O., zal van hem/haar de beantwoording van de doopvragen niet gevraagd worden. (2020)
b. Iemand die onder censuur staat, zal niet mogen antwoorden op de vragen van het doopformulier. (1904)

4. Een doopattest naar een andere kerkgemeenschap kan niet worden afgegeven; wel een bewijs, dat iemand gedoopt is.
5. het sacrament van de heilige doop kan aan pleegkinderen worden bediend en daarbij zijn de volgende richtlijnen van toepassing:
 - a. het gaat om een pleegzorgsituatie naar Nederlands recht;
 - b. er is sprake van een langdurige plaatsing, zodat er een waarborg is dat de pleegouders de opvoeding naar de eis van het verbond van God kunnen bieden;
 - c. de langdurige plaatsing blijkt uit een verklaring van de instantie die het kind in het pleeggezin heeft geplaatst;
 - d. het verlangen naar de doop voor hun pleegkind leeft bij de pleegouders;
 - e. de kerkenraad heeft zich kunnen overtuigen van de goede motivatie van de pleegouders;
 - f. de kerkenraad heeft zich ingespannen om – afhankelijk van de leeftijd van het te dopen kind – de doop voor te bereiden d.m.v. een pastoraal gesprek met het kind;
 - g.
 1. er is schriftelijke toestemming van de biologische ouder(s) en bewilliging van de instantie die het kind in het pleeggezin heeft geplaatst en – indien van toepassing – de gezinsvoogd om het dopen toe te staan;
 2. er is schriftelijke toestemming van de voogd en bewilliging van de instantie die het kind in het pleeggezin heeft geplaatst, in geval er sprake is van ontzetting van de biologische ouders uit het ouderlijk gezag;
 3. in geval van ontzetting van de biologische ouders uit het ouderlijke gezag is, zo mogelijk, de mening van die ouders gevraagd (hoewel deze niet doorslaggevend hoeft te zijn, maar wel meegewogen dient te worden).

Van het heilig avondmaal.

Art. 61. Niemand kan tot het avondmaal des Heren worden toegelaten dan die overeenkomstig de regeling van de plaatselijke kerk belijdenis des geloofs heeft afgelegd en getuigenis heeft van een godvruchtige wandel. Dit geldt ook voor hen die uit zusterkerken komen.

1. Niemand mag erkend worden voor een lidmaat van de kerk van Christus dan op belijdenis des geloofs, en geenszins ten gevolge van het van buiten leren van enige waarheden. (1836)
2. De synode spreekt uit dat op grond van Gods Woord en de belijdenisgeschriften van de kerk een levend geloof als eis van God bij het afleggen van geloofsbelijdenis gevorderd moet worden. Zij erkent nochtans dat de mens niet kan zien wat in het hart van de belijder voor God is, zodat de kerk niet meer van de belijder eist dan wat de mond belijdt, indien het leven zulks niet tegenspreekt. (1913)
3. Belijdenis afleggen betekent belijdenis des geloofs doen en niet van de waarheid zonder meer. Daarom geldt bij het doen van belijdenis dezelfde maatstaf als bij de voorbereiding voor het heilig avondmaal. Een kerkenraad die bij het afnemen van en toelaten tot de openbare belijdenis tevreden is met de verklaring van een historisch geloof, is in strijd met de uitspraken van Gods Woord en de grondslagen van de gereformeerde leer. Met beslistheid verwijst de synode naar de uitspraken van 1574, 1836, 1879 en 1913. Zij dringt er bij de kerken ten ernstigste op aan dat beleefd worde het onlosmakelijk verband tussen het afleggen van belijdenis des geloofs en het gebruik van de sacramenten¹); ²). (1950)

¹ Belijdenisvragen, ontleend aan Voetius: bijlage 1.44

² Formulier voor de openbare belijdenis des geloofs: bijlage 1.45

Art. 62. Iedere kerk zal het avondmaal op zodanige wijze vieren als naar haar oordeel het meest tot stichting van de gemeente dienen kan, met dien verstande dat de tekenen van brood en wijn naar de inzetting van Christus gebruikt zullen worden en dat het formulier van het avondmaal wordt gevolgd met de daarin opgenomen gebeden.

Het staat in de vrijheid van de kerken gebruik te maken van het verkorte avondmaalsformulier in de tweede dienst en bij de bediening van het avondmaal in tehuizen en stichtingen. (1971/2)

Art. 63. De bediening van het avondmaal mag alleen plaats hebben onder toezicht van ouderlingen, volgens kerkelijke orde en in een openbare samenkomst van de gemeente. Het avondmaal des Heren zal minstens eens per drie maanden na gehouden voorbereiding worden gevierd.

1. Indien de behoefte daaraan blijkt, is het geoorloofd dat de plaatselijke kerk het heilig avondmaal bedient in verpleeghuizen, zorgcentra en stichtingen binnen het ressort van deze kerk, mits de bepalingen van de kerkeorde en de volgende voorwaarden in acht genomen worden:
 - a. zolang de verzorgden of verpleegden die de behoefte aan de bediening van het avondmaal kenbaar maken, nog op enigerlei wijze zelfstandig of met behulp van anderen de gewone bediening van het avondmaal in het midden der gemeente kunnen meemaken, zal geen afzonderlijke bediening van het avondmaal voor hen worden gehouden;

- b. de noodzaak voor de bediening van het avondmaal aan verzorgden of verpleegden in tehuizen of stichtingen zal moeten blijken uit de behoefte daaraan die door hen zelf bij de kerkenraad kenbaar wordt gemaakt, waarbij de kerkenraad zich moet overtuigen dat de begeerte naar het gebruik van het sacrament voortkomt uit een ernstige behoefte om door het ontvangen van het avondmaal het geloof te sterken;
 - c. de bediening van het avondmaal mag niet het karakter dragen van een individuele bediening;
 - d. elke dienst waarin het avondmaal wordt bediend aan leden van de kerk in tehuizen en stichtingen, zal een officiële dienst zijn onder leiding van de plaatselijke kerkenraad, waarbij naast een voldoende aantal ambtsdragers ook de gemeente aanwezig is, zij het dan ook in beperkte mate, en aan de avondmaalsviering kan deelnemen;
2. een kerkenraad kan gasten die geen lid zijn van de Christelijke Gereformeerde Kerken, tot een viering van het avondmaal toelaten wanneer zij:
- a. belijdenis des geloofs hebben afgelegd en derhalve gerechtigd zijn in de eigen gemeente avondmaal te vieren;
 - b. in de eigen gemeente niet onder kerkelijke tucht staan;
 - c. bij de kerkenraad vooraf de wens te kennen geven van het gastrecht gebruik te maken. Hierbij geldt dat de eigenlijke toetsing en afweging van de situatie waarin en de omstandigheden waaronder een gast om toegang tot het avondmaal vraagt, aan de betreffende kerkenraad blijft. (2004)

Kerkdiensten.

Art. 64. Op de zondag, als de dag des Heren, zal de gemeente minstens tweemaal samenkomen onder de bediening des Woords. Het samenkomen op andere dagen wordt aan het oordeel van de kerkenraad overgelaten.

1. De kerken worden dringend opgeroepen tot getrouwe heiliging van de zondag. Uitgezonderd de werken van barmhartigheid en liefdadigheid en de noodzakelijke zondagsarbeid zal men arbeid en handel nalaten, opdat de toorn des Heren niet over zijn gemeente komt wegens de ernstige aantasting van de rustdag. (1618-'19, 1836, 1840, 1915, 1918)
 2. Zij, die niet-noodzakelijke zondagsarbeid verrichten, kunnen geen leden der gemeente zijn. De beoordeling van ieder bepaald geval staat aan de kerkenraad. (1947)
 3. In elke gemeente zal in de morgendienst de wet des Heren en in de middag- of avonddienst de apostolische geloofsbelijdenis worden gelezen. (1899, 1906) Hoewel het regel behoort te zijn, dat in elke gemeente zondagsmorgens de decaloog wordt gelezen, is het niet in strijd met de K.O. wanneer naast of in bijzondere gevallen in de plaats van de decaloog andere Schriftgedeelten gelezen worden, welke duidelijk het karakter van de wet des Heren dragen. (1977)
 4. Geen student, kandidaat of predikant heeft het recht zelfstandig de liturgische orde te bepalen. Dit recht komt uitsluitend de kerkenraden toe. (1934)
 5. Inzake de geestelijke bearbeiding van de dove leden van de kerk spreekt de synode uit:
 - a. dat door een plaatselijke kerk medewerking aan deze geestelijke bearbeiding in interkerkelijk verband kan worden verleend, mits dit geschiedt op basis van Schrift en belijdenis;
 - b. dat sacramentsbediening waarbij dove leden van de kerk betrokken zijn, bij voorkeur moet geschieden in de plaatselijke kerk, als de mogelijkheden daartoe aanwezig zijn;
 - c. dat de sacramenten bediend kunnen worden in door de samenwerkende kerken belegde dovendiensten, waarbij het sacrament van de heilige doop zal worden bediend aan kinderen van dove leden in de diensten waarin de eigen kerkenraad de leiding heeft, en het sacrament van het heilig avondmaal in diensten die bij toerbeurt onder leiding staan van één van de samenwerkende kerkenraden, echter met dien verstande dat aan de tot de andere samenwerkende kerken behorende dove leden het gastrecht kan worden verleend, zulks met inachtneming van art. 61-63 K.O. en het daarbij bepaalde. (1965/6)
 6. Wanneer een kerkenraad aangeeft geen tweede dienst meer te beleggen, zal de classis zich ervan vergewissen dat de kerkenraad al het nodige gedaan heeft (mede met hulp uit de classis) om het belang van de erediensten duidelijk te maken. De classis zal de kerkenraad blijven stimuleren om het gesprek hierover in de gemeente te voeren en om zo mogelijk opnieuw een tweede eredienst te gaan beleggen. (2019)
- ¹ Voorlopige regeling voor het gestalte geven aan eenheid met kerken van gereformeerd belijden: bijlagen 1.8 en 1.8A)

Art. 65. Wanneer een kerkenraad vanwege het overlijden van een lid van de gemeente een dienst belegt, zal hij er op toezien dat in deze dienst niet de overledene maar de bediening van het Woord centraal staat.

De kerkenraden worden opgewekt de leden der gemeente in prediking en pastoraat aan te sporen blijvend te kiezen voor het begraven als die vorm van lijkbezorging, die in overeenstemming is met de aanwijzingen die de Heilige Schrift hieromtrent bevat. (1983)

Biddagen.

Art. 66. In geval van buitengewone omstandigheden van kerk en wereld, zullen biddagen worden uitgeschreven door de classis, door de generale synode daartoe aangewezen.

1. De classis 's-Gravenhage is aangewezen tot het uitschrijven van biddagen. (1918, 1953)
2. De synode dringt erop aan, dat de biddag op de tweede woensdag in maart en de dankdag op de eerste woensdag in november gehouden wordt en dat getracht wordt de gehele dag hieraan te wijden. (1918)

Feestdagen.

Art. 67. De kerken zullen de zondag, als de dag des Heren, heiligen naar Gods wet. Op de erkende christelijke feestdagen zal de gemeente onder de bediening van het Woord samenkomen. De onderhouding van de tweede feestdagen wordt in de vrijheid der kerken gelaten.

Catechismusprediking.

Art. 68. De kerkenraden zullen er op toezien dat in de regel in één van de zondagse diensten de Heidelbergse Catechismus verklaard wordt.

Kerkgezag.

Art. 69. In de eredienst zullen in principe de Psalmen gezongen worden, alsmede de berijmde schriftgedeelten door de generale synode vastgesteld.

- a. Onder een berijmd schriftgedeelte wordt verstaan de berijming van een aaneengesloten passage uit de Heilige Schrift. Tot de bedoelde berijmde schriftgedeelten behoren de door de synoden van 1959, 1974 en 1989 vastgestelde liederen:
 1. De Lofzang der engelen (1959);
 2. Uit het Liedboek voor de kerken de nummers: 8, 13b, 14, 21, 25:1-8, 26, 27, 43, 65, 66, 67, 68, 78, 89, 90, 96, 107, 114 en 115 (1974);
 3. De liederen in de bundel „Schriftberijmingen. Proefbundel voor de Christelijke Gereformeerde Kerken”, Buijten & Schipperheijn 1987 (1989);
 4. De door deputaten aangeboden nieuwe liederen naar Genesis 17:7 en Lucas 22:15-20 (1989).
- b. Voor andere liederen gelden de volgende criteria:
 1. de liederen moeten het heilshandelen van God zodanig vertolken dat zij met het geheel van Gods heilsopenbaring in overeenstemming zijn en van de Geest der Schriften doordrenkt zijn;
 2. de liederen moeten confessioneel verantwoord zijn;
 3. de liederen moeten liturgisch verantwoord zijn;
 4. de liederen moeten literair en muzikaal op niveau zijn.

(vgl. Acta 1983, bijlage 46, p. 211) (2004)

Huwelijksbepalingen.

Art. 70. De kerkenraad dient er naar vermogen op toe te zien dat het huwelijk als heilige instelling voor de gemeente van Christus bevestigd wordt door een dienaar des Woords, volgens het formulier.

1. a. Onder 'huwelijk' dient te worden verstaan: de wettelijk geregelde, als zodanig formeel publiek bekrachtigde levensgemeenschap tussen één man en één vrouw, naar de zin van de instelling voor het leven aangegaan. (2001)
- b. De huwelijken van hen, die nog niet door de doop in de christelijke kerk zijn ingelijfd, kunnen niet kerkelijk worden bevestigd, voordat zij de doop ontvangen hebben, en het is ongeoorloofd, huwelijken met geëxcommuniceerden en met buitenkerkelijken openlijk in de kerk te bevestigen. (Postacta 1618-'19, Sessie 162 en 163)
- c. Wanneer bij een huwelijk een van de partijen niet behoort tot de Christelijke Gereformeerde Kerken, maar zij na hun huwelijk samen lid worden van een kerk van gereformeerd belijden, wordt aan het oordeel van de kerkenraad gelaten of een dergelijk huwelijk kerkelijk kan worden bevestigd. (2020)
- d. Een huwelijk aangegaan met iemand die niet-noodzakelijke zondagsarbeid verricht, kan niet kerkelijk bevestigd worden. (1919)
2. a. Bij een gedwongen huwelijk zal de schuldbelijdenis zo spoedig mogelijk plaatsvinden. Wanneer geen bijzondere redenen daartoe aanwezig zijn, zal de schuldbelijdenis niet in het openbaar geschieden, maar voor de kerkenraad. Van deze schuldbelijdenis zal naar het oordeel van de kerkenraad aan de gemeente mededeling worden gedaan. (1947, 1953)
- b. Bij bovengenoemde schuldbelijdenis kunnen de volgende vragen worden gesteld:
 1. Erkent gij gezondigd te hebben tegen het zevende gebod van de wet des Heren?
 2. Belijdt gij oprecht, dat gij hierdoor de Naam des Heren hebt doen smaden en de gemeente bedroefd?
 3. Is deze zonde u van harte leed? (1947)
3. a. Daar het huwelijk van een man met een zuster van zijn overleden vrouw in de Heilige Schrift niet is verboden, mag niemand die een zodanig huwelijk aangaat, tot de bediening van enig ambt in het midden der gemeente onwaardig worden geacht. (1911)
- b. De synode spreekt uit:

1. dat alle positief verbod voor het aangaan van een huwelijk tussen oom en nicht ontbreekt in Gods Woord;
 2. dat de burgerlijke wet zulk een huwelijk verbiedt, maar de Kroon dispensatie kan en meestal zal verlenen;
 3. dat mitsdien de kerk niet rechtstreeks mag verbieden, wat God niet rechtstreeks verbiedt;
 4. dat wel het huwelijk van oom en nicht (in het geval zij een dochter van zijn broeder of zuster is) zeer ontraden moet worden op grond van, zo niet te nabije bloedverwantschap, dan toch nabije bloedverwantschap (derde graad);
 5. dat bij het toch aanvragen van zulk een huwelijk de beslissing van de Kroon moet afgewacht worden, aan welke beslissing de kerk zich conformeert. (1934)
4. De synode aanvaardt de volgende richtlijnen inzake echtscheiding en tweede huwelijk:
- a. In de regel zal de kerk de beslissing van de overheid in echtscheidingsgevallen erkennen, althans zeker voor wat de rechtsgevolgen daarvan betreft; niettemin behoudt de kerk het recht tot een eigen oordeel over zulk een echtscheiding.
 - b. Echtscheiding op grond van overspel is, hoewel niet geboden, zeker geoorloofd; een tweede huwelijk van of door de onschuldige partij is geoorloofd en kan zonder bezwaar kerkelijk worden bevestigd.
 - c. Ontbinding van het huwelijk religionis causa mag niet worden gezocht door de gelovige partij; wil de ongelovige partij de ander toch verlaten, dan behoeft de gelovige dit niet ten koste van alles te verhinderen.
 - d. De vraag of na een dergelijke verlating de gelovige partij een nieuw huwelijk mag aangaan zolang de andere partij leeft en niet hertrouwd is, kan niet met voldoende zekerheid bevestigend worden beantwoord.
 - e. Omdat de vraag of een huwelijk in geval van kwaadwillige verlating mag ontbonden worden, en of in dat geval een nieuw huwelijk (door de onschuldige partij) mag worden aangegaan zolang de andere partij leeft, niet met voldoende zekerheid uit de Schrift bevestigend kan worden beantwoord, is het raadzaam dat bij de beoordeling en behandeling van dergelijke gevallen grote voorzichtigheid wordt betracht.
 - f. De kerk zal nooit mogen aandringen op echtscheiding noch die adviseren; zij zal integendeel moeten wijzen op de noodzakelijkheid van bekering ten opzichte van datgene wat het huwelijk heeft ontworcht of dreigt te ontworchten, opdat er verzoening tot stand kome en de gebroken verhoudingen worden hersteld.
 - g. Indien echtscheiding plaats vindt op volgens de kerk onschriftuurlijke gronden, zal de kerkelijke tucht moeten worden toegepast op de schuldige partij(en).
 - h. Wanneer na een volgens de kerk ongeoorloofde scheiding een nieuw huwelijk volgt, zal hieraan geen kerkelijke medewerking kunnen worden verleend, zolang de vorige echtgenoot (echtgenote) nog leeft en nog niet is hertrouwd.
 - i. Hoewel herstel van het door de zonde ontstane kwaad hier veelszins niet mogelijk is, kunnen leden van de kerk op wie in verband met het sub g. en (of) h. gestelde de kerkelijke tucht is toegepast, in hun volle rechten worden hersteld na getoond berouw, bewezen christelijke levenswandel en gedane schuldbelijdenis.
 - j. Betreft het personen op wie het sub g. en (of) h. genoemde van toepassing is en die tijdens de kerkelijke behandeling als leden van de kerk hebben bedankt, maar weer toegang vragen tot de gemeenschap van de kerk, of personen die voor het eerst toegang tot de gemeenschap van de kerk verlangen, dan zal dat niet kunnen geschieden dan nadat gedurende een genoegzame proeftijd – door de kerkenraad te stellen na advies van de classis – aan de sub i. genoemde voorwaarden is voldaan. (1959)
5. Een aanvraag voor huwelijksbevestiging na samenwonen kan positief beantwoord worden, nadat over het samenwonen (eventueel na een catechetisch traject) schuldbelijdenis is afgelegd. De wijze waarop deze schuldbelijdenis gestalte krijgt, wordt aan het oordeel van de plaatselijke kerkenraad overgelaten. (2007)

VAN DE CENSUUR EN KERKELIJKE VERMANING

Censuur over de leden.

Art. 71. De kerkelijke tucht zal naar het Woord van God en tot Zijn eer uitgeoefend worden ¹⁾. Zij heeft ten doel, dat de zondaar met God, de gemeente en zijn naaste verzoend wordt en de gegeven ergernis uit de gemeente van Christus wordt weggenomen. Aangezien de kerkelijke tucht geestelijk van aard is, ontslaat zij niet van de burgerlijke rechtspraak.

¹ Handreiking kerkelijke tucht: bijlage 1.43

Art. 72. Wanneer iemand tegen de zuiverheid van leer of wandel zondigt door heimelijke zonde, zodat hij geen openbare ergernis gegeven heeft, moet de regel gevolgd worden die Christus duidelijk voorschrijft in Matth.18.

Art. 73. Heimelijke zonden worden niet voor de kerkenraad gebracht, indien de zondaar na persoonlijke broederlijke vermaning (Matth.18:15) of na herhaling daarvan onder twee of drie getuigen (Matth.18:1-6), berouw toont.

Art. 74. De kerkenraad zal handelen overeenkomstig Matth. 18:17, wanneer iemand over een heimelijke zonde door twee of drie getuigen in liefde is vermaand en aan die vermaningen geen gehoor geeft of wanneer iemand een openbare zonde gedaan heeft. De kerkenraad zal daarbij hoor en wederhoor toepassen.

Art. 75. Wanneer iemand zich van zulke zonden, die vanwege hun aard openbaar zijn of door verachting van de kerkelijke vermaning openbaar zijn geworden, oprecht bekeert, zal de kerkenraad de schuldbelijdenis aanvaarden indien daarbij voldoende tekenen van berouw gezien worden. Vervolgens zal de kerkenraad beoordelen of de verzoening in het openbaar zal plaatsvinden of op een andere wijze, zoals het meest tot stichting van iedere kerk dienstig geacht wordt. Hierbij staat de mogelijkheid open dat de kerkenraad advies vraagt aan de classis of aan de kerkvisitatoren.

Art. 76. De kerkenraad zal overgaan tot afhouding van het heilig avondmaal, indien iemand hardnekkig zijn vermaning verwerpt, en ook indien iemand een openbare of grove zonde gedaan heeft. De kerkenraad zal tenslotte gebruik maken van het laatste middel om de zondaar tot inkeer te brengen, namelijk afsnijding volgens het formulier van de ban, indien deze desondanks na verscheidene vermaningen geen tekenen van oprecht berouw toont.

Ban.

Art. 77. Voordat de kerkenraad, na de afhouding van het heilig avondmaal en de daarop nog gevolgde herhaalde vermaningen, tot afsnijding overgaat, zal hij de gemeente bekend maken met de halsstarrigheid van de zondaar. Daarbij zullen genoemd worden de door hem bedreven zonde en de getrouwe pogingen hem tot inkeer te brengen door bestraffing, afhouding van het avondmaal en talrijke vermaningen. De gemeenteleden zullen worden aangespoord voor hem te bidden en bij hem aan te dringen op bekering. Hiertoe zal driemaal een afkondiging plaatsvinden. In de eerste wordt de naam van de zondaar niet genoemd om hem nog enigszins te sparen. In de tweede zal met advies van de classis zijn naam bekend gemaakt worden. In de derde afkondiging zal de kerkenraad aan de gemeente medelen dat hij buiten de gemeenschap van de kerk gesloten zal worden als hij zich niet bekeert. De afsnijding zal zo de stilzwijgende instemming van de gemeente hebben. De tijdsruimte tussen deze afkondigingen aan de gemeente wordt aan de beoordeling van de kerkenraad overgelaten.

1. Wanneer leden zich geregeld aan de dienst des Woords in eigen kerkverband onttrekken door onverschilligheid, zal de kerkenraad hen herhaaldelijk en met lankmoedigheid vermanen en uiteindelijk bij volharding in hun ongehoorzaamheid de kerkelijke censuur toepassen. (1962)

2. Wanneer leden zich geregeld aan de dienst des Woords in eigen kerkverband onttrekken door gewoonlijk elders te kerken, zal de kerkenraad herhaaldelijk en met lankmoedigheid vermanen en bij volharding in hun ongehoorzaamheid naar bevind van zaken handelen volgens de kerkorde. (1962, 1965/6)
3. Indien ouders buiten de gemeenschap der kerk zijn gesloten, behoudt die gemeente, in het midden waarvan hun kinderen zijn gedoopt of opgenomen, een morele verplichting tegenover die kinderen. Zij moet alles doen wat in haar vermogen ligt om hun welzijn als kinderen van het verbond te bevorderen. (1877, 1947)
4. De tucht over doopleden geschiede langs deze weg:
 - a. Ernstige en lankmoedige vermaningen.
 - b. Bekendmaking aan de gemeente, dat de kerkenraad zich genoodzaakt zag, op een dooplid de kerkelijke tucht toe te passen, met de opwekking, om voor dat dooplid te bidden, opdat het tot verootmoediging en betering des levens kome.
 - c. Bekendmaking van de naam van het dooplid en het stellen van een proeftijd.
 - d. Daarna mededeling aan de gemeente dat bedoeld dooplid niet meer tot de gemeenschap van de kerk wordt gerekend en dat hij hiervan schriftelijk kennis heeft gekregen.
 - e. De wederopname geschiedt door openbare belijdenis des geloofs waaraan een proeftijd moet zijn voorafgegaan. (1925, 1965/6)
5. De overdoop is een dwaling omdat zij het handelen van de drie-enige God in de kinderdoop, zoals dat wordt toegezegd naar Schrift en belijdenis, verwerpt. Als zodanig is het reden voor kerkelijke vermaning en op zich tuchtwaardig. Of het in voorkomende gevallen daadwerkelijk reden is voor toepassing van de stappen van kerkelijke tucht is ter beoordeling aan de kerkenraad, waarbij zal meewegen of de betreffende persoon:
 - a. bereid is zich te verantwoorden tegenover de Heilige Schrift en zich daaruit te laten onderwijzen;
 - b. zijn/haar opvattingen en de overdoop die daarop volgde niet uitdraagt in de gemeente;
 - c. zich houdt aan eventuele aanwijzingen van de kerkenraad; concreet is te denken aan het niet in aanmerking komen voor leerfuncties binnen de gemeente. (2019)
6. Inzake de kerkelijke tucht bij echtscheiding zie art. 70 sub 4 g.-j.

Wederopneming.

Art. 78. Wanneer iemand, die buiten de gemeenschap der kerk gesloten is, in de weg van oprecht berouw verzoening met God en de gemeente wenst, zal dit aan de gemeente worden meegedeeld.

Indien niemand wettige bezwaren inbrengt, zal hij volgens het daarvoor vastgestelde formulier openbare belijdenis van zijn bekering afleggen en op die wijze weer in de gemeente worden opgenomen. In die weg zal hij weer toegelaten zijn tot het heilige avondmaal.

Censuur over ambtsdragers.

Art. 79. Wanneer dienaren des Woords, ouderlingen of diakenen een openbare grove zonde bedrijven, zullen ouderlingen en diakenen na voorafgaand onderzoek terstond uit hun ambt gezet worden door de kerkenraden van de plaatselijke en dichtstbijgelegen gemeente. De dienaren des Woords zullen in zo'n geval geschorst worden, waarna de classis met advies van deputaten naar art. 49 K.O. beoordeelt of zij afgezet dienen te worden.

Zowel bij schorsing als afzetting zal een kerkenraad c.q. classis hoor en wederhoor toepassen.

1. Indien het noodzakelijk blijkt kan hangende het onderzoek de betrokken ambtsdrager op non-actief gesteld worden. (2019)
2. Op besluiten over een aanvraag van de betrokkene tot het verstrekken van een uitkering is de uitvoeringsregeling deputaatschap voortijdige ambtsbeëindiging van predikanten van toepassing. (2004) Uitvoeringsregeling voor de deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikanten: bijlage 1.6
3. Wanneer tegen een ambtsdrager een klacht is ingediend bij de klachtencommissie kan de kerkenraad, gehoord de klachtencommissie, besluiten deze ambtsdrager tijdelijk, voor de duur van het onderzoek van de klachtencommissie en in afwachting van de beslissing over eventueel te nemen tuchtmaatregelen, op non-actief te stellen. De kerkenraad gaat daartoe niet over dan na deze ambtsdrager te hebben gehoord.
4. Wanneer de verhouding tussen predikant en kerkenraad en/of gemeente ernstig verstoord is, kan de classis besluiten om in afwachting van verdere besluitvorming over een eventuele schorsing, afzetting, of losmaking de predikant op non-actief te stellen. Bij de beslissing om een predikant op non-actief te stellen houdt de classis rekening met de gerechtvaardigde belangen van de predikant bij voortzetting van zijn ambtelijk werk. De classis gaat niet over tot op non-actiefstelling alvorens de predikant en de kerkenraad te hebben gehoord. De predikant behoudt bij zijn op non-actiefstelling het recht op doorbetaling van zijn traktement en overige emolumenten. De kerkenraad c.q. de classis kunnen beslissen dat het de predikant vrijstaat om gedurende zijn op non-actiefstelling ambtelijke werkzaamheden buiten de eigen gemeente te verrichten. De classis is gehouden om bij het besluit tot de maatregel tot op non-actiefstelling vast te stellen wanneer en onder welke voorwaarden het komt tot een nieuwe beoordeling van deze maatregel.

Ook kan indien de omstandigheden er aanleiding toe geven, een maatregel getroffen worden als op non-actiefstelling. Het gaat dan om verhoudingen die verstoord zijn zonder dat er meteen sprake hoeft te zijn van consequenties als tucht in de zin van schorsing of afzetting. De classis is gehouden om bij het besluit tot de maatregel tot op non-actiefstelling vast te stellen wanneer en onder welke voorwaarden het komt tot een nieuwe beoordeling van deze maatregel.

5. Bij schorsing c.q. afzetting van een evangelist zal dezelfde procedure gevolgd worden als bij schorsing c.q. afzetting van een predikant. (2010)

¹ Regeling klachtencommissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties: bijlage 1.41A

² Regeling beroepscommissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties: bijlage 1.41B

³ Gedragscode voor predikanten: bijlage 1.42

Art. 80. Onder de grove zonden die met schorsing of afzetting behoren gestraft te worden, zijn deze de voornaamste: het aanhangen en verbreiden van onschriftuurlijke leringen, openbare scheurmaking, openlijke godslastering, trouweloze verlating van de dienst of het indringen in het dienstwerk van een ander, meened, echtbreuk, overspel, seksueel misbruik, diefstal, het plegen van lichamelijk en psychisch geweld, drankmisbruik, oneerlijk winstbejag. Kortom alle zonden en grove feiten, die voor ieder lid grond voor afsnijding zouden zijn en het getuigenis van de kerk naar de wereld toe schaden (1 Tim. 3:7).

1. Herstelling in het ambt van afgezette predikanten mag niet dan met de grootste omzichtigheid en met voorkennis en goedkeuring van de particuliere synode geschieden ¹). (1885, 1947)

2. Na een eigenmachtig neerleggen van het ambt en daardoor trouweloos verlaten van de dienst, kan de herstelling in het ambt alleen geschieden met voorkennis en goedkeuring van de particuliere synode. (1956)

¹ Herstel in het ambt: bijlage 1.46

Art. 81. De predikanten, ouderlingen en diakenen zullen in de kerkenraadsvergadering voorafgaande aan de viering van het heilig avondmaal onderlinge christelijke censuur oefenen met name door elkaar met betrekking tot hun ambtsbediening in liefde te vermanen.

DIVERSE BEPALINGEN

Attestaties.

Art. 82. De kerkenraad zal aan leden, die naar een andere gemeente vertrekken, op hun verzoek een attestatie of getuigenis aangaande de belijdenis en wandel meegeven, door de preses en de scriba ondertekend ¹); ²); ³); ⁴); ⁵).

1. Hierbij is het volgende in acht te nemen:
 - a. Leden die uit een gemeente vertrekken, behoren hun attestaties tijdig op te vragen, van welke aanvraag mededeling zal worden gedaan aan de gemeente.
 - b. De kerkenraad die het attest heeft afgegeven, dient zo spoedig mogelijk hiervan kennis te geven aan de kerkenraad, onder wiens opzicht het vertrekkende lid zal komen.
 - c. Het vertrekkende lid is verplicht, zijn attestatie zo spoedig mogelijk in te leveren bij de kerkenraad van de gemeente, waaronder hij komt te ressorteren.
 - d. Als een dooplid naar een andere gemeente vertrekt, zal zijn doopattest aan de kerkenraad van die gemeente worden toegezonden. (1922)
 - e. Het staat de kerkenraden vrij om wel een attestatie af te geven aan leden die zich willen aansluiten bij een van de kerken genoemd in bijlage 1.8 K.O. of tot een van de gemeenten bedoeld in bijlage 1.8A K.O. (2020)
2. Bij overkomst van leden uit andere kerken zal de kerkenraad een onderzoek instellen, of de belijdenis die zij hebben afgelegd, in overeenstemming was met de drie formulieren van enigheid.

¹ Model voor attestatie voor belijdende leden: bijlage 2.19

² Model voor attestatie voor doopleden: bijlage 2.20

³ Model voor attestaties voor schippers: bijlage 2.21

⁴ Model voor attestatie militairen: bijlage 2.22

⁵ Model voor attestatie emigranten: bijlage 2.23

Armen.

Art. 83. Indien leden, die naar een andere gemeente vertrekken, diaconale bijstand ontvangen, zullen de diakenen op vertrouwelijke wijze de diakenen van de ontvangende gemeente daarvan in kennis stellen. De diaconie van de ontvangende gemeente zal zo nodig na onderling overleg de diaconale zorg overnemen.

Rechtszekerheid.

Art. 84. De kerken, die in classes, particuliere synoden en generale synoden samenkomen, worden ten aanzien van vermogensrechtelijke zaken die zij gemeenschappelijk hebben, vertegenwoordigd door de respectieve classicale, particulier-synodale of generaal-synodale vergaderingen of door deputaten, die door deze vergaderingen worden benoemd, geïnstrueerd en ontslagen en die in al hun handelingen aan hun instructie gebonden zijn.

De Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken heeft rechtspersoonlijkheid op grond van artikel 2:2 van het Burgerlijk Wetboek; het reglement van de rechtspersoon wordt vastgesteld door de synode en kan worden gewijzigd met inachtneming van hetgeen de synode daarover in dat reglement bepaalt.

Een plaatselijke kerk kan worden vertegenwoordigd door twee of meer leden van de kerkenraad dan wel door twee of meer personen die gemachtigd zijn door de kerkenraad.

1. Voor de uitvoering van werk kan de generale synode medewerkers (doen) aanstellen. Deze aanstelling zal geschieden met inachtneming van de door de generale synode vastgestelde rechtspositieregeling(en). De Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland worden als werkgever vertegenwoordigd door: de deputaten landelijk kerkelijk bureau. Medewerkers vervullen hun taak onder leiding van de deputaten op wier terrein zij werken ²).
2. De Theologische Universiteit Apeldoorn is werkgever voor de algemeen bestuurder en de bij haar werkzame docenten en onderwijsondersteunende medewerkers. (2007)
3. Een eventueel batig saldo na liquidatie van een plaatselijke kerk, kerkelijke vergadering of ander zelfstandig onderdeel zal worden afgedragen aan een of meer instellingen met een (inter)kerkelijke of diaconale doelstelling, dan wel een doelstelling op het gebied van zending of evangelisatie.

¹ Modellen voor legaten en erfstellingen: bijlage 2.24

² Rechtspositieregeling van kerkelijke werkers en medewerkers van deputaatschappen: bijlage 2.1

Niet heersen.

Art. 85. Geen kerk zal over andere kerken, geen ambtsdrager over andere ambtsdragers, op welke wijze ook, heersen.

Buitenlandse kerken.

Art. 86. Buitenlandse kerken die andere gebruiken hebben dan wij, mogen in middelmatige dingen niet veroordeeld worden.

Art. 87. Deze artikelen, die de orde van de kerken regelen, zijn vastgesteld en aangenomen met gemeenschappelijk akkoord. Indien het belang van de kerken dit vereist, zullen zij deze artikelen veranderen, vermeerderen of verminderen. Geen kerk, classis of particuliere synode mag dit zelfstandig doen. De kerken moeten de artikelen trouw naleven totdat de synode een besluit heeft genomen tot verandering, vermeerdering of vermindering.

BIJLAGEN

DEEL I

FORMULIEREN, REGLEMENTEN EN INSTRUCTIES

Instructie voor de deputaten voor de geestelijke verzorging van de varenden

- Art. 1. De generale synode benoemt deputaten voor de geestelijke verzorging van varenden.
- Art. 2. Het aantal deputaten is minstens zes.
- Art. 3. Deputaten kunnen aan hun college een drietal mensen met ervaring in de scheepvaartsector, zo mogelijk ambtsdragers, als adviseurs toevoegen.
- Art. 4. De taak van deputaten is:
- a. de kerkenraden te stimuleren de geestelijke verzorging van de varende leden en hun gezinnen getrouw waar te nemen en er bij de kerkenraden op aan te dringen contacten te onderhouden met de zeevarenden die voor maritieme werkzaamheden langdurig in het buitenland verblijven;
 - b. de kerkenraden te verzoeken namen en adressen van varende leden door te geven aan deputaten voor het bijhouden van een adressenbestand;
 - c. een kerkenraad die een predikant beroept voor de ambtelijke bearbeiding van varenden, in dezen van advies te dienen, zo nodig met hem samen te werken en hem financieel te steunen volgens een daarvoor te maken overeenkomst;
 - d. contact te onderhouden en zo mogelijk samen te werken met andere reformatorische kerken of instanties die op de een of andere wijze de geestelijke verzorging van varenden ter hand hebben genomen.
- Art. 5. Met het oog op het bepaalde in artikel 4 sub e: de benodigde gelden worden verkregen uit giften, erflatingen, collecten e.d.; indien nodig mogen deputaten aan de kerken een collecte vragen.
- Art. 6. Deputaten zijn naar artikel 84 K.O. en binnen de grenzen van hun instructie bevoegd tot:
- a. het in ontvangst nemen van gelden, waaronder legaten en erfstellingen;
 - b. het verrichten van betalingen.
- Art. 7. Deputaten zijn van al hun handelingen verantwoording schuldig aan de generale synode.

Instructie voor de deputaten voor het pastoraat in de gezondheidszorg

- Art. 1. Het deputaatschap voor het pastoraat in de gezondheidszorg bestaat uit minstens vier leden, die door de generale synode benoemd worden.
- Art. 2. Tot de taak van deputaten behoort:
- a. het informeren, stimuleren en begeleiden van de kerken aangaande de ambtelijke dienst met betrekking tot de lichamelijk en verstandelijk gehandicapten;
 - b. het zoeken van wegen, waarlangs de interkerkelijke samenwerking op basis van Schrift en belijdenis in de uitvoering van dit werk kan worden gerealiseerd;
 - c. het bevorderen van de aanstelling van een geestelijk verzorger – door een of meer kerken –, hetzij een dienaar des Woords, hetzij een broeder die naar art. 3 K.O. sub 7 tot dit werk bevoegd is verklaard;
 - d. het instrueren van een kerk als bedoeld sub c;
 - e. het leggen en onderhouden van contacten met organisaties binnen en buiten eigen kerkelijk leven, die de belangen van de gehandicapten behartigen;
 - f. het behartigen van de belangen van het ziekenhuispastoraat;
 - g. het zoeken van wegen en mogelijkheden tot bezinning op de theologische, medische en ethische vragen met betrekking tot genoemde werkgebieden.
- Art. 3. Deputaten zijn gerechtigd voor hun werk een beroep te doen op de kerken door middel van een collecte; de minimum bijdrage wordt door de generale synode vastgesteld nadat de begroting door haar is goedgekeurd.
- Art. 4. Deputaten zijn krachtens art. 84 K.O. en binnen de grenzen van hun instructie bevoegd tot:
- a. het in ontvangst nemen van gelden, waaronder legaten en erfstellingen;
 - b. het verrichten van betalingen.
- Art. 5. Deputaten zijn van al hun handelingen verantwoording verschuldigd aan de generale synode.

Instructie voor de deputaten voor de geestelijke verzorging van de militairen

- Art. 1. De deputaten worden benoemd door de generale synode.
- Art. 2. Deze deputaten hebben tot taak:
- a. in overleg met de hoofdkrijgsmachtpredikant of op zijn verzoek predikanten uit eigen kerk te werven voor de dienst van de geestelijke verzorging, dan wel toestemming tot indiensttreding bij deze dienst te verlenen;
 - b. minstens eenmaal per jaar een vergadering te houden met deze krijgsmacht-predikanten in actieve dienst en hen met raad en daad bij te staan;
 - c. door middel van het Contact in Overheidszaken Militair (C.I.O.M.) medewerking te verlenen tot de goede gang van zaken in de dienst der geestelijke verzorging;
 - d. voorlichting te geven aan onze kerken inzake vraagstukken welke met het werk der kerken onder de militairen verband houden, de kerken op te wekken dit werk met hun gebed en pastorale zorg te begeleiden;

Instructie voor de deputaten voor onderlinge bijstand en advies

- Art. 1. Samenstelling
Het door de generale synode ingestelde deputaatschap voor onderlinge bijstand en advies bestaat uit negen leden. De generale synode benoemt de leden van het deputaatschap. De voorzitter, secretaris, en penningmeester worden in functie benoemd. Zij vormen samen het moderamen. De synode benoemt ook maximaal negen secundi.
Deputaten benoemen uit hun midden plaatsvervangers voor de leden van het moderamen, alsmede tenminste drie leden die samen de sectie bouwaangelegenheden vormen;
- Art. 2. Taak
Deputaten hebben tot taak overeenkomstig de door de generale synode gegeven instructie financiële middelen voor onderlinge bijstand te beheren en daaruit steun te verlenen aan kerken die niet in staat zijn te voldoen aan hun financiële verplichtingen ingevolge artikel 11 K.O. of overigens in financiële moeilijkheden verkeren. Deputaten hebben voorts tot taak kerken desgevraagd te adviseren inzake behoeften en voorzieningen aan gebouwen en de daarmee verbonden financiële consequenties. Zij kunnen zich te dien aanzien zo nodig van deskundige bijstand voorzien.
Deputaten hebben eveneens tot taak, na melding dienaangaande van deputaten voortijdige ambtsbeëindiging, uitkeringen te verzorgen bij voortijdige ambtsbeëindiging.
- Art. 3. Middelen
De financiële middelen voor het deputaatschap onderlinge bijstand en advies (ob&a) worden gevormd door zijn vermogen en worden aangevuld met de door de generale synode vastgestelde bijdragen van de kerken en eventuele andere ontvangsten.
- Art. 4. Steunverlening predikantskosten
- a. Steunverleningspercentages
Deputaten verlenen financiële steun aan kerken door toekenning van een maximale uitkering over een kalenderjaar op basis van het werkelijke en voor deputaten aanvaardbare exploitatietekort. Deze steun, als omschreven in dit artikel, geldt uitsluitend voor kerken die per 1 januari van het desbetreffende jaar minder dan 250 (doop)leden hebben.
Op basis van een jaarbegroting kan een voorlopige toezegging worden gedaan, waaraan geen rechten ontleend kunnen worden. De grondslag voor de berekening van de steun predikantskosten wordt - behoudens zeer bijzondere omstandigheden - gevormd door het traktement, huisvesting, overige vergoedingen en de tegemoetkoming ziektekostenverzekering en verminderd met de neveninkomsten uit arbeid door de predikant, voor zover deze neveninkomsten meer bedragen dan 15% van het minimumtraktement, respectievelijk van het traktement bij deeltijd.
 - b. Beroepingswerk
Gemeenten die aanspraak willen maken op steun in de predikantskosten en eventuele draagkrachtuitkering zullen het beroepingswerk pas ter hand nemen, dan wel een kerkelijk werker aanstellen, nadat deputaten op hun verzoek ter zake positief hebben beslist.
Een gemeente die zonder toestemming een beroep uitbrengt, zal het lopende boekjaar (kalenderjaar) en het daaropvolgende eerste volledige boekjaar geen ob&a-steun ontvangen. Na deze periode - het tweede volledige boekjaar - wordt 50% van de normale steun uitgekeerd en het derde boekjaar wordt deze gemeente alsnog opgenomen in de normale steunverleningprocedure.
Voor het tekort dat ontstaat in de jaren dat de gemeente niet (volledig) door ob&a wordt gesteund, zal de betreffende gemeente zelf een oplossing moeten zoeken.
 - c. Maximumsteunbedrag per (doop)lid
De steun predikantskosten zal nooit meer bedragen dan een - door deputaten ob&a - periodiek te indexeren maximumbedrag per (doop)lid per jaar.
 - d. Inschaling
Deputaten kunnen binnen de geldende regelingen voor steunverlening predikantskosten besluiten in gevallen dat een predikant die op latere leeftijd (ouder dan 30 jaar) in de ambtelijke dienst komt een leeftijd van dertig jaar als startleeftijd met nul periodieken hanteren. Inschaling ten behoeve van de steunverlening geschiedt dan volgens de regel, aantal 'dienstjaren' is leeftijd minus 30, echter nooit hoger dan de werkelijke inschaling.
 - e. Steun bij pastorale arbeid
Deputaten kunnen binnen het raam van de geldende regelingen voor steunverlening in bijzondere gevallen vervangende of aanvullende steun verlenen voor pastorale arbeid.
Deze steunverlening blijft op voorhand beperkt tot:
 - a. hulp bij tijdelijke aanvulling of tijdelijke vervanging wegens noodzakelijke uitbreiding van pastoraal werk dan wel het niet functioneren van de predikant anders dan door ziekte;
 - b. hulp aan gemeenten die helaas wellicht nog maar een beperkte bestaansduur zullen hebben.De kerkenraad is verantwoordelijk voor de personele invulling van deze tijdelijke steun (predikant, pastoraal werker).
In beginsel wordt deze steun voor een periode van maximaal vijf (5) jaren toegekend.
Deputaten kunnen ook steunverlening mogelijk maken aan een 'herplantgemeente' om kerkelijke werkers te steunen. Het percentage van het steunbedrag aan zo'n gemeente zal nimmer hoger zijn dan dit bij een predikant zal kunnen zijn.

- f. Steun bij langdurige ziekte predikant
 Van langdurige ziekte kan worden gesproken indien deze langer voortduurt dan zes (6) maanden na ziekmelding bij de kerkenraad. De kerkenraad van de langdurig zieke predikant kan zich – na consultatie van de consulent – tot de classis wenden voor hulp en bijstand in pastoraat en prediking. De kerkenraad kan zich door middel van de gebruikelijke wegen wenden tot en een beroep doen op deputaten ob&a voor steun.
 Deze steun zal nimmer hoger zijn dan het werkelijke tekort dat ontstaat door extra uitgaven om het gemeentelijk leven voortgang te doen vinden. Een en ander met inachtneming van hetgeen in art. 4a bepaald is ten aanzien van de neveninkomsten.
- g. Afbouwregeling steun predikantskosten
 Kerken die het maximumledenaantal van 249 (doop)leden overschrijden en de voorgaande drie (3) jaren steun ontvangen hebben voor de predikantskosten, kunnen in aanmerking komen voor een afbouwregeling. Deze regeling bouwt het steunbedrag als volgt af: in het eerste jaar nadat het ledenaantal van 249 (doop)leden is overschreden tot maximaal 67%, in het tweede jaar tot maximaal 33%, waarna geen bijdrage meer wordt verleend.
- Art. 5. Draagkrachtuitkering
 De draagkrachtuitkering is maximaal 60% van de vastgestelde en afgedragen minimumbijdragen voor kerkelijke kassen. Deze steun geldt als aanvulling op de steun predikantskosten voor die kerken die minder dan 250 (doop)leden hebben. De draagkrachtuitkering wordt pro rato verstrekt over het aantal volledige maanden - van het jaar van de steunaanvraag - dat de predikant in de gemeente heeft gewerkt.
- Art. 6. Steun rente en aflossing kerk(ver)bouw
 De door deputaten aanvaarde bijdrage voor kerk(ver)bouw gedurende een bepaalde periode in de rente- en aflossingsverplichtingen van de lening (c.q. leningen) heeft als basis de redelijke kosten van (ver-)bouw of aankoop van kerkgebouw met vergaderaccommodatie, inclusief meubilair en orgel. Een kerk dient in principe omstreeks 40% van voornoemde kosten uit eigen middelen beschikbaar te hebben. In geval van voldoende draagkracht van de betreffende gemeente is een minimumpercentage van 20 van voornoemde kosten nog aanvaardbaar.
 Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen kunnen deputaten van deze regel afwijken. In alle gevallen dient een sluitende begroting en financiële meerjarenplanning aanwezig te zijn.
 Deze steuncomponent geldt voor alle christelijke gereformeerde kerken, ongeacht hun aantal (doop)leden.
- Art. 7. Steunaanvragen
 Deputaten stellen de kerkenraden ieder jaar in de gelegenheid - door middel van een mededeling in het kerkblad De Wekker - een met redenen omklede steunaanvraag voor 1 februari bij hun secretaris in te dienen op de daarvoor bestemde formulieren zoals een jaarrekening, begroting en meerjarenonderhoudsplan. Deputaten zijn bevoegd aan de kerkenraden nadere schriftelijke of mondelinge toelichting te vragen. Zij zullen alle ontvangen gegevens vertrouwelijk behandelen.
 Indien na de datum tot het indienen van een aanvraag niet voorziene omstandigheden zich voordoen, kunnen kerkenraden alsnog een aanvraag indienen. In dat geval zullen de kerkenraden geen verplichtingen waarvoor financiële steun van deputaten nodig is, aangaan vóórdat deputaten op hun verzoek schriftelijk positief hebben beslist.
- Art. 8. Beslissing
 Deputaten beslissen binnen vier maanden na ontvangst van het steunverzoek en de, zo nodig, gevraagde toelichting. Bij hun beslissing houden deputaten rekening met de offervaardigheid van de gemeente, met de bestaande vermogenspositie en met te verwachten ontwikkelingen.
- Art.9. Verantwoording
 Deputaten zijn verantwoording van hun beleid en van hun financieel beheer verschuldigd aan de generale synode. Zij geven daartoe een verslag van hun werkzaamheden met overzichten van de baten en lasten en van de bezittingen en schulden van de financiële middelen aan de generale synode onder gelijktijdige indiening van een begroting voor de eerstkomende drie jaren.
- Art. 10. Bevoegdheid
 Deputaten zijn naar artikel 84 K.O. en binnen hun instructie bevoegd tot:
 a. het in ontvangst nemen van gelden, waaronder legaten en erfstellingen;
 b. het verrichten van betalingen

Instructie voor deputaten voortijdige ambtsbeëindiging

- Art. 1 Er is een deputaatschap voor de voortijdige ambtsbeëindiging van predikanten (DVAP). De generale synode benoemt de leden van dit deputaatschap, ten getale van minimaal vijf. Daarbij zal bij voorkeur één lid benoemd worden uit de kring van deputaten voor onderlinge bijstand en advies en één uit de kring van deputaten voor kerkorde en kerkrecht. De generale synode benoemt de voorzitter in functie. Het deputaatschap kent twee secties: een sectie uitkeringen en een sectie begeleiding.
- Art. 2. De deputaten hebben tot taak:
- a. het uitvoeren van de uitvoeringsregeling DVAP, door de generale synode vastgesteld. Zij hebben daarbij ook tot taak voorstellen tot wijziging van deze uitvoeringsregeling aan de generale synode te doen, wanneer daar aanleiding voor is;
 - b. het begeleiden van een predikant naar ander werk na voortijdige ambtsbeëindiging, een en ander conform het bepaalde in de uitvoeringsregeling.
- Art. 3. De deputaten onderhouden in het kader van hun in artikel 2 genoemde taken contact met de classicale vergaderingen, met de betrokken deputaatschappen en met deputaten voor onderlinge bijstand en advies.
- Art. 4. De deputaten zijn gerechtigd in het kader van de uitoefening van deze in art. 2 onder b genoemde taak ter zake deskundigen in te schakelen. De kosten van deze deskundigen komen voor rekening van deputaten voor onderlinge bijstand en advies.
- Art. 5. De deputaten brengen van al hun werkzaamheden verslag uit aan de generale synode.

Uitvoeringsregeling deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikanten

1 Algemene bepalingen

Art. 1. Toepassingsgebied

- 1 Deze regeling is van toepassing op het treffen van een financiële regeling voor en de begeleiding van Christelijke Gereformeerde predikanten die worden losgemaakt van hun gemeente, predikanten die repatriëren en niet op korte termijn een beroep ontvangen, ex legerpredikanten wier wachtgeldregeling eindigt, predikanten naar art. 6 K.O. wier benoeming eindigt en die geen aanspraak (meer) hebben op een wachtgeld uitkering of uitkering krachtens een sociale verzekeringswet en op gewezen predikanten, die zijn afgezet of zijn overgegaan tot een andere staat des levens.
Predikanten die ingevolge artikel 12 K.O., na daartoe dringend te zijn geadviseerd, tot een andere staat des levens zijn overgegaan dan wel door de classis uit het ambt zijn ontheven, worden voor de toepassing van deze regeling gelijkgesteld met losgemaakte predikanten
- 2 Op gewezen predikanten die hun ambt eigenmachtig hebben neergelegd zijn slechts de bepalingen in §1 en § 5 van toepassing.
- 3 In deze regeling wordt verstaan onder "DVAP" en "deputaten" respectievelijk het deputaatschap voortijdige ambtsbeëindiging predikanten en de leden van dit deputaatschap.

Art. 2. Besluiten

- 1 Besluiten over het recht op uitkering, de hoogte van de uitkering, de uitkeringsduur en het einde van de uitkering als bedoeld in § 2 en § 3 worden genomen door de classis van de gemeente waaraan de betrokken predikant laatstelijk verbonden was, of door het deputaatschap waaronder de desbetreffende predikant laatstelijk ressorteerde en bij gebreke van een dergelijk deputaatschap door het deputaatschap onderlinge bijstand en advies.
- 2 Voordat de classis of het deputaatschap de in het vorige lid omschreven besluiten neemt, wint zij advies in bij DVAP. DVAP kan de classis of het in de vorige volzin bedoelde deputaatschap ook verzoeken een bepaald besluit te nemen.
- 3 Besluiten over de verrekening van inkomsten als bedoeld in § 2 en § 3 worden door DVAP genomen.
- 4 Besluiten over de begeleiding van (gewezen) predikanten als bedoeld in § 4 worden door DVAP genomen.

2 De uitkering van losgemaakte en gerepatrieerde predikanten

Art. 3. Het recht op uitkering

- 1 Losgemaakte predikanten, van het zendingsveld of uit Israël gerepatrieerde predikanten, ex legerpredikanten wier wachtgeldregeling eindigt, predikanten naar art. 6 K.O. wier benoeming eindigt en die geen aanspraak (meer) hebben op een wachtgelduitkering of uitkering krachtens een sociale verzekeringswet hebben aanspraak op een uitkering met inachtneming van het in deze paragraaf bepaalde.
- 2 Het recht op uitkering ontstaat:
 - in geval van losmaking, met ingang van de dag volgend op het besluit van de classis inhoudende de losmaking;
 - in geval van repatriëring, met ingang van de eerste dag nadat de predikant gerepatrieerd is en er een periode van drie maanden vermeerderd met de nog openstaande verlofdagen verstreken is;
 - in geval van ex-legerpredikanten, met ingang van de dag volgend op het verstrijken van de duur van de wachtgelduitkering;
 - in geval van predikanten naar artikel 6 K.O. wier benoeming eindigt, met ingang van de dag volgend op het verstrijken van de duur van de wachtgelduitkering of uitkering krachtens een sociale verzekeringswet.

Art. 4. Uitkeringsduur

- 1 De duur van de uitkering is gebaseerd op de leeftijd van de betrokken predikant op het moment van het ontstaan van het recht op uitkering en bedraagt:
bij een leeftijd tot en met 30 jaar 6 maanden;
bij een leeftijd van 31 tot en met 36 jaar 12 maanden;
bij een leeftijd van 37 tot en met 42 jaar 18 maanden;
bij een leeftijd van 43 tot en met 48 jaar 24 maanden;
bij een leeftijd van 49 tot en met 54 jaar 30 maanden;
bij een leeftijd van 55 tot de emeritaatsgerechtigde leeftijd jaar 36 maanden. (GS2016)
- 2 In afwijking van het in het vorige lid bepaalde, bedraagt de uitkeringsduur in maanden nooit meer dan 2 maal het aantal volle jaren dat de predikant, te rekenen tot aan het moment van het ontstaan van het recht op uitkering, in de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland dienst heeft gedaan, zulks met een minimum van 6 maanden.
- 3 Op de met inachtneming van lid 1 en lid 2 berekende uitkeringsduur komt de duur van een wachtgelduitkering of een uitkering krachtens een sociale verzekeringswet, als bedoeld in artikel 3 lid 2 in mindering.

Art. 5. Einde van het recht op uitkering

- 1 Het recht op uitkering vervalt:
 - a. Bij het bereiken van de maximale uitkeringsduur;
 - b. Op de datum van bevestiging als predikant van een gemeente of op de ingangsdatum van een voltijds dienstverband buiten de kerken, al dan niet naar artikel 6 K.O.;
 - c. Vanaf het moment dat de betrokken predikant geen lid meer is van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland;
 - d. Vanaf het moment dat het recht op een emeritaatuitkering ontstaat;
 - e. Bij de weigering een passend beroep of andere passende arbeid te aanvaarden;
 - f. Indien geen ernstige pogingen worden ondernomen tot het gaan verrichten van passende arbeid, hetzij binnen hetzij buiten de kerken;
 - g. Indien de in § 4 bedoelde aanwijzingen en instructies van deputaten niet worden opgevolgd;
 - h. Indien de betrokken predikant aanspraak zou kunnen maken op een wachtgelduitkering of een sociale verzekeringsuitkering, maar dit geweigerd heeft of dit heeft nagelaten of aan hem te wijten is dat een dergelijke uitkering door de uitkeringsinstantie is geweigerd;
 - i. Bij overlijden van de predikant.
 - 2 Het recht op uitkering bij aanvaarding van een roeping als deeltijdpredikant vervalt slechts voor dat deel dat de predikant in deeltijd werkt (*GS2013*).
 - 3 Op predikanten die bij de aanvang van de uitkering maximaal vier jaar onder de emeritaatsgerechtigde leeftijd zijn (*GS2016*), zijn de in lid 1 onder f en g vermelde beëindigingsgronden niet van toepassing.
- Art. 6. Hoogte van de uitkering
- 1 Gedurende de eerste zes maanden (*GS2016*) van de uitkeringsduur bedraagt de uitkering 80% van de uitkeringsgrondslag. Gedurende de daarop volgende periode bedraagt de uitkering 70% van de uitkeringsgrondslag.
 - 2 De uitkeringsgrondslag is gelijk aan het traktement dat de betrokken predikant op 1 januari van het jaar van het ontstaan van het recht op uitkering genoot of zou genieten vermeerderd met de in de laatste volzin van dit lid genoemde posten, waarbij onder traktement wordt verstaan de som van het door de kerkenraad toegekende traktement en vermeerderd met vakantietoeslag, zulks met een maximum van 115% van het door deputaten financiële zaken voor de betrokken predikant op grond van zijn dienstjaren geadviseerde minimumtraktement. Het aldus berekende traktement wordt verhoogd met (a) het bedrag van de door de predikant te betalen inkomensafhankelijke bijdrage in de premie ziektekostenverzekering, zoals vermeld in het jaarlijkse advies van de deputaten financiële zaken, met (b) een kostenvergoeding van 575 (*GS2013*) euro per jaar en met (c) een vergoeding voor het gemis van het gebruik van de ambtswoning, die gelijk is aan € 300.000,- (*GS2016*) of de woonvergoeding die werd genoten indien geen ambtswoning beschikbaar was.
 - 3 In afwijking van het aan het slot van lid 2 bepaalde blijft bij de berekening van de uitkeringsgrondslag de vergoeding voor het gemis van het gebruik van de ambtswoning achterwege gedurende de periode dat de betrokken predikant tijdens de uitkeringsperiode de ambtswoning bewoont.
 - 4 Op het moment van ingaan van de uitkering blijft de predikant aangemeld bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De af te dragen pensioenpremie wordt gebaseerd op de uitkering waar de predikant recht op heeft. De eigen bijdrage van de predikant is conform het percentage dat door de deputaten financiële zaken is vastgesteld. Deze eigen bijdrage dient te worden voldaan zolang de predikant predikant is.
 - 5 De gemeente of het deputaatschap waaraan de betrokken predikant laatstelijk verbonden was, blijft verantwoordelijk voor aanmelding van de betrokken predikant en voor het voldoen van de afdrachten tot de maximale duur van één jaar en voor zolang het recht op uitkering bestaat.
Na afloop van het eerste jaar of bij gebreke van een gemeente of deputaatschap zijn deputaten voortijdige ambtsbeëindiging verantwoordelijk voor aanmelding van de betrokken predikant bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn en deputaten onderlinge bijstand en advies voor het voldoen van de afdrachten, voor zolang het recht op de uitkering bestaat.
 - 6 (*GS2016*) Het in lid 2 bedoelde traktement wordt jaarlijks per 1 januari aangepast aan de wijzigingen die deputaten financiële zaken in hun tabellen doorvoeren.

Art. 7. Verhuiskosten

De predikant die zijn ambtswoning dient te verlaten heeft aanspraak op een verhuiskostenvergoeding van euro 4.275,00 (*GS2013*), tenzij hij in verband met het aanvaarden van een beroep of een functie elders aanspraak kan maken op een verhuiskostenvergoeding.

Art. 8. Verrekening van inkomsten

1. Op de in deze paragraaf bedoelde uitkering strekken de door de betrokken predikant verkregen inkomsten uit welken hoofde dan ook, met uitzondering van inkomsten uit vermogen, in mindering overeenkomstig het in lid 2 bepaalde.
2. Voor zover de in lid 1 bedoelde inkomsten een bedrag gelijk aan 15% van de uitkeringsgrondslag niet te boven gaan, vindt geen verrekening plaats. Van het meerdere boven 15% van de uitkeringsgrondslag wordt drie vierde gedeelte in mindering gebracht op de uitkering.
3. De predikant is verplicht DVAP alle informatie te verstrekken die nodig is om te beoordelen of en in hoeverre verrekening dient plaats te vinden.

4. Wanneer de predikant, na een herhaald verzoek van DVAP, in gebreke blijft de in lid 3 bedoelde informatie te verstrekken, schort DVAP de betaling van de uitkering op totdat de informatie alsnog verstrekt is.

Art. 9. Kosten

De kosten van de uitkering worden gedurende het eerste jaar van de uitkeringsperiode gedragen door de gemeente of het deputaatschap waaraan de betrokken predikant laatstelijk verbonden was en bij gebreke daarvan door deputaten onderlinge bijstand en advies. Na het eerste jaar komen de kosten voor rekening van laatstgenoemd deputaatschap, doch ten hoogste tot het bedrag dat door DVAP als uitkering is geadviseerd. Een eventueel surplus komt voor rekening van de classis of het deputaatschap dat de uitkering op een hoger bedrag heeft vastgesteld dan door DVAP is geadviseerd.

3 De uitkering van afgezette en tot een andere staat des levens overgegangene predikanten

Art. 10. Kosten

1. Aan een predikant die is afgezet of die is overgegaan tot een andere staat des levens kan op diens verzoek of diaconale gronden een uitkering worden toegekend ter voorziening in het levensonderhoud van hem en zijn gezin.
2. Een uitkering als in het vorige lid bedoeld kan alleen worden toegekend wanneer de betrokkene met zijn kerkenraad of deputaatschap is verzoend en wanneer hij lid is gebleven van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.

Art. 11. Uitkeringsduur

1. De duur van de uitkering bedraagt zes maanden, te rekenen vanaf het moment van afzetting of overgang tot een andere staat des levens.
2. De in het vorige lid vermelde termijn wordt verlengd tot maximaal 12 maanden voor de betrokkene die op het moment van het besluit tot afzetting of overgang tot een andere staat des levens tussen dertig en veertig jaar oud is en tot maximaal 4 maanden voor de betrokkene die op dat moment de leeftijd van 40 jaar heeft bereikt, mits hij tot op het moment van afzetting of overgang tot een andere staat des levens minimaal 5 jaren in de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland dienst heeft gedaan.
3. In afwijking van het in lid 2 bepaalde bedraagt de uitkeringsduur in maanden maximaal 2 maal het aantal volle jaren dat de betrokkene als predikant in de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland heeft dienstgedaan.

Art. 12. Einde van de uitkering

Het recht op uitkering vervalt:

- a. bij het bereiken van de maximale uitkeringsduur;
- b. vanaf het moment van het aanvaarden van een voltijds dienstverband;
- c. vanaf het moment dat de betrokkene geen lid meer is van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland;
- d. vanaf het moment dat het recht op een emeritaatsuitkering ontstaat;
- e. bij de weigering passende arbeid te aanvaarden;
- f. indien geen ernstige pogingen worden ondernomen tot het gaan verrichten van passende arbeid;
- g. indien de betrokkene aanspraak zou kunnen maken op een wachtgelduitkering of een sociale verzekeringsuitkering, maar dit geweigerd heeft of dit heeft nagelaten of aan hem te wijten is dat een dergelijke uitkering door de uitkeringsinstantie is geweigerd.
- h. bij overlijden van de betrokkene.

Art. 13. Hoogte van de uitkering

1. De uitkering bedraagt 1,5 maal de voor de betrokkene, gelet op diens gezinsomstandigheden geldende bruto bijstandsnorm (inclusief vakantietoeslag) per 1 januari van het jaar waarin het besluit tot afzetting is genomen of de betrokkene tot een andere staat des levens is overgegaan.
2. De in lid 1 bedoelde uitkering wordt jaarlijks per 1 januari aangepast aan de wijziging van de bijstandsnormen.
3. Indien de gezinssituatie van de betrokkene wijzigt en dit zou leiden tot toepassing van een andere bijstandsnorm wanneer de betrokkene een bijstandsuitkering zou hebben gehad, wordt de uitkering aangepast met ingang van het moment van de wijziging.

Art. 14. Verrekening van inkomsten

1. Op de in deze paragraaf bedoelde uitkering strekken de door de betrokkene en diens partner verkregen inkomsten uit welken hoofde dan ook, exclusief daadwerkelijke inkomsten uit vermogen tot € 2.000, in mindering.
2. De betrokkene is verplicht DVAP alle informatie te verstrekken die nodig is om te beoordelen of en in hoeverre verrekening dient plaats te vinden.
3. Wanneer de betrokkene, na een herhaald verzoek van DVAP, in gebreke blijft de in lid 2 bedoelde informatie te verstrekken, schort DVAP de betaling van de uitkering op totdat de informatie alsnog verstrekt is.

Art. 15. Kosten

De kosten van de uitkering worden gedurende het eerste jaar van de uitkeringsperiode gedragen door de gemeente of het deputaatschap waaraan de betrokken predikant laatstelijk verbonden was en bij gebreke daarvan door deputaten onderlinge bijstand en advies. Na het eerste jaar komen de kosten voor rekening van laatstgenoemd deputaatschap, doch ten hoogste tot het bedrag dat door DVAP als uitkering is geadviseerd. Een eventueel surplus komt voor rekening van de classis of het deputaatschap dat de uitkering op een hoger bedrag heeft vastgesteld dan door DVAP is geadviseerd.

4 Begeleiding

Art. 16. Begeleiding

1. DVAP begeleidt de in artikel 3.1 bedoelde predikanten naar ander (ambts) werk. DVAP begeleidt tevens de in artikel 10.1 bedoelde gewezen predikanten, op hun verzoek, naar ander werk wanneer zij voldoen aan de voorwaarden in artikel 10.2 genoemd, met dien verstande dat zij niet in aanmerking komen voor de vergoeding van opleidingskosten als bedoeld in artikel 18.
2. De begeleiding is erop gericht dat de betrokkene op zo kort mogelijke termijn een passend beroep als bedoeld in artikel 4 of 6 K.O. dan wel andere passende arbeid kan aanvaarden.
3. De begeleiding bestaat uit:
 - a. persoonlijke (echter niet de pastorale) begeleiding van de betrokkene;
 - b. het gezamenlijk verkennen van de mogelijkheden om het in lid 2 gestelde doel te bereiken;
 - c. het zo nodig verkennen van de mogelijkheid, wenselijkheid en/of noodzakelijkheid van bij- of omscholing;
 - d. alle overige activiteiten die naar het oordeel van DVAP nodig zijn om het in lid 2 omschreven doel te bereiken.
4. De begeleiding vangt aan op een zo vroeg mogelijk in overleg met de betrokkene vastgesteld moment, doch niet later dan 3 maanden na het ontstaan van het recht op uitkering.
Voor een gerepatrieerde predikant zal gelden dat de begeleiding – in overleg met hem - kort na beëindiging van het repatriëringsverlof waarop hij recht heeft, aanvangt, maar in ieder geval niet later dan zes maanden daarna.
5. DVAP kan bij de begeleiding desgewenst de hulp van deskundige derden inroepen.

Art. 17. Verplichtingen

1. De betrokkene is, voorzover hij de leeftijd van vier jaar jonger dan de emeritaatsgerechtigde leeftijd (*GS2016*) nog niet heeft bereikt, verplicht zich door DVAP te laten begeleiden en de in dat kader door DVAP en eventueel door DVAP ingeschakelde derden verstrekte aanwijzingen en instructies die kunnen leiden tot het verkrijgen van een beroep of ander passend werk, dan wel het verbeteren van de positie op de arbeidsmarkt op te volgen.
2. De betrokkene, zijn voormalige kerkenraad, classis of deputaatschap zijn gehouden DVAP alle gewenste informatie te verstrekken over het ontstaan en het voortduren van de situatie waarin de betrokkene verkeert.

Art. 18. Vergoeding opleidingskosten

1. Op verzoek van de betrokkene kan DVAP besluiten door betrokkene gemaakte opleidingskosten te vergoeden binnen de grenzen van hetgeen in dit artikel daarover is bepaald.
2. Opleidingskosten komen voor vergoeding in aanmerking wanneer een duidelijke indicatie bestaat dat de betrokkene een reële kans op ander (al dan niet ambtelijk) werk heeft en de te volgen studie, cursus of opleiding bijdraagt tot het vergroten van de kans op werk.
3. Een aanvraag voor vergoeding van opleidingskosten zal alleen tot honorering kunnen leiden wanneer de aanvraag wordt gedaan en de toezegging tot vergoeding is verkregen voordat de betrokkene met de opleiding, studie of cursus begonnen is.
4. De vergoeding bedraagt ten hoogste 75% van de directe opleidingskosten (derhalve niet van eventuele reis- en verblijfkosten en gederfde inkomsten) met een maximum van € 4.000.
5. Van de toegekende vergoeding zal 50% betaalbaar worden gesteld bij overlegging van het betalingsbewijs van (de eerste termijn van) de cursuskosten van de te volgen opleiding, studie of cursus en 50% nadat de opleiding, studie of cursus met goed gevolg is afgesloten.
6. Wanneer de opleiding, studie of cursus niet met goed gevolg doorlopen is als gevolg van nalatigheid van de betrokkene, is hij gehouden de reeds uitbetaalde vergoeding terug te betalen.

Art. 19. Kosten

De kosten van het inschakelen van deskundige derden als bedoeld in artikel 16 lid 5 en de cursuskosten als bedoeld in artikel 18 zijn voor rekening van het deputaatschap onderlinge bijstand en advies.

5 Slotbepalingen

Art. 20. Onvoorziene omstandigheden en hardheidsclausule

1. Indien zich een situatie voordoet waarin deze regeling niet voorziet, zal de beslissingsbevoegde classis of het beslissingsbevoegde deputaatschap, na advies van DVAP een besluit nemen dat zoveel mogelijk recht doet aan de bedoeling van deze regeling, bij voorkeur door aansluiting te zoeken bij de wel in deze regeling geregelde situaties.
2. Indien onverkorte toepassing van deze regeling in een individueel geval, gelet op alle omstandigheden van het geval, zou leiden tot een situatie van onaantvaardbare en onevenredige hardheid, kan de betrokken classis of het betrokken deputaatschap, na advies van DVAP afwijken van strikte toepassing van deze regeling.

Art. 21. Ingangsdatum en overgangsregeling

1. Deze regeling wordt van kracht op de dag dat zij door de synode is vastgesteld.
2. De regeling is met ingang van het van kracht worden ook van toepassing op de in artikel 1 bedoelde predikanten en gewezen predikanten die vóór het van kracht worden van de regeling zijn losgemaakt, ontslagen, afgezet of zijn overgegaan tot een andere staat des levens.
3. In afwijking van het in het vorige lid bepaalde, blijven onder eerdere regelingen ontstane aanspraken op een uitkering, voor wat betreft de duur en de hoogte van die aanspraken, bestaan voor zover de nieuwe regeling tot een inkorting van die aanspraken zou leiden.

Regelingen emeritikas

De bepalingen in **bijlage 1.7A** hebben betrekking op een verdere uitwerking van art. 13 K.O. en betreffen de uitkeringen die tot en met 2013 zijn ingegaan. Hieronder worden ook verstaan weduwen- en wezenuitkeringen die na 2013 kunnen opkomen door overlijden van de emeritus predikant die tot en met 2013 een uitkering genoot.

Ook gelden deze bepalingen voor de in artikel 23 genoemde categorie predikanten. De artikelen 1 tot en met 4 en 20 tot en met 24 betreffen algemene bepalingen. Vanaf art. 5 tot en met 19 zijn de regels met betrekking tot de uitkeringen opgenomen.

De bepalingen in **bijlage 1.7B** hebben betrekking op uitkeringen die vanaf 2014 ingaan.

Met ingang van 1 januari 2013 worden de emeritaatverplichtingen ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Dit geldt alleen voor predikanten die op 1 januari 2013 verbonden waren aan een gemeente of dienstbaar aan een deputaatschap/Theologische Universiteit Apeldoorn.

De voorwaarden van deelname in het Pensioenfonds Zorg en Welzijn zijn opgenomen in het pensioenreglement dat elke predikant ontvangt bij inschrijving (zie ook art. 13). Het reglement wordt regelmatig vernieuwd waarmee oude versies vervallen. De geldende versie is te raadplegen via de website van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Regelingen over arbeidsongeschiktheid worden ingevuld vanuit de emeritikas. De bepalingen in deze bijlage gelden ook voor de in artikel 23 genoemde categorie predikanten. De artikelen 1 tot en met 4 en 20 tot en met 24 betreffen algemene bepalingen. In art. 5 tot en met 19 zijn de regels met betrekking tot de uitkeringen opgenomen.

De bepalingen in **bijlage 1.7C** hebben betrekking op predikanten en hun nagelaten betrekkingen die vanaf 2013 voor het eerst hun ambt aanvaarden en verbonden zijn aan een gemeente of dienstbaar aan een deputaatschap/ Theologische Universiteit Apeldoorn.

Met ingang van 1 januari 2013 worden de emeritaatverplichtingen ten aanzien van hen ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Regelingen over arbeidsongeschiktheid worden ingevuld vanuit de emeritikas.

Bijlage 1.7 A

- Art. 1. De plaatselijke kerken zijn verplicht overeenkomstig Gods Woord in het levensonderhoud van hun emeritus predikanten, predikantsweduwen en -wezen op een verantwoorde wijze te voorzien. De kerken hebben aan deze verplichting uitdrukking gegeven in art. 13 K.O.
- Art. 2. Er bestaat een algemene kas, die gerechtigd is aan de plaatselijke kerken uitkeringen te doen om aan de in art. 1 bedoelde verplichtingen te helpen voldoen. In overleg met de desbetreffende kerkenraden kunnen de uitkeringen uit de kas ook rechtstreeks aan de belanghebbende predikanten, predikantsweduwen en -wezen worden gedaan.
- Art. 3. Het beheer van de kas is opgedragen aan zes deputaten, die daartoe machtiging en instructie ontvangen van de generale synode. De voorzitter, de penningmeester en de vier deputaten worden benoemd door de generale synode voor de periode die ligt tussen de benoemende en de volgende generale synode. Zij zijn herbenoembaar. Deputaten zijn verplicht op aanvraag van de desbetreffende kerkenraad steun te verlenen, overeenkomstig de in deze instructie gestelde regels.
- Art. 4. Wanneer deputaten art. 13 K.O. van een classis bericht ontvangen van emeritaatverlening, deeltijdwerk of arbeidsongeschiktheid, zenden zij aan de desbetreffende kerkenraad een formulier met verzoek de daarop gevraagde inlichtingen te verstrekken.
- Art. 5. De uitkeringen uit de kas aan de emerituspredikanten en de predikantsweduwen zijn vastgesteld door de generale synode en kunnen jaarlijks door middel van indexering worden aangepast. Voor het toepassen van indexering gelden de volgende regels:
- deputaten emeritikas volgen het indexeringsbeleid van PFZW;
 - indexeert PFZW dan volgt de emeritikas, waarbij het door PFZW gehanteerde percentage als maximum geldt, tenzij er dringende redenen zijn om daarvan af te wijken;
 - als de indexering van PFZW negatief is, beraden deputaten emeritikas zich op de situatie.
- Art. 6. De uitkeringen worden per maand bij vooruitbetaling gedaan. Voor de actuele hoogte van de diverse uitkeringen voor emerituspredikanten wordt verwezen naar de handleiding op www.cgk.nl/emertikas.
- Art. 7. Op de uitkering ingevolge art. 2 voor emerituspredikanten worden in mindering gebracht:
- inkomsten die predikanten genieten uit hoofde van de vervulling van bijzondere arbeid, als bedoeld in art. 6 K.O., inclusief een hun als zodanig toegekend pensioen;
 - pensioenrechten die voortvloeien uit de vervulling van functies vóór en/of nevenfuncties tijdens de ambtsperiode.

Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding) te boven gaan. De AOW-korting, die voortvloeit uit het niet-verzekerd zijn gedurende een buitenlands

verblijft wordt niet gecompenseerd.

- Art. 8. Op de uitkeringen wegens deeltijdwerk na de AOW-gerechtigde leeftijd worden in mindering gebracht:
- inkomsten uit hoofde van een bijzondere dienst (bijv. ziekenhuispastor etc.), inclusief pensioen, tenzij dit het afgesproken deeltijdwerk betreft;
 - pensioenrechten die voortvloeien uit vroegere (neven)functies;
 - inkomsten uit werkzaamheden die een predikant nog verricht naast het afgesproken deeltijdwerk.

Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding) te boven gaan, welke drempel vermenigvuldigd wordt met 100% minus het deeltijdpercentage.

- Art. 9. De basisuitkering aan een deels arbeidsongeschikte predikant wordt berekend als de uitkering aan een volledig arbeidsongeschikte predikant maal het percentage arbeidsongeschiktheid zoals vastgesteld door de arbo-organisatie. Zolang een deels arbeidsongeschikte predikant geen of onvoldoende passend werk heeft kunnen aanvaarden wordt de uitkering aangevuld tot het bedrag dat geldt voor een volledig arbeidsongeschikte predikant; dit geldt ook bij gedwongen stoppen van zulk werk als het eerder wel gedaan werd. Op de basisuitkering worden geen inkomsten in mindering gebracht. Op de aanvullende uitkering ingevolge arbeidsongeschiktheid worden in mindering gebracht:
- inkomsten als genoemd in art. 7 sub a;
 - inkomsten uit arbeid, van welke aard die ook moge zijn;
 - pensioenrechten als omschreven en beperkt in art. 7 sub b.

De mate van mindering hangt af van de hoogte van de genoemde inkomsten in relatie tot het vastgestelde verdienvermogen ondanks arbeidsongeschiktheid; als dat verdienvermogen daadwerkelijk wordt gerealiseerd is de aanvullende uitkering nihil, bij inkomsten minder dan het drempelbedrag uit de handleiding wordt geen mindering toegepast, daartussenin naar rato.

De kosten voor arbeidskundig onderzoek door de arbo-organisatie en voor begeleiding bij het zoeken van passende arbeid zijn voor rekening van de emeritikas, evenals de kosten voor de jaarlijkse opvolging na arbeidsongeschiktheidsverklaring. Predikanten zijn in principe verplicht aan die opvolging mee te werken; bij weigering kunnen deputaten in redelijkheid een korting vaststellen tussen 10% en 25%, na betrokkene gehoord te hebben.

De arbeidsongeschiktheidsuitkering eindigt bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

- Art 10. Tijdens de periode van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid wordt (gedeeltelijk) geen pensioen opgebouwd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het pensioentekort dat zo ontstaat wordt door de emeritikas gecompenseerd, inclusief uitkeringen voor weduwen en wezen. Deputaten art. 13 K.O. treffen daarvoor verschillende daartoe geschikte maatregelen.
- Art. 11. Wanneer deputaten art. 13 K.O. van een kerkenraad bericht ontvangen van het overlijden van een predikant, hetzij in actieve dienst of na reeds verleend emeritaat of (deels) arbeidsongeschikt, die een weduwe en/of kinderen nalaat, zenden zij aan die kerkenraad een formulier met verzoek de daarop gevraagde inlichtingen te verstrekken.
- Art. 12. Een weduwe van:
- een emerituspredikant;
 - een (deels) arbeidsongeschikte predikant;
 - een predikant die een deeltijdwerkuitkering ontving;
- ontvangt gedurende een periode van vijf maanden na de maand waarin haar echtgenoot is overleden en ook over die maand, nog dezelfde uitkering die haar echtgenoot zou hebben genoten als hij niet zou zijn overleden. Daarna wordt aan de weduwe de weduwenuitkering uit de kas betaald, mede op grond van de uitkeringsfactor die gold voor haar echtgenoot.
- Art. 13. Voor de actuele hoogte van de diverse uitkeringen voor weduwen wordt verwezen naar de handleiding op www.cgk.nl/emeritikas.
- Art. 14. Aan weduwen die recht hebben op een uitkering ingevolge de ANW, doch bij wie dit recht in verband met de inkomensvoets niet of niet geheel tot een uitkering leidt, wordt deze korting niet door de emeritikas gecompenseerd.
- Art. 15. Op de weduwenuitkering ingevolge art. 13 en 14 van deze instructie wordt in mindering gebracht:
- het weduwepensioen waarop de weduwe recht heeft op grond van pensioengerechtigde diensttijd die haar echtgenoot voor zijn overlijden heeft doorgebracht in functies voor en/of nevenfuncties tijdens zijn ambtsperiode. Bij een eerder huwelijk tevens het weduwepensioen waarop zij recht heeft uit dat huwelijk;

- b. voor weduwen beneden de AOW-gerechtigde leeftijd, die geen recht hebben op een uitkering ingevolge de ANW, de uit arbeid verkregen inkomsten, waaronder begrepen uitkeringen en eigen pensioen.

Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding) te boven gaan. De AOW-korting die voortvloeit uit het niet-verzekerd zijn gedurende een buitenlands verblijf wordt niet gecompenseerd.

- Art. 16. Aan volle wezen beneden de leeftijd van 16 jaar en aan volle wezen in de leeftijd van 16 tot 27 jaar die studeren of invalide zijn en die niet over voldoende inkomsten beschikken, wordt een uitkering uit de kas verstrekt gelijk aan 50% van de door deze wezen genoten uitkering krachtens de ANW, onder aftrek van eigen inkomsten, anders dan de genoten ANW-uitkering.

Wordt de ANW-uitkering voor een volle wees beëindigd of ingetrokken omdat hij voor een uitkering krachtens de Wajong c.q. WAZ in aanmerking komt, dan blijft deze wees, indien zijn Wajong uitkering en zijn eventuele overige inkomsten niet voldoende zijn om in zijn onderhoud te voorzien, tot het bereiken van de 27-jarige leeftijd een aanvullende uitkering uit de emeritikas genieten, zodanig dat zijn inkomen gelijk is aan 150% van de uitkering krachtens de ANW voor wezen van 16-21 jaar.

- Art. 17. Aangezien art. 13 K.O. beoogt in het levensonderhoud te voorzien, kan van de als norm geldende bedragen worden afgeweken in gevallen van bijzondere noden. Een en ander ter beoordeling van deputaten art. 13 K.O. gehoord de belanghebbende.
- Art. 18. Aan alle belanghebbenden wordt jaarlijks, in de maand mei, een procentuele vakantietoelage uitbetaald. Het percentage van die toelage is gelijk aan het percentage dat jaarlijks door deputaten financiële zaken geadviseerd wordt voor de vakantietoelage voor de predikanten in actieve dienst. Het percentage wordt berekend over het bedrag van de uitkeringen die aan de betrokkene werden gedaan in de periode van 12 maanden, voorafgaande aan 1 juni.
- Art. 19. Tenzij art. 12 van toepassing is, worden bij overlijden van een emerituspredikant, een predikantsweduwe of een volle wees van een predikant de uitkeringen aan de nabestaanden nog betaald over een periode van twee maanden, ingaande op de datum van overlijden.
- Art. 20. Eens per drie jaar stelt de generale synode de verplichte minimumbijdrage per lid en per dooplid vast ter dekking van de lopende uitkeringen en ter ondersteuning van een vermogen voor toekomstige verplichtingen. Deputaten art 13 K.O. dienen hiertoe een begroting voor de betreffende jaren in. Uitgangspunt in deze begroting is een beheerste ontwikkeling van de omslag: zowel wat betreft de mogelijkheden om compensatiemaatregelen te treffen als in te spelen op maatschappelijke en financiële ontwikkelingen.
- Art. 21. Aan elke generale synode brengen deputaten rapport uit met overlegging van de financiële gegevens betreffende de inkomsten, de uitgaven en het kapitaal van de kas over de voorgaande drie jaren en van begrotingen voor de komende drie jaren.
- Art. 22. Deputaten art. 13 K.O. zijn door de generale synode gemachtigd tot het in ontvangst nemen van de verplichte omslagen, giften, legaten en erflatingen. De juiste formulering voor legateringen en erflatingen ten gunste van de emeritikas luidt: 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen' of 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen'.
- Art. 23. Ter voorziening in bijzondere gevallen kennen deputaten, onder voorbehoud van de beschikbaarheid van financiële middelen, aan plaatselijke kerken het recht op een uitkering toe ten behoeve van diegenen die de kerken in het ambt van predikant een tijdlang hebben gediend en hun weduwen en wezen; de uitkering wordt op dezelfde wijze bepaald als die van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen, evenwel met dien verstande dat rekening wordt gehouden met de tijd dat zij onze kerken als predikant hebben gediend, terwijl de inhoudingen uit art. 7 en 8 volledig, dus zonder drempel worden toegepast.
- Art. 24. Bij de uitvoering van de in artikel 23 getroffen voorziening zijn de volgende bepalingen van toepassing:
- Onder uitkeringen worden uitsluitend verstaan die waarop aanspraak bestaat vanaf het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd en ingeval van eerder overlijden.
 - De aanvraag dient te geschieden bij de kerk waaraan de predikant het laatst was verbonden. Indien de betreffende kerk is opgeheven, dient de aanvraag te geschieden bij de door de classis waartoe de opgeheven kerk behoorde aangewezen rechtsopvolger. Deze kerk dient hiervan binnen 14 dagen kennis te geven aan deputaten.
 - De hoogte van de uitkering wordt bepaald door de van toepassing zijnde uitkering per jaar te

vermenigvuldigen met een breuk met in de teller de diensttijd tot 1-1-2013 die werd doorgebracht in onze kerken en in de noemer het aantal te behalen dienstjaren te stellen op 40.

- d. De uitkering is achtergesteld bij alle aanspraken op pensioenen en andere uitkeringen die werden opgebouwd voor en tijdens de ambtsperiode en na het vertrek van de predikant. Slechts als het totaal daarvan minder is dan de in lid c berekende uitkering komt het tot betaling van het verschil.

Bijlage 1.7 B

- Art. 1. De plaatselijke kerken zijn verplicht overeenkomstig Gods Woord in het levensonderhoud van hun emeritus predikanten, predikantsweduwen en -wezen op een verantwoorde wijze te voorzien. De kerken hebben aan deze verplichting uitdrukking gegeven in art. 13 K.O.
- Art. 2. Er bestaat een algemene kas, die gerechtigd is aan de plaatselijke kerken uitkeringen te doen om aan de in art. 1 bedoelde verplichtingen te helpen voldoen. In overleg met de desbetreffende kerkenraden kunnen de uitkeringen uit de kas ook rechtstreeks aan de belanghebbende emeritus predikanten, predikantsweduwen en -wezen worden gedaan.
- Art. 3. Het beheer van de kas is opgedragen aan zes deputaten, die daartoe machtiging en instructie ontvangen van de generale synode. De voorzitter, de penningmeester en de vier deputaten worden benoemd door de generale synode voor de periode die ligt tussen de benoemende en de volgende generale synode. Zij zijn herbenoembaar. Deputaten zijn verplicht op aanvraag van de desbetreffende kerkenraad steun te verlenen, overeenkomstig de in deze instructie gestelde regels.
- Art. 4. Wanneer deputaten art. 13 K.O. van een classis bericht ontvangen van emeritaatverlening, deeltijdwerk of arbeidsongeschiktheid, zenden zij aan de desbetreffende kerkenraad een formulier met verzoek de daarop gevraagde inlichtingen te verstrekken.
- Art. 5. De uitkeringen uit de kas aan de emerituspredikanten en de predikantsweduwen zijn vastgesteld door de generale synode en kunnen jaarlijks door middel van indexering worden aangepast. Vanwege de samenloop tussen emeritikas en het Pensioenfonds Zorg en Welzijn moeten die bedragen nog worden vermenigvuldigd met de persoonlijke uitkeringsfactor.
De berekening daarvan gaat als volgt:
- bereken M als maximaal aantal te behalen dienstjaren met een minimum van 37;
 - bereken P als het aantal PFZW-jaren van 1-1-2013 tot aan 65-jarige leeftijd;
 - de uitkeringsfactor is dan $(M-P)/37$, met een maximum van 100%.
- Voor het toepassen van indexering gelden de volgende regels:
- a. deputaten emeritikas volgen het indexeringsbeleid van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn;
 - b. indexeert het Pensioenfonds Zorg en Welzijn dan volgt emeritikas, waarbij het door het Pensioenfonds Zorg en Welzijn gehanteerde percentage als maximum geldt, tenzij er dringende redenen zijn om daarvan af te wijken;
 - c. als de indexering van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn negatief is, beraden deputaten emeritikas zich op de situatie.
- Art. 6. De uitkeringen worden per maand bij vooruitbetaling gedaan. Voor de actuele hoogte van de diverse uitkeringen voor emerituspredikanten wordt verwezen naar de handleiding op www.cgk.nl/emeritikas.
- Art. 7. Op de uitkering ingevolge art. 2 voor emerituspredikanten worden in mindering gebracht:
- a. inkomsten die predikanten genieten uit hoofde van de vervulling van bijzondere arbeid, als bedoeld in art. 6 K.O., inclusief een hun als zodanig toegekend pensioen;
 - b. pensioenrechten die voortvloeien uit de vervulling van functies vóór en/of nevenfuncties tijdens de ambtsperiode.
- Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding), vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor, te boven gaan. De AOW-korting, die voortvloeit uit het niet-verzekerd zijn gedurende een buitenlands verblijf wordt niet gecompenseerd.
- Art. 8. Op de uitkering wegens deeltijdwerk na de AOW-gerechtigde leeftijd, worden in mindering gebracht:
- a. inkomsten uit hoofde van een functie in bijzondere dienst (bijv. ziekenhuispastor etc.), inclusief pensioen, tenzij dit het afgesproken deeltijdwerk betreft;
 - b. pensioenrechten die voortvloeien uit vroegere (neven)functies;
 - c. inkomsten uit werkzaamheden die een predikant nog verricht naast het afgesproken deeltijdwerk.
- Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding) te boven gaan, welke drempel vermenigvuldigd wordt met 100% minus het deeltijdpercentage en met de uitkeringsfactor.

- Art. 9. De basisuitkering aan een deels arbeidsongeschikte predikant wordt berekend als de uitkering aan een volledig arbeidsongeschikte predikant maal het percentage arbeidsongeschiktheid zoals vastgesteld door de arbo-organisatie. Zolang een deels arbeidsongeschikte predikant geen of onvoldoende passend werk heeft kunnen aanvaarden wordt de uitkering aangevuld tot het bedrag dat geldt voor een volledig arbeidsongeschikte predikant; dit geldt ook bij gedwongen stoppen van zulk werk als het eerder wel gedaan werd. Op de basisuitkering worden geen inkomsten in mindering gebracht. Op de aanvullende uitkering ingevolge arbeidsongeschiktheid worden in mindering gebracht:
- inkomsten als genoemd in art. 7 sub a;
 - inkomsten uit arbeid, van welke aard die ook moge zijn;
 - pensioenrechten als omschreven en beperkt in art. 7 sub b.
- De mate van mindering hangt af van de hoogte van de genoemde inkomsten in relatie tot het vastgestelde verdienvermogen ondanks arbeidsongeschiktheid; als dat verdienvermogen daadwerkelijk wordt gerealiseerd is de aanvullende uitkering nihil, bij inkomsten minder dan het drempelbedrag uit de handleiding wordt geen mindering toegepast, daartussenin naar rato.
- De kosten voor arbeidskundig onderzoek door de arbo-organisatie en voor begeleiding bij het zoeken van passende arbeid zijn voor rekening van de emeritikas, evenals de kosten voor de jaarlijkse opvolging na arbeidsongeschiktheidsverklaring. Predikanten zijn in principe verplicht aan die opvolging mee te werken; bij weigering kunnen deputaten in redelijkheid een korting vaststellen tussen 10% en 25%, na betrokkene gehoord te hebben.
- De arbeidsongeschiktheidsuitkering eindigt bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Art 10. Tijdens de periode van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid wordt (gedeeltelijk) geen pensioen opgebouwd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het pensioentekort dat zo ontstaat wordt door de emeritikas gecompenseerd, inclusief uitkeringen voor weduwen en wezen. Deputaten art. 13 K.O. treffen daarvoor verschillende daartoe geschikte maatregelen.
- Art. 11. Wanneer deputaten art. 13 K.O. van een kerkenraad bericht ontvangen van het overlijden van een predikant, hetzij in actieve dienst of na reeds verleend emeritaat of (deels) arbeidsongeschikt, die een weduwe en/of kinderen nalaat, zenden zij aan die kerkenraad een formulier met verzoek de daarop gevraagde inlichtingen te verstrekken.
- Art. 12. Een weduwe van
- een emerituspredikant
 - een (deels) arbeidsongeschikte predikant;
 - een predikant die een deeltijdwerkuitkering ontving;
- ontvangt gedurende een periode van vijf maanden na de maand waarin haar echtgenoot is overleden en ook over die maand nog dezelfde uitkering die haar echtgenoot zou hebben genoten als hij niet zou zijn overleden. Daarna wordt aan de weduwe de weduwenuitkering uit de kas betaald, mede op grond van de uitkeringsfactor die gold voor haar echtgenoot.
- Art. 13. Voor de actuele hoogte van de diverse uitkeringen voor weduwen wordt verwezen naar de handleiding op www.cgk.nl/emeritikas.
- Art. 14. Aan weduwen die recht hebben op een uitkering ingevolge de ANW, doch bij wie dit recht in verband met de inkomensvoet niet of niet geheel tot een uitkering leidt, wordt deze korting niet door de emeritikas gecompenseerd.
- Art. 15. Op de weduwenuitkering ingevolge art. 13 en 14 van deze instructie wordt in mindering gebracht:
- het weduwepensioen waarop de weduwe recht heeft op grond van pensioengerechtigde diensttijd die haar echtgenoot voor zijn overlijden heeft doorgebracht in functies voor en/of nevenfuncties tijdens zijn ambtsperiode. Bij een eerder huwelijk tevens het weduwepensioen waarop zij recht heeft uit dat huwelijk;
 - voor weduwen beneden de AOW-gerechtigde leeftijd, die geen recht hebben op een uitkering ingevolge de ANW, de uit arbeid verkregen inkomsten, waaronder begrepen uitkeringen en eigen pensioen.
- Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding), vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor, te boven gaan. De AOW-korting, die voortvloeit uit het niet-verzekerd zijn gedurende een buitenlands verblijf wordt niet gecompenseerd.
- Art. 16. Aan volle wezen beneden de leeftijd van 16 jaar en aan volle wezen in de leeftijd van 16 tot 27 jaar die studeren of invalide zijn en die niet over voldoende inkomsten beschikken, wordt een uitkering uit de kas verstrekt gelijk aan 50% van de door deze wezen genoten uitkering krachtens de ANW, onder aftrek van eigen inkomsten, anders dan de genoten ANW-uitkering.
- Wordt de ANW-uitkering voor een volle wees beëindigd of ingetrokken omdat hij voor een uitkering krachtens de Wajong in aanmerking komt, dan blijft deze wees, indien zijn Wajong-uitkering en zijn eventuele overige

inkomsten niet voldoende zijn om in zijn onderhoud te voorzien, tot het bereiken van de 27-jarige leeftijd een aanvullende uitkering uit de emeritikas genieten, zodanig dat zijn inkomen gelijk is aan 150% van de uitkering krachtens de ANW voor wezen van 16-21 jaar.

- Art. 17. Aangezien art. 13 K.O. beoogt in het levensonderhoud te voorzien, kan van de als norm geldende bedragen en uitkeringsmomenten worden afgeweken in gevallen van bijzondere noden. Een en ander ter beoordeling van deputaten art. 13 K.O. gehoord de belanghebbende.
- Art. 18. Aan alle belanghebbenden wordt jaarlijks, in de maand mei, een procentuele vakantietoelage uitbetaald. Het percentage van die toelage is gelijk aan het percentage dat jaarlijks door deputaten financiële zaken geadviseerd wordt voor de vakantietoelage voor de predikanten in actieve dienst. Het percentage wordt berekend over het bedrag van de uitkeringen die aan betrokkenen werden gedaan in de periode van 12 maanden, voorafgaande aan 1 juni.
- Art. 19. Tenzij art. 12 van toepassing is, worden bij overlijden van een emerituspredikant, een predikantsweduwe of een volle wees van een predikant de uitkeringen aan de nabestaanden nog betaald over een periode van twee maanden, ingaande op de datum van overlijden.
- Art. 20. Eens per drie jaar stelt de generale synode de verplichte minimumbijdrage per lid en per dooplid vast ter dekking van de lopende uitkeringen en ter ondersteuning van een vermogen voor toekomstige verplichtingen. Deputaten dienen hiertoe een begroting voor de betreffende jaren in. Uitgangspunt in deze begroting is een beheerste ontwikkeling van de omslag: zowel wat betreft de mogelijkheden om compensatiemaatregelen te treffen als in te spelen op maatschappelijke en financiële ontwikkelingen.
- Art. 21. Aan elke generale synode brengen deputaten rapport uit met overlegging van de financiële gegevens betreffende de inkomsten, de uitgaven en het kapitaal van de kas over de voorgaande drie jaren en van begrotingen voor de komende drie jaren.
- Art. 22. Deputaten art. 13 K.O. zijn door de generale synode gemachtigd tot het in ontvangst nemen van de verplichte omslagen, giften, legaten en erflatingen. De juiste formulering voor legateringen en erflatingen ten gunste van de emeritikas luidt: 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen' of 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen'.
- Art. 23. Ter voorziening in bijzondere gevallen kennen deputaten, onder voorbehoud van de beschikbaarheid van financiële middelen, aan plaatselijke kerken het recht op een uitkering toe ten behoeve van diegenen die de kerken in het ambt van predikant een tijdlang hebben gediend en hun weduwen en wezen; de uitkering wordt op dezelfde wijze bepaald als die van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen, evenwel met dien verstande dat rekening wordt gehouden met de tijd dat zij onze kerken als predikant hebben gediend tot 2013 of daarna (deels) arbeidsongeschikt waren, terwijl de inhoudingen uit art 7 en 8 volledig, dus zonder drempel, worden toegepast.
- Art. 24. Bij de uitvoering van de in artikel 23 getroffen voorziening zijn de volgende bepalingen van toepassing:
- Onder uitkeringen worden uitsluitend verstaan die waarop aanspraak bestaat vanaf het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd en ingeval van eerder overlijden.
 - De aanvraag dient te geschieden bij de kerk waaraan de predikant het laatst was verbonden. Indien de betreffende kerk is opgeheven, dient de aanvraag te geschieden bij de door de classis waartoe de opgeheven kerk behoorde aangewezen rechtsopvolger. Deze kerk dient hiervan binnen 14 dagen kennis te geven aan deputaten.
 - De hoogte van de uitkering wordt bepaald door de van toepassing zijnde uitkering per jaar te vermenigvuldigen met een breuk met in de teller de diensttijd doorgebracht in onze kerken en in de noemer het aantal te behalen dienstjaren te stellen op 40.
 - De uitkering is achtergesteld bij alle aanspraken op pensioenen en andere uitkeringen die werden opgebouwd voor en tijdens de ambtsperiode en na het vertrek van de predikant. Slechts als het totaal daarvan minder is dan de in lid c berekende uitkering komt het tot betaling van het verschil.

Bijlage 1.7 C

- Art. 1. De plaatselijke kerken zijn verplicht overeenkomstig Gods Woord in het levensonderhoud van hun emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen op een verantwoorde wijze te voorzien. De kerken hebben aan deze verplichting uitdrukking gegeven in art. 13 K.O.
- Art. 2. Er bestaat een algemene kas, die gerechtigd is aan de plaatselijke kerken uitkeringen te doen om aan de in art. 1 bedoelde verplichtingen te helpen voldoen. In overleg met de desbetreffende kerkenraden kunnen de uitkeringen uit de kas ook rechtstreeks aan de belanghebbende predikanten, predikantsweduwen en -wezen worden gedaan.

- Art. 3. Het beheer van de kas is opgedragen aan zes deputaten, die daartoe machtiging en instructie ontvangen van de generale synode. De voorzitter, de penningmeester en de vier deputaten worden benoemd door de generale synode voor de periode die ligt tussen de benoemende en de volgende generale synode. Zij zijn herbenoembaar. Deputaten zijn verplicht op aanvraag van de desbetreffende kerkenraad steun te verlenen, overeenkomstig de in deze instructie gestelde regels.
- Art. 4. De voorwaarden van deelname in het pensioenfonds Zorg en Welzijn zijn opgenomen in het pensioenreglement dat elke predikant ontvangt bij inschrijving. Het reglement wordt regelmatig vernieuwd, waarmee oude versies vervallen. De geldende versie is te raadplegen via de website van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.
- Art. 5. De basisuitkering aan een deels arbeidsongeschikte predikant wordt berekend als de uitkering aan een volledig arbeidsongeschikte predikant maal het percentage arbeidsongeschiktheid zoals vastgesteld door de Arbo-organisatie. Zolang een deels arbeidsongeschikte predikant geen of onvoldoende passend werk heeft kunnen aanvaarden, wordt de uitkering aangevuld tot het bedrag dat geldt voor een volledig arbeidsongeschikte predikant; dit geldt ook bij gedwongen stoppen van zulk werk als het eerder wel gedaan werd. Op de basisuitkering worden geen inkomsten in mindering gebracht. Op de aanvullende uitkering ingevolge arbeidsongeschiktheid worden in mindering gebracht:
- inkomsten als genoemd in bijlage 1.7A, art. 7 sub a;
 - inkomsten uit arbeid, van welke aard die ook moge zijn;
 - pensioenrechten als omschreven en beperkt in bijlage 1.7A, art. 7 sub b.
- De mate van mindering hangt af van de hoogte van de genoemde inkomsten in relatie tot het vastgestelde verdienvermogen ondanks arbeidsongeschiktheid; als dat verdienvermogen daadwerkelijk wordt gerealiseerd is de aanvullende uitkering nihil, bij inkomsten minder dan het drempelbedrag uit de handleiding wordt geen mindering toegepast, daartussenin naar rato.
- De kosten voor arbeidskundig onderzoek door de Arbo-organisatie en voor begeleiding bij het zoeken van passende arbeid zijn voor rekening van de emeritikas, evenals de kosten voor de jaarlijkse opvolging na arbeidsongeschiktheidsverklaring. Predikanten zijn in principe verplicht aan die opvolging mee te werken; bij weigering kunnen deputaten in redelijkheid een korting vaststellen tussen 10% en 25%, na betrokkene gehoord te hebben. De arbeidsongeschiktheidsuitkering eindigt bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Art. 6. Tijdens de periode van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid wordt (gedeeltelijk) geen pensioen opgebouwd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het pensioentekort dat zo ontstaat, wordt door emeritikas gecompenseerd, inclusief uitkeringen voor weduwen en wezen. Deputaten art. 13 K.O. treffen daarvoor verschillende daartoe geschikte maatregelen.
- Art. 7. Aangezien art. 13 K.O. beoogt in het levensonderhoud te voorzien, kan van de als norm geldende bedragen en uitkeringsmomenten worden afgeweken in gevallen van bijzondere noden. Een en ander ter beoordeling van deputaten art. 13 K.O., gehoord de belanghebbende.
- Art. 8. Eens per drie jaar stelt de generale synode de verplichte minimumbijdrage per lid en per dooplid vast ter dekking van de lopende uitkeringen en ter ondersteuning van een vermogen voor toekomstige verplichtingen. Deputaten dienen hiertoe een begroting voor de betreffende jaren in. Uitgangspunt in deze begroting is een beheerste ontwikkeling van de omslag: zowel wat betreft de mogelijkheden om compensatiemaatregelen te treffen als in te spelen op maatschappelijke en financiële ontwikkelingen.
- Art. 9. Aan elke generale synode brengen deputaten rapport uit met overlegging van de financiële gegevens betreffende de inkomsten, de uitgaven en het kapitaal van de kas over de voorgaande drie jaren en van begrotingen voor de komende drie jaren.
- Art. 10. Deputaten art. 13 K.O. zijn door de generale synode gemachtigd tot het in ontvangst nemen van de verplichte omslagen, giften, legaten en erfelingen. De juiste formulering voor legateringen en erfelingen ten gunste van de emeritikas luidt: 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen' of 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen'.
- Art. 11. Voor predikanten die na 2012 hun ambt aanvaardden en na 2019 te maken krijgen met arbeidsongeschiktheid en later daarna de CGK verlaten, gelden de artikelen 23 en 24 uit bijlage 1.7B.

Voorlopige regeling voor het gestalte geven aan eenheid met kerken van gereformeerd belijden

1. Algemeen

- a. Het aanvankelijk gestalte geven aan eenheid tussen plaatselijke kerken van gereformeerd belijden die tot verschillende kerkverbanden behoren, door nauwer samenleven, kan alleen geschieden met kerken die behoren tot een kerkverband waarvan de synode van de eigen kerken heeft geconstateerd, dat het zich in alles wil stellen op de grondslag van Gods heilig Woord en de gereformeerde belijdenis en met welk kerkverband contacten worden onderhouden door wederzijdse deputaten.
- b. De nauwere samenleving is zuiver plaatselijk en mag niet worden gezien als een vereniging tussen de betrokken kerken of als het constitueren van een nieuwe kerkformatie. De plaatselijke kerk behoudt haar zelfstandig karakter wat leer, dienst en kerkregering betreft, totdat het eventueel komt tot verdere stappen op de weg naar plaatselijke eenheid (zie 3.c).
- c. Het bovengenoemde nauwer samenleven draagt een voorlopig karakter in afwachting van de verdere ontwikkeling ten aanzien van de toenadering tussen beide kerkverbanden.
- d. Een predikant van een kerkverband waarvan de synode van de eigen kerken heeft geconstateerd, dat het zich in alles wil stellen op de grondslag van Gods heilig Woord en de gereformeerde belijdenis en met welk kerkverband contacten worden onderhouden door wederzijdse deputaten (zie 1.a) is bevoegd tot de bediening van Woord en sacramenten, tot de dienst der gebeden en tot de kerkelijke bevestiging van een huwelijk in een kerkdienst van een christelijke gereformeerde kerk, mits op uitnodiging van de kerkenraad van die gemeente. Deze regel geldt alleen indien ze wederkerig geldt binnen het andere kerkverband. Onze predikanten behoeven tevens de bewilliging van hun eigen kerkenraad om voor te kunnen gaan in een kerkdienst van een gemeente van het andere kerkverband.

2. De weg tot nauwer samenleven – plaatselijk

- a. De nauwere samenleving kan alleen tot stand komen na genoegzame samensprekingen tussen de betrokken kerkenraden, waarbij gebleken is dat er metterdaad een eenheid is in erkenning en beleving van het Woord Gods en de belijdenis der kerken, alsook van de regels die op grond daarvan voor het kerkelijk leven gelden.
- b. De kerkenraad van de christelijke gereformeerde kerk moet over de voorgenomen nauwere samenleving de gemeente horen en haar bewilliging vragen; slechts bij een naar het oordeel van de kerkenraad genoegzame eenparigheid van gevoelen in de gemeente kan de kerkenraad verdere stappen doen tot de voorgenomen nauwere samenleving.
- c. De kerkenraad van de christelijke gereformeerde kerk moet vervolgens het oordeel van de classis vragen omtrent de voorgenomen nauwere samenleving.
- d. De classis zal zich overtuigen van
 1. -het feit of betreffende kerkenraden onderling gesproken hebben over: a. de visie op de prediking; b. de visie op de gemeente; c. de visie op de sacramenten en de kerkelijke vermaning, en of zij over deze thema's onderling overeenstemming hebben bereikt;
 2. de onder 2b bedoelde bewilliging van de gemeente.
- e. De classis zal door middel van de rondvraag naar art. 41 K.O. en van de kerkvisitatie naar art. 44 K.O. voortdurend haar aandacht geven aan de tot stand gekomen nauwere samenleving.
- f. Indien kerkenraden van gemeenten waar een nauwer samenleven tot stand is gekomen willen overgaan tot een samenwerking als onder 3.c bedoeld, zal dezelfde procedure als onder 2.b tot en met 2.e vermeld is worden gevolgd, met inachtneming van wat in eerdere stadia besproken en besloten is.

3. De inhoud van het nauwer samenleven – plaatselijk

- a. Het nauwer samenleven kan uitkomen in de toelating van elkaars ongcensureerde leden tot elkaars avondmaalsviering, het aanvaarden van elkaars attestaties en het van tijd tot tijd in de dienst des Woords laten voorgaan van elkaars plaatselijke predikanten of van predikanten van andere plaatselijke kerken waar hetzelfde nauwer samenleven tot stand is gekomen.
- b. In het kader van deze regeling kunnen onze kerkenraden die deze samenwerking kennen, ook predikanten van andere plaatselijke kerken van eigen kerkverband uitnodigen, die daartoe de bewilliging van hun eigen kerkenraad behoeven.
- c. Bij de voortgang van het nauwer samenleven kan het komen tot een samenwerking waarbij de beide plaatselijke gemeenten vergaderen als één gemeente, uitkomend in de eenheid van leer, dienst en kerkregering, onverminderd het bepaalde in 1.b en 1.c inzake het zuiver plaatselijke en voorlopige karakter van deze nauwere samenleving.

4. Inhoud van het nauwer samenleven – classicaal

- a. Classes zullen kerkenraden die gekomen zijn tot een nauwer samenleven als in 3c bedoeld, machtigen om niet-christelijk-gereformeerde ambtsdragers te zenden naar de classicale vergadering, die hen als leden met adviserende stem zal aanvaarden.
- b. Indien christelijke gereformeerde kerken en andere kerken van gereformeerd belijden in hetzelfde of nagenoeg hetzelfde ressort tot wederzijdse classicale overeenstemming komen, heeft deze classis het recht de kerken in haar ressort toe te staan om aan de gevonden eenheid gestalte te geven naar analogie van de wijze, die in deze bijlage is vastgelegd, met dien verstande dat geen predikant zal voorgaan in plaatsen waar de christelijke gereformeerde kerk hierin niet bewilligt.

Regeling voor het gestalte geven aan plaatselijke eenheid en samenwerking met gemeenten van gereformeerd belijden binnen de Protestantse Kerk in Nederland.

1. Algemeen

In bijlage 8 van de K.O. wordt het nauwer samenleven gereguleerd met kerken die behoren tot een kerkverband waarvan de synode van de eigen kerken heeft geconstateerd dat het zich in alles wil stellen op de grondslag van Gods heilig Woord en de gereformeerde belijdenis en met welk kerkverband contacten worden onderhouden door wederzijdse deputaten. Door dit nauwer samenleven wordt aanvankelijk gestalte gegeven aan eenheid tussen plaatselijke kerken van gereformeerd belijden. Plaatselijk kan echter ook eenheid gevonden worden in erkenning en beleving van het Woord Gods en de belijdenis der kerken, alsook van de regels die op grond daarvan voor het kerkelijk leven gelden, met kerken die niet tot een kerkverband behoren als bedoeld in bijlage 8.

Onderstaande regeling is bedoeld om de plaatselijke eenheid en samenwerking met gemeenten van gereformeerd belijden binnen de Protestantse Kerk in Nederland te reguleren en aan een aantal voorwaarden te binden.

Analoog aan bijlage 8.1d kunnen christelijke gereformeerde kerkenraden ook predikanten van de Protestantse Kerk in Nederland uitnodigen voor de bediening van Woord en sacramenten, de dienst der gebeden en de kerkelijke bevestiging van een huwelijk in de erediensten van de gemeente, mits kerkenraden zich ervan hebben vergewist dat deze predikanten in de uitoefening van hun ambt zich verbonden hebben aan de gereformeerde belijdenissen. Anderzijds zijn onze predikanten gerechtigd voor te gaan in een gemeente van gereformeerd belijden binnen de Protestantse Kerk in Nederland wanneer een kerkenraad hen daartoe uitnodigt.

2. De weg tot plaatselijk nauwer samenleven

- a. De nauwere samenleving kan alleen tot stand komen na genoegzame samensprekingen tussen de betrokken kerkenraden, waarbij gebleken is dat er metterdaad een eenheid is in erkenning en beleving van het Woord Gods en de belijdenis der kerken, alsook van de regels die op grond daarvan voor het kerkelijk leven gelden. De kerkenraad van de christelijke gereformeerde kerk dient zich ervan te vergewissen dat plaatselijk met name artikel 29 van de Nederlandse geloofsbelijdenis voluit wordt nageleefd.
- b. De kerkenraad van de christelijke gereformeerde kerk moet over de voorgenomen nauwere samenleving de gemeente horen en haar bewilliging vragen; slechts bij een naar het oordeel van de kerkenraad genoegzame eenparigheid van gevoelen in de gemeente kan de kerkenraad verdere stappen doen tot de voorgenomen nauwere samenleving.
- c. De kerkenraad van de christelijke gereformeerde kerk moet vervolgens het oordeel van de classis vragen omtrent de voorgenomen nauwere samenleving.
- d. De classis zal zich overtuigen van:
 1. het feit of betreffende kerkenraden onderling gesproken hebben over de onder 2a genoemde punten;
 2. de onder 2b bedoelde bewilliging van de gemeente.
- e. De classis zal door middel van de rondvraag naar art. 41 K.O. en van de kerkvisitatie naar art. 44 K.O. voortdurend haar aandacht geven aan de tot stand gekomen nauwere samenleving.

3. De inhoud van het plaatselijk nauwer samenleven

- a. Het nauwer samenleven kan uitkomen in gezamenlijke diaconale, missionaire en pastorale activiteiten, gezamenlijke toerusting ten behoeve van de opbouw van de gemeente, incidenteel gezamenlijke erediensten, de toelating van elkaars ongecensureerde leden tot elkaars avondmaalsviering en het van tijd tot tijd in de dienst des Woords laten voorgaan van elkaars plaatselijke predikanten.
- b. In het kader van deze regeling kunnen onze kerkenraden, die deze samenwerking kennen, ook predikanten van andere plaatselijke kerken van eigen kerkverband uitnodigen, die daartoe de bewilliging van hun eigen kerkenraad behoeven.

Regelingen deputaten studiefonds

- Art. 1. Voorwaarde en duur
- 1.1. Deputaten studiefonds kunnen financiële steun verlenen aan studenten die via het admisie-examen zijn toegelaten tot de studie aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn en niet meer in aanmerking komen voor studiefinanciering ingevolge de regeling Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).
 - 1.2. De regeling geldt alleen voor voltijdstudenten.
 - 1.3. De bijdrage uit het studiefonds wordt toegekend gedurende ten hoogste zes en een half jaar, gerekend vanaf het begin van de bachelor en wordt beëindigd aan het eind van de maand waarin de studie is afgerond.
 - 1.4. Deputaten zullen geen ondersteuning toezeggen indien en zolang de daartoe ter beschikking gestelde middelen niet toereikend zijn.
- Art. 2. Aanvraag
- 2.1. De aanvraag dient, met een toelichting van de financiële (gezins)situatie, drie maanden voor het begin van het studiejaar te worden ingediend bij de secretaris van het deputaatschap voor het studie fonds. De student is verplicht op verzoek van deputaten alle medewerking te verlenen om de noodzakelijk geachte gegevens betreffende zijn (hun) financiële draagkracht te verstrekken.
 - 2.2. Indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, kan de aanvraag worden ingediend op elk moment tijdens de studieperiode.
 - 2.3. Deputaten zijn gehouden binnen twee maanden na ontvangst van de aanvraag en de aanvullende gegevens hun beslissing aan de (aankomende) student mee te delen. Een student kan schriftelijk en met redenen omkleed aan deputaten verzoeken om herziening van hun beslissing ten aanzien van de hem al of niet toegekende bijdrage.
 - 2.4. Deputaten zijn gerechtigd om drie maanden voor de aanvang van het nieuwe studiejaar, aan de hand van een vragenformulier te toetsen of aan de voorwaarden voor verlenging van de bijdrage wordt voldaan. Indien blijkt dat sinds de laatste toekenning de financiële situatie of de persoonlijke omstandigheden van de student of zijn gezin aanmerkelijk zijn gewijzigd, kunnen deputaten de bijdrage herzien.
- Art. 3. Voorwaarden toekenning
- 3.1. Er bestaat geen recht op een bijdrage uit het studiefonds indien:
 1. de student in aanmerking komt voor studiefinanciering ingevolge de DUO-regeling;
 2. het vrij besteedbaar gezinsvermogen per 1 januari van het jaar van aanvraag hoger is dan € 30.000,- en op het moment van de aanvraag nog steeds beschikbaar is, of;
 3. het totale gezinsvermogen hoger is dan € 60.000,- en op het moment van de aanvraag nog steeds beschikbaar is.
 - 3.2. Indien het brutogezinsinkomen meer bedraagt dan de bijverdiengrens is er slechts recht op een gedeeltelijke bijdrage. Het meerdere wordt in dat geval in mindering gebracht op de bijdrage uit het studiefonds.
 - 3.3. Indien de echtgenote van de student recht heeft op een bijdrage krachtens de overheidsregeling en haar recht daarop uitoefent, wordt deze bijdrage (uitgezonderd de basisbeurs voor collegegeld en studiemiddelen) meegerekend bij het inkomen.
 - 3.4. Wanneer in de loop van een fiscaal jaar door de student wordt voorzien dat het gezinsinkomen resp. het verzamelinkomen aanmerkelijk (plus of min 10%) afwijkt van het verwachte inkomen op het moment van de aanvraag, dient de student daarvan tijdig bericht te geven aan deputaten zodat dienovereenkomstig eventueel aanpassing van de bijdrage zal kunnen plaatsvinden.
- Art. 4. Studievorderingen
- De steunverlening kan worden beëindigd resp. tijdelijk worden opgeschort indien, naar het oordeel van het curatorium, de studie onvoldoende vorderingen vertoont, alsook wanneer de student bij herhaling tekortschiet in het verstrekken van de door deputaten gevraagde informatie. Deputaten zijn bevoegd de studievorderingen op te vragen bij het college van hoogleraren.
- Art. 5. Bijdragen
- 5.1. De bijdrage uit het studiefonds die aan de student kan worden verleend, kent de volgende componenten:
 1. een bijdrage voor vergoeding van collegegeld of instellingscollegegeld;
 2. een bijdrage voor de kosten van studiemiddelen.Deze bijdrage wordt verstrekt als schenking.
 - 5.2. Voor de uitwonende student: een persoonsgebonden maanbudget voor levensonderhoud, zorgverzekering, reiskosten, enz.

- 5.3. In bijzondere gevallen, zulks ter beoordeling van deputaten, kan een gezinstoeslag worden toegekend ten behoeve van de verzorging van kinderen. De bijdrage per kind geldt tot de leeftijd van 18 jaar, conform de uitvoering van de regeling kinderbijslag.
- 5.4. Indien de student verzoekt om alleen vergoeding van het instellingscollegegeld, maar verder geen gebruik maakt van het studiefonds, wordt de inkomensnorm verhoogd met het bedrag van het instellingscollegegeld. De bijdragen worden uitbetaald in een maandelijks bedrag. De leningen zijn rentevrij.
- Art. 6. Aflossing lening
Van de bij het studiefonds verkregen uitkeringen volgens art. 5.2 en 5.3 wordt 50% kwijtgescholden in gelijke delen over 15 jaar, te beginnen drie jaar na beëindiging van de studie. De overige 50% van de lening dient in maximaal 15 jaar te worden afgelost, eveneens te beginnen drie jaar na beëindiging van de studie. Deze aflossing geschiedt in maandelijks termijnen.
- Art. 7. Overige bepalingen
- 7.1. Indien de student de studie tussentijds afbreekt dan wel de admissiale status verliest, dient het totale bedrag van de reeds verstrekte lening binnen zes maanden te worden terugbetaald. In bijzondere omstandigheden kunnen deputaten, na overleg met het curatorium, een afwijkende regeling treffen.
- 7.2. Indien de student resp. predikant bij overlijden nog een restant schuld heeft, vervalt deze.
- 7.3. Indien de predikant met vervroegd emeritaat gaat, kunnen deputaten overwegen om, afhankelijk van de financiële situatie van de predikant, het eventuele restant van de af te lossen lening geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden.
- 7.4. Indien de student na beëindiging van de studie geen predikant wordt of als predikant overgaat tot een andere staat des levens (art. 12 K.O.) of het verband van onze kerken verlaat, dient hij naast het verplicht af te lossen deel van de lening ook het nog resterende deel van het oorspronkelijk kwijt te schelden bedrag af te lossen in nader overeen te komen termijnen.
- 7.5. Acceptatie van de bijdragen uit het studiefonds houdt per definitie in dat de ontvanger zich akkoord verklaart met de voorwaarden en bepalingen van het reglement en zich daaraan conformeert.
- 7.6. Ter overbrugging van de periode tussen afronding van de studie en eventuele intrrede in een gemeente kunnen deputaten, onder door hen te bepalen condities, ondersteuning aanbieden in de vorm van een lening voor in principe een periode van zes maanden. Ook de andere afgestudeerde admissiale studenten kunnen mutatis mutandis van deze mogelijkheid gebruik maken. Deze ondersteuning is exclusief de tegemoetkoming in studiekosten en collegegeld (art. 5.1) maar bestaat wel uit de toelagen volgens art. 5.2 en 5.3.
- Art. 8. Hardheidsclausule
In bijzondere gevallen waarin de regeling niet voorziet of leidt tot een onredelijke uitwerking, beslissen deputaten. Dit is mede afhankelijk van de hun ter beschikking staande financiële middelen.
- Art. 9. Definities
- ad 3.1.2. Onder het vrij besteedbaar gezinsvermogen wordt verstaan het saldo van contant geld, bank- en girotegoeden plus de waarde van aandelen en overige beleggingen minus schulden per 1 januari van het jaar van aanvraag. Een eigen woning met daarop rustende hypotheek is daarbij niet inbegrepen.
- ad 3.1.3. Onder het totale gezinsvermogen wordt verstaan het totaal van het vrij besteedbaar gezinsvermogen inclusief alle overige bezittingen en schulden. Voor de waardebepaling van de eigen woning wordt uitgegaan van de WOZ-waarde.
- ad 3.2. Onder het brutogezinsinkomen wordt verstaan de som van:
- bruto-inkomen uit arbeid en/of uit vroegere arbeid;
 - resultaat uit overige werkzaamheden;
 - winst uit onderneming;
 - voordeel uit sparen en beleggen;
 - periodieke uitkeringen; daarvan worden *niet* meegerekend: kinderbijslag, toeslag vanwege kindgebondenbudget, huurtoeslag, zorgverzekering, heffingskorting;
 - terug ontvangen inkomstenbelasting.
- Een en ander in het kalenderjaar waarin de bijdrage wordt verleend. Bij vaststelling van de toelage geldt het inkomen en vermogen vanaf aanvang studie. De bijdrage uit het studiefonds en (eventuele) inkomsten uit preekbeurten en catechisaties tijdens de studietijd worden niet bij het inkomen meegerekend.

Bijlage bij artikel 9: Maandbedragen
(2017-2019)

Art 5.1.1. Bijdrage voor vergoeding van het collegegeld of het instellingscollegegeld*, schenking.
- bij standaardcollegegeld (afgerond) 2.060 (p/j 2019) € 180;
- bij instellingscollegegeld (afgerond) 5.425 (p/j 2019) € 460.

Art. 5.1.2. Bijdrage voor de kosten van studiemiddelen en reiskosten, schenking, € 190.

Art. 5.2. Persoonsgebonden budget 50% schenking/50% lening, € 600.

Art. 5.3. Gezinstoeslag € 210,- per kind, 50% schenking/50% lening per maand max. € 840

Art. 5.4. *Instellingscollegegeld.
indien alleen vergoeding van het instellingscollegegeld is gevraagd, wordt grens van de bijverdiensten verhoogd met max. € 5,425. De bijdrage is een schenking en wordt uitbetaald in een maandelijks bedrag.

Grens bijverdiensten

Kalenderjaar 2019: bruto € 14.700. Het meerdere wordt in mindering gebracht op de bijdrage. Bij de 1e aanvang van de studie geldt voor de berekening van de bijverdiensten de periode gerekend vanaf startdatum studiejaar.
De bedragen kunnen jaarlijks door deputaten worden bijgesteld.

Reglement voor de Theologische Universiteit

KERKELIJKE RECHTSPERSOON (artikel 2, Boek 2, Burgerlijk Wetboek)

PREAMBULE

Kerkelijke rechtspersoon (artikel 2, Boek 2, Burgerlijk Wetboek)

De generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland heeft op 28 mei 2008 bepaald dat de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken, gevestigd te Apeldoorn, een rechtspersoon op grond van artikel 2:2 van het Burgerlijk Wetboek is. Dit is vastgelegd in artikel 84 van de Kerkorde.

I. ALGEMEEN

Naam, zetel, begripsbepalingen

- Art. 1.
1. De rechtspersoon draagt de naam: Theologische Universiteit Apeldoorn.
 2. Zij heeft haar zetel in de gemeente Apeldoorn.
 3.
 - a. Onder 'de synode' wordt in dit reglement verstaan: de generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.
 - b. Onder 'de Kerken' wordt in dit reglement verstaan: de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.
 - c. onder 'K.O.' wordt in dit reglement verstaan: de kerkorde van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland;
 - d. onder 'TUA' wordt verstaan: de rechtspersoon Theologische Universiteit Apeldoorn;
 - e. onder 'Reglement': het reglement van de rechtspersoon de Theologische Universiteit Apeldoorn;
 - f. onder 'de WHW': Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek;
 - g. onder 'code goed bestuur': de door de Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) vastgestelde 'code goed bestuur universiteiten';
 - h. onder de Minister: de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
 - i. onder 'raad van toezicht' wordt in dit reglement verstaan: de raad van toezicht van de TUA;
 - j. onder 'curatorium' wordt in dit reglement verstaan: het curatorium als bedoeld in artikel 13 van dit reglement en in de kerkrechtelijke regelingen;
 - k. onder 'het college van bestuur': het college van bestuur van de universiteit, zoals beschreven in de WHW en het reglement van de rechtspersoon;
 - l. onder 'docenten': universitaire docenten en universitaire hoofddocenten;
 - m. onder 'hoogleraren': zij die als zodanig door de generale synode benoemd zijn;
 - n. onder 'bijzonder(e) hoogleraren': zij die als zodanig door het college van bestuur benoemd zijn en verbonden zijn aan een bijzondere leerstoel welke door een derde partij gefinancierd wordt;
 - o. onder 'college van hoogleraren' de hoogleraren en de kerkelijk universitaire hoofddocenten;
 - p. onder 'college van promoties' de hoogleraren en bijzonder(e) hoogleraren.

Doel

- Art. 2.
- De TUA heeft ten doel het – met name ten behoeve van de Kerken – in stand houden van een opleiding tot de dienst des Woords, het (doen) beoefenen van de theologische wetenschap en theologische vorming op de grondslag van de Heilige Schrift en de Drie Formulieren van Enigheid, alsmede al hetgeen daarmee rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn voor kerk en samenleving.

Middelen

- Art. 3.
- De TUA kan haar doelstelling verwezenlijken met alle wettige middelen, met name door het beheren en exploiteren van een theologische universiteit en het verzorgen van opleidingen, al dan niet in samenwerking met anderen.

Bestuur en toezicht op bestuur

- Art. 4.
- Het besturen van de TUA is opgedragen aan een college van bestuur onder toezicht van een raad van toezicht en met inachtneming van de bevoegdheden die bij of krachtens dit reglement zijn toegekend aan het curatorium en de synode.

Opleidingen

- Art. 5.
- Binnen de TUA (BRIN code 21 QO) zijn de volgende initiële opleidingen ingesteld:
- bacheloropleiding theologie (ISAT code 56109);
 - masteropleiding theologie (ISAT code 60257).

II. COLLEGE VAN BESTUUR

Samenstelling, benoeming en ontslag college van bestuur

- Art. 6.
1. Het aantal leden van het college van bestuur wordt door de synode vastgesteld.
 2.
 - a. De leden van het college van bestuur worden benoemd door het deputaatschap toezicht. Uitsluitend leden van de Kerken zijn benoembaar tot lid van het college van bestuur;
 - b. Iedere benoeming van een lid van het college van bestuur behoeft de instemming achteraf van de synode. Bij ieder verzoek om instemming dient het deputaatschap toezicht te vermelden hoe het

- desbetreffende lid van het college van bestuur beantwoordt aan de door de synode vastgestelde profielschets.
3. Het college van hoogleraren wordt door het deputaatschap toezicht in de gelegenheid gesteld om uit zijn midden voor één lid van het College een voordracht te doen. De raad van toezicht benoemt één van de leden van het college van bestuur tot voorzitter van het college van bestuur.
 4. Het salaris en de regeling van de overige arbeidsvoorwaarden van de leden van het college van bestuur worden door de raad van toezicht vastgesteld.
 5. Ieder lid van het college van bestuur kan door het deputaatschap toezicht uit zijn functie als lid van het college van bestuur worden geschorst en/of ontslagen op grond van onvoldoende functioneren, onverenigbaarheid van karakters, onverenigbaarheid van belangen of op grond van andere objectiveerbare redenen.
 6. Het lidmaatschap van het college van bestuur eindigt voorts:
 - door het verstrijken van de benoemingstermijn;
 - door overlijden;
 - indien het desbetreffende lid het vrije beheer over diens vermogen verliest als gevolg van curatele of bewind;
 - door schriftelijke ontslagneming met inachtneming van een redelijke termijn;
 - door het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd in welk geval het bestuurslidmaatschap eindigt aan het eind van de betreffende kalendermaand en voor de rector op het moment van emeritering als hoogleraar;
 - door het aanvaarden van het lidmaatschap van de raad van toezicht;
 - door het beëindigen van het lidmaatschap van de Kerken.
 7. Bij ontstentenis of belet van één of meer leden van het college van bestuur wordt het bestuur waargenomen door de overblijvende leden/het overblijvende lid van het college.
Bij ontstentenis of belet van alle leden van het college van bestuur benoemt de raad van toezicht onverwijld een tijdelijk bestuurder. Ter overbrugging kan de voorzitter van de raad van toezicht of diens plaatsvervanger voor maximaal twee maanden de functie van tijdelijk bestuurder vervullen. De raad van toezicht is verplicht zo spoedig mogelijk een definitieve voorziening te treffen.

Organisatie college van bestuur

- Art. 7.
1. Het college van bestuur stelt onderling de taakverdeling binnen het college van bestuur vast en legt deze ter goedkeuring voor aan het deputaatschap toezicht, een en ander voor zover de taakverdeling niet reeds voortvloeit uit de in artikel 6 lid 2b bedoelde profielschets.
 2. Het college van bestuur regelt de werkwijze en de besluitvorming van het college van bestuur in een reglement van het college van bestuur en legt dit ter goedkeuring voor aan raad van toezicht. indien nodig kan de raad van toezicht een tijdelijke voorziening treffen.

Taken en bevoegdheden college van bestuur

- Art. 8.
1. Tot de bestuursbevoegdheid van het college van bestuur behoort, met inachtneming van het in dit reglement bepaalde, al hetgeen ingevolge de WHW aan het college van bestuur inzake het bestuur en het beheer van de TUA is opgedragen, uitgezonderd de bevoegdheden die bij of krachtens dit reglement zijn toegekend aan andere organen.
 2. Het college van bestuur stelt voor een periode van zes jaar de hoofdlijnen van het te voeren bestuursbeleid in de vorm van een instellingsplan op en legt deze ter goedkeuring voor aan de raad van toezicht, waarna het college van bestuur dit vaststelt. Het college van bestuur stelt jaarlijks een beleidsplan vast, waarin binnen de raad van toezicht goedgekeurde hoofdlijnen van het te voeren bestuursbeleid, de eigen voornemens met betrekking tot het bestuursbeleid zijn neergelegd.
 3. Aan de goedkeuring van de raad van toezicht zijn, onverminderd het overigens in dit reglement bepaalde, onderworpen alle besluiten van het college van bestuur omtrent:
 - a. de vaststelling van de (meerjaren) exploitatie- en investeringsbegroting en het (meerjaren) financieel beleidsplan;
 - b. investeringen en desinvesteringen welke niet zijn opgenomen in de goedgekeurde (meerjaren) exploitatie- en/of investeringsbegroting van de TUA dan wel het maximumbedrag overschrijden dat is vastgelegd in het (meerjaren) financieel beleidsplan;
 - c. het aangaan en het verbreken van duurzame rechtstreekse of middellijke samenwerking met andere rechtspersonen, indien deze samenwerking of verbreking voor de van de TUA uitgaande instelling(en) van belangrijke betekenis is; bij zaken van belang zijn voor de identiteit van de TUA (artikel 2) behoeft het college van bestuur hiervoor tevens de voorafgaande toestemming van het curatorium; bij majeure samenwerkingsverbanden, te bepalen door het curatorium, onder nadere goedkeuring van de synode;
 - d. het oprichten of beëindigen van rechtspersonen, welke met de TUA in een groep worden, casu quo zijn verbonden;
 - e. aangifte van faillissement of aanvraag van surseance van betaling;
 - f. het beëindigen van de dienstbetrekking van een aanmerkelijk aantal werknemers tegelijkertijd of binnen een korte periode;
 - g. het ingrijpend wijzigen van de arbeidsomstandigheden van een aanmerkelijk aantal werknemers;
 - h. het voeren van rechtsgedingen, met uitzondering van incassoprocedures, procedures voor de sector kanton van de rechtbank of procedures in kort geding.
 4. Wanneer het college van bestuur, handelend ter vertegenwoordiging van de TUA in hoedanigheid van bestuurder en/of aandeelhouder van een andere rechtspersoon, een besluit als hiervoor bedoeld ten aanzien van enige andere rechtspersoon wil nemen of goedkeuren, behoeft dat besluit eveneens de goedkeuring van de raad van toezicht. Het bepaalde in de vorige zin is van overeenkomstige toepassing op

- besluiten die het college van bestuur neemt of goedkeurt handelend ter vertegenwoordiging van de TUA in hoedanigheid van bestuurder en/of aandeelhouder van een rechtspersoon die op haar beurt handelt als bestuurder en/of aandeelhouder van een andere rechtspersoon.
5. Het college van bestuur verschaft de raad van toezicht tijdig de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke gegevens. Het college van bestuur rapporteert regelmatig aan de raad van toezicht over de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van de strategie en het beleid van de TUA.
 6. Het college van bestuur verschaft het curatorium tijdig de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke gegevens. Het college van bestuur stelt aan het curatorium de voorzieningen ter beschikking waarover de TUA beschikt of redelijkerwijs kan beschikken en die het curatorium redelijkerwijs nodig acht voor de vervulling van zijn taken.
 7. Het college van bestuur draagt er zorg voor dat de curatoren te allen tijde toegang tot de colleges hebben.
 8. Het college van bestuur conformeert zich aan de code goed bestuur.

Vertegenwoordiging

- Art. 9 .
1. Het college van bestuur vertegenwoordigt de TUA, voor zover uit de WHW of het reglement niet anders voortvloeit.
 2. Het ontbreken van goedkeuring als bedoeld in artikel 8 lid 3 tast de vertegenwoordigingsbevoegdheid van het college van bestuur niet aan.
 3. In alle gevallen waarin de TUA een tegenstrijdig belang heeft met één of meer leden van het college van bestuur, wordt de TUA vertegenwoordigd door één of meer personen die daartoe door de raad van toezicht, al dan niet uit zijn midden of uit het college van bestuur, worden aangewezen.
 4. Het college van bestuur kan aan personen in dienst van de TUA alsook aan derden volmacht verlenen om de TUA binnen de grenzen van de volmacht te vertegenwoordigen.

III. RAAD VAN TOEZICHT

Samenstelling, benoeming en ontslag raad van toezicht

- Art.10.
1. Het raad van toezicht bestaat uit vijf leden. Ingeval van vacatures neemt raad van toezicht onverwijld maatregelen ter aanvulling van zijn ledental. Ook wanneer de raad van toezicht te eniger tijd uit minder dan vijf leden bestaat, is het volledig bevoegd tot het verrichten van alle handelingen die uit zijn taak voortvloeien.
 2. De leden van de raad van toezicht worden door of vanwege de synode benoemd op voordracht van de raad van toezicht, met inachtneming van de regelingen die de synode vaststelt inzake de totstandkoming van zodanige voordrachten en conform art.50 sub 13 K.O. De voorzitter wordt in functie benoemd. De raad van toezicht komen tot hun voordracht na en desgewenst openbare werving van kandidaten.
 3. Bij de samenstelling van de raad van toezicht wordt gelet op diverse facetten die de aandacht van de raad van toezicht vragen waarbij de raad van toezicht in ieder geval wordt samengesteld op basis van algemene bestuurlijke kwaliteiten, affiniteit met de doelstelling van de TUA en met een spreiding van deskundigheden en achtergronden. De aandachtspunten met betrekking tot de van een lid van de raad van toezicht gevraagde deskundigheid en achtergrond worden in algemene zin vastgelegd door de raad van toezicht in een profielschets.
 4. De leden van de raad van toezicht dienen lid te zijn van de Kerken.
 5. De leden van de raad van toezicht worden benoemd voor een periode van ten hoogste drie jaar. Aftredende leden zijn terstond herbenoembaar met dien verstande dat een lid niet langer dan gedurende negen aaneengesloten jaren zitting kan hebben in de raad van toezicht.
 6. Bij ontstentenis van alle leden van de raad van toezicht zal door deputaten vertegenwoordiging van de synode met inachtneming van het in dit reglement bepaalde een nieuwe raad van toezicht worden benoemd. De aldus benoemde leden van de raad van toezicht treden af zodra opvolgers zijn benoemd door de synode conform het bepaalde in lid 2.
 7. Het lidmaatschap van de raad van toezicht eindigt voorts:
 - door overlijden;
 - indien het desbetreffende lid het vrije beheer over diens vermogen verliest als gevolg van curatele of bewind;
 - door schriftelijke ontslagneming met inachtneming van een redelijke termijn;
 - door toetreding tot het college van bestuur;
 - door het eindigen van het lidmaatschap van de Kerken.

Organisatie deputaatschap toezicht raad van toezicht

- Art. 11.
1. De raad van toezicht benoemt uit zijn midden een vicevoorzitter en een secretaris.
 2. De raad van toezicht vergadert ten minste viermaal per jaar en verder zo dikwijls als de voorzitter, twee leden van de raad van toezicht of het college van bestuur het nodig achten.
 3. De oproeping tot de vergadering geschiedt schriftelijk ten minste zeven dagen tevoren, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend. De oproeping vermeldt, behalve plaats en tijdstip van de vergadering, de agenda.
 4. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter of vicevoorzitter van de raad van toezicht. Bij hun beider afwezigheid wijst de raad van toezicht een ander lid van de raad van toezicht als voorzitter van de vergadering aan.
 5. Behoudens de in dit reglement voorziene afwijkingen besluit de raad van toezicht bij gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Ieder lid van de raad van toezicht heeft één stem. Stemmingen geschieden mondeling, tenzij een lid van de raad van toezicht schriftelijke stemming verlangt. Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes. Blanco stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht.

6. Het door de voorzitter van de vergadering uitgesproken oordeel omtrent de uitslag van de stemming is beslissend. Wordt onmiddellijk na het uitspreken van het oordeel van de voorzitter de juistheid daarvan betwist, dan vindt een nieuwe stemming plaats.
7. De leden van de raad van toezicht stemmen te allen tijde zonder last of ruggespraak, met inachtneming van het bepaalde in art.12 lid 4.
8. De raad van toezicht kan alleen dan geldige besluiten nemen, indien de meerderheid van de leden van de raad van toezicht aanwezig is. Een lid van de raad van toezicht kan zich slechts door een ander lid van de raad van toezicht doen vertegenwoordigen, mits bij schriftelijke machtiging, waarvan de toereikendheid door de voorzitter wordt beoordeeld.
9. Indien een lid van de raad van toezicht bij een te nemen besluit een persoonlijk belang heeft, dient hij zich terug te trekken uit de beraadslagingen en zich te onthouden van stemmingen over dit besluit.
10. De raad van toezicht kan ook buiten vergadering besluiten nemen mits de zienswijze van de leden van de raad van toezicht schriftelijk, per mail, wordt ingewonnen en geen van de leden van de raad van toezicht zich tegen deze wijze van besluitvorming verzet.
11. Indien in een vergadering alle leden van de raad van toezicht aanwezig of vertegenwoordigd zijn, kunnen over alle onderwerpen geldige besluiten worden genomen, mits met algemene stemmen, ook al zijn de voorschriften voor het oproepen en houden van vergaderingen niet in acht genomen.
12. Het college van bestuur woont de vergaderingen van de raad van toezicht met adviserende stem bij, tenzij zaken worden besproken waarbij hun persoon, positie of hun functioneren direct of indirect betrokken zijn, de raad van toezicht zijn eigen functioneren evalueert of de raad van toezicht besluit zonder het college van bestuur te willen vergaderen.
13. Van het verhandelde in de vergadering worden notulen gemaakt, welke in de eerstvolgende vergadering worden vastgesteld en daarna worden getekend door de voorzitter van de desbetreffende vergadering en door een ander lid van de raad van toezicht, dat in de desbetreffende vergadering aanwezig was.
14. Jaarlijks, binnen vijf maanden na afloop van een boekjaar, stelt het college van bestuur het bestuursverslag van de TUA op dat de goedkeuring van de raad van toezicht behoeft, waarna het college van bestuur het bestuursverslag van de TUA vaststelt. Het bestuursverslag wordt daarna onverwijld openbaar gemaakt.
15. De raad van toezicht stelt een reglement op voor de raad van toezicht, waarin het eigen functioneren van de raad van toezicht nader wordt bepaald.
16. De raad van toezicht conformeert zich aan de WHW en de code goed bestuur.
17. De raad van toezicht legt op hoofdlijnen verantwoording af aan de synode.

Taken en bevoegdheden raad van toezicht

- Art. 12.
1. De raad van toezicht is belast met de werkzaamheden welke hem in dit reglement en het reglement van de raad van toezicht zijn opgedragen.
 2. De raad van toezicht houdt integraal toezicht op de uitvoering van het beleid van het college van bestuur en op de algehele gang van zaken in de TUA en de aan haar verbonden instellingen en rechtspersonen, met dien verstande dat de werkzaamheden van het curatorium uitdrukkelijk van het toezicht van de raad van toezicht zijn uitgezonderd.
 3. De raad van toezicht staat het college van bestuur met raad terzijde.
 4. Bij de vervulling van hun taak richten de leden van de raad van toezicht zich naar de belangen van de TUA en de aan haar verbonden instelling(en), rekening houdend met het feit dat de TUA een bijzondere verantwoordelijkheid heeft jegens de Kerken.

IV. CURATORIUM

Samenstelling, benoeming en ontslag curatorium

- Art. 13.
1. De TUA heeft een curatorium, bestaande uit een door of vanwege de synode vast te stellen aantal curatoren.
 2. Curatoren worden benoemd, geschorst en ontslagen door of vanwege de Kerken met inachtneming van door de synode vastgestelde regelingen.

Taken en bevoegdheden curatorium

- Art. 14.
1. Het curatorium ziet namens de Kerken toe op:
 - het handhaven van het gereformeerd-confessionele karakter van de TUA als wetenschappelijke opleiding;
 - leer en leven van hoogleraren en docenten binnen het kader van het gereformeerd-confessionele karakter van de opleiding en dat samen met het college van bestuur;
 - de actieve vormgeving van het gereformeerd-confessionele karakter van de opleiding door hoogleraren en docenten, zowel met het oog op het onderwijs als met het oog op de praktische geestelijke vorming van studenten.
 Daartoe heeft het curatorium binnen de TUA de volgende bevoegdheden:
 - a. bij een vacature voor hoogleraar heeft het curatorium het recht om het college van bestuur te adviseren over mogelijke namen;
 - o Het college van bestuur stelt vervolgens een lijst van kandidaten op, waarbij het advies van het curatorium wordt meegewogen.
 - o Het college van bestuur verschaft het curatorium tijdig de voor instemming noodzakelijke gegevens.
 - o Het college van bestuur overlegt regelmatig met het curatorium over de stand van zaken met betrekking tot de benoeming van een nieuwe hoogleraar.
 - o Het college van bestuur zal niet tot voorstel van benoeming aan de synode overgaan

- b. goedkeuring verlenen aan benoeming van docenten door het college van bestuur;
 - c. het met het college van bestuur houden van opzicht over leer en leven van hoogleraren en docenten;
 - d. het college van bestuur adviseren over een voorgenomen schorsing van een hoogleraar of zelf met een voorstel voor schorsing richting college van bestuur komen;
 - e. het verlenen van de admissiale status en het kerkelijk-geestelijk begeleiden van admissiale studenten;
 - f. het kennismaken van de voortgang van studie en stages van admissiale studenten;
 - g. het ontnemen van de admissiale status;
 - h. het verlenen van preekconsent aan admissiale studenten;
 - i. het ontnemen van preekconsent;
 - j. het beroepbaar stellen van admissiale studenten;
 - k. het ontnemen van de beroepbaarstelling;
 - l. het bezoeken van colleges.
2. De benoeming door het college van bestuur van stagebegeleiders van admissiale studenten op voordracht van het college van hoogleraren behoeft de instemming van het curatorium.

V. INTERN

Universiteitsraad

Art. 15. De medezeggenschap van het personeel en studenten van de TUA vindt plaats in de universiteitsraad. Samenstelling, werkwijze en bevoegdheden van de universiteitsraad zijn beschreven in een door de universiteitsraad opgesteld reglement voor de universiteitsraad dat door het college van bestuur wordt vastgesteld. In dit reglement is verdisconteerd dat de synode de uiteindelijke zeggenschap heeft over een aantal specifiek benoemde punten.

College van hoogleraren

- Art. 16.
1. De aan de TUA verbonden hoogleraren vormen gezamenlijk het college van hoogleraren. Het college van bestuur kan besluiten universitaire hoofddocenten deel uit te laten maken van het college van hoogleraren. Ook kan het college van bestuur besluiten om de bijzonder(e) hoogleraren deel uit te laten maken van het college van hoogleraren.
 2. Het college van hoogleraren is, met inachtneming van hetgeen overigens in of krachtens dit reglement of de kerkorde is bepaald, belast met:
 - a. de coördinatie en onderlinge afstemming van de werkzaamheden van de hoogleraren;
 - b. het op verzoek van het college van bestuur functioneren als klankbord voor het college van bestuur met betrekking tot de aangelegenheden van onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie.
 3. De positie van het college van hoogleraren wordt nader geregeld in een regeling, die daartoe, op voorstel van het college van bestuur en gehoord het college van hoogleraren en de raad van toezicht, wordt vastgesteld door het college van bestuur.

Opleidingscommissie

- Art. 17. Het college van bestuur stelt voor de opleidingen één opleidingscommissie in. De opleidingscommissie bestaat voor de helft uit docenten en voor de helft uit studenten. De leden worden benoemd door het college van bestuur. De opleidingscommissie heeft met name tot taak:
- het college van bestuur te adviseren over de vaststelling en de wijzigingen van de onderwijs- en examenregeling;
 - jaarlijks de uitvoering van de onderwijs- en examenregeling en het onderwijsprogramma te beoordelen;
 - en te adviseren over andere aangelegenheden die de opleidingen betreffen.

Examencommissie

- Art. 18. Het college van bestuur stelt voor de opleidingen één examencommissie in. De leden worden benoemd door het college van bestuur. De examencommissie heeft met name tot taak:
- te beoordelen welke aanvullende instroomseisen nodig zijn bij een afwijkende vooropleiding;
 - verzoeken om vrijstellingen of aanpassingen in het studieprogramma van individuele studenten te beoordelen;
 - de kwaliteit van de afgegeven diploma's te borgen.
- Het college van bestuur hoort de examencommissie over de voorgenomen wijzigingen van de onderwijs- en examenregeling.

VI. OVERIGE BEPALINGEN

Boekjaar, jaarrekening en begroting en bestuursverslag

- Art. 19.
1. Het boekjaar van de TUA is gelijk aan het kalenderjaar.
 2. De boeken worden na afloop van ieder jaar afgesloten. Het college van bestuur maakt daaruit binnen drie maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekening op. Tegelijkertijd stelt het college van bestuur het bestuursverslag en legt dit ter goedkeuring voor aan de raad van toezicht waarna het college van bestuur de jaarrekening vaststelt.

3. De raad van toezicht verleent opdracht aan een registeraccountant tot onderzoek van de jaarrekening. De registeraccountant brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit aan zowel de raad van toezicht als aan het college van bestuur.
4. Na goedkeuring van de jaarrekening verleent de raad van toezicht décharge van het college van bestuur voor het gedurende het afgelopen boekjaar gevoerde bestuur. Deze procedure dient binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar te zijn afgerond.
5. Uiterlijk in de maand december van ieder boekjaar wordt in de vergadering van de raad van toezicht de door het college van bestuur opgestelde begroting voor het eerstvolgende boekjaar besproken en vervolgens door de raad van toezicht goedgekeurd waarna het college van bestuur de begroting vaststelt..

Enquêterecht

Art. 20. De synode is bevoegd, overeenkomstig artikel 2:346, derde lid onder e, van het Burgerlijk Wetboek, tot het indienen van een verzoek als bedoeld in artikel 2:345 van het Burgerlijk Wetboek, bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam.

Reglementswijziging

Art. 21. 1. Dit reglement kan worden gewijzigd door een besluit van de synode, over welke wijziging overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe een voorstel indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door de raad van toezicht.

2. Voor een besluit tot goedkeuring van een voorstel tot reglementswijziging worden de leden van de raad van toezicht bijeengeroepen op een termijn van tenminste veertien dagen, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend, waarbij in de oproeping de voorgestelde reglementswijziging wordt vermeld.

3. Het besluit van de raad van toezicht tot goedkeuring van een voorstel tot reglementswijziging kan alleen worden genomen met een meerderheid van ten minste twee/derde van de uitgebrachte stemmen van de leden van de raad van toezicht, in een vergadering waarin ten minste twee/derde van de in functie zijnde leden van de raad van toezicht aanwezig of vertegenwoordigd is. Is niet twee/derde van het aantal zitting hebbende leden aanwezig of vertegenwoordigd, dan wordt binnen vier weken, doch niet eerder dan veertien dagen na de eerste vergadering, een tweede vergadering gehouden, waartoe dezelfde oproepingstermijn in acht wordt genomen en waarin ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde zitting hebbende leden tot de goedkeuring kan worden besloten met een meerderheid van ten minste twee/derde van de uitgebrachte stemmen.

Ontbinding

Art. 22. 1. De TUA kan worden ontbonden door een besluit van de synode, over welk besluit overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe een voorstel indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door het curatorium en de raad van toezicht.

2. Het bepaalde in de leden 2 en 3 van het vorige artikel is van overeenkomstige toepassing.

3. De vereffening geschiedt door de leden van het college van bestuur, tenzij de raad toezicht één of meer andere vereffenaars aanwijst, onder toezicht van de raad van toezicht.

4. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van dit reglement zoveel mogelijk van kracht.

Slot- en overgangsbepaling

Art. 23. In alle gevallen, waarin dit reglement niet voorziet, beslist de raad van toezicht binnen de kaders van de wet.

Art. 24. Dit reglement treedt in werking per 1 april 2020.

Vragen te stellen bij de bevestiging van hoogleraren van de Theologische Universiteit

1. Verklaart gij oprecht en in goede consciëntie voor de Here, dat gij van harte gevoelt en gelooft, dat al de artikelen en stukken der leer in de Drie formulieren van enigheid begrepen, in alles met Gods Woord overeenkomen?
2. Beloofd gij derhalve, dat gij deze leer ijverig zult leren en getrouw voorstaan, zonder daartegen, hetzij openlijk of bedekt, direct of indirect, iets te leren of te schrijven?
3. Verklaart gij, dat gij niet alleen alle dwalingen, die tegen deze leer strijden, en met name ook die, welke in de synode van Dordrecht 1618-'19 veroordeeld zijn, verwerpt, maar dat gij ook genegen zijt die te weerleggen en te bestrijden en alle arbeid aan te wenden om ze uit de kerken te weren?
4. Beloofd gij, indien ooit enig bezwaar of afwijkend gevoelen ten opzichte van deze leer bij u zou opkomen, dat gij het noch openlijk noch heimelijk zult voorstellen, leren of verdedigen, hetzij in prediking of geschrift, maar dat gij het tevoren aan het curatorium ten volle kenbaar zult maken, opdat zo nodig zulk een gevoelen in de generale synode kan worden onderzocht, in welk geval gij bereid zijt u aan het oordeel van de synode te allen tijde gewillig te onderwerpen, op straffe van censuur, volgens het bepaalde in art. 5 van het Reglement voor het verlenen van emeritaat, verlof en ontslag van de hoogleraren van de Theologische Universiteit, ongeacht de gewone kerkelijke censuur?
5. Beloofd gij, indien het curatorium te eniger tijd om gewichtige redenen, teneinde de eenheid en zuiverheid der leer te behouden, een nadere verklaring zou eisen van uw gevoelen over enig artikel der Drie formulieren van enigheid, dat gij daartoe te allen tijde bereid zult zijn, op straffe als boven, behoudens het recht van appel, indien gij meent door de uitspraak van het curatorium bezwaard te zijn, gedurende welke tijd van appel gij u met het besluit en de uitspraak van het curatorium tevreden zult houden?

Ondertekeningsformulieren

Preambule bij de kerkelijke ondertekeningsformulieren

Door het plaatsen van een handtekening onder het ondertekeningsformulier, door het ja-woord in de bevestigingsdienst en door de openlijke verklaring aan het begin van iedere generale synode beloven ambtsdragers hun ambtswerk te doen in gebondenheid aan de leer van de Heilige Schrift zoals die is verwoord in onze belijdenisgeschriften. Dit vormt de basis van onze eenheid als kerkverband. Op grond hiervan hebben we elkaar gevonden en mogen we samen kerk zijn.

Ambtsdragers zullen de volgende formulieren dan ook met een goed geweten onderschrijven en dit middels een handtekening bevestigen.

Het is in dit verband dienstig om nader in te gaan op de aard en het waarom van deze binding aan de belijdenis:

- Wij weten ons gebonden aan de belijdenis omdat we ervan overtuigd zijn dat zij de leer van de Heilige Schrift getrouw naspreekt. Onze belijdenis heeft geen op zichzelf staand gezag. Ze is geen 'norma normans' maar 'norma normata'. Haar gezag ontleent ze aan de Heilige Schrift. De kerken hebben deze belijdenissen aanvaard omdat ze overeenstemmen met de Schrift en vragen daarom van hun ambtsdragers om ermee in te stemmen. Wij binden ons aan de belijdenisgeschriften omdat we ons gebonden weten aan de Heilige Schrift.
- Deze binding aan de belijdenis dient onbekrompen en ondubbelzinnig te zijn. Ze kan onmogelijk een louter formeel of uitwendig karakter dragen. Ze behoort gedragen te worden door liefde tot God en de leer van de zaligheid. We binden ons eraan juist omdat we willen buigen voor het gezag van de Heilige Schrift over de volle lengte en breedte van het leven en dus ook over onze ambtelijke dienst. Wie afbreuk doet aan de belijdenis als herkenningspunt van het geloof dat de grondslag vormt van de gemeenschap van de kerk, is aan het breken aan de kerk. Er mag niet getornd worden aan het erfgoed zoals de kerk dat heeft ontvangen van het voorgeslacht.
- Deze binding aan de belijdenis beoogt de gemeente te bewaren bij de leer die naar de godzaligheid is en geeft bescherming tegen dwaling die altijd weer op de loer ligt. Waar ambtsdragers in hun ambtswerk steeds handelen in overeenstemming met de door hen geplaatste handtekening wordt de gemeente bewaard voor allerlei wind van leer als ook voor allerlei persoonlijke eenzijdigheden en voorkeuren. Het helpt de kerk om waarlijk katholiek te zijn en blijven in het spoor van de kerk van alle eeuwen.
- De binding aan de belijdenis is en blijft binding aan een menselijk (kerkelijk) geschrift. De belijdenis is de Bijbel zelf niet. Haar gezag is slechts een afgeleid gezag. Wat art. 7 NGB zegt van geschriften van mensen, namelijk dat men ze niet gelijk mag stellen met de goddelijke geschriften, geldt ook voor de geschriften waarin de kerk haar belijden verwoordt. Ook de belijdenis is geen onfeilbaar geschrift. Voortgaand onderzoek van de Heilige Schrift kan tot de overtuiging leiden dat de belijdenis op een concreet punt moet worden bijgesteld. Ook al heeft men zijn handtekening onder de belijdenis gezet, toch heeft men altijd het recht een gravamen in te dienen, beargumenteerd vanuit de Schrift. Men zal dit dan niet bedekt of openlijk uitdragen maar langs kerkelijke weg ter toetsing voorleggen aan de kerkelijke vergaderingen.
- Ten slotte dient in dit verband aandacht gevraagd te worden voor wat altijd genoemd is 'de vrijheid van profetie'. Er is een heel scala van onderwerpen waarover onze belijdenis zich niet uitlaat. Ze brengt alleen de hoofdlijnen van de Bijbelse leer onder woorden. Dit laat ruimte voor verdere uitwerking van de gedachten die erin verwoord worden en het plaatsen van verschillende accenten zoals de tijd/context die vereist. Zo blijft er veel ruimte voor vrije gedachteswisseling over allerlei onderwerpen en doorvertaling van bijbelse principes naar de praktijk. Onze belijdenis laat hiervoor veel vrijheid, terwijl gelijktijdig de belijdenis de grens markeert waarbinnen men dient te opereren.

Bijlage 1.12A

Ondertekeningsformulier (bijzondere) hoogleraren en docenten in de theologie

Wij, ondergetekenden, (bijzondere) hoogleraren en docenten aan de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland verklaren voor Gods aangezicht met een goed en oprecht geweten dat de Heilige Schrift het betrouwbare en door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God is. Daarom is ze voor ons de hoogste norm voor ons geloof en leven. Wij stemmen van harte in met de drie oecumenische belijdenisgeschriften¹ en de drie Formulieren van Eenheid², omdat zij geheel met Gods Woord overeenstemmen. Zij zijn een uitdrukking van verbondenheid met de katholieke kerk der eeuwen. Hun leer aanvaardden we als een betrouwbare verwoording van de inhoud van ons geloof en als maatstaf voor onze taak aan de Theologische Universiteit.

Het is ons hartelijk voornemen ons onderwijs te geven in overeenstemming met dit belijden van de kerk. Wij beloven deze leer in woord en geschrift steeds voor te staan en ons in te spannen om alle denkbeelden die hiermee in strijd zijn te weerleggen en te weren. Ook beloven wij ons in onze levenswandel in alles naar deze leer te zullen richten.

Wij beseffen dat de gemeente geroepen is om pijler en fundament van de waarheid te zijn en dat zij leeft van het Evangelie dat haar is overgeleverd. Ook zijn wij ons ervan bewust dat de eenheid van de kerk gelegen is in haar belijden en dat wij in dit opzicht een bijzondere verantwoordelijkheid hebben. Daarom beloven wij dat wij geen opvattingen die afwijken van het belijden van de kerk in het openbaar zullen verspreiden en verdedigen, hetzij door ons onderwijs, hetzij door publicaties of door de zondagse verkondiging. Ook beloven wij dat wij geen aanstoot zullen geven door een levensstijl die op grond van de

¹ *Apostolische Geloofsbelijdenis, de Geloofsbelijdenis van Nicea en de Geloofsbelijdenis van Athanasius*

² *Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels*

Bijbel af te keuren is, in het besef dat situaties die voor ambtsdragers reden kunnen zijn voor ontheffing uit het ambt, voor hoogleraren en docenten ook reden kunnen zijn voor ontslag. In plaats daarvan zullen wij een van Schrift en belijdenis afwijkende opvatting aangaande leer of leven uit eigen beweging of desgevraagd voorleggen aan het college van bestuur en het curatorium. Indien het college van bestuur en het curatorium dit noodzakelijk achten, zullen wij onze medewerking verlenen aan een door de generale synode in te stellen onderzoek en verklaren wij ons graag bereid de gevraagde verantwoording af te leggen, over zowel leer als leven. De synode zal tenslotte onze opvatting toetsen aan het Woord van God. Aan haar oordeel zullen wij ons onderwerpen en aan de aanwijzingen die wij ontvangen beloven wij ons te houden, behoudens het recht op revisiezoek en behoudens hetgeen met het college van bestuur contractueel is overeengekomen of uit dwingendrechtelijke bepalingen als bedoeld in artikel 2:2 lid 2 BW voortvloeit.

Bijlage 1.12B

Ondertekeningsformulier predikanten

Wij, ondergetekenden, dienaren van het goddelijke Woord, behorend tot de classis verklaren voor Gods aangezicht met een goed en oprecht geweten dat de Heilige Schrift het betrouwbare en door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God is. Daarom is ze voor ons de hoogste norm voor ons geloof en leven. Wij stemmen van harte in met de drie oecumenische belijdenisgeschriften¹ en de drie Formulieren van Eenheid², omdat zij geheel met Gods Woord overeenstemmen. Zij zijn een uitdrukking van verbondenheid met de katholieke kerk der eeuwen. Hun leer aanvaardden we als een betrouwbare verwoording van de inhoud van ons geloof en als maatstaf voor onze ambtelijke dienst.

Het is ons hartelijk voornemen in leer en leven gestalte te geven aan dit belijden van de kerk. Het is ook ons verlangen hiervan te getuigen in de wereld om ons heen. Wij beloven deze leer steeds voor te staan en ons in te spannen om alle denkbeelden die hiermee in strijd zijn te weerleggen en te weren.

Wij beseffen dat de gemeente geroepen is om pijler en fundament van de waarheid te zijn en dat zij leeft van het Evangelie dat haar is overgeleverd. Ook zijn wij ons ervan bewust dat de eenheid van de kerk gelegen is in haar belijden. Daarom beloven wij dat wij geen opvattingen die afwijken van het belijden van de kerk in het openbaar zullen verspreiden en verdedigen. In plaats daarvan zullen we onze opvatting uit eigen beweging of desgevraagd voorleggen aan de kerkenraad, classis of (particuliere) synode. Deze zal naar aanleiding van onze opvatting een onderzoek instellen om die te toetsen aan het Woord van God.

Wij verklaren ons ten behoeve van dit onderzoek graag bereid de gevraagde verantwoording af te leggen. Aan het oordeel van de kerkelijke vergadering waaraan onze opvatting is voorgelegd zullen we ons conformeren en aan de aanwijzingen die we ontvangen beloven wij ons te houden, behoudens het recht op appel.

Ten slotte beloven wij ons in onze ambtelijke dienst te houden aan de geldende kerkorde en verdere bepalingen en besluiten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.

Bijlage 1.12C

Ondertekeningsformulier ouderlingen en diakenen

Wij, ondergetekenden, ouderlingen en diakenen van de kerk van verklaren voor Gods aangezicht met een goed en oprecht geweten dat de Heilige Schrift het betrouwbare en door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God is. Daarom is ze voor ons de hoogste norm voor ons geloof en leven. Wij stemmen van harte in met de drie oecumenische belijdenisgeschriften¹ en de drie Formulieren van Eenheid², omdat zij geheel met Gods Woord overeenstemmen. Zij zijn een uitdrukking van verbondenheid met de katholieke kerk der eeuwen. Hun leer aanvaardden we als een betrouwbare verwoording van de inhoud van ons geloof en als maatstaf voor onze ambtelijke dienst.

Het is ons hartelijk voornemen in leer en leven gestalte te geven aan dit belijden van de kerk. Het is ook ons verlangen hiervan te getuigen in de wereld om ons heen. Wij beloven deze leer steeds voor te staan en ons in te spannen om alle denkbeelden die hiermee in strijd zijn te weerleggen en te weren.

Wij beseffen dat de gemeente geroepen is om pijler en fundament van de waarheid te zijn en dat zij leeft van het Evangelie dat haar is overgeleverd. Ook zijn wij ons ervan bewust dat de eenheid van de kerk gelegen is in haar belijden. Daarom beloven wij dat wij geen opvattingen die afwijken van het belijden van de kerk in het openbaar zullen verspreiden en verdedigen. In plaats daarvan zullen we onze opvatting uit eigen beweging of desgevraagd voorleggen aan de kerkenraad, classis of (particuliere) synode. Deze zal naar aanleiding van onze opvatting een onderzoek instellen om die te toetsen aan het Woord van God. Wij verklaren ons ten behoeve van dit onderzoek graag bereid de gevraagde verantwoording af te leggen. Aan het oordeel van de kerkelijke vergadering waaraan onze opvatting is voorgelegd zullen we ons conformeren en aan de aanwijzingen die we ontvangen beloven wij ons te houden, behoudens het recht op appel.

Ten slotte beloven wij ons in onze ambtelijke dienst te houden aan de geldende kerkorde en verdere bepalingen en besluiten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.'

¹ *Apostolische Geloofsbelijdenis, de Geloofsbelijdenis van Nicea en de Geloofsbelijdenis van Athanasius*

² *Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelberger Catechismus en de Dordtse Leerregels*

Akte van aanstelling voor de hoogleraren aan de Theologische Universiteit

De generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, gehouden te van tot heeft u weleerwaarde zeergeleerde heer benoemd tot hoogleraar aan de Theologische Universiteit, uitgaande van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland en gevestigd te Apeldoorn, met de opdracht onderwijs te geven in:

.....
.....
.....

De benoeming geschiedt met de volgende bepalingen:

1. de generale synode bindt u aan de voorschriften, vervat in het Reglement van de Theologische Universiteit en in het Reglement voor het verlenen van emeritaat, verlof en ontslag aan de hoogleraren van de Theologische Universiteit;
2. de generale synode zegt u als honorarium toe een bedrag van € 's jaars;
3. de generale synode zegt u toe volledige vergoeding van alle bij de wet van u gevorderde premies inzake sociale voorzieningen;
4. de generale synode zegt bij emeritering u en bij uw overlijden aan uw weduwe (en/of wezen) toe het honorarium, daarvoor door de synode vastgesteld.

Op grond van en in overeenstemming met het door de generale synode bepaalde geeft het curatorium u gezien de akte van ontslag, u door de classis verleend en gehoord en gelezen uw verklaring bij het aanvaarden van uw ambt als hoogleraar aan de Theologische Universiteit, de akte van aanstelling, welke akte in duplo is opgemaakt.

Het curatorium verklaart, dat het de bepalingen, door de generale synode in verband met uw benoeming gemaakt, zal nakomen.

Het curatorium voornoemd:

....., voorzitter

....., secretaris

Concept-akte van ontslag van de ambtelijke dienst in de gemeente voor dienaren des Woords die tot hoogleraar benoemd zijn

De classis ... van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, bijgestaan door deputaten naar art. 49 K.O. van de particuliere synode van het,

gezien en beoordeeld hebbende:

- a. de aanvraag bij de raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk van ... om ontslagen te worden van de verplichtingen die het ambtswerk in de gemeente met zich meebrengt;
- b. de inwilliging van deze aanvraag door de kerkenraad, aangezien de ontslagaanvraag het gevolg is van een benoeming door de generale synode van ... tot hoogleraar aan de Theologische Universiteit;

acht de aanvraag gewettigd;

reden waarom zij besluit:

1. aan de weleerwaarde heer ds. ... op de meest eervolle wijze het gevraagde ontslag te verlenen met ingang van ...;
2. dit ontslag te verlenen op grond van art. 18 K.O.;
3. dat ds. ... de rechten van een dienaar des Woords behoudt;
4. ds. ... Gode en het Woord zijner genade te bevelen met oprechte dankbetuiging voor de trouwe arbeid die hij omtrent ... jaren bij bovengenoemde classis heeft vervuld en die hier in dankbare herinnering zal blijven, vergezeld van de hartelijke bede, dat het de Here behagen moge de zegen op die arbeid te bestendigen en ds. ... tot rijke zegen te stellen in het werk waartoe hij als hoogleraar geroepen wordt.

datum: ...

De classis voornoemd,
....., preses
....., scriba

Reglement voor het verlenen van emeritaat, verlof en ontslag aan de hoogleraren van de Theologische Universiteit

- Art. 1. De generale synode verleent emeritaat, verlof en ontslag aan de hoogleraren van de Theologische Universiteit. Verlof en ontslag op aanvraag, kunnen ook door het curatorium worden verleend.
- Art. 2. Emeritaat wordt met ingang van een door de generale synode nader te bepalen datum verleend:
- op diens aanvraag aan een hoogleraar die een diensttijd heeft vervuld van tenminste veertig jaar, waarbij zijn dienst als predikant is inbegrepen;
 - aan een hoogleraar die de 65-jarige leeftijd heeft bereikt;
 - op diens aanvraag aan een hoogleraar die door ziekte of gebreken blijvend ongeschikt is geworden om zijn ambt uit te oefenen, waarbij desverlangd de ongeschiktheid moet blijken uit een onderzoek van twee deskundigen, één aan te wijzen door het curatorium en één door de betrokken hoogleraar, die zo nodig samen een derde deskundige kunnen aanwijzen; deze aanwijzing dient indien mogelijk, binnen een maand na het ontvangen van de emeritaatsaanvraag te geschieden.
- De geëmeriteerde hoogleraar behoudt zijn eer en naam van hoogleraar en mag de vergaderingen van het college van hoogleraren en van het curatorium bijwonen met adviserende stem.
- Art. 3. Het emeritaatstraktement alsmede de toelage aan weduwe en/of wezen van een hoogleraar wordt onder goedkeuring van de generale synode door de deputaten-financieel van de Theologische Universiteit en het curatorium vastgesteld.
- Art. 4. Verlof kan worden verleend door het curatorium indien een hoogleraar door ziekte of gebreken tijdelijk zijn dienst niet kan vervullen. Hij behoudt tijdens dit verlof zijn traktement. De tijdelijke ongeschiktheid moet, zo nodig, worden vastgesteld door middel van attesten van deskundigen, waarbij het bepaalde in art. 2 sub c overeenkomstige toepassing vindt.
- Indien na twee jaar de betrokkene vermoedelijk blijvend ongeschikt moet worden geacht, kan het curatorium aan de generale synode voorstellen tot het verlenen van emeritaat over te gaan. Hiervan zal het curatorium hem tijdig kennisgeven. Hij is verplicht alle medewerking te verlenen voor het onderzoek naar art. 2 sub c, op straffe van verval van het recht op emeritaat bij weigering de gevraagde medewerking te verlenen.
- Ingeval om andere dan in de eerste alinea van dit artikel genoemde redenen verlof wordt aangevraagd door een hoogleraar, zal het curatorium deze aanvraag zo mogelijk binnen een maand na het indienen in behandeling nemen en het verlof verlenen na goedkeuring van de motieven, de duur van het verlof vaststellen en zal de financiële verhouding gedurende dit verlof geregeld worden. Wanneer het curatorium de aanvraag afwijst, is beroep op de generale synode mogelijk.
- Art. 5. Ontslag kan worden verleend aan:
- een hoogleraar die ontslag aanvraagt;
 - een hoogleraar die om andere dan in art. 2 sub c en art. 5 sub c bedoelde redenen ongeschikt is voor de vervulling van zijn ambt; wanneer het curatorium het voornemen heeft een voorstel van dergelijke strekking in te dienen bij de generale synode, moet dit tijdig ter kennis van de betrokkene worden gebracht; indien de betrokkene zulks verlangt, zal vóór het nemen van een definitieve beslissing een onderzoek naar de ongeschiktheid als in de aanhef van dit lid bedoeld worden ingesteld door een commissie van vijf leden, behorende tot een of zo mogelijk meer der Christelijke Gereformeerde Kerken, waarvan twee door het curatorium en twee door de betrokken hoogleraar worden benoemd, terwijl het vijfde lid door deze vier wordt aangewezen; de betrokken hoogleraar is verplicht tot dit onderzoek alle medewerking zijnerzijds te verlenen; bij weigering heeft het curatorium het recht naar omstandigheden te handelen; het rapport van genoemde commissie zal tijdig aan de generale synode, aan het curatorium en aan de betrokken hoogleraar worden gezonden;
 - een hoogleraar die uit hoofde van zonden omschreven in art. 80 van de kerkorde ongeschikt is voor de vervulling van zijn ambt; dit ontslag kan gegeven worden onafhankelijk van het feit of al dan niet de kerkelijke tucht op de betrokkene wordt toegepast als lid der kerk en/of dienaar des Woords; aan dit ontslag kan een schorsing door het curatorium voorafgaan, gedurende welke schorsing de betrokkene recht heeft op zijn volle traktement; het curatorium is in geval van schorsing verplicht terstond de roepende kerk voor de volgende generale synode te verzoeken deze zo spoedig mogelijk samen te roepen teneinde over schorsing en/of ontslag een beslissing te nemen; de roepende kerk is gehouden aan dit verzoek van het curatorium te voldoen.
- Een volgens dit artikel ontslagen hoogleraar heeft geen recht meer op de eer en naam van hoogleraar.
- Art. 6. Indien aan de hoogleraar ontslag wordt verleend volgens art. 5 sub a, verliest de betrokkene met ingang van de datum van ontslag alle recht op bezoldiging als hoogleraar, c.q. op emeritaat, met dien verstande dat wanneer het ontslag om te billijken redenen – ter beoordeling van het curatorium, eventueel met beroep op de generale synode – wordt gevraagd, een bepaalde financiële regeling kan worden getroffen, bij de vaststelling waarvan de deputaten-financieel en het curatorium, of in beroep de generale synode rekening zullen houden met het aantal dienstjaren.
- Indien aan een hoogleraar ontslag wordt verleend volgens art. 5 sub b, wordt een financiële regeling ten behoeve van de ontslagene getroffen, alsmede voor zijn eventuele weduwe en/of wezen, waarbij wordt uitgegaan van het beginsel dat hij alsmede zijn eventuele weduwe en/of wezen voor rekening van de gezamenlijke kerken blijven op een financiële basis door deputaten en het curatorium of, in beroep, door de generale synode te bepalen. Treedt de ontslagen hoogleraar in actieve dienst als predikant of gaat hij over tot

een andere staat des levens (art. 12 K.O.), dan vervalt daarmee zijn recht op een financiële uitkering in dit lid genoemd.

Betreffende een hoogleraar aan wie ontslag wordt verleend volgens art. 5 sub c, wordt beslist of, en zo ja, tot welk een bedrag de betrokkene en eventueel zijn vrouw of zijn weduwe en/of wezen een financiële uitkering zal, c.q. zullen ontvangen.

- Art. 7. Ten behoeve van een hoogleraar die ophoudt lid van een der Christelijke Gereformeerde Kerken te zijn, zal vanaf de beëindiging van dit lidmaatschap geen recht op bezoldiging meer bestaan, c.q. ontstaan als in enig voorgaand artikel bedoeld.
Weduwen verliezen buitendien elk recht op toelage als in enig voorgaand artikel bedoeld, indien zij opnieuw in het huwelijk treden, en wezen in de regel bij het bereiken van de 21-jarige leeftijd.
- Art. 8. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist het curatorium of, in beroep, de generale synode.

Akte van emeritaatsverklaring betreffende hoogleraren aan de Theologische Universiteit

De generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, vergaderd te van tot, gezien en beoordeeld hebbende de met redenen omklede emeritaatsaanvraag, ingediend door het curatorium van de Theologische Universiteit der Christelijke Gereformeerde Kerken ten behoeve van de weleerwaarde hooggeleerde heer professor achtte deze aanvraag gewettigd;

redenen waarom zij heeft besloten:

1. aan de weleerwaarde hooggeleerde heer professor op de meest eervolle wijze emeritaat te verlenen;
2. dit emeritaat te verlenen op grond van het bereikt hebben van de emeritaatsgerechtigde leeftijd (of: op grond van het wegens ziekte niet meer in staat zijn tot het vervullen van zijn taak), met betuiging van haar grote waardering en dankbaarheid voor al de getrouwe arbeid in het belang van de Universiteit en de kerken verricht gedurende de periode van jaren;
3. dat professor emeritus hoogleraar is van de Theologische Universiteit der Christelijke Gereformeerde Kerken en als zodanig deelt in al de rechten, door de generale synode vastgesteld;
4. dat bij het curatorium de verplichting berust voor diens emeritaatsverzorging volgens hetgeen door de generale synode ten dezen is bepaald;
5. het curatorium van de Theologische Universiteit te machtigen dit emeritaat te doen ingaan op een nader vast te stellen datum in overleg met de aftredende hoogleraar.

Op grond van en in overeenstemming met het bovenstaande heeft het curatorium van de Theologische Universiteit in zijn vergadering van besloten:

1. aan de weleerwaarde hooggeleerde heer professor op de meest eervolle wijze emeritaat te verlenen met ingang van
2. dit emeritaat te verlenen wegens het bereikt hebben van de emeritaatsgerechtigde leeftijd; of: gezien de medische verklaring van het niet meer in staat zijn tot het vervullen van zijn taak;
3. de verplichting voor de emeritaatsverzorging volgens het door de generale synode bepaalde op zich te nemen;
4. professor Gode en het Woord Zijner genade te bevelen, met de hartelijke betuiging van grote waardering en dankbaarheid voor al de getrouwe arbeid, die hij gedurende jaren (van tot) in het belang van de Universiteit en de kerken heeft verricht en die in dankbare herinnering zal blijven; vergezeld van de hartelijke bede, dat het de Koning der kerk moge behagen de zegen op die arbeid te bestendigen.

Het curatorium voornoemd:

....., voorzitter.
....., secretaris.

Instructie voor de commissie van redactie van 'De Wekker'

- Art. 1. Het blad De Wekker, orgaan van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, is eigendom van de kerken en bedoelt leiding te geven aan het kerkelijk leven.
- Art. 2. De commissie van redactie bestaat uit zoveel leden als de generale synode benoemt. De synode benoemt de hoofdredacteur en de eindredacteur in functie. De hoofdredacteur bepaalt in overleg met de commissie van redactie de inhoud van het blad.
- Art. 3. De commissie van redactie is bevoegd zich te doen bijstaan door adviseurs.
- Art. 4. Op elke generale synode wordt een rapport ingediend over de afgelopen periode. Daarin legt de commissie van redactie verantwoording af van haar beleid.
- Art. 5. De commissie van redactie legt aan de generale synode verantwoording af van haar financieel beleid.

Instructie voor deputaten evangelisatie

Preamble

Naar Gods woord is de kerk wezenlijk een gezonden kerk, ook in eigen land. Elke kerkenraad, classis en synode heeft de roeping om de uitbreiding van Gods Koninkrijk met woord en daad te bevorderen en daarvoor zoveel als nodig is arbeiders en middelen in te zetten. En elke gemeente is geroepen om, op de plek waar God roept, de grote daden van God te verkondigen (1 Petrus 2:9) en haar licht zo te laten schijnen voor de mensen, dat zij haar goede werken zien en de Vader verheerlijken (Mattheüs 5:16).

- Art. 1. Deputaten evangelisatie bieden o.a. door de inzet van missionaire consulenten actief ondersteuning:
- a. aan kerken en classes die initiatieven willen nemen om de missionaire presentie van bestaande kerken te versterken;
 - b. aan kerken en classes die zogenoemde pioniersplekken willen stichten met mogelijke uitgroei tot (wijk-) zendingsgemeenten (zie art. 21.1 K.O.);
 - c. in de vorm van advies wanneer een plaatselijke kerk wil overgaan tot het instellen van een (wijk-) zendingsgemeente (zie art. 21.1.b K.O.).
- Art. 2. De bredere vergaderingen hebben de taak om lokale kerken te wijzen op hun roeping om missionair present te zijn, hen daarin te stimuleren, te adviseren en te steunen wanneer het missionaire werk de lokale kerk in omvang en kosten te boven gaat. De bredere vergaderingen en de lokale kerken kunnen zich hierbij laten ondersteunen door deputaten evangelisatie en de inzet van missionaire consulenten die onder deze deputaten ressorteren.
- Art. 3. De generale synode benoemt zeven deputaten evangelisatie en hun secundi, die de taak hebben om:
- a. visie en beleid te ontwikkelen in verband met het voorgaande;
 - b. de medewerkers in dienst van deputaten landelijk kerkelijk bureau, die ressorteren onder deputaten evangelisatie, te bemoedigen, te faciliteren en aan te sturen;
 - c. van hun werkzaamheden verslag te doen aan de generale synode.
- Art. 4. De benodigde gelden voor de taak van deputaten evangelisatie zijn afkomstig uit de bijdragen van kerken, giften, schenkingen, erfstellingen en legaten.
- Art. 5. Deputaten zijn krachtens artikel 84 K.O. en binnen de grenzen van hun instructie bevoegd tot:
- a. het in ontvangst nemen van gelden, waaronder legaten en erfstellingen;
 - b. het verrichten van betalingen.
- Art. 6. Het beheer van de geldmiddelen is toevertrouwd aan de penningmeester van deputaten evangelisatie. Hij/zij ontvangt instructies van deputaten en doet alleen betalingen waarvoor hij/zij door deputaten gemandateerd is.

Regeling voor deputaten Kerk en Israël**Algemeen deel**

- Art. 1. Teneinde gestalte te geven aan de roeping van de kerken om luisterend, dienend en getuigend de ontmoeting te zoeken met Israël worden door zowel de particuliere synoden als door de generale synode deputaten benoemd, onder de naam 'deputaten Kerk en Israël'.
- Art. 2. Door iedere particuliere synode wordt een tweetal deputaten met hun secundi aangewezen. Zij hebben zitting voor de tijd van twee jaar, tenzij zij in die tijd het ressort van hun particuliere synode verlaten. De generale synode benoemt een eerste secretaris en een tweede secretaris, alsmede een eerste en een tweede penningmeester. Dezen treden op elke generale synode af en zijn opnieuw herkiesbaar, zulks binnen de bepalingen van de maximale zittingstijd, door de generale synode vastgesteld. De generale synode kan adviseurs aan het deputaatschap toevoegen. De deputaten worden door de generale synode gemachtigd en geïnstrueerd. Zij zijn gehouden een verslag van hun werkzaamheden te geven aan elke particuliere en generale synode.
- Art. 3. Het is de taak van de deputaten om de geestelijke en stoffelijke belangen van de roeping ten aanzien van Israël te behartigen. Zij zijn gemachtigd om bij de uitvoering van hun opdracht als participant in de stichting Centrum voor Israëlstudies samen te werken met de medeparticipanten. Zij weten zich daarbij gebonden aan de met het oog daarop vastgestelde statuten.
- Art. 4. De zorg voor het archief ten behoeve van het werk van Kerk en Israël is aan de deputaten opgedragen. Zij benoemen functionarissen voor het beheer daarvan volgens deze regeling.
- Art. 5. De penningmeester van het deputaatschap heeft onder verantwoordelijkheid van de deputaten het beheer van de gelden. Hij zorgt voor een goede bewaarplaats en eventuele belegging van de gelden. De benodigde gelden voor de generale kas worden bijeengebracht door giften, schenkingen, erflatingen en collecten, met name door de paascollecte. De deputaten hebben het recht, indien nodig, een extra collecte van de kerken te vragen, zulks na toestemming van deputaten financiële zaken. Deputaten zijn krachtens art. 84 van de kerkorde en binnen de grenzen van deze regeling bevoegd tot:
- a. het in ontvangst nemen van gelden, waaronder legaten en erfstellingen;
 - b. het verrichten van betalingen.
- Het beheer van de generale kas is toevertrouwd aan de penningmeester van deputaten. Hij ontvangt zijn instructies van deputaten financiële zaken en doet uitbetalingen binnen de door de generale synode goedgekeurde begrotingen. De penningmeester doet jaarlijks rekening en verantwoording aan de deputaten in een door hen vastgestelde vergadering. Dezen zullen alleen hun goedkeuring geven na de goedkeurende verklaring van de accountant die jaarlijks wordt aangezocht om de boeken na te zien. De deputaten doen eens in de drie jaar rekening en verantwoording aan de generale synode.

Bijzonder deel

- Art. 6. Bij de uitvoering van de roeping om de ontmoeting te zoeken met Israël, wordt binnen het kader van de participatie in het Centrum voor Israëlstudies een Israëlconsulent benoemd. De benoeming vindt plaats met inachtneming van de daarover in de statuten van de stichting Centrum voor Israëlstudies opgenomen bepalingen. Wanneer de Israëlconsulent een dienaar van het Woord uit de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland is, geldt het volgende:
- a. Het bepaalde in de artikelen 4 en 5 van de kerkorde.
 - b. Zij die volgens het bij a. bepaalde beroepen zijn, zullen indien nodig nader opgeleid worden voor de genoemde bijzondere dienst in Israël. Hiervan wordt verslag gedaan aan de generale synode.
 - c. Vóór de uitzending tot deze bijzondere dienst in Israël zullen binnen het kader van de participatie in het Centrum voor Israëlstudies deputaten zich overtuigen van voldoende kennis en opleiding op de volgende punten:
 1. kennis van de geschiedenis en de cultuur van het Joodse volk en de joodse religie;
 2. met name in betrekking tot het terrein waar de beroepene zal arbeiden;
 3. geschiedenis en inhoud van het werk van de kerk in Israël;
 4. theorie daarvan naar gereformeerde beginselen.
 - d. De bevestiging van de beroepene vindt plaats in de kerk door welke hij voor de bijzondere dienst in Israël beroepen is, volgens het formulier daartoe door de generale synode vastgesteld (zie Acta 2013).
 - e. De dienaar van het Woord blijft ook op het terrein waar hij werkt de dienaar van de zendende kerk. Hij ontvangt zijn instructies voor het werk in Israël van het Centrum voor Israëlstudies, waarin deputaten participeren.
 - f. Het verlenen van emeritaat aan de dienaar des Woords en, in geval van overlijden, de onderhouding van zijn eventuele weduwe en wezen zal geschieden volgens de bepalingen van art. 13 van de kerkorde.
 - g. De regeling en verzorging van nevenactiviteiten, alsmede de vaststelling van de instructie van hen die in

deze nevendiensten werkzaam zijn, wordt overgelaten aan het Centrum voor Israëlstudies, waarbinnen deputaten participeren.

- h. De uitzending van een dienaar van het Woord voor het getuigenis van het Evangelie onder Israël geschiedt door de plaatselijke kerk, hetzij met hetzij zonder medewerking van andere plaatselijke kerken.
- i. De kerken verlenen door haar deputaten medewerking aan de zendende kerk tot het uitzenden van een dienaar van het Woord voor het getuigenis van het Evangelie onder Israël.
- j. De raad van de zendende kerk en het Centrum voor Israëlstudies, waarbinnen deputaten participeren, zullen ten minste eenmaal per jaar bijeenkomen, en verder zo dikwijls als door de kerkenraad of door de deputaten nodig wordt geacht. De kerkenraad kan zich doen vertegenwoordigen door gecommiteerden.
- k. Het beroepen en de uitzending van een dienaar van het Woord voor het getuigenis van het Evangelie onder Israël geschiedt door de zendende kerk na een voordracht aan de gemeente door de kerkenraad in samenwerking met deputaten. De beroepsbrief en de instructie worden vastgesteld door de kerkenraad en het Centrum voor Israëlstudies, waarbinnen deputaten participeren.
- l. De zendende kerk is verplicht haar dienaar die haar in het Evangelie dient, een behoorlijk honorarium voor levensonderhoud te waarborgen, alsmede een redelijke kostenvergoeding. De financiële verplichtingen die hieruit voortvloeien worden overgedragen aan deputaten Kerk en Israël.
- m. Het toezicht op de belijdenis en wandel van de dienaar voor de bijzondere dienst in Israël berust bij de raad van de zendende kerk. Indien hij zondigt ten opzichte van leer of leven en de zendende kerk daarvan zekerheid krijgt, zal zij hem overeenkomstig de daarvoor in de kerkorde vervatte bepalingen behandelen.

Indien de Israëlconsulent geen christelijk-gereformeerde predikant is

- n. Wanneer de Israëlconsulent wel lid is van de Christelijke Gereformeerde Kerken maar geen predikant, zal deze persoon aangesteld dienen te worden als kerkelijk werker, in de zin van art. 3 sub 8 van de kerkorde.

Indien de Israëlconsulent predikant is binnen de Protestantse Kerk in Nederland

- o. Wanneer de Israëlconsulent predikant is binnen de Protestantse Kerk in Nederland, is hij gerechtigd om voor te gaan in diensten binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken naar analogie van de regeling rond de zogenaamde dovendienst, zoals omschreven in art. 64 sub 5 van de kerkorde.

Slotbepaling

- Art. 7.* De artikelen van deze regeling kunnen door de generale synode gewijzigd, vermeerderd of verminderd worden. Daartoe mogen de deputaten voorstellen indienen.

Regeling voor de buitenlandse zending

- Art. 1. Teneinde aan niet-gekerstende en ontkerstende volken het Evangelie te verkondigen en hen die tot het geloof gekomen zijn en de heilige doop ontvangen hebben te vergaderen in zelfstandige gemeenten, alsmede deze gemeenten desgewenst bij te staan bij de opbouw van eigen kerkelijk leven, worden missionaire werkers uitgezonden: predikanten of andere gekwalificeerde personen. Deze taak wordt uitgevoerd door het deputaatschap buitenlandse zending.
- Art. 2. De uitzending van een missionair dienaar des Woords maar ook van andere zendingswerkers geschiedt door een plaatselijke kerk, met of zonder medewerking van andere plaatselijke kerken en wat betreft de andere zendingswerkers eventueel in overleg met bij deputaten goed bekendstaande zendingsorganisaties. Wanneer er geen kerk is die alleen of in samenwerking met andere kerken de uitzending vraagt, zullen genoemde deputaten zelf zich met een of meer kerken in verbinding stellen om de uitzending te bevorderen.
- Art. 3. Elke particuliere synode benoemt twee deputaten met hun secundi in het deputaatschap, die zitting hebben voor de tijd van twee jaren en terstond herkiesbaar zijn; wanneer zij het ressort van hun particuliere synode verlaten, treden zij direct af.
De generale synode benoemt een algemeen voorzitter, een secretaris, een penningmeester, een algemeen adjunct, een vertegenwoordiger in het deputaatschap landelijk kerkelijk bureau en een lid. Het aantal door de generale synode benoemde deputaten zal in principe het getal van de deputaten van de particuliere synodes niet te boven gaan.
De generale synode machtigt deputaten een of meer adviseurs aan te trekken.
De deputaten worden door de generale synode gemachtigd en geïnstrueerd. Zij zijn van al hun handelingen verantwoording schuldig aan de generale synode. Zij brengen rapport uit over hun werkzaamheden aan elke particuliere en generale synode zo vaak deze vergaderen.
- Art. 4. De kerkenraad van een zendende kerk kan zich in de commissie die zich bezighoudt met het werk van de door die kerk uitgezonden zendingswerker doen vertegenwoordigen door maximaal twee gedelegeerden. Zijn er meer zendende kerken voor één zendingsterrein, dan werken deze door bemiddeling van de deputaten met elkaar samen ter behartiging van de gezamenlijke arbeid of tot wederzijdse steun inzake eigen missionaire arbeid.
- Art. 5. Beroeping en uitzending van een missionair dienaar des Woords geschiedt door de zendende kerk op voordracht van de kerkenraad, die zijn beroepsbrief vaststelt en van deputaten, die zijn instructie vaststellen. De benoeming van andere zendingswerkers geschiedt door de zendende kerk in samenwerking met deputaten die hun akte van aanstelling, waarin de rechtspositie geregeld wordt, als mede hun instructie vaststellen. De uitzending van missionaire diaconale werkers geschiedt door de kerkenraad in samenwerking met deputaten en eventueel in gemeenschappelijke samenwerking met een bij deputaten goed bekendstaande zendingsorganisatie.
- Art. 6. Zij die uitgezonden worden, zullen opgeleid worden voor hun arbeid; de wijze waarop dit geschieden zal, wordt geregeld door deputaten, eventueel in samenwerking met een zendingsorganisatie. Voorafgaand aan de uitzending zullen deputaten zich overtuigen dat de opleiding met goed gevolg is afgerond.
- Art. 7. De bevestiging tot de missionaire dienst zal plaats hebben volgens het formulier door de generale synode daarvoor vastgesteld. De missionaire predikant blijft ook op het terrein waar hij werkt, dienaar van de zendende kerk, die hem in overleg met de deputaten instrueert.
- Art. 8. De regeling en verzorging van de christelijke barmhartigheid, het christelijk onderwijs, enz. geschiedt door de deputaten.
- Art. 9. Het arbeidsveld van de uit te zenden dienaar en andere zendingswerkers wordt door de zendende kerk aangewezen op advies en met goedkeuring van de deputaten, die daarvoor de machtiging van de generale synode behoeven.
Indien in geval van dringende noodzaak van arbeidsterrein veranderd moet worden, treden kerkenraad en deputaten handelend op en leggen verantwoording af aan de generale synode.
- Art. 10. De kosten van de uitzending en de verdere arbeid van de missionaire dienaren en de andere zendingsarbeiders worden door de zendende kerk gedragen, tenzij er een andere regeling in onderling overleg met deputaten, een zendende organisatie of een daartoe benoemde plaatselijke commissie is getroffen. De deputaten zijn bevoegd de zendende kerk te steunen door bovengenoemde kosten geheel of gedeeltelijk uit de generale zendingskas te voldoen, maar hebben toe te zien dat geen onnodige posten daarin worden opgenomen.
- Art. 11. Deputaten zijn krachtens art. 84 K.O. en binnen de grenzen van hun instructie bevoegd tot:
a. -het in ontvangst nemen van gelden, waaronder legaten en erfstellingen;
b. het verrichten van betalingen.
- Art. 12. De benodigde gelden worden bijeengebracht door collecten, giften, schenkingen, erflatingen en alle andere wettige middelen. De deputaten hebben het recht, als het nodig is, een extra collecte van de kerken te vragen. Het beheer van deze gelden is toevertrouwd aan de penningmeester van de deputaten; hij ontvangt zijn instructies van de deputaten en doet alleen op hun last uitbetalingen.

Jaarlijks stellen de deputaten een begroting van inkomsten en uitgaven vast. De penningmeester doet jaarlijks rekening en verantwoording aan de deputaten in een door hen vastgestelde vergadering. Zij zullen alleen hun goedkeuring geven na advies van de deputaten voor financiële zaken. De deputaten doen rekening en verantwoording aan de generale synode.

- Art. 13. De deputaten hebben de verantwoordelijkheid voor alle eigendommen van de zending.
- Art. 14. Indien een missionair predikant op het zendingsterrein arbeid verricht ten behoeve van en in samenwerking met kerken, c.q. zendingsorganisaties waarmee speciale overeenkomsten zijn gesloten, waartoe de vergadering van deputaten kan besluiten, zal de verhouding van deze predikant tot de zendende kerk bij speciale instructie worden vastgesteld met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 7 en 16 van deze regeling.
Indien er op het zendingsterrein zelfstandige kerken zijn ontstaan, dan zal het zendingswerk in nauwe samenwerking met deze kerken, indien zij dat wensen, worden voortgezet volgens een overeenkomst die voorzover deputaten daarbij betrokken zijn, de goedkeuring van de generale synode behoeft.
- Art. 15. De deputaten en zendende kerken zullen zoveel mogelijk toezicht houden op de uitgave van lectuur die in het werk van de zending zal worden verspreid, zij zullen voor zover nodig meewerken aan de vertaling van de Bijbel in de taal die op de zendingsterreinen wordt gesproken.
- Art. 16. De missionaire predikanten en de andere zendingswerkers zijn in hun arbeid gebonden aan Gods Woord en de Formulieren van enigheid. Het toezicht op de belijdenis en de wandel van de missionaire predikanten berust bij de kerk die hen zendt; indien ten opzichte van leer en/of leven gezondigd wordt en de zendende kerk daarvan zekerheid krijgt, zal zij overeenkomstig de daarvoor in de kerkorde vervatte bepalingen handelen. Evenzo zal geschieden ten opzichte van de andere zendingswerkers door de kerkenraad onder welke zij ressorteren.

Instructie voor de deputaten buitenlandse zending

- Art. 1. Samenstelling deputaten
De deputaten buitenlandse zending zijn deputaten benoemd door de generale synode en de vier particuliere synoden.
- Art. 2. Taak deputaten
Aan de deputaten is opgedragen te zorgen voor de praktische uitvoering van de bepalingen, vastgelegd in de regeling voor de buitenlandse zending. Daarbij zien zij erop toe dat de zendende gemeenten hun taak uitvoeren, zoals in deze regeling omschreven. Ze zijn geroepen de geestelijke en stoffelijke belangen van de buitenlandse zending te behartigen.
- Art. 3. Werkwijze deputaten
De deputaten dienen voor hun wijze van werken de volgende bepalingen in acht te nemen:
- a. ze zijn geroepen het werk op de verschillende zendingsterreinen en binnen de bestaande zendingsprojecten te begeleiden en te zoeken naar nieuwe mogelijkheden om het evangelie in de wereld te verkondigen, waar mogelijk in samenwerking met andere kerken van gereformeerde belijdenis;
 - b. aan hen is opgedragen de opleiding tot het dienen in het werk van de buitenlandse zending te regelen. Zij leggen de manier waarop dit dient te gebeuren ter goedkeuring voor aan de generale synode. Voordat werkers worden uitgezonden, zullen deputaten zich ervan overtuigen dat de opleiding tot het gewenste resultaat heeft geleid;
 - c. aan hen is ook opgedragen voor de bibliotheek en het archief van de buitenlandse zending te zorgen. Een en ander geschiedt in goed overleg met het dienstenbureau in Veenendaal.
- Art. 4. Financieel beheer
Met de penningmeester hebben de deputaten het beheer van de gelden onder de volgende bepalingen:
- a. zij zorgen voor een goede bewaarplaats en eventuele belegging van de gelden;
 - b. zij bepalen de traktementen/salarissen van de zendingsarbeiders;
 - c. zij zorgen – geheel en gedeeltelijk – voor het levensonderhoud van de algemeen voorzitter en de eerste secretaris;
 - d. zij zijn bevoegd de reiskosten van de deputaten en andere uitgaven, nodig voor hun arbeid, uit de generale kas te voteren;
 - e. zij zijn gehouden telkenmale rekening en verantwoording te doen uitsluitend aan de generale synode.
- Art. 5. Rapportage
De deputaten rapporteren over hun werkzaamheden aan elke particuliere en generale synode. Zij zenden elk jaar een overzicht van hun werkzaamheden aan de kerkenraden.

Statuut voor de zendingswerkers in het buitenland

- Art. 1. Begripsomschrijvingen.
In dit statuut wordt verstaan onder:
1. 'Zendende kerk': de plaatselijke kerk die overeenkomstig art. 2. van de 'Regeling voor de buitenlandse zending' fungeert voor de uitzending van missionaire dienaren des Woords in samenwerking met de sub 2 genoemde deputaten.
 2. 'Deputaten': de deputaten voor de buitenlandse zending naar art. 21 van de kerkorde en de 'Regeling voor de buitenlandse zending' die handelen in samenwerking met de zendende kerken.
 3. 'Relatie-onderhoudende kerk': de kerk die met de zendingswerker die niet als missionair dienaar des Woords is uitgezonden, relatie onderhoudt.
 4. 'Partner':
 - a. de buitenlandse kerk of kerkelijke instantie waaraan een zendingswerker ter beschikking wordt gesteld, respectievelijk
 - b. een andere instantie die als missionair aan te merken is, waaraan desverzocht medewerking wordt verleend om personeel te werven in Nederland.
 5. 'Missionair dienaar des Woords': ieder die door een zendende kerk als zendingswerker in de missionaire dienst des Woords is uitgezonden.
 6. 'Medewerker': ieder die als zendingswerker met de deputaten een arbeidsovereenkomst respectievelijk een relatie is aangegaan; hieronder vallen ook zij die op het arbeidsterrein in dienst van deputaten in samenwerking met de partner treden.
 7. 'Zendingswerker': zowel de missionaire dienaar des Woords als de medewerker.
 8. 'Beroepsbrief': de door de kerkenraad van de zendende kerk en door de deputaten vastgestelde brief ter beroeping en uitzending van een missionair dienaar des Woords volgens art. 5 van de voornoemde regeling.
 9. 'Akte van aanstelling': de schriftelijke arbeidsovereenkomst respectievelijk relatieovereenkomst die gesloten wordt tussen de deputaten ter ener zijde en de medewerker ter anderzijde.
 10. 'Arbeidsterrein': het land of gebied buiten Nederland waar door of vanwege de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland deelgenomen wordt aan zendingsarbeid.
 11. 'Werkperiode': een periode ingaande op de eerste c.q. de zestiende dag van de maand eerstvolgende op de dag van aankomst in het land van bestemming en eindigende op de laatste c.q. de vijftiende dag van de maand eerstvolgende op de dag van vertrek (wegens verlof of definitieve repatriëring) uit het land waarin het arbeidsterrein is gelegen.
- Art. 2. Algemene bepalingen.
1. Voor zover in de beroepsbrief niet anders wordt bepaald, zullen de stipulatiën van dit statuut die betrekking hebben op een missionaire dienaar des Woords, geacht worden één geheel daarmee te vormen.
 2. Voor zover in de akte van aanstelling niet anders wordt bepaald, zullen de bepalingen die betrekking hebben op een medewerker, geacht worden één geheel daarmee te vormen.
 3. Voor zover in dit statuut kostenvergoedingen of uitkeringen gerelateerd zijn aan het salaris, geldt die relatie uitsluitend met betrekking tot het salaris dat per 01-01-'89 van kracht is en de na deze datum daarop toe te passen algemene aanpassingen.
 4. Wanneer een partner de salariering van een uitgezondene geheel of grotendeels voor zijn rekening neemt, gelden de financiële regelingen, waaronder de pensioenvoorziening, alsmede de regelingen inzake vakantie en verlof van deze partner, tenzij anders wordt overeengekomen.
 5. Alle zendingswerkers zullen eenmaal per kwartaal rapporteren, met dien verstande dat zij die in de medische dienst werken mogen volstaan met eenmaal per halfjaar.
 6. De gemeente waar de uitzending van de medewerker plaatsvindt, wordt als 'relatie-onderhoudende kerk' beschouwd; aan de raad van deze gemeente wordt verzocht een reisattestatie te verstrekken aan en contact te onderhouden met deze medewerker.
- Art. 3. Opleiding.
1. Deputaten zullen hen die uitgezonden worden, zo nodig gelegenheid geven zich door gerichte studie op de toekomstige taak voor te bereiden.
 2. Inhoud en duur van deze studie worden in overleg met de betrokkene geregeld in een overeenkomst tussen de deputaten en de instantie die met de opleiding wordt belast.
- Art. 4. Instructie.
De missionaire dienaar des Woords ontvangt zijn instructie van zijn zendende kerk in overleg met de deputaten en de eventuele partner.
- Art. 5. Standplaats.
De missionaire dienaar des Woords zal zich vestigen op de standplaats hem door de deputaten aan te wijzen in overleg met de eventuele partner.
- Art. 6. Geneeskundig onderzoek.
- 1a. Bij eerste uitzending naar het arbeidsterrein zullen de zendingswerker en, als hij gehuwd is, ook zijn echtgenote (en eventueel kinderen) op kosten van deputaten zich aan een geneeskundig en psychologisch onderzoek onderwerpen, waarbij de gezinssituatie dient te worden betrokken.

- b. Bij heruitzending kan, wanneer één van de betrokken partijen dat wenst, een overeenkomstig onderzoek plaatsvinden.
- 2. Van het in het voorgaande lid bedoelde onderzoek wordt met toestemming van de betrokkene vertrouwelijk rapport uitgebracht aan het moderamen van het deputaatschap, dat het recht heeft in voorkomende gevallen overleg te plegen met de medisch adviseur van de deputaten.
- 3. Nadat het moderamen kennis heeft genomen van de betreffende rapporten, brengt het een positief of negatief advies uit aan de deputaten en informeert de betrokkene hierover; deze informatie wordt zo nodig ook ter kennis van de partner gebracht. Het psychologisch rapport wordt daarna aan de betrokkene overhandigd.
- 4. Wanneer werving volgens art. 1.4.b. heeft plaatsgevonden en de betrokken instantie prijs stelt op onderzoek volgens dit artikel, zullen deputaten in dezen bemiddeling verlenen.

Art 7. Heruitzending.

- 1. Tenminste één jaar voor het einde van elke werkperiode zal nader overleg tussen de deputaten, de partner en de zendingswerker plaatsvinden over een eventuele heruitzending en de duur van de volgende werkperiode.
- 2. Indien na overleg tussen de deputaten en de zendingswerker blijkt dat een aanvullende opleiding gewenst wordt geacht, zal de heruitzending eerst plaatshebben, nadat deze aanvullende opleiding is voltooid.

Art. 8. Beëindiging van de dienst van de missionaire dienaar des Woords.

- 1. Wanneer het in art. 7.1. genoemde overleg uitwijst dat heruitzending niet mogelijk respectievelijk niet nodig wordt geacht, zullen de deputaten in overleg treden met de zendende kerk van de betrokkene ter beëindiging van de missionaire relatie.
- 2. De betrokkene zal, indien dit wordt overeengekomen, bereid zijn om ten spoedigste een beroep in overweging te nemen en, na aanvaarding van een op hem uitgebracht beroep, zich binnen redelijke termijn aan zijn nieuwe gemeente verbinden.
- 3. Op de betrokkene is de uitvoeringsregeling deputaatschap voortijdige ambtsbeëindiging van predikanten van toepassing.

Art. 9. Beëindiging van de (arbeids)overeenkomst met een medewerker.

- 1. De (arbeids)overeenkomst zal van rechtswege zijn ontbonden door:
 - a. het enkele verloop van de termijn waarvoor de (arbeids)overeenkomst is aangegaan;
 - b. het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van de medewerker;
 - c. het overlijden van de medewerker.
- 2. De deputaten zullen de (arbeids)overeenkomst beëindigen indien de medewerker een jaar lang door ziekte of ongeval onafgebroken niet in staat is geweest zijn functie volledig te vervullen; wanneer het nodig mocht blijken kan er een overbruggingsregeling getroffen worden.
- 3. Indien de medewerker in de onmogelijkheid verkeert zijn arbeid in de overeengekomen functie op het overeengekomen arbeidsterrein voort te zetten, zullen partijen met elkaar overleggen of de medewerker in dienst van deputaten werkzaam kan blijven in een andere functie en/of op een ander arbeidsterrein. Dit overleg moet plaatshebben binnen een termijn van zes maanden nadat één van de partijen een beroep op bedoelde onmogelijkheid schriftelijk aan de andere partij heeft doen toekomen met het verzoek tot overleg. Mocht dit overleg binnen een termijn van zes maanden niet tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing hebben geleid, dan zal de (arbeids)overeenkomst door opzegging beëindigd worden.
- 4. Indien uit de uitslag van het in art. 6 bedoelde geneeskundig en psychologisch onderzoek blijkt dat een behoorlijke functievervulling is uitgesloten, dan zullen deputaten de (arbeids)overeenkomst met de medewerker beëindigen.
- 5. Indien de medewerker zich met het ontslag als bedoeld in het vierde lid niet kan verenigen, kan hij binnen dertig dagen na de datum waarop hem het ontslag is aangezegd op grond van de uitslag van het in art. 6 bedoelde onderzoek, schriftelijk een herkeuring aanvragen bij de deputaten. Deze herkeuring geschiedt door drie geneeskundigen, waarvan één wordt aangewezen door de deputaten, één door de medewerker, terwijl deze twee samen een derde aanwijzen. De beslissing van de meerderheid van deze drie geneeskundigen, welke beslissing binnen een termijn van dertig dagen dient te worden genomen, is ter zake bindend, zowel voor de deputaten als voor de medewerker. Hangende de uitslag van de herkeuring wordt een eventueel verleend ontslag opgeschort.
- 6. De (arbeids)overeenkomst kan door één van de partijen worden beëindigd door opzegging met inachtneming van een opzegtermijn van één maand voor elk jaar dat de (arbeids)overeenkomst van kracht was met een maximum van zes maanden.
- 7. De opzegging bedoeld in het zesde lid dient te geschieden bij aangetekend schrijven.
- 8. Indien een medewerker geheel of grotendeels door een partner of door een andere, als missionair aan te merken instantie wordt gesalarieerd, gelden de bepalingen ter zake van de beëindiging van het dienstverband die met de betrokken partner respectievelijk instantie zijn overeengekomen.

Art. 10. Traktement en salaris.

- 1. Het traktement van de missionaire dienaar des Woords is gelijk aan het traktement dat door de deputaten voor financiële zaken wordt geadviseerd voor de predikanten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, vermeerderd met een door deputaten vast te stellen toelage.
- 2. Voor de medewerkers wordt het salaris bij contract geregeld (zie voorts art. 2.4.).
- 3. De zendingswerker kan met deputaten overeenkomen dat, voor zover het traktement respectievelijk het salaris en eventuele emolumenten geheel of grotendeels door of via hen worden uitbetaald, een nader te bepalen deel ervan aan zijn adres op het arbeidsterrein wordt overgemaakt.

4. De uitbetaling van het in het vorige lid bedoelde deel van het traktement respectievelijk van het salaris en eventuele emolumenten geschiedt in de lokale valuta in die voege dat een equivalent van dat deel volgens Nederlandse valuta wordt ontvangen.

Art 11. Neven- en andere inkomsten.

1. De zendingswerker zal naast de werkzaamheden, hem opgedragen in zijn instructie, zonder toestemming van de partner en de deputaten geen andere functies mogen vervullen.
2. Aan de inkomsten uit andere functies en werkzaamheden waarvoor de in het eerste lid bedoelde toestemming is gegeven, wordt na overleg met de zendingswerker door de deputaten een bestemming gegeven.
3. Eventuele incidentele inkomsten uit preekbeurten, lezingen enz. vallen niet onder artikel 11.2.
4. De zendingswerker zal zonder toestemming van deputaten geen acties voeren met het doel fondsen te werven voor projecten die niet in de begroting van deputaten zijn opgenomen.
5. Wanneer een zendingswerker activiteiten eenmalig of continu ontwikkelt en een beroep doet op instellingen, instanties enz. in Nederland om steun voor de financiering van deze activiteiten te ontvangen, dan zal hij/zij dat niet doen zonder overleg met deputaten.

Art. 12. Vakanties tijdens de werkperiode.

1. De zendingswerker heeft tijdens de werkperiode aanspraak op zes weken vakantie per jaar in de jaren waarin geen verlof valt.
2. Niet opgenomen vakantie kan in het algemeen in een volgend jaar niet meer opgenomen worden.
3. Het opnemen van vakantie wordt geregeld in overleg met de eventuele partner.

Art. 13. Verlof en gezinshereniging.

1. De uit Nederland uitgezonden zendingswerker heeft recht op drie maanden verlof na een onafgebroken werkperiode van 33 maanden; de reistijd naar en van Nederland is in de verlofperiode begrepen.
2. In onderling overleg kan desgewenst na een onafgebroken werkperiode van twee jaren twee maanden verlof worden opgenomen met dien verstande dat deputaten in dat geval de verlofkosten vergoeden tot tweederde deel van verlofkosten die vergoed worden als van de in het vorige lid genoemde regeling gebruik gemaakt zou worden.
3. Indien de zendingswerker en zijn echtgenote één of meer minderjarige kinderen in Nederland hebben achtergelaten die in belangrijke mate te hunnen laste komen, dan zullen deputaten:
 - a. of dit kind (deze kinderen) in de gelegenheid stellen éénmaal per jaar zijn (hun) ouders te bezoeken door vergoeding van de kosten van openbaar vervoer. Deze vergoeding dient per geval, in overleg met deputaten, geregeld te worden;
 - b. of één van de ouders in de gelegenheid stellen éénmaal per jaar de in Nederland verblijvende kinderen te bezoeken,
 - c. met dien verstande dat zulk een gezinshereniging tot stand komt tweemaal gedurende een driejarige periode of éénmaal gedurende een tweejarige periode en het sub 13.3.b. genoemde bezoek niet het karakter van verlof krijgt.
4. Wanneer een minderjarig kind van een zendingsechtbaar voor het volgen van voortgezet en hoger onderwijs niet regelmatig in het ouderlijk gezin kan verblijven, dan zullen deputaten een regeling treffen die aan de intentie van het voorgaande lid beantwoordt.
5. Wanneer een gezinslid in levensgevaar verkeert, zullen de deputaten zo mogelijk eveneens voor hereniging zorgen; een verklaring van twee artsen is dan nodig.
6. Wanneer van een werker of van zijn/haar echtgeno(o)t(e) één van de ouders overlijdt, zullen deputaten de reiskosten voor de werker en zijn/haar echtgeno(o)t(e) vergoeden.

Art. 14. Toelage tijdens opleiding in Nederland.

1. De kosten die noodzakelijk zijn verbonden aan het volgen van lessen komen voor rekening van de deputaten.
2. De uit te zenden zendingswerker kan met het oog op de vooropleiding van zijn echtgenote een beroep doen op de deputaten voor wat betreft de vergoeding voor de kosten voor huishoudelijke hulp.

Art. 15. Vergoeding van kosten bij (her)uitzending.

1. Bij eerste uitzending naar het arbeidsterrein heeft de zendingswerker die uit Nederland wordt uitgezonden, als tegemoetkoming in de uitrustingskosten aanspraak op een toelage.
2. De in het eerste lid bedoelde toelage bedraagt:
 - a. voor een gehuwde zendingswerker 100% van zijn basismaandsalaris; dit percentage wordt verdubbeld indien zijn echtgenote hem vergezelt;
 - b. voor de kinderen die het zendingsechtbaar vergezellen, per kind 20% van het basismaandsalaris;
 - c. voor een ongehuwde zendingswerker tweederde van het onder 15.2.a. voor een echtpaar aangegeven percentage.
3. De zendingswerker geniet vrije overtocht naar het arbeidsterrein voor zichzelf en, als hij gehuwd is, voor zijn echtgenote en de kinderen die hem vergezellen, op basis van de door de deputaten te bepalen wijze van vervoer.
4. De kosten van de reis naar de luchthaven van vertrek, zo deze buiten Nederland is gelegen, alsmede de kosten van de reis van de luchthaven van aankomst naar de standplaats, met inbegrip van de logieskosten gedurende onvermijdelijk oponthoud, komen voor rekening van de deputaten.
5. De kosten van emballage, verzekering en vracht van de door de zendingswerker meegevoerde persoonlijke goederen, alsmede de door de douane te heffen rechten, voor zover deze drukken op normale gebruiksgoederen, komen voor rekening van de deputaten, afhankelijk van de verkrijgbaarheid van deze

goederen ter plaatse en van de gezinssituatie. Bovendien komen de kosten verband houdende met het vervoer van de vakbibliotheek geheel voor rekening van de deputaten.

6. De in het buitenland aangetrokken zendingswerker heeft aanspraak op vergoeding van verhuiskosten; de toelage voor inrichtingskosten bedraagt een derde van de in lid 2 bedoelde bedragen.

Art. 16. Toelagen en emolumenten tijdens de werkperiode.

1. De zendingswerker geniet vrij wonen tijdens de werkperiode.
2. Deputaten treffen een uniforme regeling overeenkomstig de Nederlandse maatstaven voor wat de kinderbijslag en studieregeling voor alle soorten onderwijs betreft.
3. De deputaten stellen passend vervoer voor het werk op het arbeids- terrein ter beschikking van de zendingswerker.

Art. 17. Uitkeringen bij gezinsscheiding.

1. Indien de zendingswerker kinderen in Nederland achterlaat, ontvangt hij per maand voor elk kind dat basisdan wel voortgezet dagonderwijs geniet, een toelage. Deze toelage bedraagt voor elk kind dat de 15-jarige leeftijd nog niet heeft bereikt, 15% en voor elk kind dat ouder dan 15 jaar is, 18% van het basismaandsalaris bij één dienstjaar.
2. De in het vorige lid bedoelde toelagen zullen tijdens het verlof van de uitgezondene worden gecontinueerd, indien de belangen van het kind (de kinderen) dat wenselijk maken en de deputaten ermee instemmen dat het (zij) gedurende die periode niet in het gezin van de zendingswerker is (zijn) opgenomen.
3. Wanneer de gezinsscheiding een gevolg is van het volgen van wetenschappelijk en hoger beroepsonderwijs buiten Nederland en het studerende kind niet in aanmerking komt voor een basisbeurs en aanvullende financiering volgens de Wet Studiefinanciering, verstrekken de deputaten een toelage gelijk aan de voornoemde basisbeurs, indien zij akkoord gaan met de motieven om bedoelde studie buiten Nederland te volgen en op andere wijze geen studietoelage verkregen kan worden.

Art. 18. Vergoeding van kosten tijdens verlof.

1. Indien de uit Nederland uitgezonden zendingswerker van zijn verlofrechten volgens art. 13 gebruik maakt, heeft hij voor zichzelf, zijn echtgenote en kinderen beneden de 24-jarige leeftijd voor zover die te zijnen laste komen, recht op vrije overtocht, alsmede op vergoeding van zijn verblijfskosten overeenkomstig art. 15.3 en 4.
2. Over de huurovereenkomst wordt tevoren overleg gepleegd met deputaten. De energiekosten zijn voor rekening van de verlofganger.

Art. 19. Regeling bij tussentijdse beëindiging van de dienst van een missionair dienaar des Woords.

Wanneer een zendende kerk haar uit Nederland uitgezonden missionaire dienaar des Woords terugroept tijdens de werkperiode in goed overleg met hemzelf, de deputaten en de eventuele partner, heeft hij recht op de vergoedingen overeenkomstig art. 21.

Art. 20. Regeling bij tussentijdse beëindiging van de dienstbetrekking van een medewerker.

1. Indien de (arbeids)overeenkomst met de medewerker wordt beëindigd overeenkomstig art. 9, heeft hij recht op de vergoedingen volgens art. 21.
2. Indien de uit Nederland uitgezonden medewerker de (arbeids) overeenkomst beëindigt tijdens de werkperiode zonder dat naar het oordeel van de deputaten en van de partner een dringende reden buiten zijn toedoen daartoe noodzaakt, dan heeft de medewerker aanspraak op vrije overtocht naar Nederland voor zich en zijn gezin.
3. Indien de medewerker de (arbeids)overeenkomst beëindigt tijdens de opleidingsperiode of de eerste werkperiode, dan zullen de deputaten gerechtigd zijn een evenredig deel van de opleidings- en/of uitzendkosten van hem terug te vorderen.

Art. 21. Aanspraken bij repatriëring.

1. In geval de vanuit Nederland uitgezonden zendingswerker voorgoed van zijn arbeidsterrein terugkeert zonder opnieuw te worden uitgezonden, dan heeft hij aanspraak op vergoeding van de kosten van overtocht naar Nederland voor zichzelf en zijn gezin, alsmede op vergoeding van verblijfs- en vrachtkosten volgens dezelfde regels als in art. 15.3 en 15.4 en 15.5 vervat.
2. Indien de zendingswerker op het tijdstip van repatriëring nog aanspraak heeft op verlof, worden de uitkeringen die daarmee verband houden, ten volle gehonoreerd.
3. De uit Nederland uitgezonden zendingswerker heeft bij beëindiging van zijn missionaire dienst overeenkomstig art. 8 respectievelijk art. 9 aanspraak op een repatriëringstoelage tot eenzelfde bedrag als genoemd in art. 15.2; in geval van tussentijdse repatriëring volgens art. 19 respectievelijk art. 20 wordt deze toelage naar evenredigheid verminderd.
4. Wanneer een zendingswerker mocht overlijden op het arbeidsterrein, ontvangen zijn weduwe en kinderen een repatriëringstoelage overeenkomstig het bepaalde in dit artikel.
5. Wanneer er bijzondere aanleiding bestaat tot tussentijdse repatriëring van een gezinslid, dient dit bij deputaten aangevraagd te worden.

Art. 22. Voorzieningen in verband met ziekte.

1. Tijdens de werkperiode komen de kosten van geneeskundige hulp voor de uit Nederland uitgezonden zendingswerker, zijn echtgenote en minderjarige kinderen voor rekening van de deputaten voor zover deze kosten in die periode meer bedragen dan 5% van het in die periode genoten salaris, inclusief toeslagen, exclusief premie ziektekostenvoorziening.

2. Een verklaring van twee artsen zal nodig zijn in gevallen waarin overkomst naar Nederland en behandeling aldaar van de zendingswerker of één van zijn gezinsleden noodzakelijk zijn en compensatie wordt gevraagd voor de overtochtskosten.
 3. Onder de kosten van geneeskundige hulp worden mede begrepen: de kosten van apotheek, tandarts, oogarts en de kosten van bevalling van de echtgenote, alsook ziekenhuisverpleging volgens laagste tarief van de 2de klasse, alsmede 50% van de premiekosten verbonden aan het voor de zendingswerker verplichte sluiten van een passende verzekering op het arbeidsterrein indien dat mogelijk is.
 4. De in het eerste lid genoemde zendingswerker sluit ten behoeve van zichzelf en zijn gezinsleden een verzekering tegen kosten van geneeskundige behandeling en verzorging tijdens verlof en na repatriëring in overleg met de deputaten, die hem 50% van de daarvoor verschuldigde premie vergoeden.
 5. De in het buitenland aangetrokken zendingswerker sluit in overleg met de deputaten een ziektekostenverzekering af, waarvan de premie voor 50% door de deputaten wordt vergoed; ook voor hem geldt de in het eerste lid genoemde 5% regeling.
- Art. 23. Ongevallenverzekering.
De deputaten sluiten ten gunste van de medewerker, zijn echtgenote en zijn kinderen een ongevallenverzekering ten bedrage van:
1. ten minste 80% van het in art. 10.1 bedoelde traktement (jaarsalaris) zonder toelagen, uit te keren bij overlijden van de medewerker;
 2. tenminste 160% van het in art. 10.1 bedoelde traktement (jaarsalaris) zonder toelagen, uit te keren bij algehele blijvende invaliditeit.
- Art. 24. Emeritaatsvoorziening voor missionaire dienaren des Woords.
1. De emeritaatsvoorziening voor missionaire dienaren des Woords is geregeld volgens art. 13 van de kerkorde en de daarbij behorende bepalingen.
 2. Wanneer een missionair dienaar des Woords ter beschikking van een partner is gesteld en door deze partner geheel of grotendeels wordt gesalarieerd, komen de premiekosten voor rekening van de partner, tenzij anders wordt overeengekomen.
- Art. 25. Pensioenvoorziening voor medewerkers.
1. De deputaten dragen zorg voor een pensioenvoorziening van de medewerker die gelijkwaardig is aan die voor predikanten, op rente- of kapitaalbasis in overleg met de medewerker.
 2. Voor de duur van het dienstverband zijn de premiekosten voor rekening van de deputaten.
- Art. 26. Algemene Ouderdomswet en Algemene Weduwen- en Wezenwet.
1. De uit Nederland uitgezonden zendingswerker die de Nederlandse nationaliteit bezit, verplicht zich, tenzij anders wordt overeengekomen, tot vrijwillige voortzetting van de verzekering krachtens de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet. De ter zake verschuldigde premie wordt voor de duur van het dienstverband door de deputaten vergoed, voor zover die premie wordt geheven naar het ten laste van de deputaten genoten inkomen.
 2. De in het buitenland aangetrokken zendingswerker die de Nederlandse nationaliteit niet bezit, ontvangt een bedrag overeenkomende met de in het eerste lid genoemde premie om zelf een overeenkomstige voorziening te treffen ten genoegen van de deputaten.
- Art. 27. Voorzieningen bij overlijden.
1. Aan de weduwe zal een extra uitkering worden gegeven ter grootte van drie maanden salaris volgens art. 10, aansluitend op de maand van overlijden.
 2. Indien een zendingswerker geen weduwe achterlaat, doch wel één of meer kinderen die op het tijdstip van overlijden de leeftijd van 24 jaar nog niet hebben bereikt, ongehuwd zijn en te zijnen laste komen, wordt de uitkering volgens het eerste lid ten behoeve van die kinderen gezamenlijk verstrekt.
 3. Indien de echtgenote van een zendingswerker tijdens zijn dienst komt te overlijden, zal de zendingswerker tijdens de lopende werkperiode en het daarop aansluitende verlof als gehuwde worden aangemerkt.
- Art. 28. Regeling van geschillen.
1. In alle gevallen waarin geschillen ontstaan tussen een missionair dienaar des Woords enerzijds en deputaten anderzijds, zal overeenkomstig de daarvoor geldende bepalingen van de kerkorde gehandeld worden.
 2. In alle gevallen waarin geschillen ontstaan tussen een medewerker enerzijds en deputaten anderzijds over en naar aanleiding van de bepalingen in dit statuut of in de tussen hen gesloten (arbeids) overeenkomst (zowel die van juridische als die van feitelijke aard), of wel in gevallen waarin een partij meent dat de toepassing van de bepalingen tot kennelijke onbillijkheid tegenover haar mocht voeren, zal – met uitsluitingen van de gewone rechter – in hoogste ressort worden beslist door drie arbiters die als goede mannen naar billijkheid en trouw uitspraak zullen doen en die tevens beslissen welke partij de kosten van de arbitrage zal betalen.
 3. Een geschil volgens het voorgaande lid wordt geacht aanwezig te zijn indien beide partijen dat schriftelijk vaststellen of indien de ene partij schriftelijk meedeelt dat er een geschil aanwezig is.
 4. Wanneer in een geschil volgens het tweede lid de ene partij arbitrage wenst, moet deze binnen een maand na de schriftelijke mededeling volgens het voorgaande lid daarvan per aangetekend schrijven aan de andere partij kennisgeven. Elke partij wijst één lid aan voor de arbitragecommissie; deze beide leden wijzen tezamen een derde lid aan. De arbitragecommissie bepaalt hoe het geschil te harer kennis wordt gebracht; de behandeling van het geschil wordt door haar geregeld; haar uitspraak moet schriftelijk geschieden.

- Art. 29. Overgangsbepalingen.
1. De bepalingen van dit statuut zullen eerst van kracht worden en beide partijen binden, nadat zij zich daarmee schriftelijk hebben akkoord verklaard.
 2. In geval rechten, af te leiden uit bestaande overeenkomsten, door dit statuut worden teniet gedaan of aangetast, zal nader overleg worden gepleegd.
 3. Indien overeenstemming wordt bereikt, worden afwijkende bepalingen waarin deze verkregen rechten worden gehandhaafd, schriftelijk vastgelegd.
- Art. 30. Wijzigingen van dit statuut.
1. Indien dit statuut wordt gewijzigd, is een wijziging voor de zendingswerker slechts bindend, indien de volledige tekst van de wijziging hem tijdig ter inzage is verstrekt en hij zich over de inhoud behoorlijk heeft kunnen beraden.
 2. Indien een missionair dienaar des Woords niet akkoord gaat met de wijziging, zal volgens de daarvoor geldende bepalingen deze zaak in de kerkelijke weg behandeld worden.
 3. Indien een medewerker niet akkoord gaat met de wijziging, kan het dienstverband door opzegging worden beëindigd overeenkomstig art. 9.6.

Bijlage A bij het Statuut voor de zendingswerkers in het buitenland

CONCEPT-BEROEPSBRIEF

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te overtuigd van de roeping om zich met de verkondiging van het Evangelie tot de niet gekerstende volken te richten, is in samenwerking met de zendingsdeputaten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland overgegaan tot de beroeping van een missionair predikant voor

Nadat met smekingen en gebeden de Koning der kerk was aangeroepen, bent U in de heden gehouden vergadering van de kerkenraad met de stemgerechtigde leden van de gemeente (uit het voorgestelde tweetal, bestaande uit en met meerderheid van stemmen gekozen tot missionair dienaar des Woords. Derhalve besloot de kerkenraad U de roeping te doen toekomen, gelijk bij dezen schriftelijk geschiedt. De kerkenraad doet dit met de bede dat de Koning der kerk die ook de Zender van Zijn dienaren is, deze roeping met Zijn gunst en zegen bekronde. Hij geve U licht en wijsheid om een Hem welbehagelijke beslissing te nemen, kon het zijn tot onze blijdschap, zodat wij spoedig van U mogen vernemen dat U deze onze roeping met volle vrijmoedigheid aanvaardt.

Tot de diensten die van U gevraagd worden, behoren in samenwerking en overleg met Een en ander dient te geschieden in strenge gebondenheid aan het heilig Woord van God en in overeenstemming met de Drie formulieren van enigheid, de geldende Kerkorde en de verdere bepalingen en besluiten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.

Zijnerzijds zegt de kerkenraad U toe, onder biddend opzien tot de Here, U in broederlijke trouw en in gemeenschap des geestes ter zijde te staan.

En opdat U, in het Evangelie arbeidende, ook zonder zorg van het Evangelie leven kunt, en omdat de arbeider zijn loon waard is, belooft de kerkenraad U:

1. het door de deputaten voor financiële zaken volgens opdracht van de generale synode geadviseerde minimumtraktament vermeerderd met €, zijnde bij de aanvang van uw ambtelijke arbeid € per jaar;
2. verdere emolumenten, toelagen enz. overeenkomstig het „Statuut voor de zendingswerkers van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland”, dat geacht wordt met deze beroepsbrief één geheel te vormen.

Tenslotte garandeert de kerkenraad U de door de generale synode vastgestelde uitkering naar art. 13 van de Kerkorde bij eventuele emeritaatsverlening tijdens uw dienst en aan uw gezin bij overlijden alhier.

Gedaan in onze vergadering te de

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te

....., voorz.
....., scriba

Bijlage B bij het Statuut voor de zendingswerkers in het buitenland

CONCEPT-AKTE VAN AANSTELLING *)

De deputaten voor de buitenlandse zending van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland en de heer) mevrouw) geboren op te , hierna te noemen medewerker, verklaren hierbij de volgende arbeidsovereenkomst te hebben aangegaan:

- Art. 1. De medewerker treedt in dienst van de Christelijke Gereformeerde Kerk van en van de deputaten teneinde te worden uitgezonden naar (arbeidsterrein) en ter beschikking te worden gesteld van (partner) ten behoeve van (functieomschrijving) op

- Art. 2. Het 'Statuut voor de zendingswerkers van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland' (en de daarbij behorende bijlagen) worden geacht met deze akte van aanstelling één geheel te vormen, zulks onverminderd het bepaalde in art. 6 van deze akte van aanstelling.
- Art. 3. De arbeidsovereenkomst is onderworpen aan de bepalingen van het Nederlandse burgerlijke recht.
- Art. 4. Op de datum van indiensttreding bedraagt het salaris van de medewerker € per maand.
- Art. 5. De arbeidsovereenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd. De duur van de eerste werkperiode bedraagt €..... jaar.
- Art. 6. Eventuele aanvullende of beperkende bepalingen)
- Art. 7. Met de ondertekening van deze akte van aanstelling wordt voldaan aan art. 29 eerste lid van het 'Statuut voor zendingswerkers van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland'.
- Art. 8. Deze arbeidsovereenkomst treedt in de plaats van alle andere in dit verband met de medewerker gesloten overeenkomsten.
Aldus in tweevoud opgemaakt en ondertekend
te
op

De medewerker:

Voor de deputaten:

....., VOORZ.
....., SECR.

*) Deze akte dient voor het geval de betrokken medewerker geheel of grotendeels gesalarieerd wordt door de deputaten.

Bijlage C bij het Statuut voor de zendingswerkers in het buitenland

TRAKTEMENTSADVIES

Dit advies wordt jaarlijks aan de werkers toegezonden.

Regeling voor de uitzending van bijzondere zendingsarbeiders¹

1. Positie

- a. De positie van een zendingsarbeider die met medewerking van de deputaten voor de buitenlandse zending van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland via een andere zendingsorganisatie uitgezonden wordt, aan te duiden als „bijzondere zendingsarbeider”, is van een andere aard dan die van een gewone zendingsarbeider.
- b. De verantwoordelijkheid van de deputaten voor een bijzondere zendingsarbeider is derhalve anders geregeld dan die voor een gewone zendingsarbeider.
- c. Met de bijzondere zendingsarbeider hebben de deputaten geen zakelijke, wel een persoonlijke, geestelijke en kerkelijke band.² De organisatie via welke de bijzondere zendingsarbeider uitgezonden wordt, is verantwoordelijk voor een redelijke rechtspositie en, indien geen financiële betrokkenheid van zijn thuisgemeente en de deputaten wordt gewenst en nader is geregeld, voor de verwerving van de daarvoor nodige financiële middelen.³

2. Overleg met de andere organisatie

- a. Het moderamen benoemt een commissie, bestaande uit tenminste drie deputaten, die de opdracht heeft de benoeming als bijzondere zendingsarbeider voor te bereiden (verder aan te duiden als: de benoemingscommissie).
- b. Alvorens de benoemingscommissie een gesprek met de betrokkene aangaat, treedt zij in overleg met de organisatie via welke de betrokkene wenst uitgezonden te worden. In dit overleg wordt nagegaan of er over en weer voldoende geestelijke en theologische basis aanwezig is om in de persoon van een bijzondere zendingsarbeider te komen tot het dragen van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor diens uitzending.
- c. Indien de andere organisatie een vorm van samenwerking wenst waarbij ook de thuisgemeente en de deputaten financiële verantwoordelijkheid dragen, dient het overleg met de andere organisatie te leiden tot het aangaan van een overeenkomst van samenwerking, met inachtneming van de „Vijf regels voor samenwerking binnen de NZR” en de regels die van kracht zijn bij uitzending met medewerking van de deputaten hulpverlening. Een overeenkomst van samenwerking zal door ondertekening van beide partijen van kracht zijn voor de duur van de uitzending van de betrokkene.
- d. In het overleg met de andere organisatie worden door de benoemingscommissie de volgende zaken aan de orde gesteld:
 - de aard en de betekenis van het bijzondere zendingsarbeiderschap;
 - de uitgangspunten, het beleid en de werkwijze van de deputaten en van de andere organisatie, waarbij met name ook de verhouding tot de plaatselijke kerk(en) op het zendingsveld ter sprake dient te komen;⁴
 - de regeling van de sociale voorzieningen;⁵
 - de vraag of een aanvullende opleiding nodig is, b.v. een DOG-cursus of een taalcursus;
 - de relatie van de deputaten en de andere organisatie met de uitzendende kerk;
 - de fondswerving;
 - wat verder noodzakelijk geacht wordt.
- e. Van dit overleg wordt schriftelijk verslag uitgebracht aan het moderamen van deputaten en het bestuur van de andere organisatie.
Indien beide partijen met de inhoud van dit verslag akkoord gaan, vormt dat de basis waarop door de benoemingscommissie met de kandidaat een gesprek zal worden gevoerd.

3. Benoemingsprocedure

- A. Gesprek met de kandidaat en het vervolg daarop
 - a. Om in aanmerking te komen voor de aanstelling en uitzending als bijzondere zendingsarbeider dient de betrokkene zich via zijn kerkenraad met een schriftelijk verzoek te richten tot het moderamen van de deputaten voor een gesprek hierover.
 - b. Nadat het overleg volgens art. 2 heeft plaats gevonden en tot een positief resultaat heeft geleid, organiseert de benoemingscommissie een gesprek met de kandidaat.⁶
Als gasten bij dit gesprek nodigt de benoemingscommissie een vertegenwoordiger van de betrokken organisatie en een vertegenwoordiger van de kerkenraad van de thuisgemeente uit.
 - c. Op grond van dit gesprek en eventuele ingewonnen/ontvangen nadere informatie formuleert de benoemingscommissie (buiten aanwezigheid van de bovengenoemde gasten) een advies aan de deputaten waarop, na behandeling van dit advies door het moderamen, de deputaten al dan niet overgaan tot de benoeming van de betrokkene tot bijzondere zendingsarbeider.
 - d. De benoeming door de deputaten zal normaliter schriftelijk afgehandeld worden. Daartoe zullen het verslag bedoeld in art. 2 e., het advies van de benoemingscommissie, het verslag van de behandeling van dat advies door het moderamen en de tekst van de eventueel af te sluiten overeenkomst van samenwerking toegestuurd worden aan de deputaten.
Mocht binnen de termijn van 14 dagen na de verzending van deze stukken blijken dat de helft of meer van de deputaten gegronde bezwaren maakt tegen de benoeming van de betrokkene tot bijzondere zendingsarbeider, dan wordt de benoeming uitgesteld tot na de behandeling van de naar voren gebrachte bezwaren op de eerstvolgende vergadering van de deputaten.⁷
 - e. Zo mogelijk worden de deputaten in de gelegenheid gesteld vóór zijn uitzending kennis te maken met de benoemde bijzondere zendingsarbeider.
 - f. Afschriften van het besluit tot benoeming en de daarbij gemaakte afspraken voor zijn uitzending worden gezonden aan de bijzondere zendingsarbeider, de organisatie via welke hij uitgezonden wordt en aan de kerkenraad van de uitzendende kerk.

- B. **Gespreksonderwerpen**
 In het gesprek van de benoemingscommissie met de kandidaat bijzondere zendingsarbeider dienen onder meer de volgende zaken aan de orde te komen:
- de motivatie van de betrokkene om als bijzondere zendingsarbeider uitgezonden te worden;
 - zijn plaats in de thuisgemeente;
 - zijn taak als bijzondere zendingsarbeider;
 - de wederkerigheid in het zendingswerk op het zendingsveld;
 - zijn lidmaatschap van de kerk en betrokkenheid bij de organisatie(s) op het zendingsveld, waarmee hij samen dient te werken;
 - de fondswerving;
 - de (on)mogelijkheid van steun voor door hem aan te dragen projecten;
 - de eventueel noodzakelijke aanvullende opleiding;
 - de vormgeving van het bijzondere zendingsarbeiderschap in de praktijk door rondzendingbrieven, de kennismaking en het verdere contact met de deputaten, de zorg voor de goede functionering van de relatie met de uitzendende gemeente via de kerkenraad en de zendingscommissie e.d.

4. Fondswerving

- A. Zonder financiële betrokkenheid van de uitzendende gemeente en de deputaten zending
1. Indien de andere organisatie geen financiële betrokkenheid van de uitzendende gemeente en de deputaten wenst, zal zij alle kosten van de bijzondere zendingsarbeider en zijn werk uit de eigen fondsen financieren, waarvoor zij tot dusver ook onder de leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken reeds eigen geldwervende activiteiten verrichtte.
 2. Alleen na verkregen toestemming van de deputaten mogen nieuwe geldwervende activiteiten, gericht op de leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken, door de betrokken organisatie worden ondernomen.
- B. Met financiële betrokkenheid van de zending gemeente en de deputaten zending
1. Indien door de andere organisatie wel financiële betrokkenheid van de uitzendende gemeente en de deputaten gewenst wordt en een overeenkomst van samenwerking als bedoeld in art. 4 c. tot stand is gekomen, zijn de deputaten bereid onder strikte voorwaarden een deel van de gelden, bijeengebracht voor het totale zendingswerk van de Christelijke Gereformeerde Kerken, hiervoor ter beschikking te stellen, in principe gedurende een periode van zes jaar. Hiervoor wordt een Fonds Uitzending Bijzondere Zendingarbeiders (verder aan te duiden als: Fonds UBZ) gevormd en op de driejaarlijkse begrotingen opgenomen.
 2. Het Fonds UBZ wordt mede gevoed door de uitzendende kerk met een wezenlijke extra financiële bijdrage boven de reeds voor deze kerk bestaande financiële verplichtingen jegens de kas van de deputaten (collecte plus omslag), die bestemd zijn voor het door de kerken financieel gezamenlijk gedragen zendingswerk, dat behartigd wordt door de deputaten.
 3. De benoemingscommissie pleegt, alvorens het gesprek met de kandidaat bijzondere zendingsarbeider plaats vindt, overleg met de kerkenraad van de uitzendende kerk over deze wezenlijke extra financiële bijdrage en de wijze waarop de kerkenraad deze extra bijdrage bijeen denkt te brengen. De hoogte daarvan hangt mede af van de grootte en de financiële situatie van de betreffende kerk. In dit overleg wordt gezamenlijk de hoogte van de wezenlijke extra financiële bijdrage vastgesteld.⁸
 4. Het Fonds UBZ is complementair op de door de uitzendende kerk als thuisfront van de bijzondere zendingsarbeider opgebrachte extra gelden.
 5. De coördinatie van en verantwoordelijkheid voor deze extra fondswerving onder de leden van de uitzendende kerk en de eventuele vriendenkring van de bijzondere zendingsarbeider is in handen van de kerkenraad, die hierbij zo mogelijk zijn zendingscommissie inschakelt.
 6. De extra bijeengebrachte gelden worden overgemaakt naar de kas van de deputaten onder vermelding van 'extra bijdrage Fonds UBZ'. De deputaten voegen uit het Fonds Uitzending Bijzondere Zendingarbeiders hun bijdrage toe en nemen de verplichting op zich gedurende de overeengekomen periode jaarlijks (in maandelijkse of driemaandelijkse termijnen) het bedrag dat nodig is aan de andere organisatie over te maken.
 7. Giften bestemd voor de bijzondere zendingsarbeider en zijn werk, die buiten het kanaal van de kerkenraad of van de deputaten om bij de andere organisatie zelf binnenkomen, worden in mindering gebracht op het jaarlijks voor zijn uitzending nodige bedrag.
 8. De ontwikkeling van de inkomsten voor dit jaarlijks nodige bedrag bij de andere organisatie en bij de deputaten zal aan het eind van iedere werkperiode – dan wel eerder bij gebleken noodzaak – worden geëvalueerd.⁹

5. Uitzending

De eerste secretaris bereidt de uitzenddienst voor samen met:

- de kerkenraad van de uitzendende kerk;
- de organisatie via welke de bijzondere zendingsarbeider uitgezonden wordt.

In de uitzenddienst zal gebruik gemaakt worden van het voor de uitzending van een bijzondere zendingsarbeider vastgestelde formulier.

6. Verplichtingen

- A. Waartoe de deputaten zich verplichten
- a. Het stimuleren van de band tussen de bijzondere zendingsarbeider en de uitzendende kerk met zijn zendingscommissie.
 - b. De voorlichting over de bijzondere zendingsarbeider en zijn werk via „Doorgeven”, op zendingssavonden, via de info's en het Handboek voor de zendingscommissies en op classis correspondentendagen.

- c. De vermenigvuldiging en verzending van de rondzendbrieven van de bijzondere zendingsarbeider volgens een door hem opgestelde adressenlijst met een met hem overeengekomen aantal adressen.
 - d. De toezending van:
 - Doorgeven;
 - de rondzendbrieven van de gewone en bijzondere zendingsarbeiders;
 - de rondzendbrieven van de voorzitter;
 - het jaarlijkse verslag aan de particuliere synoden.
 - e. Het bij wijze van uitzondering brengen van een bezoek, niet ter werkbegeleiding, maar ter ontmoeting en bemoediging; indien zo'n bezoek gebracht zou worden, dan zal dit bij voorkeur geschieden in een jaar waarin de bijzondere zendingsarbeider niet met verlof komt.
 - f. Een gesprek met de voorzitter en de eerste secretaris en zo mogelijk een ontmoeting met de deputaten tijdens het verlof.
 - g. Het geven van advies, hetzij op verzoek van de bijzondere zendingsarbeider zelf, of (indien nodig geacht) naar aanleiding van rondzendbrieven of bezoeken.
 - h. Het overwegen van en/of bemiddelen in uitsluitend kleinschalige en kortlopende projectaanvragen van de kerk op het zendingsterrein, waarvan hij lid is (aan de hand van hiervoor nog op te stellen criteria).
 - i. Het schriftelijk vastleggen van bijzondere verplichtingen en afspraken tussen de deputaten en de bijzondere zendingsarbeider op financieel gebied, indien deze overeengekomen zijn.
- B. Waartoe de bijzondere zendingsarbeider zich verplicht
- a. Hij zal zich in de plaats of streek waar het werk verricht wordt aansluiten bij een kerk van bijbels-christelijke signatuur en actief deelnemen aan het gemeentelijke leven om de geestelijke en kerkelijke betrokkenheid wederzijds goed te laten functioneren. Te denken valt hierbij ook aan het deelnemen aan toerustingactiviteiten e.d. In bepaalde gevallen kan het bekleden van een kerkelijk ambt onderdeel vormen van het vervullen van zijn missionaire taak.
 - b. Van de onder a. genoemde activiteiten brengt hij viermaal per jaar een verslag uit aan de deputaten, de kerkenraad en de zendingscommissie van de uitzendende kerk door middel van een rapport, te zenden naar het adres van de eerste secretaris, die voor verdere doorzending aan de kerkenraad en de zendingscommissie zorgdraagt.
 - c. Tijdens zijn verblijf in Nederland zal hij op een van tevoren door het moderamen met hem afgesproken wijze incidenteel zich in laten schakelen bij het voorlichtings- en toerustingswerk in de Christelijke Gereformeerde Kerken.
1. In de voetnoten zijn verwerkt de reacties op de vragen en opmerkingen, gemaakt op de deputatenvergadering, Notulen 14 Dv 11/03/95, art. 9.1.2. (stuk 95/66).
 2. In 1.c. is omschreven wat de betrokkenheid van deputaten inhoudt; deze kan ook een beperkte en nader omschreven financiële betrokkenheid van de deputaten met zich meebrengen. (Zie: art. 2.c. en 4.B.)
 3. De bijzondere zendingsarbeider komt niet in dienst van de zendingsdeputaten, wordt wel door hen onder bepaalde, hieronder nader omschreven voorwaarden, benoemd tot bijzondere zendingsarbeider. Hij wordt door een andere organisatie als zendingsarbeider van die organisatie benoemd en uitgezonden.
 4. De betreffende organisatie dient inhoudelijk beoordeeld te worden op deze punten.
 5. Gedacht moet worden aan de regeling van zaken als: doorbetaling premies sociale voorzieningen, voor zover dat mogelijk is, en anders aan het sluiten van vervangende gelijkwaardige verzekeringen bij een particuliere verzekeraar.
 6. Mocht het overleg niet tot een positief resultaat geleid hebben, dan wordt het negatieve resultaat daarvan aan de kandidaat medegedeeld en zal met hem op zijn verzoek daarover een gesprek gehouden worden.
 7. Mochten deputaten besluiten de kandidaat bijzondere arbeider niet te benoemen, dan zal van dit besluit hem en de betrokken zendingsorganisatie zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling gedaan worden.
 8. Er is geen vast bedrag vastgesteld voor de zendingsbijdrage: de ene gemeente kan meer/minder extra bijdragen dan de andere.
 9. Mocht blijken dat de inkomsten uit b.v. de bijdragen van een vriendenkring achterblijven bij de toezeggingen, dan kan tijdig de kerkenraad van de uitzendende gemeente, die verantwoordelijk is voor het bijeenbrengen van de wezenlijke extra bijdrage, daarop attent gemaakt worden, zodat hij de nodige actie kan ondernemen. Dit dient besproken te zijn in het overleg onder 4.B.3.

Instructie voor deputaten kerk en media

- Art. 1. De generale synode benoemt vier deputaten voor kerk en media.
- Art. 2. Tot de taak van deputaten behoort:
- a. zich te oriënteren op en te laten voorlichten over eventuele nieuwe mogelijkheden om het evangelie landelijk en plaatselijk via de massamedia te verbreiden;
 - b. het voorlichten van de kerken over de mogelijkheden die er zijn om plaatselijke diensten met gebruik van moderne middelen in de huiskamer te brengen;
 - c. het dienen van de kerken met bezinning op en voorlichting over het omgaan met privacygevoelige gegevens.
- Art. 3. Deputaten leggen van hun werkzaamheden verantwoording af aan de generale synode.

Instructie voor deputaten diaconaat

- Art. 1. De generale synode benoemt maximaal tien deputaten en een secundusdeputaat voor ondersteuning van de kerken in het diaconaat.
- Art. 2. De generale synode wijst voorzitter, secretaris en penningmeester aan. De overige deputaten zijn elk lid van een van de zeven werkgroepen.
- Art. 3. Deputaten benoemen leden voor de verschillende werkgroepen, die hen bijstaan om hun taken uit te voeren.
- Art. 4. Deputaten krijgen als opdracht:
- a. de kerken, kerkleden en in het bijzonder de diaconieën voorlichting, toerusting en adviezen te geven over diaconale en maatschappelijke aangelegenheden, de plaats van de kerk in de samenleving en over hulpverlening wereldwijd;
 - b. de hulpverlening vanuit de kerken aan kerken en christelijke instellingen in binnen- en buitenland in noden van onderscheiden aard te coördineren en te stimuleren vanuit de gemeenschap met Christus en de daaruit voortvloeiende roeping;
 - c. bij calamiteiten de kerken en kerkleden op te wekken hun roeping te vervullen tegenover de naaste in nood;
 - d. contacten te onderhouden met classicale diaconale commissies en hen te ondersteunen in hun taak;
 - e. zich te bezinnen op de vragen en de consequenties van de maatschappelijke context voor ons kerk- en christen-zijn, waarbij het met name gaat om vragen rond de verdeling en de kwaliteit van arbeid en welvaart en de daarmee samenhangende sociale verhoudingen in Nederland en wereldwijd;
 - f. contacten te onderhouden met hulporganisaties en hulpverlenende instellingen in eigen kerkelijk leven of daarbuiten en voor zover nodig met overheidsinstellingen;
 - g. de kerken te vertegenwoordigen in interkerkelijk overleg of overleg van andere aard bij diaconale aangelegenheden, en in internationale diaconale contacten.
- Art. 5. Ten behoeve van de hulpverlening zijn deputaten gemachtigd jaarlijks een collecte in de kerken te doen houden en zo nodig op de diaconieën een beroep te doen.
- Art. 6. Deputaten kunnen de generale synode voorstellen doen voor zover die liggen binnen de grenzen van hun werkterrein.
- Art. 7. Deputaten mogen niet treden in het werk van de plaatselijke diaconie (kerkenraad) en van de meerdere vergaderingen.
- Art. 8. Een algemene collecte in de kerken ten behoeve van plaatselijke en regionale belangen mag alleen worden uitgeschreven door deputaten.
- Art. 9. Deputaten zijn krachtens art. 84 K.O. en binnen de grenzen van hun instructie bevoegd tot het in ontvangst nemen van gelden, waaronder legaten en erfstellingen, en tot het verrichten van betalingen.
- Art. 10. Deputaten zullen hun archiefstukken overeenkomstig de aanwijzingen van de generale synode afdragen aan het archief van de synode.
- Art. 11. Deputaten zullen hun administratieve werkzaamheden laten verrichten door het Dienstenbureau.
- Art. 12. Deputaten verplichten zich aan iedere generale synode een begroting te doen toekomen.
- Art. 13. Deputaten zijn van al hun handelingen en van hun financieel beheer verantwoording schuldig aan de generale synode.

Instructie voor de deputaten voor het contact met de overheid

- Art. 1. De generale synode benoemt, overeenkomstig artikel 28 Acta Synodi 1925, deputaten voor het contact met de Overheid.
- Art. 2. Het getal der deputaten is tenminste vijf.
- Art. 3. De generale synode wijst de voorzitter en de secretaris aan. Bij ontstentenis van de voorzitter treedt de oudste deputaat in jaren als zodanig op. Bij ontstentenis van de secretaris wijzen de deputaten bij meerderheid van stemmen de plaatsvervanger aan.
- Art. 4. Naar artikel 84 K.O. kunnen deputaten de Christelijke Gereformeerde Kerken in en buiten rechte vertegenwoordigen.
- Art 5. Aan deputaten is opgedragen:
- a. alle van regeringswege bij hen ingekomen stukken, bestemd voor de Christelijke Gereformeerde Kerken, ten spoedigste ter kennis van de gemeenten te brengen, hetzij door middel van het officiële orgaan der kerken, hetzij op andere wijze, al naar gelang deze stukken een publiek dan wel een vertrouwelijk karakter dragen;
 - b. het overbrengen van verzoeken en klachten van gemeenten, classes of (particuliere) synoden aan de Overheid, voorzover deputaten zulks nodig en wenselijk achten;
 - c. de gemeenten van advies te dienen, hoe zij in moeilijkheden, met enige overheid gerezen, hebben te handelen;-
 - d. het regelmatig overleg met de door de generale synode benoemde gedelegeerde in het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (C.I.O.) en het doen van verantwoording zowel van diens werkzaamheden als van de werkzaamheden van deputaten aan de generale synode;
 - e. het informeren van gemeenten en ambtsdragers over ontwikkelingen die zich voordoen in de verhouding van de kerken tot de (plaatselijke) overheid en over regelgeving die de positie en de belangen van de kerken zou kunnen raken;
 - f. het stimuleren van gemeenten en ambtsdragers om contacten aan te gaan en te onderhouden met de plaatselijke overheid, zo mogelijk in samenwerking met andere kerken (van gereformeerd belijden);
 - g. het stimuleren van gemeenten en kerkleden hun roeping jegens overheid en samenleving te verstaan;
 - h. het bevorderen van de aanstelling van predikanten tot geestelijk verzorger in een justitiële inrichting, het begeleiden en ondersteunen van deze predikanten bij de uitoefening van hun taak en het jaarlijks onderhouden van contact met hen.
- Art 6. Deputaten kunnen worden belast met andere door de generale synode op te dragen taken, die op enigerlei wijze de relatie met de Overheid raken, zolang daarmee niet een afzonderlijk door de generale synode in te stellen deputaatschap is belast.

Integrale Regeling voor de Revisie- en Appelprocedure (IRRA)

Artikel 1 Definities

- 1.1 Besluit: een beslissing van een (meerdere) kerkelijke vergadering, die is vastgelegd in de notulen van die vergadering of in een besluitenlijst en/of schriftelijk is meegegeed.
- 1.2 Primair besluit: het oorspronkelijke besluit van een kerkelijke vergadering, dat voorwerp is van de revisie- of appelprocedure.
- 1.3 Revisieverzoek: verzoek tot wijziging van een primair besluit van een kerkelijke vergadering bij diezelfde kerkelijke vergadering.
- 1.4 Appelschrift: een schriftelijk protest tegen een beslissing van een kerkelijke vergadering bij de meerdere kerkelijke vergadering die bevoegd is om een besluit te nemen op het appel.
- 1.5 Appelbesluit: het besluit van een meerdere vergadering op het appel tegen het primaire besluit van kerkenraad of classis en tegen het besluit van de classis of de particuliere synode op een ingesteld appel.
- 1.6 Belanghebbende:
 - ieder (doop of belijdend) lid dat en de kerkelijke vergadering die door een besluit in zijn belang wordt getroffen
 - ieder ander, die door een besluit rechtstreeks wordt getroffen, voor zover hij daarin in redelijkheid, zulks naar het oordeel van de kerkelijke vergadering, niet kan berusten.
- 1.7 Kerkelijke vergadering: de kerkenraad en de meerdere vergaderingen, te weten classis, particuliere synode (PS) en generale synode (GS).
- 1.8 Verweerder: de kerkenraad of kerkelijke vergadering die het primaire besluit heeft genomen waartegen het revisieverzoek of appel zich richt.
- 1.9 Commissie: een door een kerkelijke vergadering benoemde commissie, die tot taak heeft de behandeling van een revisieverzoek of appel door de kerkelijke vergadering voor te bereiden door het revisieverzoek of appel te onderzoeken, desgewenst de betrokkenen te horen en door de vergadering te dienen met een advies. Een commissie bestaat uit minimaal drie leden, waarvan het merendeel is afgevaardigd naar de kerkelijke vergadering.
- 1.10 Commissie geschiloplossing: de door de PS op grond van de 'regeling voor een commissie geschiloplossing per particuliere synode' ingestelde commissie geschiloplossing.

Artikel 2 Reikwijdte

- 2.1 Deze regeling is van toepassing op:
 - verzoeken om revisie van een primair besluit van een kerkelijke vergadering;
 - appels bij de classis, de PS en de GS tegen besluiten op een revisieverzoek van respectievelijk de kerkenraad, de classis en de PS;
 - appels bij de PS en de GS tegen appelbesluiten van respectievelijk de classis en de PS.
- 2.2 De regeling is ook van toepassing op besluiten betreffende de uitoefening van de kerkelijke tucht en betreffende de positie van ambtsdragers.

Artikel 3 Algemene bepalingen ten aanzien van besluiten

- 3.1 De kerkelijke vergaderingen nemen hun besluiten na goede voorbereiding en met verwerking van vroegere besluitvorming.
- 3.2 Besluiten over de positie van een ambtsdrager, die nadelig zijn voor de desbetreffende ambtsdrager en over de kerkelijke tucht worden niet genomen dan nadat de betrokken ambtsdrager respectievelijk het betrokken lid in de gelegenheid is gesteld zich over het voornemen tot het besluit uit te laten.
- 3.3 Een tot een bepaalde persoon gericht besluit en de kennisgeving van een ander besluit maken melding van de uiterste termijn waarop tegen dit besluit revisie kan worden aangevraagd.
- 3.4 Bij kennisgeving van het besluit op het revisieverzoek wordt melding gemaakt dat appel kan worden aangetekend en van de (roepende kerk van) de kerkelijke vergaderingen waarbij dit moet gebeuren
- 3.5 De revisie- en appeltermijn bedraagt één maand na dagtekening van het besluit voor personen en voor kerkenraden. Voor andere kerkelijke vergaderingen bedraagt de termijn één maand na de datum van de eerstvolgende vergadering van de desbetreffende kerkelijke vergadering. Wanneer het besluit zich niet richt tot een persoon, maar is bekend gemaakt in een kerkblad, begint de termijn op de dag van de publicatie van het kerkblad.
- 3.6 Voor besluiten van de GS begint de revisietermijn:
 - voor personen en kerkenraden: een maand nadat het besluitenboekje van de desbetreffende GS verschijnt;
 - voor de overige kerkelijke vergaderingen: de datum waarop deze aansluitend aan de gehouden GS vergaderen.

Artikel 4 Het instellen van een revisieverzoek

- 4.1 Iedere belanghebbende heeft het recht een revisieverzoek in te dienen tegen een besluit. Een revisieverzoek kan alleen worden ingediend tegen een primair besluit, niet tegen een appelbesluit.

- 4.2 Tegen een besluit van een kerkenraad, dat aanvankelijk niet schriftelijk aan hem is meegedeeld, kan een belanghebbende een revisieverzoek indienen, nadat het besluit alsnog schriftelijk aan hem is meegedeeld, dan wel nadat de belanghebbende om schriftelijke mededeling van het besluit heeft verzocht en vier weken zijn verstreken sinds dit verzoek.
- 4.3 Alvorens men een appel kan indienen, dient men zich allereerst tot de kerkelijke vergadering te wenden die het aangevochten besluit nam, met het verzoek het besluit te herzien. Daarbij dienen de argumenten uitdrukkelijk vermeld te worden. Pas wanneer deze kerkelijke vergadering niet of onvoldoende tegemoetkomt aan de appelland, staat de weg van appel open.
- 4.4 Op het indienen en de behandeling van een revisieverzoek is het bepaalde in de artikelen 5 tot en met 9 voor zover relevant van overeenkomstige toepassing.
- 4.5 Een revisieverzoek tegen een primair besluit heeft opschortende werking totdat op het verzoek is beslist. Wanneer daarna appel wordt ingesteld, heeft dat eenmaal opschortende werking, tenzij de kerkelijke vergadering waarbij appel wordt ingediend redenen aanwezig acht om dat niet van toepassing te verklaren.
- 4.6 Met het oog op 4.5 zullen de vergaderingen van classis en PS altijd conditioneel gesloten worden met de afspraak dat de besluiten wettig worden wanneer er op de uiterste datum geen revisie is aangevraagd. Wanneer dat wel gebeurt, zal het moderamen deze kerkelijke vergadering opnieuw bijeenroepen.

Artikel 5 Het instellen van een appel

- 5.1 Alleen belanghebbenden van wie een verzoek tot revisie van een primair besluit is afgewezen, kunnen in appel gaan tegen dat primaire besluit en tegen de afwijzing van het verzoek tot revisie daarvan.
- 5.2 Een appel wordt schriftelijk ingesteld bij de (roepende kerk van de) kerkelijke vergadering die bevoegd is over het appel te oordelen. Appellant dient een afschrift van het appelschrift te doen toekomen aan verweerder.
- 5.3 Het appelschrift bevat:
- naam en handtekening van de indiener en dagtekening van het appel;
 - een aanduiding van het besluit waartegen het appel zich richt en van de korte inhoud van dat besluit;
 - de grond(en) waarop het appel berust, in die zin dat duidelijk is dat en waarom het besluit volgens appellant in strijd is met de Heilige Schrift, de belijdenis van de kerk en/of de aanvaarde kerkorde en synodale besluiten, dan wel waarom de kerkelijke vergadering die het besluit heeft genomen in redelijkheid niet tot dit besluit heeft kunnen komen.

Artikel 6 Ontvankelijkheid van het appel

- 6.1 Een appel dat niet tijdig is ingediend, dat niet voldoet aan de in artikel 4 en 5 genoemde vereisten of dat niet is ingesteld door een belanghebbende wordt niet-ontvankelijk verklaard.
- 6.2 In afwijking van het in artikel 6.1 bepaalde blijft niet-ontvankelijkheid vanwege een termijnoverschrijding achterwege wanneer én (1) het appel niet is ingesteld door een kerkelijke vergadering, én (2) in het besluit waartegen het appel is gericht de in artikel 3.3 bedoelde kennisgeving ontbreekt én (3) aannemelijk is dat het appellant vanwege het achterwege blijven van deze mededeling niet duidelijk was wanneer de appeltermijn tegen het besluit verstreken was.
- 6.3 Indien een appelschrift niet voldoet aan de in artikel 5 vermelde vereisten, wordt aan appellant een termijn van vier weken gesteld om het appelschrift zo aan te vullen dat alsnog aan deze vereisten wordt voldaan. Deze termijn kan om klemmende redenen worden verlengd met vier weken. In afwijking van het bepaalde in artikel 6.1 blijft niet-ontvankelijkheid achterwege wanneer binnen de gestelde (verlengde) termijn alsnog aan de vereisten wordt voldaan.
- 6.4 Indien appellant het toezenden van een afschrift van het appelschrift als bedoeld in artikel 5.2 achterwege heeft gelaten, wordt aan hem een termijn van twee weken gesteld om dat alsnog te doen. In afwijking van het bepaalde in artikel 6.1 blijft niet-ontvankelijkheid achterwege wanneer binnen deze termijn alsnog aan de vereisten wordt voldaan.

Artikel 7 Behandeling van het appel – de voorbereiding

- 7.1 De kerkelijke vergadering beoordeelt of het appel ontvankelijk is.
- 7.2 De kerkelijke vergadering kan ter voorbereiding van de behandeling van het appel een commissie instellen.
- 7.3 De kerkelijke vergadering stelt verweerder in de gelegenheid met een verweerschrift op het appel te reageren. Het verweerschrift wordt door de verweerder in afschrift naar de appellant gestuurd.

Artikel 8 Behandeling van het appel – de commissie

- 8.1 De commissie doet alles wat nodig is ter voorbereiding op een adequate behandeling van het appel door de kerkelijke vergadering.
- 8.2 De commissie hoort, indien nodig, appellant en verweerder, zo mogelijk in elkaars aanwezigheid, zulks ter beoordeling van de commissie. Appellant heeft de bevoegdheid zich bij het horen te laten bijstaan door een woordvoerder. Wanneer de commissie appellant niet hoort, stelt zij hem in de gelegenheid schriftelijk op het verweerschrift te reageren.
- 8.3 Indien de appellant door ziekte of andere omstandigheden, zulks ter beoordeling van de commissie, niet in staat is te worden gehoord, zal de commissie het horen van appellant voor een termijn van maximaal vier weken, te verlengen met een termijn van nogmaals vier weken, aanhouden. Indien appellant aangeeft dan nog niet te kunnen worden gehoord, stelt de commissie hem in de gelegenheid zich te laten vertegenwoordigen door een woordvoerder, dan wel schriftelijk op het verweerschrift te reageren. Indien

- appellant hiervan geen gebruik maakt, heeft de vergadering het recht het appel te behandelen zonder dat appellant gehoord is.
- 8.4 De commissie kan, indien nodig, het oordeel vragen van een of meer deskundigen. Voordat de commissie daartoe overgaat, zal zij appellant en verweerder in de gelegenheid stellen zich uit te laten over de persoon van de deskundige(n) en de aan deze(n) te stellen vragen. Indien een of meer deskundigen worden benoemd, kan de commissie besluiten de deskundige(n) te horen. Appellant en verweerder kunnen desgewenst bij dit horen aanwezig zijn.
- 8.5 Van het horen van appellant en betrokkene en van het horen van eventuele getuigen en deskundigen wordt een verslag opgesteld. Het conceptverslag wordt aan appellant en betrokkene verstrekt. Aan appellant en verweerder wordt een redelijke termijn gesteld schriftelijk op het conceptverslag te reageren. De door de commissie Overgenomen opmerkingen worden in het definitieve verslag verwerkt. Het definitieve verslag en de schriftelijke reacties van appellant en verweerder op het conceptverslag worden aan het definitieve rapport van de commissie gehecht.
- 8.6 De commissie maakt een rapport op van haar bevindingen. Dit rapport bevat een verslag van de door haar vastgestelde feiten (het feitelijk deel van het rapport), een advies over de gegrondheid van het appel en, zo mogelijk, een concept beslissing. De commissie zal appellant en verweerder het concept van het feitelijk deel van het rapport doen toekomen en hen in de gelegenheid stellen binnen een redelijke termijn schriftelijk op dit concept te reageren. De door de commissie overgenomen opmerkingen worden in het definitieve rapport verwerkt. De schriftelijke reacties van appellant en verweerder worden aan het definitieve rapport gehecht.
- 8.7 Appellant en verweerder ontvangen een afschrift van het feitelijk deel van het definitieve rapport en van de aan het rapport gehechte definitieve verslagen.
- 8.8 De commissie verstrekt appellant en verweerder de stukken, die zij ten grondslag legt aan haar advies. Voor zover het vertrouwelijke stukken betreft, worden deze slechts verstrekt wanneer appellant en verweerder toezeggen de vertrouwelijkheid van de stukken te zullen respecteren. Wanneer de stukken notulen van kerkelijke vergaderingen betreffen, zullen slechts die gedeelten van de notulen beschikbaar worden gesteld die van belang zijn voor de beoordeling van het appel. De commissie kan, ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van in de stukken genoemde personen, de namen van deze personen onleesbaar maken.

Artikel 9 Behandeling van het appel – de kerkelijke vergadering

- 9.1 Indien een commissie is ingesteld, zullen appellant en verweerder en degenen die hen hebben geadviseerd niet aanwezig zijn bij de behandeling van het appel door de kerkelijke vergadering.
- 9.2 Indien geen commissie is ingesteld, worden zo nodig zowel appellant als verweerder uitgenodigd om hun standpunt toe te lichten en om vragen te beantwoorden. Het bepaalde in artikel 8.2 en 8.3 is van overeenkomstige toepassing.
- 9.3 De afgevaardigden van verweerder naar de kerkelijke vergadering die het appel behandelt, zijn niet aanwezig bij de beraadslagingen door de kerkelijke vergadering over het appel.
- 9.4 De kerkelijke vergadering kan, indien nodig, getuigen horen en deskundigen raadplegen. Het bepaalde in artikel 8.4 en 8.5 is van overeenkomstige toepassing.
- 9.5 Op de behandeling van het appel door de kerkelijke vergadering is artikel 8.8 van overeenkomstige toepassing.
- 9.6 De kerkelijke vergadering beoordeelt op basis van de vastgestelde feiten bewezen is dat het bestreden besluit in strijd is met de Heilige Schrift, de belijdenis van de kerk en/of de aanvaarde kerkorde en synodale besluiten, dan wel verweerder in redelijkheid niet tot dit besluit heeft kunnen komen. De bewijslast ten aanzien van de feiten rust op appellant.
- 9.7 Het besluit van de kerkelijke vergadering op het appel wordt op schrift gesteld en aan appellant en verweerder verstuurd.
- 9.8 Het besluit van de kerkelijke vergadering bevat een duidelijke conclusie ten aanzien van het appel - niet-ontvankelijk, gegrond of ongegrond - en is duidelijk gemotiveerd. Indien het besluit door een commissie is voorbereid, kan voor de motivering van het besluit worden volstaan met een verwijzing naar het rapport van de commissie. In dat geval dient het rapport aan besluit te worden gehecht.
- 9.9 Appellant en verweerder hebben geen recht op een verslag van de beraadslagingen ten aanzien van het appel door de kerkelijke vergadering.

Artikel 10 Appel tegen het appelbesluit

- 10.1 Tegen het appelbesluit kan appel worden ingesteld bij de PS (als het appelbesluit door de classis is genomen) of bij de GS (als het appelbesluit door de PS is genomen). In het eerste geval staat tegen het besluit van de PS nog appel open bij de GS.
- 10.2 Het in artikel 10.1 bedoelde appel kan alleen worden ingesteld door degenen die appel hebben ingesteld tegen het primaire besluit en door de kerkelijke vergadering die dat besluit heeft genomen.
- 10.3 Op de appelprocedure ten aanzien van het appelbesluit is het bepaalde in artikel 3, 4 (met uitzondering van 4.1, 4.2), 5, 6, 7 en 8 van overeenkomstige toepassing.
- 10.4 De scriba van de roepende kerk stuurt een afschrift van het appel tegen het appelbesluit naar de in artikel 10.2 bedoelde partij(en) die geen appel heeft (hebben) ingesteld tegen het appelbesluit en stelt hem (hen) in de gelegenheid een verweerschrift in te dienen.
- 10.5 Indien het appel tegen het appelbesluit gegrond wordt verklaard, doet de PS (of de GS, indien sprake is van een appel tegen een appelbesluit van de PS) wat de classis (respectievelijk de PS) had behoren te doen op het appel tegen het primaire besluit.

Artikel 11 Verhouding tot de geschillenregeling

- 11.1 Het aanhangig maken van een geschil bij de door de PS ingestelde commissie geschiloplossing verhindert niet dat de partij die het geschil aanhangig heeft gemaakt bij de commissie geschiloplossing appel instelt tegen een primair besluit of een appelbesluit, dat onderwerp is van of samenhangt met het geschil dat aanhangig wordt gemaakt. Door het aanhangig maken van een geschil wordt de appeltermijn niet verlengd.
- 11.2 Wanneer tijdens de appelprocedure ten aanzien van een primair besluit of een appelbesluit een geschil door de commissie geschiloplossing in behandeling wordt genomen, wordt de appelprocedure opgeschort. De procedure wordt vervolgd wanneer partijen meedelen dat zij hun geschil niet hebben opgelost.

Reglement op de kerkvisitatie

De gewone kerkvisitatie, die volgens artikel 44 K.O. jaarlijks in de kerken moet plaats hebben, zal naar de volgende regels geschieden.

Algemene bepalingen.

1. Elke classis benoemt tenminste twee van haar meest ervaren en bekwame dienaren des Woords, dan wel – indien nodig – één zulk een dienaar en één bekwame ouderling, alsmede een gelijk aantal secundi, met de opdracht om aan de hand van dit reglement op de gewone kerkvisitatie onderzoek te doen naar de toestand van de kerken in haar ressort.
2. De visitatoren geven minstens drie weken van tevoren aan de betrokken kerkenraad kennis van de dag en het uur van hun komst.
3. Alle leden van de kerkenraad zorgen op de vergadering, voor kerkvisitatie bestemd, aanwezig te zijn. Bij verhindering zijn zij verplicht de reden van hun afwezigheid ter kennis van deze vergadering te brengen.
4. De kerkenraad draagt zorg dat de ledenadministratie, het notulenboek, alsmede de boeken van de penningmeester van kerk en diaconie – voorzover gebruikt na de laatst gehouden kerkvisitatie – ter vergadering aanwezig zijn.
5. Aangezien de gewone kerkvisitatie een vergadering van de kerkenraad met de visitatoren is, heeft de voorzitter van de kerkenraad de leiding en maakt de scriba van de kerkenraad notulen.
Op een buitengewone kerkvisitatie, die een vergadering is van de visitatoren met de kerkenraad, vervult de oudste van de visitatoren in dienstjaren de functie van preses en fungeert de andere als scriba.
6. Voorafgaand aan het onderzoek informeren visitatoren of de kerkvisitatie aan de gemeente bekendgemaakt is en of de boeken ter tafel zijn. Tevens stellen zij de presentie aan de orde.
De kerkvisitatie kan alleen doorgang vinden wanneer tenminste tweederde van het aantal kerkenraadsleden aanwezig is.
7. Het reglement op de kerkvisitatie is bedoeld als handleiding die de lijn aangeeft waarlangs de kerkvisitatie dient te verlopen. Het is derhalve niet noodzakelijk dat alle vragen van het reglement bij elke visitatie met zoveel woorden worden gesteld. Naar aanleiding van de vragen en de daarop gegeven antwoorden kan dieper worden doorgesproken in het kader van een geestelijk getoonzet gesprek.
De aan de orde te stellen onderwerpen kunnen ook door de kerkenraad in eigen kring worden besproken. In dat geval kan de kerkenraad aan de visitatoren tevoren schriftelijk het antwoord op bepaalde vragen doen toekomen om ter vergadering gelegenheid te hebben andere zaken met visitatoren breder door te spreken.
Visitatoren hebben te allen tijde het recht op de aldus beantwoorde vragen terug te komen.
8. De vragen die betrekking hebben op het ambtswerk van de predikant(en) – I, 5 t/m 9 – zullen gesteld worden in zijn (hun) afwezigheid. In gevallen van bijzondere kerkvisitatie kunnen vragen met betrekking tot het ambtswerk van de ouderlingen en diakenen in hun afwezigheid worden gesteld.
9. Met het oog op de bespreking van vraag 1.9 zullen visitatoren aan (ieder van) de predikant(en) (eventueel samen met zijn/hun vrouw(en)) de mogelijkheid aanbieden van een afzonderlijk gesprek. Van informatie uit dit gesprek mag alleen met wederzijds goedvinden gebruikgemaakt worden binnen het visitatiegesprek met de kerkenraad. De classes worden opgeroepen ernst te maken met het bepaalde in art. 44 K.O.

I. Dienst des Woords en der sacramenten – ambtswerk --predikant(en)

1. Wordt de gemeente elke zondag tweemaal en ook op de christelijke feestdagen en bid- en dankdagen voor het gewas samengeroepen tot de ambtelijke dienst des Woords?
2. Wordt elke zondag de wet des Heren aan de gemeente voorgehouden en het apostolisch geloof beleden?
3. Wordt in de samenkomsten van de gemeente zowel uit het Oude als het Nieuwe Testament gepreekt en waakt de predikant met de kerkenraad voor eenzijdige tekstkeuze?
4. Wordt elke zondag – behalve op feest- en avondmaalszondagen – de Heidelbergse Catechismus behandeld (of eventueel een ander belijdenisgeschrift der kerk) zó, dat geen enkel deel van deze belijdenis wordt overgeslagen?
5. Gaat de predikant bij de bediening van Woord en sacrament getrouw te werk volgens Gods Woord, de formulieren van enigheid en de kerkorde?
6. Leidt de predikant met stichting de kerkdiensten en bedient hij in zijn prediking de sleutelen van het koninkrijk der hemelen?
7. Studeert de predikant – mede met het oog op de prediking – ijverig?
Voldoet hij aan de verplichting tot permanente educatie volgens de besluiten van de generale synode, en stelt u hem als kerkenraad daartoe ook voldoende in staat? Hoe neemt u kennis van het resultaat?
8. Legt de predikant ook huisbezoek af? Bearbeidt hij elk gezin/adres van de gemeente? Is hij trouw in zijn pastorale arbeid?
9. Is de predikant in zijn optreden een voorbeeld voor de gemeente en besteedt u ook pastorale zorg aan hem en zijn gezin?
10. Komt de prediking regelmatig aan de orde op de vergadering van de kerkenraad?
11. Hoe is de opkomst van de gemeente in de verschillende erediensten en vormt het kerkbezoek onderwerp van bespreking op de kerkenraadsvergadering?
12. Is er vrucht op de prediking, uitkomend in geloof en bekering en in een opwassen in de genade en kennis van de Here Jezus Christus, zodat u kunt spreken van een gebouwd worden van de gemeente?
13. Hebt u als kerkenraad een liturgische orde vastgesteld of laat u -ieder die in de eredienst voorgaat in dit opzicht vrij? Houdt u zich aan de bepalingen van de kerkorde betreffende de liturgie?
 - a. Indien u in de eredienst andere liederen zingt dan alleen Psalmen en berijmde schriftgedeelten, vindt er dan regelmatig toetsing plaats van bestaande en nieuwe liederen aan de hand van de in art. 69 K.O. genoemde criteria?

- b. Hoe waakt u erover dat in de eredienst het principe tot uitdrukking komt dat de Psalmen en berijmde Schriftgedeelten prioriteit hebben boven andere liederen?
- 14. Indien u gebruikmaakt dan wel overweegt gebruik te gaan maken van de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV), hoe weegt u het besluit van de generale synode 2007 ten aanzien van de NBV?
- 15. Wordt bij elke sacramentsbediening het daarvoor bestemde formulier gelezen, en maakt u, indien ook in de tweede dienst het avondmaal wordt gevierd, gebruik van het korte formulier?

Vraag in zendingsgemeenten te stellen:

- 15b. Is er vrucht op het onderwijs over de sacramenten?
- 16. Geeft u er behoorlijk acht op wie u tot het gebruik van de sacramenten toelaat?
- 17. Zijn de ouders begerig hun kinderen te laten dopen en wordt met hen over de betekenis van de doop gesproken?
- 18. Zijn er ouders die bezwaren hebben tegen de kinderdoop en spreekt u daarover met hen? Draagt dit ook vrucht?
- 19. Hoe vaak vindt de bediening van het avondmaal plaats? Wordt ook steeds een voorbereidingspreek gehouden?
- 20. Leeft er in de gemeente een begeerte naar de viering van het avondmaal? Stelt u zich daarvan regelmatig op de hoogte?
- 21. Besteedt u in de voorbereidingspreek en op het huisbezoek aandacht aan de in de gemeente levende vragen met betrekking tot het avondmaal?
- 22. Worden de huwelijken kerkelijk bevestigd? Geeft u er ook behoorlijk acht op aan wie u kerkelijke bevestiging van hun huwelijk toestaat?

Vragen in vacante gemeenten te stellen.

- 23. Stelt u ijverige pogingen in het werk, al of niet in samenwerking met een naburige gemeente, om een dienaar des Woords te beroepen, eventueel met hulp van de kas onderlinge bijstand?
- 24. Vervullen de daartoe door de classis aangewezen predikanten hun vacaturebeurten getrouw? Stelt u ieder van hen daartoe ook in staat?
- 25. Worden, indien geen predikant voorgaat, uitsluitend preken gelezen van predikanten die tot de dienst des Woords in de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland wettig geroepen zijn, respectievelijk van predikanten die gediend hebben in de kerken welke wettige voortzetting zij zijn, of van predikanten uit kerken in het buitenland waarmee wij in correspondentie staan?
- 26. Worden, indien geen predikant voorgaat, de preken gelezen door een ambtsdrager of door een ander gemeentelid? Leidt in het laatste geval een ouderling de dienst en gaat hij voor in de gebeden?
- 27. Besteedt u ook aandacht aan de behandeling van de Catechismus?

II. Catechese

- 1. Gedurende hoeveel weken per jaar geeft de predikant catechisatie? Vanaf welke leeftijd en in welke mate volgt de jeugd van de gemeente dit onderwijs? Hoe groot is het aantal catechisanten per groep?
- 2. Is er een door de kerkenraad goedgekeurd leerplan? Van welke boeken of andere leermiddelen wordt gebruik gemaakt?
- 3. Ziet u erop toe dat op de catechisatie behalve aan de kennis van de Heilige Schrift ook aandacht wordt besteed aan de belijdenis en de geschiedenis van de kerk?
- 4. Staan de ouderlingen de predikant bij in de catechese en bezoeken zij volgens een door de kerkenraad opgesteld rooster de catechisaties?
- 5. Vinden er met de ouders gesprekken plaats over de catechese en weten zij zich er bij betrokken?
- 6. Komt op de catechisatie, met name bij de oudste groep, ook het doen van openbare geloofsbelijdenis en de betekenis daarvan aan de orde?
- 7. Hebt u met hen die belijdenis des geloofs willen afleggen, een gesprek over hun motieven om dat te doen en over wat belijdenis afleggen inhoudt, voordat u hen toelaat tot de belijdeniscatechisatie?

Vraag in vacante gemeenten te stellen.

- 8. Wie geeft bij u catechisatie en hebt u nauw contact met de catecheet?

III. Pastoraat

- 1. Is er een wijkindeling, zodat de leden weten wie hun wijkouderling en -diaken (eventueel hun wijkpredikant) is?
- 2. Ontvangen alle gezinnen elk jaar huisbezoek, zodat geen gezin of alleenstaande wordt overgeslagen en wordt van elk huisbezoek verslag uitgebracht?
- 3. Komen doel, inhoud en vorm van het huisbezoek regelmatig ter sprake op de kerkenraadsvergadering?
- 4. Indien u een predikant hebt naar artikel 6 K.O., hoe is het contact met hem, rapporteert hij regelmatig en gaat hij van tijd tot tijd bij u voor in de dienst des Woords?
- 5. Overweegt u weleens, gezien de grootte van de gemeente, een tweede predikantsplaats in te stellen?
- 6. Zijn de (wijk)ouderlingen trouw in het bezoeken van de hun toevertrouwde leden en beijveren zij zich om in moeilijkheden van welke aard ook de juiste pastorale leiding te geven in overleg met de predikant en (eventueel) de diaken?
- 7. Hebt u ouderlingen met bijzondere opdracht: jeugd-, evangelisatie-, bejaarden-ouderling? Besteedt u ook aandacht aan verpleegkundigen, studenten en in het algemeen aan kamerbewoners?
- 8. Gedragen de ouderlingen zich als voorbeelden der gemeente?
- 9. Hoe bearbeit u doopliden die niet meer ter catechisatie komen en geen belijdenis des geloofs begeren te doen?
- 10. Geeft u bij vertrek van leden der gemeente bericht aan de kerkenraad van de gemeente waaronder zij komen te ressorteren?
- 11. Worden de namen en adressen van doop- en belijdende leden die regelmatig elders verblijven (militairen, studenten, verpleegkundigen etc.) ter kennis gebracht van de betrokken kerkenraden?
- 12. Welke aandacht besteedt u aan gemeentelieden die regelmatig voor recreatie elders verblijven?

13. Op welke wijze besteedt de kerkenraad pastorale aandacht aan gehandicapten?
14. Hoe is de gemeente bezig met het concept 'veilige kerk'? Zijn beroeps- en gedragscodes bekend? Is er een vertrouwenspersoon aangesteld? Hoe worden vrijwilligers ondersteund?
15. Zijn er in de gemeente broeders die toestemming hebben gekregen om een stichtelijk woord te spreken conform art. 3 K.O., lid 1? Hoe gaat de kerkenraad om met de verantwoordelijkheid voor hun dienst?

IV. Diaconie

1. Houden de diakenen afzonderlijk vergaderingen naar artikel 40 K.O. en doen zij verantwoording van hun arbeid en beheer aan de kerkenraad?
2. Is er goed overleg tussen de diakenen enerzijds en de predikant en de ouderlingen anderzijds?
3. Hoe geven de diakenen vorm aan de toerusting van de gemeente om te groeien naar een leven van barmhartigheid, gerechtigheid en rentmeesterschap?
4. Gaan de diakenen ook op diaconaal huisbezoek, ook om noden in eigen gemeente op te sporen?
5. Met welke instellingen op maatschappelijk gebied werken de diakenen samen?
6. Op welke wijze schenken de diakenen aandacht aan hen die speciale zorg behoeven: werklozen, gehandicapten, langdurig zieken, bejaarden?
6. Bestaat er een diaconale steungroep of iets dergelijks die werkt onder auspiciën van de diaconie?
7. Openbaren de diakenen christelijke bewogenheid in allerlei nood en gedragen zij zich zoals een christen betaamt?

V. Kerkenraad

1. Heeft verkiezing van kerkenraadsleden naar de Kerkorde plaats? Hebt u een regeling voor deze verkiezing vastgesteld? Hoe lang is de diensttijd van de ambtsdragers en worden de aftredenden door anderen vervangen? Hebben alle kerkenraadsleden het voor hen bestemde verbindingsformulier ondertekend, ook na eventuele herverkiezing?
3. Hoe vaak vergadert de kerkenraad en is het tijdstip van vergaderen de leden van de gemeente bekend?
4. Worden van elke vergadering notulen gemaakt die na lezing en vaststelling door voorzitter en scriba worden ondertekend?
5. Waakt u – mede door studie en gesprek – over de aangenomen leer, zodat u bij deze leer blijft volharden?
6. Is er een saamhorigheid in de kerkenraad en treedt de kerkenraad als een eenheid naar buiten?
7. Wonen de kerkenraadsleden getrouw de kerkdiensten en de vergaderingen van de kerkenraad bij?
8. Vindt voor elke (voorbereiding op de) avondmaalsbediening censura morum plaats onder de leden van de kerkenraad en op welke wijze?
9. Oefent u getrouw de kerkelijke tucht uit zowel over belijdende leden als doopleden overeenkomstig Gods Woord en de kerkelijke bepalingen? Zijn er broeders en zusters die onder censuur staan en bereikt de tuchttoefening het gewenste doel?
10. Indien uw gemeente door meer dan één predikant wordt gediend, komt in uw vergaderingen dan de samenwerking tussen de predikanten periodiek aan de orde?
11. Op welke wijze worden niet ambtelijke diensten geregeld?

Vraag in vacante gemeenten te stellen.

12. Wordt in gewichtige gevallen de dienst van de consulent ingeroepen? In welke mate maakt u van zijn dienst gebruik?

VI. Gemeentelijk leven

1. Welk beeld vertoont het gemeentelijk leven in geestelijk opzicht? Zijn er op dit punt bijzonderheden mee te delen?
2. Bezint u zich als kerkenraad op de eenheid en opbouw van de gemeente? Wat doet u om de onderlinge gemeenschapsbeoefening te bevorderen?
3. Belegt u ook jaarlijks een vergadering met de leden van de gemeente en behandelt u dan uitsluitend van te voren vastgestelde agendapunten?
4. Welke verenigingen zijn er en hoe is de deelname aan het verenigingsleven? Hoe onderhoudt u het contact met de verenigingen?
5. Besteedt u aandacht aan de jeugd? Neemt de jeugd deel aan het gemeentelijk leven en welke plaats heeft de jeugd in de gemeente?
6. Probeert u heel de gemeente te betrekken bij het gemeentelijk leven?
7. Wat doet de gemeente aan evangelisatie? Is er een evangelisatiecommissie en hoe werkt deze? Wordt ook aandacht besteed aan gastarbeiders?
8. Welke activiteiten worden ontplooid ten dienste van zending en evangelieverkondiging onder Israël? Indien u ten behoeve van deze activiteiten een commissie hebt ingesteld, onderhoudt u dan regelmatig contact met deze commissie en hebt u een omschreven instructie aan deze commissie gegeven?
9. Schenkt u in uw vergaderingen en in uw pastorale arbeid ook aandacht aan het onderwijs? Laten de ouders indien mogelijk hun kinderen onderwijs volgen dat naar Schrift en belijdenis is en worden zij die in dit opzicht nalatig zijn, vermaand? Spreekt u met de ouders over het christelijk karakter van het onderwijs en dringt u aan op het daadwerkelijk dragen van verantwoordelijkheid in dezen (lidmaatschap schoolvereniging, oudercommissie etc.)?

VII. Breder kerkelijk leven

1. Hoe stelt u zich op ten opzichte van het bredere kerkverband, bijvoorbeeld inzake de bepalingen van meerdere vergaderingen?
2. Weet uw gemeente zich verbonden met de zusterkerken van de eigen classis?
3. Op welke wijze maakt u gebruik van de kennis en kunde die via de kerken ook voor uw gemeente beschikbaar is? Op welke wijze kan uw gemeente bijdragen aan de opbouw van de kerken?
4. Heeft uw gemeente een (zusterkerk)relatie met kerken van een ander kerkverband en op welke wijze geeft u deze (zusterkerk)relatie gestalte?

5. Bezint u zich als gemeente op de vragen van de eenheid van de kerk en spant u zich in om eenheid te zoeken?
6. Bewandelt u bij eventuele bezwaren tegen bepaalde facetten van de arbeid van een deputaatschap de kerkelijke weg?

De volgende vragen in samenwerkingsgemeenten te stellen:

7. Heeft uw gemeente een samenwerkingsovereenkomst en functioneert deze naar behoren?
8. Hoe is het om uw plek in te nemen in meerdere kerkverbanden en daarin volop te participeren?

VIII. Beheer en financiën

1. Is er een behoorlijke offervaardigheid bij de gemeente voor de dienst des Heren en de diaconie? Hebt u hieromtrent iets bijzonders mee te delen?
2. Wordt de financiële administratie gevoerd door de kerkenraad of door een commissie van beheer? Is er in het laatste geval een reglement voor de verhouding tussen de kerkenraad en deze commissie?
3. Heeft de kerkenraad zodanige maatregelen getroffen, dat het beheer van de gelden van de kerk en diaconie afzonderlijk wordt gehouden van het privébezit van de respectievelijke penningmeesters?
4. Worden de gelden en bewijzen van eigendom op een veilige plaats zo bewaard, dat er geen aanleiding kan bestaan tot wantrouwen, noch moeilijkheden zich kunnen voordoen bij aftreden of overlijden?
5. Volgt u wat het levensonderhoud van uw predikant(en) betreft op z'n minst het advies van deputaten voor financiële zaken? Heeft uw predikant schulden, welke voortvloeien uit zijn studie en voldoet hij aan de overeengekomen aflossingsverplichtingen?
6. Wordt een financieel overzicht betreffende kerk en diaconie geregeld ter kennis gebracht van de leden der gemeente?
7. Worden de namen en voornamen van de gedoopten en van hun ouders alsook de datum van geboorte en doop nauwkeurig in het daarvoor bestemde boek en/of kaartsysteem opgetekend?
8. Is er een nauwkeurige ledenadministratie? Kunt u bij alle veranderingen die zich voordoen door doop, belijdenis, inkomst en vertrek, steeds het juiste aantal doop- en belijdende leden noemen? Verstrek u nauwgezet alle gegevens zoals die jaarlijks gevraagd worden voor de statistiek van het kerkelijk jaarboek?
9. Wordt het archief geregeld bijgehouden en op een veilige plaats bewaard? Wie is hiervoor verantwoordelijk? Vindt er regelmatig controle plaats? (Zie bijlage 65 K.O.).

IX. ANBI-regeling

1. Houdt u zich aan de voorwaarden die gelden voor toepasselijkheid van de ANBI-regeling?
2. Zijn de activiteiten en inkomsten en uitgaven van de gemeente voor minimaal 90 procent gericht op een kerkelijk doel?
3. Beschikt de gemeente zelf over haar vermogen?
4. Ontvangen de leden van de kerkenraad en de commissie van beheer voor hun werkzaamheden als kerkenraadslid en lid van de commissie van beheer een beloning, anders dan een vergoeding voor werkelijk gemaakte kosten?
5. Staan de inkomsten in een redelijke verhouding tot de uitgaven?
6. Houdt u meer vermogen aan dan redelijkerwijs nodig is voor het continueren van uw activiteiten?
7. Zijn leden van uw kerkenraad veroordeeld voor het aanzetten tot haat, geweld of het gebruiken van geweld?
8. Hoe controleert u of de instellingen die zich onder uw invloedssfeer bevinden (zoals verenigingen, zendingscommissies etc.) en die gebruik maken van uw ANBI-status zich aan de ANBI-regels houden?

X. Vragen te stellen in gemeenten die overwegen een besluit tot opheffing van de gemeente te nemen, dan wel zo'n besluit genomen hebben:

1. Hebt u zich in nauw overleg met de classis gebogen over de kerkrechtelijke aspecten van een opheffing?
2. Hebt u zich bezonnen op de afwikkeling van financiële en overige materiële zaken, het beheer van het archief en andere zaken van beleidsmatige aard die een besluit tot opheffing met zich meebrengt?
3. Hoe geeft u, met inachtneming van het gestelde sub art. 39 K.O., vorm aan de pastorale begeleiding van de leden voor en na een besluit tot opheffing?

Slotbepalingen.

1. Na afloop van de gewone kerkvisitatie zullen de visitatoren vragen of er ook moeilijkheden zijn waarin het advies van de visitatoren verlangd wordt. Dit advies is niet bindend. De beslissing in dergelijke zaken blijft aan kerkenraad en classis.
2. Hierna controleren de visitatoren of de boeken geregeld worden nagezien en door de kerkenraad of een commissie uit de kerkenraad voor akkoord zijn getekend. De visitatoren kunnen advies geven over de inrichting der boeken. Na afloop van dit onderzoek worden de boeken door hen getekend.
3. Tenslotte worden de notulen van de vergadering, vermeldende het resultaat der visitatie, in het notulenboek van de kerkenraad geschreven, voorgelezen en, na goedkeuring, door voorzitter en scriba van de kerkenraad en door beide visitatoren ondertekend.
4. De visitatoren zullen een verslag van hun bevindingen en handelingen opmaken en dit in de eerstvolgende classisvergadering voorlezen.

Reglement classicale diaconale vergaderingen (CDV)

Een classicale diaconale vergadering (CDV) is een (niet vrijblijvende) vergadering van afgevaardigden van diaconieën in een classis waarin vreugden en zorgen in het diaconaat met elkaar gedeeld worden en waarin men zo mogelijk elkaar ondersteunt met adviezen en het organiseren van toerusting.

- Art. 1. De classis ... van de Christelijke Gereformeerde Kerken besluit dat jaarlijks een CDV bijeen geroepen wordt, waarop afgevaardigden van elke diaconie van de classisgemeenten samenkomen om diaconale zaken te bespreken.
- Art. 2. Deze vergadering is een uitbreiding van het formele classisoverleg. Dit komt uit in de officiële afvaardiging vanuit elke diaconie van de classis (zichtbaar in een over te dragen ondertekende lastbrief van de diaconie), de leiding van de vergadering, het behandelen van een vastgestelde agenda en het opmaken van notulen.
- Art. 3. Elke diaconie zal minimaal één en maximaal twee diakenen afvaardigen naar de CDV. Zijn er zaken waarover gestemd moet worden, dan kan de afvaardiging van elke diaconie één stem uitbrengen.
- Art. 4. De te bespreken diaconale zaken betreffen:
1. zaken die vallen onder art. 41 K.O. (het diaconale welzijn van elke gemeente in de classis);
 2. zaken die vanuit de classisvergadering ter tafel worden gebracht;
 3. zaken die door de CDC worden aangedragen;
 4. zaken die een plaatselijke diaconie inbrengt.
- De vergadering stelt de agenda vast.
- Art. 5. De CDV wordt voorbereid en geleid door het moderamen, dat bestaat uit afgevaardigden van de diaconieën die diakenen dienen af te vaardigen naar de eerstvolgende reguliere classisvergadering. Het moderamen kiest uit zijn midden een voorzitter en een secretaris, maakt een agendavoorstel en verstuurt de uitnodigingen. De CDC ondersteunt het moderamen bij de voorbereiding en leiding van de CDV zo veel als mogelijk.
- Art. 6. Naast de CDV functioneert binnen de classis een CDC. De leden van deze commissie worden benoemd door de classis. De CDC brengt verslag van haar werkzaamheden uit aan de CDV en legt via haar verantwoording af van haar werkzaamheden aan de classis.
- Art. 7. De classis wordt via de notulen van de CDV geïnformeerd over de besproken zaken tijdens deze vergadering. Bovendien kan er op de classisvergadering toelichting worden gegeven door de daar aanwezige diakenen of leden van de CDC.
- Art. 8. De kosten van de CDV kunnen worden gedeclareerd bij de penningmeester van de classis/CDC.
- Art. 9. De CDV is bevoegd om alles te doen wat nodig is om het diaconaat in en door de classiskerken te bevorderen.
- Art. 10. Een van de taken van de CDV is het stimuleren en activeren van het werk van de CDC.
- Art. 11. Tijdens de CDV stellen de afgevaardigde diakenen een lijst op met diakenen die beschikbaar en capabel zijn om afgevaardigd te worden naar de eerstvolgende particuliere synode. Deze lijst wordt aan de eerstvolgende reguliere classisvergadering aangeboden.
- Art. 12. Er zal geen bepaling worden vastgesteld die strijdig is met enig artikel uit de kerkorde van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Aldus vastgesteld op ...

Opmerkingen/nadere toelichting bij het reglement

- Art.1. De CDV dient jaarlijks plaats te vinden.
Dit omdat de CDC een plek krijgt (zie de toelichting bij artikel 6) onder de CDV en dus aan deze vergadering verantwoording aflegt (en via de CDV aan de classis). Maar ook omdat de CDV een lijst opstelt met diakenen die beschikbaar en capabel zijn om afgevaardigd te worden naar de eerstvolgende particuliere synode. Vanwege dit laatste punt verdient het de voorkeur de CDV voor de voorjaarsclassis plaats te laten vinden.
- Art.2. De lastbrief onderstreept het formele karakter van de vergadering. Het impliceert dus ook geheimhouding van in comité besproken zaken.
Om geheimhouding nog beter te waarborgen, zou een diaconie een concrete casus voorafgaand aan een vergadering aan de CDC kunnen doorgeven. Deze kan de casus dan volledig anoniem aan de vergadering voorleggen.

- Art.3. a. Een classisgemeente zal bij voorkeur twee diakenen afvaardigen naar de CDV, waarbij een van beide het jaar daarop opnieuw aanwezig is. Dit omwille van de continuïteit.
- b. CDC-leden, aanwezig op de CDV, hebben geen stemrecht, tenzij ze officieel afgevaardigd zijn namens een diaconie.
- Art. 4. Het verdient de voorkeur de zaken van 'zegen en zorg', die onder 1 en 4 vallen vooraf schriftelijk aan te leveren bij de CDC. Op deze wijze kan de commissie de verslagen bundelen en voorafgaand aan de CDV aan de diaconieën toesturen en zo kunnen alle aanwezigen de vergadering goed voorbereiden.
Doel van de bespreking is het uitwisselen van ervaringen, het elkaar bemoedigen en waar nodig ondersteunen. In de bespreking zullen ongetwijfeld onderwerpen ter sprake komen, waarvoor men graag (breder) een stuk toerusting zou willen ontvangen. Daar kan de CDC dan actie op ondernemen.
- Art. 5. Indien gewenst kan een CDC-lid optreden als technisch voorzitter van de vergadering.
CDC-leden kunnen als adviseur aan de vergadering worden toegevoegd.
- Art. 6. Het is niet meer dan logisch dat de classicale *diaconale* commissie verantwoording (jaarverslag, financieel verslag) aflegt aan de classicale *diaconale* vergadering en via deze vergadering aan de classis.
De onderlinge verhouding CDV - classis is te vergelijken met die van diaconie - kerkenraad.
De plaats van de CDC onder de CDV impliceert ook dat de CDV de eerste verantwoordelijkheid draagt voor de bezetting van de CDC.
Deze verhouding tussen CDV en CDC dient in de instructie voor de CDC door de classis te worden vastgelegd. Het is wenselijk dat de classis de CDV vraagt hiertoe een voorstel te doen.
- Art. 7. De verslaglegging zal niet zo expliciet (per gemeente) zijn, maar meer een weergave van tendensen en opvallende zaken.
- Art. 8. Hier wordt bewust de optie voor zowel de classis als de CDC opengehouden. Het kan nl. zo zijn dat er wel een CDV gehouden wordt in de classis, maar dat diezelfde classis geen CDC heeft.
- Art. 9. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het organiseren van een classicale diaconaal project of een classicale diaconale collecte.
- Art. 11. Het is voor de diaconale inbreng op de meerdere vergaderingen van de kerken van groot belang dat er vanuit de classis (en later vanuit de PS) een diaken wordt afgevaardigd die niet alleen beschikbaar maar ook capabel is. In de uitnodiging voor de CDV zal aan de diaconieën van de classis gevraagd worden bij de scriba van de CDV namen van mogelijke kandidaten in te dienen, vergezeld van een kort overzicht van hun ervaring als diaken. De CDV zal vervolgens via een stemming de lijst met kandidaten vaststellen.

Jaarlijks gesprek ambtelijk werk

Een handreiking ten dienste van het gesprek tussen kerkenraad en predikant

De generale synode van 2010 besloot na bespreking van het rapport van de vertrouwenscommissie (VCP) dringend aan te bevelen, dat er een jaarlijks gesprek plaats vindt over het wederzijds functioneren van kerkenraad en predikant. Vervolgens besloot de generale synode om de VCP op te dragen voor dit gesprek een handreiking op te stellen en deze aan te bieden aan de generale synode van 2013.

Nadere duiding van de opdracht

Deze besluiten geven met twee woorden een zekere beperking aan. Er is sprake van een jaarlijks gesprek en van een handreiking. Een derde woord dat opvalt is het woord functioneren: dat geeft de aard en doelstelling van het gesprek aan. De aanduiding 'jaarlijks' bedoelt natuurlijk niet dat het beoogde gesprek het enige contact ter zake zal zijn tussen kerkenraad en predikant, maar wel dat het goed is om op een vaste tijd met elkaar over het functioneren te spreken en zo te voorkomen dat dit helemaal achterwege zou blijven. Het is ook denkbaar dat er frequenter gesprekken plaatsvinden binnen de kerkenraad of namens deze door een begeleidingscommissie ten einde de predikant een zeker klankbord te bieden voor de reflectie op zijn ambtswerk.

De aanduiding 'handreiking' maakt duidelijk dat het niet gaat om een gedetailleerde vraagstelling, maar om benoeming van een kader voor een dergelijk gesprek en van de onderwerpen die daarin minstens een plaats dienen te hebben, alsmede hoe die onderwerpen op een goede manier aan de orde kunnen komen.

De aard van het gesprek

De woorden waarmee de opdracht van de synode wordt aangegeven zouden aanleiding kunnen zijn om te spreken van een functioneringsgesprek. Toch is het, gezien de bijzondere relatie tussen kerkenraad en predikant, beter een andere naam te kiezen. Het lijkt goed om te spreken van een Jaarlijks Gesprek Ambtelijk Werk.

Ook in andere kerken is en wordt nagedacht over de vorm en inhoud van een dergelijk gesprek, maar ook daar zijn deze dingen nog volop in ontwikkeling. Van de gegevens die daar beschikbaar zijn, heeft de VCP kennis genomen en, voor zover passend in de situatie van de CGK, dankbaar gebruik gemaakt. Van een enkele kerkenraad ontving de VCP een exemplaar van de handleiding die daar gebruikt wordt. Met waardering is daar kennis van genomen.

De VCP heeft haar uitgangspunt genomen in de formulieren voor de bevestiging van ambtsdragers en een passage uit de conceptberoepsbrief.

Het gaat dan om twee elementen:

- de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ambtsdragers voor elkaars werk;
- de toezegging van de kerkenraad aan de predikant: 'Zijnerzijds zegt de kerkenraad u toe, onder biddend opzien tot de Here, u in broederlijke vrouwen in gemeenschap des geestes terzijde te staan en met u de gemeente des Heren aan deze plaats te weiden.'

Voorwaarden voor en vorm van het gesprek

Het zal duidelijk zijn dat een en ander zorgvuldigheid vraagt. Dikwijls is het niet goed werkbaar om met de gehele kerkenraad zo'n gesprek te voeren. Met zorgvuldigheid zal bezien moeten worden welke personen het meest geschikt zijn om deze taak te verrichten.

Het gesprek moet plaatsvinden in een veilige situatie, waarin de predikant vrij moet zijn om alles te kunnen noemen in openheid en vertrouwelijkheid.

Het lijkt goed om een commissie van maximaal drie mensen te benoemen die het gesprek met de predikant zullen voeren.

Twee van de leden zullen kerkenraadslid zijn.

Een derde lid kan door de predikant worden voorgedragen (dat kan iemand van buiten de kerkenraad en wellicht zelfs van buiten de gemeente zijn, maar wel iemand die belijdend lid van onze kerken is en bij wie de vertrouwelijkheid van de gesprekken veilig is).

Er zal regelmaat moeten zijn, jaarlijks is het minimum.

Eén van de leden zal als samenroeper worden aan gewezen.

Minimaal zes weken van tevoren zal een tijdstip voor het gesprek bekend moeten zijn. De agendapunten zullen vier weken van tevoren bekend moeten zijn.

Er zullen bepaalde vaste onderdelen zijn, maar het is ook mogelijk dat specifieke vragen of gesprekspunten die bij de kerkenraad en/of de predikant leven ingebracht worden bij de commissie, die de genoemde zaken zal moeten wegen.

Nadrukkelijk zal ook gesproken moeten worden over de waardering voor het werk van de predikant.

Van het gesprek zal een verslag gemaakt worden voor de kerkenraad. Dit verslag zal de instemming van zowel de commissie als van de predikant moeten hebben. Zaken die in vertrouwen genoemd zijn, dienen uiteraard ook vertrouwelijk te blijven.

Inhoud van het gesprek

Het accent moet liggen op het functioneren, zonder dat het gesprek het karakter krijgt van een beoordelingsgesprek.

Concrete zaken die besproken kunnen worden zijn mede afhankelijk van de situatie in de gemeente. Bij voorbeeld:

- Is er een visie en beleidsplan?
- Zijn er afspraken gemaakt over bepaalde taken waarop de predikant zich met name zal richten? Zo ja, dan zal gevalideerd moeten worden in hoeverre de afspraken haalbaar en relevant zijn of dat bijstelling nodig is of gewenst.

Prediking

Hierbij zal gesproken worden over de tijd die de voorbereiding van de prediking vraagt en hoe de predikant het voorbereiden en het houden van de preek ervaart.

Welke respons is er op de prediking?

Welke verwachting met betrekking tot de prediking leeft er bij de predikant en bij de gemeente en de kerkenraad? Hoe gaan predikant en kerkenraad om met verschillen in verwachtingen ten aanzien van en kritiek op de prediking?

Catechese

Hier kan gesproken worden over welk belang gezien wordt in het zoveel mogelijk verzorgen van de catechese door de predikant zelf.

Welke wensen leven er wederzijds? Is er iets te vertellen over de ervaring van jongeren?

Komt de predikant voldoende toe aan voorbereiding van de catechese?

Hoe ervaart hij het verzorgen van de catechese? Zijn er mogelijk bijzondere moeiten?

Hoe is zijn contact met de catechisanten? Ervaart hij belemmeringen daarin? Zo ja, waar komen die dan uit voort en hoe gaat hij daarmee om?

Als ook anderen de catechese geven: hoe ervaart de predikant dat en hoe verloopt de samenwerking?

Pastoraat

Uiteraard is dit een breed gebied. Wellicht kan gesproken worden over een eventuele voorkeur van de predikant en hoe vorm gegeven kan worden aan voldoende aandacht voor pastoraat. Welke taakverdeling is er tussen de ambtsdragers in dezen en voldoet die?

Is de predikant toegankelijk voor leden die zijn hulp behoeven? Wordt hij voldoende bij zaken betrokken?

Hoe ziet hij zijn eigen pastorale vaardigheden en de eventuele ontwikkeling daarvan?

Kent hij de grenzen van zijn eigen mogelijkheden en geeft hij die op goede wijze aan? Heeft hij een goede balans ten aanzien van afstand en nabijheid?

Kerk naar buiten

Hier kan gesproken worden over de plaats van de predikant in het evangelisatiewerk, contacten met andere kerken of de burgerlijke gemeente of instellingen op sociaal en maatschappelijk gebied.

Plaats van het predikantsgezin

Hier kan aandacht zijn voor de vraag of er voldoende tijd is voor het gezin en hoe de predikant dat bewaakt. Is er bijvoorbeeld een vrije dag? Zijn er specifieke zorgen of problemen in de pastorie die de kerkenraad behoort te weten? Bij te weinig aandacht voor zijn gezin kan bij de predikant zomaar een schuldgevoel ontstaan.

Studie/bijbscholing

Er kunnen gerichte verlangens zowel bij de predikant als bij de kerkenraad leven voor wat betreft bepaalde onderdelen van het werk van de predikant.

Ook kan gesproken worden over de invulling van het studieverlof.

Materieel

Het is ook goed om met elkaar te spreken over het onbezorgd van het evangelie kunnen leven.

Zijn er wellicht bijzondere omstandigheden in de situatie van de predikant en/of zijn gezin die van invloed zouden kunnen/moeten zijn op de hoogte van het traktement?

Evaluatie van het gesprek

In de evaluatie zal een terugkoppeling van gemaakte afspraken worden vastgelegd evenals de afspraken betreffende studieverlof, bij- en nascholingsactiviteiten.

Bijlage:

Het kader waarbinnen bovengenoemde gespreksnotitie een plaats dient te hebben

De CGK heeft geen officieel profiel voor het predikantschap. In de *Kerkorde van de CGK* komt het werk van de predikant wel in een aantal artikelen aan de orde. Aspecten die in de kerkorde als behorend tot de taken van een predikant worden genoemd, zijn: de bediening des Woords en der sacramenten, de gebeden, de herderlijke zorg voor de gemeente en de catechisaties aan de jongeren. Daarnaast wordt nog gesproken van tucht oefenen en zorgen dat alles in goede orde geschiedt. Naast de hierboven genoemde aspecten van het predikantswerk noemen de NGK, GKV en PKN nog expliciet de samenleving en de wereld als plek waarin de predikant zijn werkzaamheden verricht. Daarnaast heeft in de verschillende (concept)profielen van deze kerkverbanden de persoon van de predikant een plek gekregen. In die zin dat de predikant zijn kennis op peil moet houden, maar ook moet werken aan zijn eigen ontwikkeling door reflecteren, supervisie en intervisie.

Tot het ambt van dienaar des Woords horen veel werkzaamheden. Hieronder volgt een proeve van een beroepsprofiel. Binnen het profiel is onderscheid gemaakt tussen primaire en andere taken van de predikant. De primaire taak van de predikant is: de verkondiging van het Woord, waaronder ook valt het pastoraat en de catechese. De andere taken zijn secundair. Of en in welke mate de predikant deze taken zal uitvoeren is een zaak van overleg tussen kerkenraad en predikant en afhankelijk van een aantal factoren (werkdruk, gezondheid, gezinssituatie, situatie in de gemeente etc.). Zo komen we tot

⁰ Voor meer informatie zie J. W. van der Zande-de Roo. *Aan de slag als predikant*, Apeldoorn 2012, 11-18.

het volgende overzicht, een overzicht dat is samengesteld vanuit het gevondene in diverse officiële kerkelijke documenten, aangevuld met wat door predikanten van de CGK in een enquête werd aangereikt:

Primaire taken

- *voorbereiden van en voorgaan in de erediensten*

prediking, liturgie, voorgaan in de gebeden, bediening van de sacramenten en bevestigen van ambtsdragers, bevestigen van huwelijken en leiden van begrafenissen, bijzondere diensten waarin openbare belijdenis gedaan wordt, themadiensten e.d.;

- *onderwijzen van de jeugd/kinderen*

verzorgen van catechisaties en leiding geven aan het catechetisch onderwijs, voorgaan in en leiding geven aan jeugd- en kinderdiensten;

- *pastoraat*

crisispastoraat, (samen met kerkenraad) vermanen, huisbezoek, zieken- en ouderenbezoek (o.a. in zorginstellingen), crisispastoraat, pastoraat aan jongeren en randkerkelijken, categoriaal pastoraat, (samen met kerkenraad) vermanen en uitoefenen van kerkelijke tucht, diaconaat, persoonlijke voorbeden.

Secundaire taken

- *toerustingswerk en deskundigheidsbevordering*

van kerkenraadsleden, van gemeenteleden, gemeenteopbouwwerk, coachen en begeleiden (kerkenraadsleden, collegapredikanten e.a.), publiceren (artikelen, meditaties e.d.), geven van cursussen/leiden van kringen en ouderencatechisaties;

- *samenleving en wereld*

(toerusten tot resp. leiding geven aan) evangelisatiewerk, missionaire en diaconale projecten, taken ten behoeve van politiek en/of samenleving;

- *organisatie en bestuur*

leiding geven aan de kerkenraad, samen met de kerkenraad leiding geven aan de gemeente, kerkenraadswerk, ontwikkeling visie en beleid, informatievoorziening middels gemeenteblad, andere (kerk)bladen en internet, administratie, mail e.d., werkzaamheden ten behoeve van het bredere kerkelijk leven, w.o. de classis, particuliere en/of generale synode, deputaatschappen, consulentenschap e.d., overige bestuurstaken buiten de eigen gemeente, netwerken, overleg met collegae, interkerkelijke contacten e.a.

We willen benadrukken dat dit alles niet kan zonder wat we zouden willen noemen: *spiritualiteit (de verborgen omgang met de Here God), en persoonlijke vorming*. Niemand kan spreken zonder eerst geluisterd te hebben. We denken dan aan: verdieping van het eigen geloof (meditatie en gebed), verdieping en verbreding van kennis (w.o. studie en bezoek conferenties), persoonlijke ontwikkeling.

Bij dit alles willen we ook nadrukkelijk aangeven dat *het onze overtuiging is en blijft dat de predikant voor alles is: verkondiger van het Woord: verbi divini minister!* Dat is de essentie van zijn ambt, en stellig ook het zwaarste van zijn ambt. En wat het zwaarste is moet het zwaarste wegen! Hij mag geen bestuurder, onderwijzer, vormingsleider, regelaar, manager of spiritueel leider worden, maar heeft als primaire taak: *Verkondig het Woord!* Binnen dat kader staan pastoraat en catechese, en daarmee wordt meteen het grote belang ook daarvan aangegeven. Zowel predikanten als kerkenraden en kerken dienen dit terdege te beseffen. Dat kan wellicht voorkómen dat de predikant overvraagd wordt: door kerken, door gemeenteleden of door zichzelf... Naar het oordeel van de commissie dragen de kerkenraden hierin een niet geringe verantwoordelijkheid.

Niet alle taken zijn voor het werk van de predikant even relevant. Dat hangt onder andere samen met het soort gemeente waarin de predikant werkzaam is. Ook speelt de visie van de predikant op zijn ambt een rol bij de accenten die hij in zijn werk legt, en kan de samenstelling van de gemeente reden zijn om de ene taak zwaarder te laten wegen dan de andere. Een zekere differentiatie al naar gelang van gaven, talenten, mogelijkheden en moeiten kan er zijn. Het zal zaak zijn dat kerkenraden hierover spreken met hun predikant, de kernen daarvan aangeven en waar nodig ook naar de gemeente verdedigen. In het licht van bovenstaande moet dan ook gewaakt worden voor het wegstrepen van werkzaamheden die tot de kern van het predikantswerk behoren.

1.2. De attitude in het werk

Het is van groot belang dat de predikant dagelijks voldoende tijd zal nemen voor gebed en persoonlijk Bijbellezen. Dit is essentieel voor zijn werk, al is het niet zozeer onderdeel van zijn werk. De Here Jezus kende ook de momenten waarin Hij Zich terugtrok om te bidden, soms vroeg in de morgen (Marcus 1:35), maar ook wel te midden van het werk dat op Hem af kwam (Luk. 6:15).

Hier liggen noodzakelijke voorwaarden voor het werk van de predikant. Deze stille tijd is mede dienstbaar aan de zelfreflectie voor het aangezicht van de Here en de bezinning op zijn werk. Het gaat immers om de gemeente van de Here

⁰ De enquête waarover hier gesproken wordt, is in februari 2012 aan de predikanten toegezonden ten behoeve van het werkstuk dat in noot 9 genoemd wordt.

die hem is toevertrouwd. Dat betekent enerzijds een zekere rust: de gemeente is van de Here; anderzijds ook een grote verantwoordelijkheid: de Here heeft zijn gemeente aan mij toevertrouwd. Op een bepaalde manier kunnen we hier ook spreken van persoonlijkheidsvorming en permanente educatie in de persoonlijke omgang met de Here.

1.3. De nodige tijd voor het werk

Het is goed om een beeld te hebben van het werk van een predikant en de tijd die de werkzaamheden vragen. Daarbij is ook van belang dat er oog is voor vrije tijd. De vraag kan gesteld worden of er niet te veel van een predikant gevraagd wordt en of er wel voldoende gelegenheid en tijd voor studie overblijft. Uitgaande van een voltijds dienstverband bestaat een werkweek uit 45 uur. Deze norm wordt ook gehanteerd door Arbodiensten wanneer er sprake is van een reïntegratietraject van een predikant die na een ziekteperiode weer moet re-integreren.

Globaal is de volgende indeling te maken voor een predikant in een gemeente van 400 zielen.

Uitgegaan wordt van 1 vaste vrije dag in de week. De Bijbel is in het vierde gebod daar duidelijk over. Verder neemt de zondag al een bijzondere plaats in doordat de predikant dan de erediensten heeft te leiden. En een avond in de week beschikbaar zijn voor het eigen gezin lijkt een minimum.

Dan blijven nog 5 dagen of 14 dagdelen over voor zijn werkzaamheden.

Zes dagdelen lijken nodig voor de voorbereiding van de erediensten, prediking en liturgie, twee dagdelen voor de catechisaties, vier dagdelen voor pastoraat. Dan blijven er nog twee dagdelen over voor ander kerkelijk werk in de gemeente en daarbuiten.

Bovendien zijn er nog taken zoals rond trouw en rouw.

Er valt wellicht wat winst te behalen door ruilingen in de zondagse diensten en rond de vrije zondagen van een predikant, al vallen die laatste dikwijls ook in de vakanties. Het is belangrijk dat de predikant zijn gemeente kent en daarvoor is zijn betrokkenheid bij catechisatie en pastoraat onontbeerlijk.

Reglement voor het deputaatschap kerkelijke archieven

- Art. 1. Dit reglement verstaat onder:
- kerkelijke archieven: het geheel van alle geschreven, getypte, gedrukte, gestencilde, getekende of op andere wijze vervaardigde bescheiden (waaronder ook registers, acta, notulenboeken e.d. zijn begrepen), die door een kerkelijke vergadering bij de uitoefening van haar functie zijn ontvangen of opgemaakt en bestemd zijn daaronder te berusten;
 - kerkelijke vergadering: de vergaderingen als bedoeld in artikel 29 van de Kerkorde, alsmede de door die vergaderingen benoemde deputaatschappen en commissies; tevens worden hieronder begrepen de door een kerkelijke vergadering benoemde functionarissen met een speciale opdracht;
 - semi-kerkelijk archief: een archief als onder a. omschreven van kerkelijke verenigingen, verenigingsverbanden en andere semi-kerkelijke organisaties.
- Art. 2. Er is een deputaatschap voor de kerkelijke archieven.
Dit tevens de voorzitter en de secretaris aanwijst. deputaatschap bestaat uit tenminste vijf leden. Deze leden worden door de generale synode benoemd, die
Twee leden van het deputaatschap worden nadrukkelijk aangewezen als archivariissen, terwijl de overige leden een controlerende functie hebben.
- Art. 3. Het deputaatschap heeft tot taak:
- het beheer en het toezicht op het beheer van het archief van de generale synode en de door haar benoemde deputaatschappen, commissies en aangestelde functionarissen;
 - het toezicht op het beheer bij de kerkelijke vergaderingen waarop ingevolge het bepaalde in artikel 45 van de Kerkorde de generale synode het toezicht dient uit te oefenen;
 - het bevorderen van een goed archiefbeheer bij de overige kerkelijke vergaderingen;
 - het bevorderen van de bewaring van semi-kerkelijke archieven;
 - het beheer en het toezicht op het beheer van het Documentatiecentrum.
- Art. 4. Deputaten staan met betrekking tot alle zaken die in comité zijn behandeld en die hun uit hoofde van hun werkzaamheden ter kennis komen, onder verplichting van geheimhouding.
- Art. 5. Gelet op de juridische en historische waarde van kerkelijke archieven is het deputaatschap bevoegd – onder goedkeuring van de generale synode – richtlijnen op te stellen met betrekking tot de zorg voor en het beheer van archieven van de kerkelijke vergaderingen en adviezen te geven of aanbevelingen te doen die het van belang acht voor het archiefwezen van de kerken.
- Art. 6. Het deputaatschap is bevoegd aanbevelingen te doen en adviezen te geven voor het beheer en de bewaring van semi-kerkelijke archieven, voor zover de bescheiden uit historisch oogpunt van belang zijn voor de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland en de ontwikkeling van het verenigingsleven binnen deze kerken.
- Art. 7. Voor de bewaring van haar archiefbescheiden en voor de archiefbescheiden van haar deputaatschappen, commissies en functionarissen wijst de generale synode één van de kerken aan als archief-bewarende kerk volgens redelijk gestelde c.q. nader te stellen voorwaarden en aanwijzingen.
Bij wijziging van de bewaarplaats of van de voorwaarden en aanwijzingen zal steeds aan deputaten advies worden gevraagd.
- Art. 8. De archieven van de door de generale synode benoemde deputaatschappen, commissies en functionarissen, waaronder ook begrepen het archief van het deputaatschap voor de kerkelijke archieven, dienen in de bewaarplaats van het archief van de generale synode te worden ondergebracht terstond na de ontheffing van de opdracht of zodra dit mogelijk is met het oog op continuïteit van de werkzaamheden, doch in elk geval na een termijn van zes jaren. In voorkomend geval kan na overleg met de deputaten voor de kerkelijke archieven van deze termijn worden afgeweken.
Indien een deputaatschap toestemming krijgt zelf zijn archief te beheren en te bewaren, zal in de instructie voor het desbetreffende deputaatschap van deze toestemming uitdrukkelijk melding worden gemaakt.
Deputaten geven aanwijzingen omtrent het beheer en de bewaring van (nog) niet overgedragen archieven van de door de generale synode ingestelde deputaatschappen, commissies en benoemde functionarissen. Bij verschil van mening over een bepaalde aanwijzing legt zij dit aan de generale synode voor.
- Art. 9. De beide archivariissen zijn belast met het beheer van het archief van de generale synode. Zij regelen onderling hun werkzaamheden.
- Art. 10. Onder het beheer dat de archivariissen voeren, wordt verstaan:
- de daadwerkelijke verzorging van het synodale archief;
 - het aanleggen van deugdelijke inventarissen van alle archiefbescheiden en van alle bescheiden die nog aan het archief worden toegevoegd;
 - het opstellen van een lijst van voor vernietiging in aanmerking komende stukken, welke lijst door het deputaatschap moet worden goedgekeurd, eventueel na voorafgaand overleg met het deputaatschap, de commissie of de functionaris die het archief heeft gevormd.

- Art. 11. De archivariissen plegen ten aanzien van hun specifieke taak steeds overleg met de overige leden van het deputaatschap. Ingrijpende wijzigingen in hun beheer mogen alleen plaatsvinden als hiertoe in een vergadering van het deputaatschap is besloten.
- Art. 12. Bij de indeling van het archief, de inventaris en de uitlening van bescheiden dient duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen stukken die in comité zijn behandeld en de overige stukken. In voorkomende gevallen dienen verwijzingen te worden gemaakt ten einde de toegankelijkheid van het archief te vergroten.
- Art. 13. Het is de archivariissen niet toegestaan stukken die behoren tot de geheime dossiers uit te lenen of te doen raadplegen. Alleen in zeer bijzondere gevallen, ter beoordeling van deputaten, kan toestemming tot het uitlenen of raadplegen van dergelijke stukken worden verleend onder door hen te stellen voorwaarden.
- Art. 14. Met inachtneming van het gestelde in artikel 13 mogen de archivariissen daarvoor in aanmerking komende bescheiden uit het archief in bruikleen geven onder voorwaarde dat:
- de uitlening slechts plaatsvindt tegen een bewijs van ontvangst, uit welk bewijs duidelijk de naam en het adres van degene aan wie de bescheiden zijn uitgeleend, moeten blijken;
 - de termijn van uitlening ten hoogste vier weken bedraagt; deze termijn kan in een bijzonder geval met toestemming van deputaten belast met de controle ten hoogste met vier weken worden verlengd;
 - de archivariissen na het verstrijken van de onder b. genoemde termijnen een aanmaning sturen om de in bruikleen ontvangen archiefbescheiden onverwijld terug te sturen;
 - indien aan de aanmaning als bedoeld onder c. geen gevolg wordt gegeven, de archivariissen hiervan ten spoedigste mededeling doen aan de deputaten belast met de controle, ten einde daarna gezamenlijk de vereiste maatregelen te treffen om de bescheiden weer te doen terugkeren in het archief;
 - geen bescheiden worden uitgeleend die van grote waarde of onvervangbaar zijn; in voorkomende gevallen kan worden toegestaan dergelijke bescheiden ter plaatse in het bijzijn van één der archivariissen te raadplegen;
 - alleen in zeer bijzondere gevallen, zulks ter beoordeling van deputaten, bescheiden mogen worden uitgeleend aan niet-leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken; naast de gewone voorwaarden kunnen in zo'n geval door deputaten bijzondere voorwaarden worden gesteld;
 - geen bescheiden worden uitgeleend, indien de archivariissen van oordeel zijn dat de materiële toestand ervan zich daartegen verzet, of indien ze de aanvrager om redenen van algemeen kerkelijk belang of wegens andere deugdelijke redenen niet ter beschikking kunnen worden gesteld.
- Art. 15. In geen geval mogen van de kerkelijke archieven die door een deputaatschap als bedoeld in artikel 8 zelf worden beheerd, bescheiden worden vernietigd zonder dat hieromtrent met het deputaatschap voor de kerkelijke archieven overleg is gepleegd; ditzelfde geldt ten aanzien van archiefgedeelten die zodanige ouderdom bezitten, dat het aanbeveling verdient deze gedeelten over te brengen naar het centrale archief teneinde ze uit historisch oogpunt daar te bewaren.
- Art. 16. De deputaten die belast zijn met de controle bedoeld in artikel 2 van dit reglement, houden geregeld toezicht op het beheer dat de archivariissen ten aanzien van het archief van de generale synode plegen.
- Art. 17. Voor het uitoefenen van het toezicht als bedoeld in artikel 3 onder a. van dit reglement dragen de deputaatschappen die toestemming hebben zelf hun archief te beheren en te bewaren, er steeds zorg voor dat bij de secretaris van het deputaatschap voor de kerkelijke archieven bekend is wie belast is met het beheer van deze archieven en waar deze worden bewaard.
- Art. 18. Het toezicht op het beheer van de archieven van de particuliere synoden wordt door deputaten zelf geregeld in overleg met de betrokken archivaris van de particuliere synode.
- Art. 19. Deputaten rapporteren aan de generale synode betreffende hun werkzaamheden en de toestand waarin de archieven zich bevinden, waarop zij ingevolge het bepaalde in de artikelen 16, 17 en 18 toezicht uitoefenen. De archivariissen voegen bij dit rapport een aanvullend rapport omtrent het door hen gevoerde beheer.

Openlijke verklaring

Bij de aanvang van iedere synode betuigen de afgevaardigden openlijk hun instemming met de belijdenisgeschriften van de Christelijke Gereformeerde Kerken. Door de preses wordt aan alle leden gevraagd, als in de tegenwoordigheid des Heren, de volgende verklaring af te leggen:

Onder de kenmerken, waardoor de ware kerk zich van menselijke genootschappen onderscheidt, moet de belijdenis der waarheid wel in de eerste plaats worden genoemd. Onze Here Jezus Christus zeide immers: 'Indien gij in Mijn Woord blijft, zijt gij waarlijk Mijn discipelen' (Joh. 8: 31) en: 'Een iegelijk dan, die Mij belijden zal voor de mensen, die zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is' (Matth. 10: 32).

In gehoorzaamheid aan de Here acht de vergadering het betamelijk, dat openlijk wordt getuigd, welke de belijdenis der Christelijke Gereformeerde Kerken is.

Al deze kerken erkennen de Belijdenis des Geloofs van de gereformeerde kerken in Nederland, de Heidelbergse Catechismus en de Leerregels van de synode van Dordrecht, gehouden in 1618 en '19, als de volledige uitdrukking van hun geloof.

In overeenstemming met deze kerken betuigen wij gaarne als leden der generale synode, dat wij van harte gevoelen en geloven, dat alle artikelen en stukken der leer, begrepen in de genoemde 'Drie formulieren van enigheid', in alles met Gods Woord overeenkomen, waarom wij elke leer die daarmede in strijd is, verwerpen, al onze handelingen daarmede in overeenstemming wenssen te brengen, blijkens de onder ons aangenomen Kerkorde van Dordrecht anno 1618-'19, en gaarne ieder in onze kerkelijke gemeenschap opnemen, die met deze belijdenis instemt.

Moge de Koning der Kerk dit geloof in veler harten werken en vermeederen en mogen allen die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben, de hun bewezen genade openbaren in het zoeken van de gemeenschap der heiligen tot verheerlijking van Hem, die gebeden heeft dat al de Zijnen één zullen zijn.

Regeling voor de vertegenwoordiging van de kerken

- Art. 1. De vertegenwoordiging van de kerken, voor zover niet omschreven in art. 84 van de Kerkorde, berust in alle aangelegenheden die vallen onder de competentie van enig door de generale synode benoemd deputaatschap, bij dat deputaatschap, dat dan optreedt namens de kerken in hun geheel.
- Art. 2. Voor aangelegenheden die niet vallen onder art. 84 K.O. en onder het in art. 1 genoemde, benoemt de generale synode een deputaatschap voor de vertegenwoordiging der kerken, als regel bestaande uit de leden van het moderamen van de laatst gehouden generale synode.
- Art. 3. De secretaris van deputaten is gehouden in overleg met de andere deputaten alle stukken en verzoeken om vertegenwoordiging van de kerken die aangelegenheden betreffen als in art. 1 genoemd aan het betreffende deputaatschap door te zenden.
Het betrokken deputaatschap zal een verzoek om de kerken te vertegenwoordigen tijdig in behandeling nemen en afhandelen en een eventueel besluit om hieraan niet te voldoen ter kennis brengen van de deputaten voor de vertegenwoordiging.
- Art. 4. Deputaten voor de vertegenwoordiging hebben het recht samen te spreken met moderamina c.q. deputaten voor vertegenwoordiging van andere kerken over zaken die niet behoren tot de competentie van andere deputaatschappen, in geval dit wordt gevraagd of deputaten dit zelf in een concrete situatie wenselijk achten.
- Art. 5. Deputaten zullen aan de eerstvolgende generale synode rapport uitbrengen over hun werkzaamheden.

Instructie voor de deputaten kerkjeugd en onderwijs

- Art. 1. De generale synode benoemt zeven deputaten voor kerkjeugd en onderwijs.
- Art. 2. Deputaten zijn gerechtigd adviseurs aan te trekken die door hun opleiding en/of dagelijks werk goed georiënteerd zijn in vragen met betrekking tot jeugd, jeugdwerk, opvoeding en onderwijs.
- Art. 3. Tot de taak van deputaten behoort:
- a. te bevorderen dat aan de jeugd een christelijke opvoeding en schriftuurlijke voorlichting en leiding wordt gegeven;
 - b. activiteiten die dienen tot stimulering van georganiseerd jeugdwerk te steunen;
 - c. advies te geven in zaken die het bestaan van de jeugdorganisaties of het leven van de kerkelijke jeugd in het algemeen raken;
 - d. alles te doen wat het geven van christelijk onderwijs aan de jeugd van de gemeente bevordert;
 - e. contact te onderhouden met de kerkenraden, de jeugdbonden en met andere organisaties die zich met jeugd en jeugdwerk in de kerken bezighouden.
 - f. contact te onderhouden met kerkleden die betrokken zijn bij het onderwijs.
 - g. contact te onderhouden met predikanten die naar art. 6 K.O. zijn vrijgesteld voor werk in het onderwijs.
 - h. het actief stimuleren van het (laten) ontwikkelen van materialen met betrekking tot jeugd, jeugdwerk, opvoeding, catechese en onderwijs.'
- Art. 4. Het contact met de kerkenraden wordt onderhouden door:
- a. het verstrekken van algemene informatie omtrent jeugdwerk, christelijke opvoeding en onderwijs;
 - b. het opwekken tot het houden van de jaarlijkse jeugdzondag in september;
 - c. het wijzen op materialen en andere vormen van toerusting.
- Art. 5. Het contact met het georganiseerde jeugdwerk wordt gerealiseerd door:
- a. het geven van kerkelijke begeleiding en financiële steun aan het werk van beide jeugdwerkorganisaties, de CGJO en het LCJ, met inachtneming van ieders eigen verantwoordelijkheid;
 - b. het geven van kerkelijke begeleiding en financiële steun aan het werk van de Stichting Young Eagles Kampen, met inachtneming van haar eigen verantwoordelijkheid.
- Art. 6. Het contact met betrokkenen bij het onderwijs wordt onderhouden door hen te instrueren en te adviseren inzake de roeping die zij hebben met betrekking tot het onderwijs.
- Art. 7. De verantwoordelijkheid ten aanzien van studerenden wordt gerealiseerd door het onderhouden van contacten met en het geven van financiële steun aan het landelijke en plaatselijke studentenwerk, met inachtneming van hun eigen verantwoordelijkheid.
- Art. 8. Deputaten zijn gerechtigd namens de kerken deel te nemen aan besprekingen e.d. die tot doel hebben het onderwijs op grond van Schrift en belijdenis te bevorderen.
- Art. 9. Deputaten zijn naar art. 84 K.O. en binnen de grenzen van hun instructie bevoegd tot:
- a. het in ontvangst nemen van gelden, waaronder legaten en erfstellingen;
 - b. het verrichten van betalingen.
- Art. 10. Deputaten zullen van hun werkzaamheden en van hun financiële beheer verantwoording afleggen aan de generale synode.

Instructie deputaten kerkorde en kerkrecht

- Art. 1. De generale synode benoemt deputaten kerkorde en kerkrecht.
- Art. 2. Het getal van de deputaten is bepaald op tenminste zeven.
- Art. 3. De taak van deputaten is:
- a. het verzorgen van de uitgave van de kerkorde;
 - b. het bevorderen van de naleving van de kerkorde door het ontwikkelen van een doelmatig informatief beleid en het (doen) ontwikkelen van toerustingsmateriaal ten behoeve van ambtsdragers en gemeenteleden en voor publicatie daarvan gebruik te maken van kerkelijke bladen zoals De Wekker en Ambtelijk Contact;
 - c. het verzamelen en in kaart brengen van aandachtspunten met betrekking tot (de uitgave van) de kerkorde die vanuit de kerken worden ingebracht;
 - d. het zich bezinnen op deze aandachtspunten en op actuele kerkordelijke vragen die om regelgeving in de kerkorde vragen;
 - e. het uitbrengen van kerkrechtelijk advies (zonder dat daar rechten aan kunnen worden ontleend).
- Art. 4. Deputaten verantwoorden in het voorwoord van de kerkorde weglatingen en toevoegingen in de kerkorde.
- Art. 5. Deputaten ontvangen van deputaten vertegenwoordiging de opdracht welke besluiten van de generale synode in de kerkorde dienen te worden opgenomen of te worden weggelaten.
- Art. 6. Deputaten hebben het recht de generale synode voorstellen te doen met betrekking tot de zaken die in hun rapport aan de orde worden gesteld.
- Art. 7. Deputaten brengen van al hun werkzaamheden verslag uit aan de generale synode.

Instructie voor de deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland

- Art. 1. De generale synode benoemt deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland.
- Art. 2. Het getal van de deputaten is bepaald op tenminste zeven.
- Art. 3. De taak van deputaten is:
- a. naar de eis van het Woord van God en in overeenstemming met de gereformeerde confessie wegen te zoeken die kunnen leiden tot de eenheid van de kerken van gereformeerde belijdenis in Nederland;
 - b. door middel van contact en overleg alles te doen wat bevorderlijk is voor het proces van onderlinge herkenning en samenwerking tussen de gereformeerde belijders in Nederland;
 - c. voor zover het met hun opdracht samenhangt de kerken te vertegenwoordigen, onder meer door afgevaardigden of waarnemers aan te wijzen;
 - d. met het oog op het belang van een zoveel mogelijk gezamenlijk optrekken van kerken in publieke domein kunnen deputaten, gezien de secularisatie van de samenleving, contacten onderhouden met andere kerken en kerkelijke organisaties dan bedoeld in 3 a en b, zonder het oogmerk met hen tot nauwer kerkelijk samenleven te komen.
- Art. 4. Deputaten hebben het recht de generale synode voorstellen te doen met betrekking tot de zaken die in hun rapport aan de orde worden gesteld.
- Art. 5. Deputaten zullen contact onderhouden met andere deputaatschappen over zaken die beide deputaatschappen betreffen, waarbij in het bijzonder gedacht kan worden aan de deputaten voor de corres-pondentie met de buitenlandse kerken.
- Art. 6. Deputaten kunnen zowel aan kerkenraden, classes en particuliere synoden als aan andere deputaatschappen advies geven inzake kerkelijke en oecumenische verhoudingen waarmee zij te maken -hebben.
- Art. 7. Deputaten kunnen zich tot kerkenraden, classes en particuliere synoden wenden om te informeren naar ontwikkelingen in de kerkelijke verhoudingen die met het oog op het zoeken van de eenheid van belang zijn.
- Art. 8. Deputaten leggen aan de generale synode een begroting voor drie jaren voor.
- Art. 9. Deputaten zullen hun archiefstukken overeenkomstig de aanwijzingen van de generale synode doen opnemen in het archief van de synode.
- Art. 10. Deputaten brengen van al hun werkzaamheden verslag uit aan de generale synode.

Instructie voor de quaestor van de generale synode

- Art. 1. De generale synode benoemt een quaestor alsmede diens secundus.
- Art. 2. De taak van de quaestor is:
- a. de gelden te innen en te beheren als bedoeld in art. 50 K.O. sub 9;
 - b. de kosten verbonden aan het werk van de generale synode te voldoen binnen het raam van de vastgestelde begroting;
 - c. aan de deputaatschappen wier onkosten uit de kas van de generale synode worden voldaan, na overlegging van de bewijsstukken, binnen het raam van de vastgestelde begroting de middelen daarvoor beschikbaar te stellen;
 - d. de kerkenraad van de roepende kerk van advies te dienen inzake de kosten van voorbereiding van de generale synode en zijn goedkeuring daaraan te hechten.
- Art. 3. De quaestor heeft het recht voor zover hij het nodig en wenselijk acht overleg te plegen met en advies te vragen aan de deputaten voor financiële zaken voor zover het zaken van beheer betreft, en aan de deputaten voor de vertegenwoordiging van de kerken voor zover het zaken van beleid betreft. Voor zover het betreft het in ontvangst nemen van erflatingen en schenkingen ten behoeve van de generale synode, zal de quaestor de goedkeuring van de deputaten voor de vertegenwoordiging van de kerken behoeven, die het advies inwinnen van de deputaten voor financiële zaken.
- Art. 4. De quaestor rapporteert aan elke generale synode onder overlegging van balans, exploitatierekening en begroting.

Instructie voor deputaten financiële zaken

- Art. 1. Naam en samenstelling.
Het door de generale synode ingestelde deputaatschap voor financiële zaken bestaat uit vijf leden en een algemeen secundus, om de drie jaren door de generale synode te benoemen. De synode benoemt de voorzitter. Tot lid kan niet worden benoemd:
- het langstzittende lid van de aftredende deputaten;
 - hij/zij die deputaat is van één der kerkelijke kassen;
 - hij die door de generale synode tot quaestor is benoemd.
- Art. 2. Taak.
Het deputaatschap heeft tot taak overeenkomstig deze door de generale synode gegeven instructie inzake financiële aangelegenheden van generale synoden en hun deputaatschappen en – desgevraagd – van kerken, classes, synoden en deputaatschappen te informeren, te controleren, te beoordelen, te adviseren en te rapporteren.
- Art. 3. Deskundige bijstand.
Deputaten kunnen zich bij de uitoefening van hun taak doen bijstaan door een of meer deskundigen. Indien deze deskundige een accountant is, dient hij certificeringsbevoegdheid te hebben. Elke generale synode bepaalt het bedrag dat de deputaten daartoe in de volgende driejaarlijkse periode ten hoogste kunnen aanwenden. Het bedrag der gemaakte kosten wordt door bemiddeling van de quaestor der generale synode op advies van de deputaten voor financiële zaken naar redelijkheid omgeslagen over de betrokken deputaatschappen.
- Art. 4. Informatie.
Deputaten gaan elk jaar aan de hand van de gepubliceerde loonindexcijfers en andere objectieve informatie na of en in hoeverre de minimum predikantstraktementen moeten worden gewijzigd. Zij doen van het resultaat van dat onderzoek mededeling aan de kerkenraden, predikanten naar art. 6 K.O., emeritipredikanten en kas houdende deputaatschappen.
Deputaten geven tevens indicaties voor de te betalen vergoedingen voor bijzondere diensten in andere gemeenten en voor vergoeding voor kosten.
- Art. 5. Controle.
Deputaten controleren jaarlijks de financiële administratie en de jaarstukken van alle kas houdende deputaatschappen die aan de generale synode verantwoording schuldig zijn, alsmede éénmaal per drie jaar die van de quaestor van de generale synode.
Zij betrekken in hun onderzoek de volledigheid van de verantwoording van de ontvangsten, de rechtmatigheid van de uitgaven, de aanwezigheid en de wijze van belegging der bezittingen, het bestaan der vorderingen en het bestaan en de volledigheid van de schulden, de omvang van de liquiditeit en het vermogen, de doelmatigheid van de administratie, de tenaamstelling van de rekeningen, de beschikkingsbevoegdheid van de penningmeesters, de functiescheiding binnen het betreffende deputaatschap, de scheiding tussen kerkelijke en particuliere of andere administraties, en voorts alles wat tot de financiële verantwoording behoort. Zo nodig plegen zij overleg met de betrokkenen en in ieder geval geven zij van het resultaat der controle kennis aan het betrokken deputaatschap opdat dit zijn penningmeester kan dechargeren. Indien deputaten menen dat uitgaven wel rechtmatig maar misschien niet (geheel) doelmatig zijn, geven zij hiervan kennis aan het betrokken deputaatschap.
- Art. 6. Beoordeling.
Deputaten beoordelen vóór de aanvang van de driejaarlijkse generale synode de driejaarlijkse begrotingen en de voorgestelde minimum-bijdragen van alle kas houdende deputaatschappen die aan de generale synode verantwoording schuldig zijn.
Deputaten zijn gemachtigd desgevraagd een van het besluit van de generale synode afwijkende minimum-bijdrage vast te stellen voor die kas houdende deputaatschappen die in enig jaar door onvoorziene omstandigheden een exploitatietekort van meer dan 10% van de begrote uitgaven hebben en wier liquiditeits- en/of vermogenspositie dit moeilijk kan dragen. Zij geven van zulk een besluit kennis aan het aanvragende deputaatschap en aan deputaten Landelijk Kerkelijk Bureau, die het nader vastgestelde bedrag opnemen in de minimum-bijdragenlijst bij het collecte-rooster.
- Art. 7. Advies.
Deputaten dienen alle kas houdende deputaatschappen die aan de generale synode verantwoording schuldig zijn, en de quaestor van de generale synode, alsmede desgevraagd alle andere kerkelijke vergaderingen en instanties van advies in aangelegenheden betreffende hun financieel beheer.
Zij streven daarbij naar uniformiteit in de onderscheiden jaarstukken en geven voorschriften voor de grondslagen van waardering van activa en passiva (waaronder verplichtingen) en de grondslagen voor de bepaling van het resultaat. Zij geven tevens voorschriften voor de indeling van de financiële jaarverslagen.
- Art. 8. Rapport.
Deputaten brengen aan elke driejaarlijkse generale synode rapport uit:
- van de door hen verrichte werkzaamheden;
 - van het resultaat der door hen ingestelde controle met advies omtrent het al of niet verlenen van decharge over de gecontroleerde tijdvakken aan de beheerders van de kassen;
 - van de naar hun mening door de generale synode te geven aanwijzingen of opdrachten;

- d. van de vermogenspositie van de onderscheiden kassen;
- e. van hun beoordeling van de voorgestelde begrotingen.

Voor zover dit rapport het beleid van bepaalde deputaatschappen of personen dan wel de vermogenspositie betreft, heeft het een vertrouwelijk karakter.

Instructie voor de deputaten tot beheer van een landelijk kerkelijk bureau

- Art. 1. Het door de generale synode ingestelde deputaatschap tot beheer van een landelijk kerkelijk bureau bestaat uit zes leden, waarvan drie leden benoemd door de generale synode en één lid vanuit elk van de drie bureauhoudende deputaatschappen.
De generale synode benoemt de voorzitter, de secretaris en de penningmeester.
- Art. 2. Het deputaatschap heeft tot taak het beheren van het landelijk kerkelijk bureau (LKB). Dit bureau omvat naast het bureau algemene zaken de bureaus van specifieke deputaatschappen die op dezelfde locatie hun werkzaamheden verrichten. De gehele dienstenorganisatie – betrokken deputaatschappen en het Dienstenbureau – is één organisatie ten dienste van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.
- Art. 3. Deputaten zijn bevoegd zorg te dragen voor de huisvesting, het aanschaffen van apparatuur, het aanstellen van een directeur en de verder noodzakelijke administratieve krachten voor dit bureau, een en ander binnen de door de generale synode goedgekeurde begroting.
- Art. 4. Het landelijk kerkelijk bureau heeft tot taak:
- A. ten behoeve van kerken, classes, particuliere synodi, generale synodi en deputaatschappen van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland het verlenen van secretariële, redactionele en administratieve assistentie, nader gespecificeerd in de volgende activiteiten:
 - 1. het fungeren als kerkelijk adres;
 - 2. het verstrekken van informatie over zaken die het werkgebied van het kantoor raken;
 - 3. het incasseren en administreren van en informeren over giften en collecten;
 - 4. het verzorgen van financiën en verantwoording van deputaatschappen;
 - 5. het verzorgen van de personeels- en loonadministratie;
 - 6. beheer van de adressen- en abonnementenadministratie;
 - 7. het voorbereiden (data, vergaderplaats, convocaties) en notuleren van vergaderingen van deputaatschappen;
 - 8. het ondersteunen van deputaatschappen bij beleidsuitvoerende werkzaamheden;
 - 9. het opzetten en onderhouden van een internetsite voor het geheel van de kerken.
 - B. ten behoeve van de generale synode, het vertegenwoordigen van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland als werkgever in de zin der wet van alle medewerkers van de deputaatschappen die niet bedoeld worden in art. 84 K.O., toevoeging 1.
- Art. 5. De kosten van het bureau worden naar rato van de verrichte arbeid in rekening gebracht aan de opdrachtgevers, tegen kostendekkende tarieven.
- Art. 6. Deputaten zijn verantwoording schuldig aan de generale synode en brengen aan elke generale synode rapport uit.

Instructie voor de deputaten voor de correspondentie met de buitenlandse kerken

- Art. 1. De generale synode benoemt deputaten voor de correspondentie met de buitenlandse kerken.
- Art. 2. Het getal van de deputaten is bepaald op tenminste zeven.
- Art. 3. De taak van deputaten is:
- a. volgens artikel 51 van de kerkorde de correspondentie met kerken in het buitenland te onderhouden en na te gaan of bestaande relaties uitgebreid en nieuwe contacten gelegd kunnen worden;
 - b. namens de kerken te participeren in internationale oecumenische organen van kerken van gereformeerde belijdenis;
 - c. voor zover het met hun opdracht samenhangt de kerken te vertegenwoordigen, onder meer door afgevaardigden of waarnemers aan te wijzen.
- Art. 4. Deputaten hebben het recht de generale synode voorstellen te doen met betrekking tot de zaken die in hun rapport aan de orde worden gesteld.
- Art. 5. Deputaten zullen contact onderhouden met andere deputaatschappen over zaken die beide deputaatschappen betreffen, waarbij in het bijzonder gedacht kan worden aan de deputaten voor de buitenlandse zending en de deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland.
- Art. 6. Deputaten kunnen zowel aan kerkenraden, classes en particuliere synoden als aan andere deputaatschappen advies geven inzake kerkelijke en oecumenische verhoudingen waarmee zij te maken hebben.
- Art. 7. Deputaten leggen aan de generale synode een begroting voor drie jaren voor.
- Art. 8. Deputaten zullen hun archiefstukken overeenkomstig de aanwijzingen van de generale synode doen opnemen in het archief van de synode.
- Art. 9. Deputaten brengen van al hun werkzaamheden verslag uit aan de generale synode.

Regelingen commissies seksueel misbruik in kerkelijke relaties

1.41a Regeling klachtencommissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties

Preambule

Als kerken geloven wij dat ieder zich in de gemeente van Christus veilig moet kunnen weten. Dit geldt vóór alles voor hen die zich in een kwetsbare positie bevinden of die op enigerlei wijze in het leven beschadigd zijn.

Het is voor ons als kerken een ereplicht deze veiligheid te waarborgen en te beschermen.

Wij veroordelen daarom iedere vorm van machtsmisbruik in de gemeente en in het bijzonder iedere vorm van seksueel misbruik.

Tegelijk vinden wij dat kerkelijke functionarissen in het pastorale en diaconale werk waartoe ze geroepen zijn zowel distantie hebben te betrachten alsook nabijheid hebben te betonen.

Daarom houdt de reeds genoemde veiligheid voor ons ook in dat kerkelijke functionarissen hun taak met vrijmoedigheid moeten kunnen blijven uitoefenen. Om die vrijmoedigheid en veiligheid te beschermen mag van kerkelijke functionarissen worden verwacht dat ze uitgaan van morele richtlijnen vervat in een gedragscode die openbaar gemaakt is.

Kerkenraden zullen met het oog op diezelfde veiligheid en vrijmoedigheid hun eigen werkwijze zorgvuldig bewaken, zodat kerkelijke functionarissen niet onnodig in risicovolle situaties geplaatst worden.

Zo willen we recht doen, trouw betrachten en nederig de weg gaan van onze God.

(Micha 6:8)

Algemeen

Art. 1. Begrippenomschrijving

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. seksueel misbruik:
een of meerdere uitingen, verbaal of non-verbaal, opzettelijk dan wel onopzettelijk, gewenst dan wel ongewenst, in de vorm van seksuele handelingen en/of seksueel getinte toespelingen of uitnodigingen tot seksueel contact, dan wel het op een van voornoemde wijzen ingaan op uitnodigingen tot seksueel contact en/of bedoelde toespelingen, al dan niet onder druk van geheimhouding, gedaan door een kerkelijk werker ten opzichte van iemand binnen of buiten de gemeente, in een ambtelijke of anderszins op bevoegdheid en vertrouwen gebaseerde relatie, waardoor vertrouwen geschonden en de grens van persoonlijke integriteit overschreden wordt, en welke derhalve op gespannen voet staan met datgene wat ons in Gods Woord wordt voorgehouden ten aanzien van de omgang met de naaste;
- b. kerkelijk functionaris:
een man of vrouw die uit hoofde van een kerkelijk ambt, of uit hoofde van een aanstelling door een kerkelijke vergadering in een niet-ambtelijke kerkelijke functie, of uit hoofde van een aanstelling in een bijzondere functie voor groepen van gemeenteleden, binnen een gemeente een positie bekleedt die wordt gekenmerkt door het genieten van vertrouwen en het dragen van verantwoordelijkheid, en die vanuit die positie relaties kan aangaan en onderhouden met gemeenteleden en anderen;
- c. klager:
klager kan zijn hij/zij die lid is (geweest) van een van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, Christelijke Gereformeerde Kerken of Nederlands Gereformeerde Kerken, alsmede hij/zij die geen lid is of geweest is van die kerken indien hij/zij een functioneel contact heeft (gehad) met de aangeklaagde.
Ten behoeve van een minderjarige, een onder curatele, een onder bewind gestelde of een gementoreerde, kan diens wettelijke vertegenwoordiger als klager optreden;
- d. aangeklaagde:
aangeklaagde kan zijn hij/zij die kerkelijk functionaris is (geweest) in een van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, Christelijke Gereformeerde Kerken of Nederlands Gereformeerde Kerken en voor zover niet meer werkzaam actief als kerkelijk functionaris, tevens lid is van een van die kerken;
- e. klachtencommissie:
de ingevolge de binnen het betreffende kerkverband geldende besluitvorming aangestelde commissie, belast met onderzoek en beoordeling van seksueel misbruik in kerkelijke relaties;
- f. beroepscommissie:
de ingevolge de binnen het betreffende kerkverband geldende besluitvorming aangestelde commissie, belast met onderzoek en beoordeling van seksueel misbruik in kerkelijke relaties in geval van beroep tegen een beslissing van de klachtencommissie;
- g. klacht:
een door een klager ingediend schriftelijk stuk waarin geklaagd wordt over seksueel misbruik door een kerkelijk functionaris;
- h. meldpunt:

een centraal punt, waar deskundige medewerkers ter zake van seksueel misbruik en klachtenprocedure informatie en advies kunnen geven. Deze medewerkers kunnen zo nodig verwijzen naar de klachtencommissie en een intensievere vorm van hulpverlening. Tevens kunnen zij als vertrouwenspersoon een klager of aangeklaagde begeleiden tijdens en na de procedure van de klachtencommissie;

- i. vertrouwenspersoon:
degene die op verzoek van een klager of aangeklaagde diens belangen mede behartigt, dan wel als diens vertegenwoordiger of gemachtigde optreedt. Dit kan een medewerker van het Meldpunt zijn;
- j. de kerkenraad:
de raad aan wie de klachtencommissie haar bevindingen in de vorm van een advies rapporteert.

Art. 2. Doelstelling
De mogelijkheid scheppen klachten over seksueel misbruik in te dienen. Tevens dient deze klachtenregeling om te voorzien in de bescherming van de belangen van klager en aangeklaagde tijdens het onderzoek en de afhandeling van een klacht.

Art. 3. Bekendmaking van de klachtenregeling
Op het bestaan van de klachtenregeling wordt jaarlijks in de plaatselijke kerkelijke gemeentemediën gewezen. Een afschrift van de klachtenregeling is te allen tijde bij de scriba te verkrijgen alsmede te downloaden van de website van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, Christelijke Gereformeerde Kerken of Nederlands Gereformeerde Kerken.

Klachtencommissie

Art. 4. Samenstelling klachtencommissie

1. De klachtencommissie dient zodanig te zijn samengesteld dat een deskundige, onpartijdige en onafhankelijke behandeling van klachten zoveel mogelijk gewaarborgd is.
2. De klachtencommissie, waarvan vrouwen en mannen - voor zoveel mogelijk - in evenredigheid deel uitmaken, bestaat minimaal uit drie en maximaal uit vijf leden.
De juridische, gedragswetenschappelijke, pastorale en zo mogelijk de kerkrechtelijke deskundigheid dienen in de klachtencommissie vertegenwoordigd te zijn.
3. Benoeming van de commissieleden geldt voor drie jaar. Herbenoeming is maximaal viermaal mogelijk. De zittingsduur van een lid dat is benoemd op een tussentijds opgevalen plaats, is gelijk aan de duur van de resterende zittingsperiode van het lid in wiens plaats de benoeming plaatsvindt. Deputaten respectievelijk de Commissie Meldpunt Seksueel Misbruik kan een benoeming om dringende redenen tussentijds beëindigen.

Art. 5. Bevoegdheid en taak klachtencommissie

1. De klachtencommissie is bevoegd kennis te nemen van een klacht indien klager en aangeklaagde voldoen aan de begrippenomschrijvingen in art. 1.
2. De klachtencommissie heeft tot taak bij haar binnengekomen klachten te beoordelen:
 - op ontvankelijkheid, zie de vereisten genoemd in artikel 8;
 - op gegrondheid;
 - de kerkenraad van advies en aanbevelingen terzake te dienen.
3. De klachtencommissie kan zich laten bijstaan door externe adviseurs, zo nodig uit andere kerkgenootschappen.
4. De klachtencommissie is bevoegd klager en aangeklaagde op te roepen om te worden gehoord.
5. De klachtencommissie is bevoegd getuigen of andere deskundigen op te roepen om te worden gehoord.

Art. 6. Geheimhouding
De leden van de klachtencommissie en eventuele geraadpleegde deskundigen zijn verplicht geheimhouding te betrachten ten aanzien van alles wat zij in het kader van een klachtbehandeling te weten zijn gekomen en waarvan zij de vertrouwelijkheid hebben moeten begrijpen.

Art. 7. Faciliteiten

1. De kosten gemaakt voor bevordering van de deskundigheid van de leden van de klachtencommissie komen ten laste van de gezamenlijke kerken waarvan de klachtencommissie deel uitmaakt.
2. De kosten voor de behandeling van klachten komen voor rekening van de gezamenlijke kerken waarvan de gemeente waar de situatie van de klacht zich heeft voorgedaan deel uitmaakt.

Procedure

Art. 8. Ontvankelijkheid van de klacht

1. Een klacht dient zo spoedig mogelijk te worden ingediend.
2. Een klacht wordt schriftelijk ingediend bij de klachtencommissie.
3. Een klacht bevat naast de naam van de klager(s) en een dagtekening, ten minste:
 - a. een omschrijving van de uiting die aangegeven wordt als het seksueel misbruik;
 - b. het tijdstip of de periode waarop deze betrekking heeft;
 - c. de identiteit en het adres van de aangeklaagde(n);

- d. een overzicht van door de klager(s) ondernomen stappen en eventueel daarop betrekking hebbende stukken, voor zover deze hebben plaatsgevonden c.q. aanwezig zijn.

Indien een klacht niet aan al deze vereisten voldoet, wordt de klager in de gelegenheid gesteld alsnog de ontbrekende gegevens aan te vullen.

Art. 9. Intrekken

Klager kan de ingediende klacht intrekken, tenzij het onderzoek is afgesloten (met de laatste verkrijging van informatie/hoorzitting) en de zaak op uitspraak wacht.

Art. 10. Procedure klachtbehandeling

1. De klachtencommissie bevestigt klager binnen een week schriftelijk de ontvangst van de klacht, informeert de klager over de werkwijze van de commissie en wijst voor zover nog nodig op de mogelijkheid een vertrouwenspersoon in te schakelen.
2. De klachtencommissie onderzoekt of de klager ontvankelijk is in zijn klacht. Zij informeert de klager daarover uiterlijk binnen twee weken na ontvangst van de klacht. Indien klager niet ontvankelijk wordt verklaard, dient de klachtencommissie dit te motiveren.
3. Indien de klager ontvankelijk wordt verklaard in de klacht, wordt de klacht zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen twee weken na ontvangst van de klacht, aan de aangeklaagde toegezonden. De klachtencommissie informeert hem over de werkwijze van de commissie en de mogelijkheid een vertrouwenspersoon van het Meldpunt in te schakelen. Tevens stelt de klachtencommissie de aangeklaagde in de gelegenheid binnen twee weken een verweerschrift in te dienen.
4. Indien de klager ontvankelijk wordt verklaard, wordt de betrokken kerkenraad, binnen een week na de beslissing omtrent de ontvankelijkheid, vertrouwelijk geïnformeerd over het feit dat er een klacht is ingediend over een - met name te noemen - van de in zijn gemeente werkzame kerkelijk functionarissen.
5. Indien de klacht is ingediend door een minderjarige zonder medeweten (van een) van de ouders zal de klachtencommissie met de betreffende minderjarige overleggen om alsnog (een van) de ouders van de indiening van de klacht op de hoogte te stellen. De klachtencommissie zal geen contacten met de ouders onderhouden zonder de uitdrukkelijke toestemming van de minderjarige.
6. Van bovenvermelde termijnen kan door de klachtencommissie op verzoek van partijen en/of in het belang van het onderzoek worden afgeweken.
7. Indien klager niet ontvankelijk wordt verklaard kan klager binnen twee weken na verzending van de uitspraak daartegen in beroep gaan bij de beroepscommissie voor seksueel misbruik binnen kerkelijke relaties. Het beroepsschrift dient binnen twee weken na verzending van de uitspraak door de beroepscommissie te zijn ontvangen.

Art. 11. Beoordelingsgrond

1. De klachtencommissie beoordeelt de klachten op basis van redelijke aannemelijkheid. In zoverre seksueel misbruik in redelijkheid aannemelijk kan worden geacht, wordt de klacht gegrond verklaard.
2. Behalve directe getuigen of bewijsmateriaal kunnen hierbij onder meer in beschouwing genomen worden:
 - consistentie in de afgelegde verklaringen;
 - de audituerverklaringen;
 - verklaringen van (getuige-)deskundigen;
 - stukken die over de direct betrokken personen gaan.

Art. 12. Hoorzittingen

1. De klachtencommissie bepaalt binnen vier weken na ontvangst van de klacht de datum en de plaats(en) waar klager en aangeklaagde door de klachtencommissie zullen worden gehoord. De hoorzittingen vinden in beginsel plaats binnen acht weken na de beslissing omtrent de ontvankelijkheid.
2. De klachtencommissie zendt klager en aangeklaagde minstens tien dagen (inclusief zon- en feestdagen) voor de hoorzitting een oproep.
3. Wraking:
 - a. klager en aangeklaagde kunnen een of meer leden van de klachtencommissie wraken op grond van feiten of omstandigheden waardoor de onpartijdigheid van de klachtencommissie schade zou kunnen lijden;
 - b. het verzoek dient schriftelijk (tijdens de hoorzitting: eventueel mondeling) en gemotiveerd bij de klachtencommissie te worden ingediend. Het verzoek dient zo spoedig mogelijk nadat de feiten en omstandigheden bekend zijn geworden te worden gedaan. Nadat het onderzoek is afgesloten (met de laatste verkrijging van informatie/hoorzitting) en de zaak op uitspraak wacht, kan geen verzoek tot wraking meer worden ingediend;
 - c. berust(en) het betreffende lid/de betreffende leden in de wraking, dan wordt/worden het lid/de leden vervangen en wordt een nieuwe zitting bepaald. Berust/berusten het lid/de leden niet in de wraking, dan wordt het wrakingsverzoek behandeld door de beroepscommissie;
 - d. er is geen beroep mogelijk tegen beslissing van de beroepscommissie.
4. Tot zeven dagen (inclusief zon- en feestdagen) voor de hoorzitting kunnen partijen nadere stukken indienen. De secretaris zendt deze door aan de andere partij.
5. De hoorzittingen zijn besloten.

6. Klager en aangeklaagde worden eerst buiten elkaars aanwezigheid gehoord en zo mogelijk - indien de situatie dat toelaat - daarna in elkaars aanwezigheid. Klager wordt als eerste gehoord.
 7. Van ieder hoorgesprek wordt een - zakelijk - verslag gemaakt, ondertekend door voorzitter en secretaris van de klachtencommissie. Het verslag wordt zowel de klager als de aangeklaagde toegezonden. Indien klager en aangeklaagde buiten elkaars aanwezigheid zijn gehoord, worden zij in de gelegenheid gesteld schriftelijk op de toegezonden verslaglegging te reageren. De klachtencommissie kan na verkregen toestemming ten behoeve van de verslaglegging gebruikmaken van opnameapparatuur. De inhoud van het verslag is voor verantwoording van de klachtencommissie.
- Art. 13. Informatie door de klachtencommissie
Klager en aangeklaagde worden gelijkelijk geïnformeerd door de klachtencommissie.
Het dossier van de klachtencommissie, bevattende alle van buiten de commissie toegevoegde stukken, kan desgewenst door klager en aangeklaagde worden ingezien.
- Art. 14. Beoordeling klacht en verdere afdoening
1. De commissie doet zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk zes weken na de laatste hoorzitting, uitspraak omtrent de gegrondheid van de klacht.
 2. Acht de klachtencommissie de klacht ongegrond, dan deelt zij dit gemotiveerd schriftelijk mee aan de klager, de aangeklaagde en de kerkenraad.
 3. Acht de klachtencommissie de klacht gegrond, dan deelt zij dit, onder overlegging van een samenvatting van het beroepschrift en de bevindingen tijdens het onderzoek, gemotiveerd schriftelijk mee, en - in geval van een advies voor afdoening - onder toevoeging van dat advies, aan de klager, de aangeklaagde en de kerkenraad van de gemeente waartoe de aangeklaagde behoort of, in voorkomende gevallen, de gemeente waar het misbruik zich heeft voorgedaan. Het oordeel van de klachtencommissie over de gegrondheid van de klacht is bindend voor de kerkenraad.
 4. Indien de klachtencommissie behalve een uitspraak over de gegrondheid van de klacht tevens een advies uitbrengt met betrekking tot de verdere afdoening, zal zij zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij de in kerkorde/het Akkoord van Samenleven aangegeven tuchtmaatregelen.
- Art. 15. Beroep
Klager en aangeklaagde kunnen binnen twee weken na datumverzending van de uitspraak in beroep gaan bij de beroepscommissie voor seksueel misbruik binnen kerkelijke relaties. Het beroepschrift dient binnen twee weken na datumverzending te zijn ontvangen door de beroepscommissie.
- Art. 16. Acute situaties
In acute situaties dienen door de desbetreffende kerkenraad, in overleg met de klachtencommissie, vóór of hangende het onderzoek, zo nodig voorlopige maatregelen getroffen te worden.
- Art. 17. Beslissing kerkenraad
De kerkenraad van de gemeente waartoe de aangeklaagde behoort, beslist niet eerder dan na het verlopen van de beroepstermijn en uiterlijk binnen vier weken na het aflopen van de beroepstermijn.
- Art. 18. Archivering
De op de klachten betrekking hebbende stukken zullen tot tien jaar na ontvangst van de klacht in het archief van de klachtencommissie bewaard worden.
- Art. 19. Verantwoording
De klachtencommissie legt driejaarlijks verantwoording af van haar werkzaamheden aan de synode respectievelijk de Landelijke Vergadering
- Art. 20. Overgangsbepaling
De klachtencommissie is bevoegd kennis te nemen van klachten over feiten(complexen) die vóór de inwerkingtreding van deze klachtenregeling hebben plaatsgevonden.

Toelichting bij de klachtenprocedure van de Christelijke Gereformeerde Kerken

Algemeen

In de klachtenprocedure is voor klager en aangeklaagde de mannelijke vorm gebruikt. Indien van toepassing dient de vrouwelijke vorm gelezen te worden.

Art. 1 sub a

Bij een andere kerkelijke medewerker, aangesteld binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken, kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een gemeentelid dat in een bepaalde functie benoemd is door de kerkenraad.

⁰ In de Nederlands Gereformeerde Kerken heeft de uitspraak van de klachtencommissie kerkrechtelijk de status van advies.

Voor eventueel misbruik van gezag dient er dan tevens sprake te zijn van een gezagsrelatie ten opzichte van degene die wil klagen.

Art. 1 sub d

Het misbruik waarover geklaagd wordt, moet geheel of gedeeltelijk hebben plaatsgevonden in de periode waarin betrokkene in functie was, aangesteld binnen een Christelijke Gereformeerde kerk en werkzaam in of vanwege de kerk. De klacht kan ook worden ingediend na beëindiging van de functie.

Art. 4

Onpartijdig optreden en geheimhouding:

De commissieleden stellen zich afwachtend en zo objectief mogelijk op. Dat betekent bijvoorbeeld dat zij geen activiteiten ontplooiën ten aanzien van het formuleren van een klacht (zij kunnen desgevraagd wel verwijzen) en geen aangifte doen van een strafbaar feit indien de wet daartoe niet verplicht.

Informatie naar betrokkenen wordt desgevraagd zo objectief mogelijk geformuleerd.

Gezien de geheimhoudingsplicht wordt er naar buiten toe geen enkele mededeling gedaan over een zaak, ook niet over het al dan niet aangemeld zijn (geweest), behoudens hetgeen waartoe de klachtenprocedure verplicht.

Persvoorlichting aan kerkelijke en andere bladen dient niet door leden van de klachtencommissie gedaan te worden.

Art. 5

De klager voert zoveel mogelijk aantoonbare feiten aan, nodig om het gestelde misbruik te bevestigen en legt daartoe reeds aanwezige stukken over en geeft een overzicht van door hemzelf reeds ondernomen stappen en eventueel daarop betrekking hebbende stukken.

Van belang voor de ontvankelijkheid is:

- a. of de omschrijving van de uiting valt onder art. 1 sub a;
- b. of voldaan is aan de formaliteiten genoemd in art. 5.

Het alleen stellen dat er misbruik van een gezagsrelatie is geweest, is onvoldoende. Het niet (meteen) overleggen van alle stukken hoeft niet om die reden tot niet ontvankelijkheid te leiden.

Art. 5 lid 3

'Zolang iemand op zijn verantwoordelijkheid kan worden aangesproken' omvat twee aspecten: zolang iemand in leven is en lid is van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Art. 6 lid 1

Het is van belang dat een kerkenraad een bij hem binnengekomen klacht niet te lang aan zich houdt. Door een te grote betrokkenheid is de kans groot dat de objectiviteit onvoldoende gewaarborgd wordt, hetgeen ten koste kan gaan van klager of aangeklaagde. Bovendien is het niet denkbeeldig dat klager, aangeklaagde en/of de kerkenraad binnen de gemeente steun gaan zoeken voor eigen standpunt, waardoor er onrust binnen de gemeente ontstaat.

Art. 17 lid 1

De uitspraak van de klachtencommissie is onherroepelijk indien:

1. niet binnen vier weken appel is ingesteld;
2. zowel klager als aangeklaagde schriftelijk hebben verklaard geen appel te zullen instellen. Ingeval appel is ingesteld tegen een niet ontvankelijk verklaring is een schriftelijke verklaring van de klager voldoende voor het onherroepelijk worden van de uitspraak.

1.41b Regeling beroepscommissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties

Preambule

Als kerken geloven wij dat ieder zich in de gemeente van Christus veilig moet kunnen weten. Dit geldt vóór alles voor hen die zich in een kwetsbare positie bevinden of die op enigerlei wijze in het leven beschadigd zijn.

Het is voor ons als kerken een ereplicht deze veiligheid te waarborgen en te beschermen.

Wij veroordelen daarom iedere vorm van machtsmisbruik in de gemeente en in het bijzonder iedere vorm van seksueel misbruik.

Tegelijk vinden wij dat kerkelijke functionarissen in het pastorale en diaconale werk waartoe ze geroepen zijn zowel distantie hebben te betrachten alsook nabijheid hebben te betonen.

Daarom houdt de reeds genoemde veiligheid voor ons ook in dat kerkelijke functionarissen hun taak met vrijmoedigheid moeten kunnen blijven uitoefenen. Om die vrijmoedigheid en veiligheid te beschermen mag van kerkelijke functionarissen worden verwacht dat ze uitgaan van morele richtlijnen vervaardigd in een gedragscode die openbaar gemaakt is.

Kerkenraden zullen met het oog op diezelfde veiligheid en vrijmoedigheid hun eigen werkwijze zorgvuldig bewaken, zodat kerkelijke functionarissen niet onnodig in risicovolle situaties geplaatst worden.

Zo willen we recht doen, trouw betrachten en nederig de weg gaan van onze God.

(Micha 6:8)

Algemeen

Art. 1. Begrippenomschrijving

In deze regeling wordt verstaan onder:

- k. seksueel misbruik:

een of meerdere uitingen, verbaal of non-verbaal, opzettelijk dan wel onopzettelijk, gewenst dan wel ongewenst, in de vorm van seksuele handelingen en/of seksueel getinte toespelingen of uitnodigingen tot seksueel contact, dan wel het op een van voornoemde wijzen ingaan op uitnodigingen tot seksueel contact en/of bedoelde toespelingen, al dan niet onder druk van geheimhouding, gedaan door een kerkelijk werker ten opzichte van iemand binnen of buiten de gemeente, in een ambtelijke of anderszins op bevoegdheid en vertrouwen gebaseerde relatie, waardoor vertrouwen geschonden en de grens van persoonlijke integriteit overschreden wordt, en welke derhalve op gespannen voet staan met datgene wat ons in Gods Woord wordt voorgehouden ten aanzien van de omgang met de naaste;

- i. kerkelijk functionaris:
een man of vrouw die uit hoofde van een kerkelijk ambt, of uit hoofde van een aanstelling door een kerkelijke vergadering in een niet-ambtelijke kerkelijke functie, of uit hoofde van een aanstelling in een bijzondere functie voor groepen van gemeenteleden, binnen een gemeente een positie bekleedt die wordt gekenmerkt door het genieten van vertrouwen en het dragen van verantwoordelijkheid, en die vanuit die positie relaties kan aangaan en onderhouden met gemeenteleden en anderen;
- m. klager:
klager kan zijn hij/zij die lid is (geweest) van een van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, Christelijke Gereformeerde Kerken of Nederlands Gereformeerde Kerken, alsmede hij/zij die geen lid is of geweest is van die kerken indien hij/zij een functioneel contact heeft (gehad) met de aangeklaagde.
Ten behoeve van een minderjarige, een onder curatele, een onder bewind gestelde of een gementoreerde, kan diens wettelijke vertegenwoordiger als klager optreden;
- n. aangeklaagde:
aangeklaagde kan zijn hij/zij die kerkelijk functionaris is (geweest) in een van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, Christelijke Gereformeerde Kerken of Nederlands Gereformeerde Kerken en voor zover niet meer werkzaam actief als kerkelijk functionaris, tevens lid is van een van die kerken;
- o. klachtencommissie:
de ingevolge de binnen het betreffende kerkverband geldende besluitvorming aangestelde commissie, belast met onderzoek en beoordeling van seksueel misbruik in kerkelijke relaties;
- p. beroepscommissie:
de ingevolge de binnen het betreffende kerkverband geldende besluitvorming aangestelde commissie, belast met onderzoek en beoordeling van seksueel misbruik in kerkelijke relaties in geval van beroep tegen een beslissing van de klachtencommissie;
- q. klacht:
een door een klager ingediend schriftelijk stuk waarin geklaagd wordt over seksueel misbruik door een kerkelijk functionaris;
- r. meldpunt:
een centraal punt, waar deskundige medewerkers ter zake van seksueel misbruik en klachtenprocedure informatie en advies kunnen geven. Deze medewerkers kunnen zo nodig verwijzen naar de klachtencommissie en een intensievere vorm van hulpverlening. Tevens kunnen zij als vertrouwenspersoon een klager of aangeklaagde begeleiden tijdens en na de procedure van de klachtencommissie;
- s. vertrouwenspersoon:
degene die op verzoek van een klager of aangeklaagde diens belangen mede behartigt, dan wel als diens vertegenwoordiger of gemachtigde optreedt. Dit kan een medewerker van het Meldpunt zijn;
- t. de kerkenraad:
de raad aan wie de klachtencommissie haar bevindingen in de vorm van een advies rapporteert;
- b. appellant:
klager of aangeklaagde die een beroep instelt tegen de beslissing van de klachtencommissie;
- j. beroepschrift:
het door appellant ingediend stuk waarin de gronden van het beroep staan vermeld.

Art. 2. Doelstelling
De mogelijkheid scheppen in beroep te gaan van uitspraken van de klachtencommissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties.

Art. 3. Bekendmaking van de beroepsregeling
Op het bestaan van de beroepsregeling wordt jaarlijks in de plaatselijke kerkelijke gemeentemediën gewezen. Een afschrift van de beroepsregeling is te allen tijde bij de scribe te verkrijgen alsmede te downloaden van de website van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, Christelijke Gereformeerde Kerken of Nederlands Gereformeerde Kerken.

Beroepscommissie

- Art. 4. Samenstelling beroepscommissie
1. De beroepscommissie dient zodanig te zijn samengesteld dat een deskundige, onpartijdige en onafhankelijke behandeling van het beroep zoveel mogelijk gewaarborgd is.
 2. De beroepscommissie, waarvan vrouwen en mannen - voor zoveel mogelijk - in evenredigheid deel uitmaken, bestaat minimaal uit drie en maximaal uit vijf leden.

De juridische, gedragswetenschappelijke, pastorale en zo mogelijk de kerkrechtelijke deskundigheid dienen in de beroepscommissie vertegenwoordigd te zijn.

3. Benoeming van de commissieleden geldt voor drie jaar. Herbenoeming is maximaal viermaal mogelijk. De zittingsduur van een lid dat is benoemd op een tussentijds opengevallen plaats, is gelijk aan de duur van de resterende zittingsperiode van het lid in wiens plaats de benoeming plaatsvindt. De Commissie kan een benoeming om dringende redenen tussentijds beëindigen.
4. Leden van de beroepscommissie kunnen geen lid zijn geweest van de klachtencommissie die de zaak in eerste aanleg heeft behandeld.

Art. 5. Bevoegdheid en taak beroepscommissie

1. De beroepscommissie is bevoegd kennis te nemen van een beroepschrift indien appelland voldoet aan de begrippenomschrijvingen in art. 1.
2. De beroepscommissie heeft tot taak bij haar binnengekomen beroepschriften te beoordelen:
 - op ontvankelijkheid, zie de vereisten genoemd in art. 8;
 - op gegrondheid;
 - de kerkenraad van advies en aanbevelingen terzake te dienen.
3. De beroepscommissie kan zich laten bijstaan door externe adviseurs, zo nodig uit andere kerkgenootschappen.
4. De beroepscommissie is bevoegd partijen op te roepen teneinde te worden gehoord.
5. De beroepscommissie is bevoegd getuigen of andere deskundigen op te roepen teneinde te worden gehoord.

Art. 6. Geheimhouding

De leden van de beroepscommissie en eventuele geraadpleegde deskundigen zijn verplicht geheimhouding te betrachten ten aanzien van alles wat zij in het kader van een beroep te weten zijn gekomen en waarvan zij de vertrouwelijkheid hebben moeten begrijpen.

Art. 7. Faciliteiten

1. De kosten gemaakt voor bevordering van de deskundigheid van de leden van beroepscommissie te komen ten laste van de gezamenlijke kerken waarvan de beroepscommissie deel uitmaakt.
2. De kosten voor de behandeling van klachten komen voor rekening van de gezamenlijke kerken waarvan de gemeente waar de situatie van de klacht zich heeft voorgedaan deel uitmaakt.

Procedure

Art. 8. Ontvankelijkheid van het beroep

1. Het beroepschrift dient binnen twee weken na datumverzending van de uitspraak van de klachtencommissie te zijn ontvangen door de beroepscommissie.
2. Het beroepschrift wordt schriftelijk ingediend bij de commissie.
3. Het beroepschrift bevat naast de naam van indiener(s) en een dagtekening een gemotiveerde omschrijving van gronden voor de indiening van het beroep.

Art. 9. Intrekken

Appelland kan zijn beroep intrekken, tenzij het onderzoek is afgesloten (met de laatste verkrijging van informatie/hoorzitting) en de zaak op uitspraak wacht.

Art. 10. Procedure behandeling in beroep

1. De beroepscommissie bevestigt appelland binnen een week schriftelijk de ontvangst van het beroep, informeert appelland over de werkwijze van de commissie en wijst voor zover nog nodig op de mogelijkheid een vertrouwenspersoon in te schakelen.
2. De beroepscommissie onderzoekt of appelland ontvankelijk is in zijn beroep. Zij informeert appelland uiterlijk binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift. Indien appelland niet ontvankelijk wordt verklaard, dient de beroepscommissie deze beslissing te motiveren.
3. Indien appelland ontvankelijk wordt verklaard in zijn beroep, wordt het beroepschrift zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift, aan de wederpartij toegezonden. De beroepscommissie informeert over de werkwijze van de commissie en de mogelijkheid een vertrouwenspersoon in te schakelen. Tevens stelt de beroepscommissie de wederpartij in de gelegenheid binnen twee weken een verweerschrift in te dienen.
4. Indien appelland ontvankelijk wordt verklaard in zijn beroep, wordt de betrokken kerkenraad binnen een week, na de beslissing omtrent de ontvankelijkheid, vertrouwelijk geïnformeerd over het feit dat er in de betrokken zaak beroep is aangetekend.
5. Indien het beroepschrift is ingediend door een minderjarige zonder medeweten (van een) van de ouders, zal de beroepscommissie met de desbetreffende minderjarige overleggen om alsnog (een van) de ouders van de indiening van het beroepschrift op de hoogte te stellen. De beroepscommissie zal geen contacten met de ouders onderhouden zonder de uitdrukkelijke toestemming van de minderjarige.
6. Van voormelde termijnen kan door de beroepscommissie op verzoek van partijen en/of het belang van het onderzoek worden afgeweken.

Art. 11. Beoordelingsgrond

1. De beroepscommissie beoordeelt de klachten op basis van redelijke aannemelijkheid. In zoverre seksueel misbruik in redelijkheid aannemelijk kan worden geacht, wordt de klacht gegrond verklaard.
2. Behalve directe getuigen of bewijsmateriaal kunnen hierbij onder meer in beschouwing genomen worden:
 - consistentie in de afgelegde verklaringen;
 - de audituverklaringen;
 - verklaringen van (getuige-)deskundigen;
 - stukken die over de direct betrokken personen gaan.

Art. 12. Hoorzittingen

1. De beroepscommissie bepaalt binnen vier weken na ontvangst van het beroepsschrift de datum en de plaats(en) waar klager en aangeklaagde door de beroepscommissie zullen worden gehoord. De hoorzittingen vinden in beginsel plaats binnen acht weken na de beslissing omtrent de ontvankelijkheid.
2. De beroepscommissie zendt klager en aangeklaagde minstens tien dagen (inclusief zon- en feestdagen) voor de hoorzitting een oproep.
3. Wraking:
 - a. elk van partijen kan een of meer leden van de beroepscommissie wraken op grond van feiten of omstandigheden waardoor de onpartijdigheid van de klachtencommissie schade zou kunnen lijden;
 - b. het verzoek dient schriftelijk (tijdens de hoorzitting: eventueel mondeling) en gemotiveerd bij de klachtencommissie te worden ingediend. Het verzoek dient zo spoedig mogelijk nadat de feiten en omstandigheden bekend zijn geworden te worden gedaan. Nadat het onderzoek is afgesloten (met de laatste verkrijging van informatie/hoorzitting) en de zaak op uitspraak wacht, kan geen verzoek tot wraking meer worden ingediend.
 - c. berust(en) het betreffende lid/de betreffende leden in de wraking, dan wordt/worden het lid/de leden vervangen en wordt een nieuwe zitting bepaald. Berust/berusten het lid/de leden niet in de wraking, dan wordt het wrakingsverzoek behandeld door de beroepscommissie;
 - d. er is geen beroep mogelijk tegen beslissing van de beroepscommissie.
4. Tot zeven dagen (inclusief zon- en feestdagen) voor de hoorzitting kunnen partijen nadere stukken indienen. De secretaris zendt deze door aan de andere partij.
5. De hoorzittingen zijn besloten.
6. Klager en aangeklaagde worden eerst buiten elkaars aanwezigheid gehoord en zo mogelijk - indien de situatie dat toelaat - daarna in elkaars aanwezigheid. Klager wordt als eerste gehoord.
7. Van ieder hoorgesprek wordt een - zakelijk - verslag gemaakt, ondertekend door voorzitter en secretaris van de beroepscommissie. Het verslag wordt zowel de klager als de aangeklaagde toegezonden. Indien appelland en de wederpartij buiten elkaars aanwezigheid zijn gehoord, worden zij in de gelegenheid gesteld schriftelijk op de toegezonden verslaglegging te reageren. De beroepscommissie kan na verkregen toestemming ten behoeve van de verslaglegging gebruikmaken van opnameapparatuur. De inhoud van het verslag is voor verantwoording van de beroepscommissie.

Art. 13. Informatie door de beroepscommissie

Appelland en de wederpartij worden gelijkelijk geïnformeerd door de beroepscommissie. Het dossier van de beroepscommissie, bevattende alle extern toegevoegde stukken, kan desgewenst door klager en aangeklaagde worden ingezien.

Art. 14. Beoordeling beroep en verdere afdoening

1. De commissie doet zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk zes weken na de laatste hoorzitting, uitspraak omtrent de gegrondheid van het beroepsschrift.
2. Acht de beroepscommissie het beroep ongegrond, dan deelt zij dit gemotiveerd schriftelijk mee aan appelland, de wederpartij en de kerkenraad.
3. Acht de beroepscommissie het beroep gegrond, dan deelt zij dit, onder overlegging van een samenvatting van het beroepsschrift en de bevindingen tijdens het onderzoek, gemotiveerd schriftelijk mee, en - in geval van een advies voor afdoening - onder toevoeging van dat advies, aan appelland, de wederpartij en de kerkenraad van de gemeente waartoe de aangeklaagde behoort of, in voorkomende gevallen, de gemeente waar het misbruik zich heeft voorgedaan. Het oordeel van de klachtencommissie over de gegrondheid van de klacht is bindend voor de kerkenraad.
4. Indien de beroepscommissie behalve een uitspraak over de gegrondheid van de klacht tevens een advies uitbrengt met betrekking tot de verdere afdoening, zal zij zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij de kerkorde respectievelijk het Akkoord van Samenleven aangegeven tuchtmaatregelen.

Art. 15. Acute situaties

In acute situaties dienen door de desbetreffende kerkenraad, in overleg met de beroepscommissie, vóór of hangende het onderzoek, zo nodig voorlopige maatregelen getroffen te worden.

⁰ In de Nederlands Gereformeerde Kerken heeft de uitspraak van de beroepscommissie kerkrechtelijk de status van advies.

- Art. 16. Beslissing kerkenraad
De kerkenraad van de gemeente waartoe de aangeklaagde behoort, beslist binnen vier weken na datumverzending van de uitspraak door de beroepscommissie.
- Art. 17. Archivering
De op de beroepen betrekking hebbende stukken zullen tot tien jaar na ontvangst van het beroep in het archief van de beroepscommissie bewaard worden.
- Art. 18. Verantwoording
De beroepscommissie legt driejaarlijks verantwoording af van haar werkzaamheden aan de synode respectievelijk de Landelijke Vergadering.
- Art. 19. Overgangsbepaling
De beroepscommissie is bevoegd kennis te nemen van beroepschriften over feiten (complexen) die vóór de inwerkingtreding van deze beroepsregeling hebben plaatsgevonden.

Gedragcode voor predikanten en andere kerkelijke werkers**Inleiding**

Voor u ligt een gedragscode voor predikanten in de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland als bijlage van het rapport van de Commissie misbruik in pastorale en/of gezagsrelaties, ingesteld door de Generale Synode 1998 der Christelijke Gereformeerde Kerken. De Synode besloot de commissie op te dragen "een gedragscode op te stellen voor ambtsdragers ter voorkoming van misbruik van en in pastorale en/of kerkelijke gezagsrelaties".

Dankbaar heeft de commissie gebruik gemaakt van het werk van drs. A.L.Th. de Bruijne te Kampen, die zich reeds enkele jaren met deze materie heeft beziggehouden en met wiens toestemming een door hem vervaardigde gedragscode kon worden aangepast aan de situatie in de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Deze gedragscode is niet bedoeld als een nieuw wetboek voor predikanten en kan ook niet dienen als vervanging voor bestaande artikelen in de Kerkorde.

Bij de totstandkoming van verschillende bepalingen in deze gedragscode hebben de Tien Geboden een zoeklichtfunctie vervuld. Door ze speciaal toe te passen op de professie van een predikant ontstaan als vanzelf morele richtlijnen die specifiek zijn voor het predikantschap. Daarbij is het element van zelfbescherming van grote betekenis.

Tevens moet worden beseft dat de Schrift de 'leraar' tekent als één van de vele gaven van God in een gemeente. Minder dan bij andere beroepsgroepen kunnen daarom de morele aspecten van het predikantschap losgezien worden van de morele richtlijnen die voor ieder christen gelden. Toch vertoont het predikantschap kenmerken waardoor het binnen de huidige maatschappelijke context als een professie kan worden getypeerd. Dat rechtvaardigt een afzonderlijke code.

Die laatste overweging bepaalt ook de opzet van de code. Al hebben de Tien Geboden een zoeklichtfunctie vervuld bij het blootleggen van morele richtlijnen, de presentatie sluit aan bij wat de 'professie' typeert. In theorie kan dat op twee manieren: vanuit de taakvelden van het predikantschap en vanuit de relaties waarbinnen hij werkt. De taakvelden zouden ons brengen bij de verschillende visies op het predikantschap waarop de code echter niet ingaat. Daarom is gekozen voor een benadering vanuit het perspectief van de relaties. Die brengt ons ook rechtstreeks bij de morele dimensie van het predikantschap.

Tenslotte: Bij sommige van de bepalingen die gericht zijn op predikanten kunnen per analogie ook conclusies getrokken worden ten aanzien van andere ambtsdragers of kerkelijke werkers. Ter wille van de leesbaarheid worden alleen mannelijke voornaamwoorden gebruikt. Maar staat: 'hij' staat, kan - indien nodig - ook 'zij' gelezen worden.

De relatie tot God

1. Een predikant moet zich door de HERE geroepen weten tot zijn werk. Hij moet God liefhebben boven alles. Deze liefde moet hem merkbaar motiveren, zodat hij anderen niet naar zichzelf of naar andere instanties verwijst, maar naar God.
2. Een predikant moet aanvaarden dat zijn roeping hem in een voorbeeldpositie brengt ten opzichte van anderen. Hij moet de richtlijnen die de Bijbel in dat verband geeft (bijvoorbeeld in 1 Timotheüs 3) erkennen en zich in de navolging van Christus zo laten vormen tot Gods beeld dat hij anderen kan voorgaan.
3. Een predikant moet niet de indruk wekken dat hij zelf geen zondaar is, maar juist eerlijk zijn over zijn eigen falen, schuld en strijd tegen de zonde en zich helemaal aangewezen weten op Gods genade. Concreet betekent dit onder meer dat hij verlangt naar doorgaande levensheiliging die zijn leven en met name zijn ambtswerk vult met de zin van Christus. Hij moet laten merken dat hij niet in zichzelf volmaakt is, maar rust en vreugde vindt in Christus. In zijn ijver voor God moet Gods genade uitkomen. Daarom moet hij ook bereid zijn om tekorten en misstappen in zijn werk toe te geven en vergeving te vragen aan God en mensen.
4. Als een predikant van zichzelf weet dat hij niet meer recht voor God staat, mag hij zijn ambtswerk niet zonder meer voortzetten. Dit kan het geval zijn bij ongelof, grote twijfel of onbeleden en volgehouden zonden. Hij is dan verplicht gerichte pastorale hulp te zoeken en zichzelf tegenover een derde uit te spreken.
5. Wanneer de eer van Gods naam door het optreden van een predikant schade lijdt, moet hij ermee rekenen dat hij zijn ambt -voorgoed of voor een bepaalde tijd -niet meer kan uitoefenen. Hij mag dan niet proberen om zijn positie te beschermen of zijn handelen toe te dekken.
6. Een predikant moet vermijden dat hij Gods naam verbindt met wat bij die naam niet past. Hij moet vrijmoedig spreken vanuit Gods Woord. Tegelijk mag hij niet op een vanzelfsprekende manier zijn eigen acties, woorden, vermaningen, oordelen, aansporingen en meningen presenteren in de naam van God.

De relatie tot zichzelf

1. Een predikant moet erkennen dat God zijn gehele persoon in dienst neemt om instrument te zijn voor het evangelie. Daarom moet hij de verplichting op zich nemen van een voortgaande vorming van zijn persoon. Deze vorming betreft zijn spiritualiteit, zijn persoonlijke eigenschappen, zijn sociale en andere vaardigheden, en zijn kennis van het vakgebied en het werkveld.
 - a. Hij moet open staan voor gefundeerde kritiek op zijn ambtsuitoefening of stijl van handelen;
 - b. hij moet zich er mee verantwoordelijk voor weten dat hij ook zelf regelmatig pastorale zorg ontvangt;
 - c. hij moet zijn werk en zijn handelen regelmatig laten toetsen door de kerkenraad;
 - d. hij moet gebruik maken van mogelijkheden tot bijscholing en nascholing.
2. Een predikant moet zich ervan bewust zijn dat zijn optreden invloed heeft op het beeld dat anderen zich van God vormen. Hij moet daarom waken tegen eenzijdigheden in zijn spreken over God en zichzelf laten corrigeren als zijn eigen spiritualiteit op een schadelijke manier invloed heeft op anderen.
3. Een predikant moet ernaar streven dat de stijl en houding waarin hij zijn werk doet de zaak van het evangelie zo goed mogelijk dienen.
 - a. Hij moet zijn ambt niet misbruiken voor doelen als eer, carrière, of materieel voordeel;
 - b. hij moet een samengaan nastreven van overgave en ijver, waaruit blijkt dat de kracht die alles te boven gaat van God komt en niet van ons. Hij mag geen slaaf zijn van zijn werk, en moet voldoende rust en vrije tijd nemen. Tegelijk

moet hij zo flexibel met zijn tijdsindeling omgaan dat hij ruimte kan maken voor onvoorziene en urgente situaties waarvoor de ambtsdienst hem kan stellen;

- c. hij moet zich niet laten leiden door de wensen van mensen maar door het Woord van God.
4. Een predikant moet zelfbeheersing kennen en niet toegeven aan begeerten en verslavingen.

De relatie tot de gemeente

1. Een predikant moet in zijn omgang met gemeenteleden streven naar een gezond evenwicht tussen afstand en nabijheid. Hij moet
 - a. voorkomen dat pastorale relaties door wederzijdse afhankelijkheid gekenmerkt raken;
 - b. zich bij intensieve relaties met gemeenteleden bewust blijven van Gods roeping, en daarom in zulke relaties zijn onafhankelijkheid tegenover ieder behouden. Wanneer dit bij iemand niet meer lukt, moet hij de pastorale zorg overdragen aan een derde;
 - c. geen verantwoordelijkheden op zich nemen die aan anderen gegeven zijn.
2. Een predikant moet zich in de omgang met gemeenteleden niet laten leiden door sympathie en antipathie.
 - a. Hij moet onpartijdig zijn, en niet meedoen aan partijvorming;
 - b. hij mag zich niet verschuilen tussen de sterken maar moet opkomen voor de zwakken
3. Een predikant moet zich bewust zijn van de asymmetrie in zijn relaties met gemeenteleden. Daarin vertonen deze kenmerken van hulpverleningsrelaties. Er is veelal sprake van een dynamiek waarin macht en intimiteit een rol kunnen spelen. Door deskundigheid, positie en vertrouwensfunctie staat de predikant in beginsel sterker. Bovendien kunnen diepe gevoelens en existentiële werkelijkheden naar voren komen, zowel bij de predikant als bij de ander. De predikant moet erop attent zijn, dat eigen problematieken invloed hebben op de communicatie en erdoor kunnen worden geactiveerd. De pastorale relatie kenmerkt zich door een bijzondere intensiteit.
 - a. Een predikant moet onderkennen dat als gevolg daarvan sprake is van een verhoogd risico van grensoverschrijding. Het gemeentelid kan met zijn verwachtingen de persoon van de predikant ten onrechte betrekken in de eigen problematiek of de gewenste oplossing daarvan. De predikant kan de grenzen van zijn roeping en competentie te buiten gaan, bijvoorbeeld door te proberen aan die verwachtingen te voldoen en zo te zeer binnen te komen in het privéleven van het gemeentelid;
 - b. de predikant moet zich van dergelijke realiteiten rond pastorale relaties bewust zijn;
 - c. hij moet zich de ongelijkheid in positie blijven realiseren, juist wanneer een gemeentelid de indruk wekt vrijwillig en op voet van gelijkheid tot bepaalde acties of handelingen uit te nodigen;
 - d. hij moet grensoverschrijdend gedrag bij zichzelf voorkomen en bij een gemeentelid pareren;
 - e. hij moet terughoudend zijn in het alleen bezoeken van personen wanneer hij bij zichzelf of bij de ander stuit op affectieve aantrekkingskracht. Indien mogelijk draagt hij de zorg over aan een medeambtsdrager. Ook streeft hij ernaar gesprekken met zulke personen te voeren in een omgeving die bescherming biedt.
5. Iedere vorm van seksuele toenadering of intimidatie is een ernstige en schadelijke vorm van grensoverschrijdend gedrag. Hierbij maakt het geen verschil of de andere partij akkoord gaat of zelfs initiatief neemt. In het licht van de Bijbel brengt deze grensoverschrijding schade toe aan de eer van God en aan het ambtswerk. Het betreft hier:
 - woorden, toespelingen, blikken of daden die affectieve, seksuele of erotische gevoelens uiten of kunnen oproepen;
 - de ander uitkleden of daartoe stimuleren (ook indien gewenst door de ander);
 - het hebben van geslachtsgemeenschap
6. Een predikant moet ook in andere opzichten de integriteit van de ander respecteren (argumentatief, lichamelijk, emotioneel).
 - a. Hij mag niet manipuleren -in gesprekken, vergaderingen, of anderszins - door doelen te willen bereiken of te propageren met behulp van het gewicht van zijn positie, door druk achter de schermen, of in het algemeen door geestelijke doelen na te jagen met vleselijke middelen;
 - b. hij moet kerkpolitiek handelen vermijden;
 - c. hij mag zich niet op zijn ambt beroepen om zich van kritiek af te maken, verkeerde daden goed te praten, of vergeving en verzoening af te dwingen wanneer hij zich misgaan heeft.
7. Een predikant moet blijven binnen de kundigheden, bevoegdheden en beperkingen die met zijn ambt gegeven zijn. Hij moet - bijvoorbeeld bij psychische, lichamelijke, sociale en maatschappelijke problemen - geen taken op zich nemen en verwachtingen wekken in zaken die buiten zijn competentie vallen en juist tot de competentie van andere beroepsgroepen behoren.
8. Een predikant moet ernaar streven leiding te geven in de stijl van Christus. Die leiding moet zich beperken tot dat terrein dat binnen zijn roeping valt.
 - a. Hij mag niet autoritair optreden;
 - b. hij mag de activiteiten van de gemeente niet domineren maar moet ruimte geven aan de veelkleurigheid van de gaven van de Geest in de gemeente, waarop ook hij voor de uitoefening van zijn functie is aangewezen.
9. Een predikant mag geen erfenissen of (buitensporige) geschenken aannemen van mensen met wie hij professioneel om gaat. Daardoor zouden relaties vertroebeld kunnen raken. Dit geldt ook voor anonieme giften. Hij mag aan dergelijke personen zulke geschenken evenmin geven.
10. Een predikant moet zwijgen over wat hem in vertrouwen gezegd is.
 - a. Wanneer hij de gewoonte heeft zaken uit zijn ambtsdienst te delen met zijn echtgenote, moeten gemeenteleden daarmee op de hoogte zijn.
 - b. onder toestemming van betrokkenen mag hij vertrouwelijke informatie ook later niet openbaar maken (memoires).
 - c. Hij moet er zorg voor dragen dat ook via zijn archief zulke informatie niet bij derden komt.
 - d. Ook niet-vertrouwelijke informatie moet een predikant niet zomaar doorgeven, tenzij dit een opbouwend doel heeft.
 - e. Wanneer op bijbelse of kerkordelijke gronden de zorg voor iemand gedeeld moet worden met een of meer andere ambtsdragers of met gemeenteleden, mag vertrouwelijke informatie worden doorgegeven. Betrokkene moet daarvan vooraf in kennis gesteld worden, en de gemeente moet met dit recht bekend kunnen zijn. Ook bij niet-

- vertrouwelijke informatie moet de predikant zo mogelijk aan betrokkene melden wat hij wil doorgeven (bijvoorbeeld aan een opvolger). Hierbij moet hij terughoudend handelen; in twijfelgevallen moet hij advies vragen aan een onafhankelijke raadgever (bijvoorbeeld een collega).
- f. In het kader van advisering of consultering mag een predikant vertrouwelijke informatie (bij voorkeur anoniem) delen met derden, mits dezen evenals hij een geheimhoudingsplicht hebben.
11. Een predikant moet ernaar streven consistent en betrouwbaar te zijn in zijn uitingen. Hij moet niet tegenover de een anders spreken dan tegenover de ander. Hij moet terughoudend zijn met toezeggingen in het kader van zijn ambtswerk, waarvan het niet zeker is of hij ze gestand zal kunnen doen.

De relatie tot overigen

1. Een predikant moet - wanneer hij getrouwd is en/of kinderen heeft - zijn verantwoordelijkheid jegens zijn echtgenote en zijn gezin als primair zien. Goede zorg voor de gemeente moet een basis vinden in goede zorg voor zijn gezin. Bij een mislukking van zijn huwelijk spreekt het niet vanzelf dat hij zijn ambtsdienst kan voortzetten. Zijn eventuele eigen aandeel in de schuld kan aanleiding zijn tot (eventueel tijdelijke) opschorting van de ambtsdienst.
2. Een predikant moet respect tonen voor en zich schikken naar personen of instanties in kerk en samenleving die gezag over hem hebben (ambtsdragers, kerkelijke vergaderingen, overheden, rechters), tenzij de gehoorzaamheid aan God aantoonbaar anders vraagt.
3. Een predikant moet aanvaarden dat seksuele intimidatie en grensoverschrijding altijd gevolgen zullen hebben voor zijn ambtsuitoefening:
 - a. Hij moet onderscheid maken tussen het feit dat de boodschap van genade voor zondaars iemands persoonlijke status voor God en mensen herstelt, en het feit dat de zonde desondanks doorwerking houdt op de ambtsdienst. Daarom moet hij maatregelen als berisping, schorsing, tijdelijk ontslag of afzetting ook kunnen aanvaarden als er sprake is van persoonlijke schulderkenning en verzoening.
 - b. Hij moet aanvaarden dat na een schorsing of tijdelijk ontslag de ambtsdienst alleen weer kan worden hervat, wanneer de opspraak in en buiten de kerk is weggenomen en verstoorde verhoudingen verzoend zijn. Er mag in geen enkel opzicht meer druk liggen op zijn dienst aan het evangelie. Een voorwaarde voor terugkomst is ook dat er voorzorgsmaatregelen genomen zijn die herhaling bedoelen te voorkomen, bijvoorbeeld therapie, werk- en procedureafspraken.
4. Een predikant mag zich in de omgang met honorarium en bijverdiensten, in het bijzonder bij beroepen, niet laten leiden door geldzucht.

Hij moet eerlijk zijn t.a.v. zijn belastingplichten en niet anderen staven in oneerlijkheid (bijvoorbeeld bij zwart werk).
5. Een predikant moet met respect spreken over gemeenteleden, collega 's en medeambtsdragers en mag hen niet op lichtvaardige gronden afvallen tegenover anderen. In het algemeen moet hij in zijn mondelinge en schriftelijke uitingen een lichtvaardig oordeel vermijden. Hij mag en moet waar nodig gepaste kritiek geven, niet alleen op collega's maar ook op de kerk, op kerkleden of anderen.
 - a. Hij moet deze kritiek liefdevol en opbouwend uiten.
 - b. Waar mogelijk moet hij deze kritiek eerst persoonlijk met anderen doorspreken, om onnodige publieke polarisatie te voorkomen.
 - c. Hij moet altijd streven naar hoor en wederhoor.
6. Een predikant mag geen collega's of ambtsdragers beschermen tegen de prijs van onrecht ten opzichte van gemeenteleden of andere derden. Hij mag geen misstappen van collega's verheimelijken, bagatelliseren of achter de schermen oplossen, wanneer dit ten koste gaat van de eer van God of het recht van derden.

Handreiking kerkelijke tucht

1. *Bijbelse en kerkordelijke kaders*

Bij de uitoefening van de kerkelijke tucht dient gerekend te worden met de Bijbelse kaders, zoals ons die door God zijn bekend gemaakt. Daarbij is met name te denken aan Mattheüs 18:15-20; woorden die ons door de Heilige Geest zó zijn overgeleverd, dat zij staan tussen 18:12-14 – de gelijkenis van het verloren schaap – en 18:21-35 – het gedeelte dat handelt over de ruimte van de vergeving in Christus' kerk. Dat zal dan ook de geestelijke hoogte waarop de tucht wordt uitgeoefend bepalen.

Concreet is er sprake van een viertal niveaus/stappen:

1. de vermaning onder vier ogen, indien sprake is van een heimelijke zonde;
2. de vermaning met meerdere getuigen;
3. de inmenging van de gemeente i.c. de kerkenraad ingeval van een heimelijke zonde waarbij geen berouw wordt getoond, of ingeval van een openbare zonde;
4. het door de kerkenraad in gang zetten van de onderscheiden trappen van kerkelijke censuur, ingeval geen sprake is van berouw.

Deze gang van zaken wordt in de kerkorde in art. 71-77 uiteengezet. In art. 78 volgt daarop, geheel in overeenstemming met het bijbels getuigenis, de procedure over het weer opnemen van een zondaar in de gemeente van Christus, na gebleken berouw en verzoening.

2. *Relatie tot het Nederlands recht*

De kerk heeft het recht om in zaken van opzicht en tucht haar eigen kerkelijke regels op te stellen, zolang deze niet in botsing komen met de regelgeving van het strafrecht in de samenleving. Uit rechterlijke uitspraken is op te maken dat de rechter daarop scherp toeziet. Dit betekent onder meer dat ook het fundamentele zogeheten ne bis in idem-beginsel van toepassing is op de kerkelijke tucht: niemand mag twee keer veroordeeld worden in eenzelfde tuchtzaak.

Tucht over ambtsdragers

In de art. 79 en 80 spreekt de kerkorde in het bijzonder over de tuchttoefening over ambtsdragers. Het is met name bij deze artikelen dat er behoefte is gebleken aan een nadere precisering.

Helaas wordt de noodzaak van concrete kerkelijke tucht voor een deel gevoed door ambtsdragers en andere kerkelijke functionarissen die zich misgaan binnen de pastorale en andere contacten die zij hebben met gemeenteleden. Kerkenraden dienen daar scherp op toe te zien.

Het bestaan van het landelijk Meldpunt misbruik dient op een duidelijke plaats in het kerkgebouw zichtbaar te zijn. Ook is het aanbevelenswaardig er melding van te maken in de gemeentegids. In voorkomende situaties moet seksueel grensoverschrijdend gedrag van een ambtsdrager of een andere kerkelijke functionaris duidelijk als zodanig benoemd worden en niet alleen als overspel (wanneer de dader gehuwd is) worden geduid. In deze en andere gevallen van openbare zonde gelden de volgende richtlijnen.

3. *Procedure bij tuchttoefening over ouderlingen en diakenen*

Er is een verschil tussen de wijze van uitvoering van de kerkelijke tucht bij predikanten enerzijds en andere ambtsdragers anderzijds (zie art. 79 K.O.). Ouderlingen en diakenen kunnen bij openbare zonden na voorafgaand onderzoek terstond uit hun ambt worden ontzet. Daarbij is de hulp nodig van de kerkenraad van de dichtstbij gelegen gemeente, omdat de schijn van willekeur of partijdigheid moet vermeden worden.

De procedure is als volgt:

1. in eerste instantie wordt binnen de eigen kerkenraad (A) de zaak die – mogelijk – tuchtwaardig is, besproken.
2. wanneer deze kerkenraad van mening is dat tot het oefenen van tucht moet worden overgegaan, roept deze de hulp van de kerkenraad van de dichtstbij gelegen gemeente (B) in;
3. in een gezamenlijke vergadering hoort kerkenraad B de argumenten van kerkenraad A en de betreffende ambtsdrager aan en trekt zich daarna terug voor intern beraad;
4. bij de in lid 3 genoemde vergadering dienen beide kerkenraden in meerderheid aanwezig te zijn, opdat er rechtsgeldige besluiten genomen kunnen worden;
5. de uitslag van dat beraad wordt aan kerkenraad A meegedeeld. Wanneer de besluiten van kerkenraden A en B overeenstemmen zal een gezamenlijk besluit worden genomen.

4. *Procedure bij tuchttoefening over predikanten*

Bij predikanten ligt het ingewikkelder: zij kunnen slechts door de eigen kerkenraad en die van de dichtstbij gelegen gemeente geschorst worden (waarbij dezelfde procedure wordt gevolgd als hierboven aangegeven). Vervolgens is het de taak van de classis (die daarbij hulp en advies ontvangt van deputaten naar art. 49 K.O. van de particuliere synode) om vast te stellen – na gedegen onderzoek – of zij moeten worden afgezet; de classis is de aangewezen kerkelijke vergadering om aan broeders de last te geven om Woord en sacrament te bedienen, en ook om hen indien noodzakelijk die last weer te ontnemen.

Afgezien van deze gang van zaken kan het noodzakelijk zijn een ambtsdrager voorlopig op non-actief te stellen, hangende het onderzoek. Bij het beantwoorden van de vraag of deze noodmaatregel noodzakelijk is, zal de betrokken kerkenraad zaken als

de ernst van de klachten en de reikwijdte daarvan laten meewegen; in dit geval is dan (nog) geen sprake van een tuchtmaatregel, maar van een ordemaatregel. Het spreekt voor zichzelf dat een dergelijke maatregel zo kort mogelijk dient te duren. Ook bestaat de mogelijkheid van een op non-actiestelling om andere specifieke redenen (art. 79 lid 3 en 4 K.O.).

Maatregelen van schorsing c.q. afzetting zullen altijd schriftelijk, met opgave van redenen, aan de betrokkene worden gemeld. Tevens zal daarbij melding worden gemaakt van eventuele (voorlopige) afhouding van het avondmaal.

5. Aandachtspunten bij de tuchtprocedure

Het is dienstig om speciaal aandacht te geven aan een aantal punten die zich rond tuchtprocedures kunnen voordoen. Deze punten gelden zowel voor de tuchtprocedure over ouderlingen en diakenen als bij de tuchtprocedure over predikanten.

5.1 De vraag om een woordvoerder

Het komt zo nu en dan voor dat iemand die zich beroept op een kerkelijke vergadering, of wiens leer en/of leven voorwerp van onderzoek is bij een kerkelijke vergadering, verzoekt om een woordvoerder mee te mogen nemen wanneer hij zich dient te verantwoorden voor de kerkelijke vergadering, of voor een commissie daarvan. Dat zal niet geweigerd worden. De kerkelijke vergadering zal ervoor waken dat de woordvoerder inderdaad de 'mond' is van de betrokkene, d.w.z. dat hij of zij feitelijk in zijn of haar plaats het woord voert. De woordvoerder dient affiniteit te hebben met het gereformeerd belijden.

5.2 De vraag om het raadplegen van een zaakdeskundige

Bij ingewikkelde kerkelijke kwesties kan het nuttig of zelfs noodzakelijk zijn om een zaakdeskundige te raadplegen. Concreet is te denken aan iemand die op ethisch gebied deskundig is, of op kerkrechtelijk of juridisch terrein. Zowel degene die beklaagde is als de vergadering die over de klacht heeft te oordelen kan van zo'n deskundige gebruikmaken. Op het gebied van het kerkrecht is onder andere te denken aan iemand uit de kring van deputaten kerkorde en kerkrecht.

Er dient op gelet te worden dat deze te geven adviezen alleen over de formeel-kerkrechtelijke procedure zullen gaan. Met nadruk wordt gesteld dat ook kerkelijke vergaderingen in adviserende zin (bijvoorbeeld voor een commissie van onderzoek) van dergelijke broeders of zusters gebruik kunnen maken: de vergadering heeft niet per automatisme de beschikking over leden die op dat terrein deskundig zijn.

5.3 Hoor en wederhoor

Het spreekt voor zichzelf dat het onderzoek met betrekking tot een tuchtzaak in alle zorgvuldigheid zal geschieden. Overhaaste oordeelsvorming is af te keuren en zelfs de schijn dient vermeden te worden.

Betrokkenen in een kerkelijke procedure hebben recht op een gelijke behandeling. De Schrift is hierover duidelijk: Joh. 7:51; 1 Petr. 5:1-3. In het bijzonder is in dit kader te wijzen op de plicht van hoor en wederhoor. Bij een tuchtprocedure geldt dat altijd de regel van hoor en wederhoor toegepast zal worden, vanwege het gewicht van de zaak, de waarheidsvinding en het fair play beginsel.

Zoveel mogelijk moeten verschillende oordelen of overtuigingen immers bij elkaar worden gebracht, of op zijn minst moeten zij beoordeeld kunnen worden op het waarheidsgehalte. Ook hiervan is in de Schrift sprake: men zie bijv. Deut. 1:16 en 17; Spr. 18:13 en 17; Joh. 7:51. Het is aan de betrokken kerkelijke vergadering om te beoordelen of op deze fase van hoor en wederhoor nog een tweede fase, namelijk die van reactie en contrareactie moet volgen.

De bedoeling is dat standpunten worden verhelderd, noodzakelijke informatie op tafel komt en onhelderheden worden weggewerkt. Het is het recht van de kerkelijke vergadering – die daarvan in de regel ook gebruik zal maken – om deze fase van de behandeling van de zaak in handen te geven van de door haar in te stellen commissie van onderzoek.

Van de hoorzittingen zullen gespreksverslagen worden opgemaakt, waarbij betrokkenen het recht hebben om deze verslagen, voor wat betreft de voor hen relevante onderdelen, te ontvangen; zij hebben ook het recht om daarbij correcties voor te stellen bij de gedeelten die betrekking hebben op hun eigen verklaring.

Zoveel als mogelijk is, zal de procedure van hoor en wederhoor in elkaars aanwezigheid plaatsvinden. In ieder geval zal men van elkaars verklaringen kennis kunnen nemen door middel van toezending van de erop betrekking hebbende verslagen.

5.4 Het horen van getuigen

Wanneer de noodzaak daartoe aanwezig is, d.w.z. wanneer het noodzakelijk is om de waarheid aan het licht te doen komen, kunnen getuigen worden toegelaten en gehoord. Beide partijen, beklaagde (c.q. klager) en kerkelijke vergadering, kunnen daarvan gebruik maken. Ook hier zal dit in de regel een plaats krijgen in de procedure die de commissie van onderzoek volgt ter voorbereiding van een uitspraak door de kerkelijke vergadering die daartoe geroepen is.

Getuigen dienen ervan doordrongen te worden dat hun getuigenis voor Gods aangezicht wordt uitgesproken en gehoord.

Getuigen worden zoveel als mogelijk is gehoord in aanwezigheid van de andere partij; in ieder geval ontvangt deze afschrift van het erop betrekking hebbende gespreksverslag. De kerkelijke vergadering heeft het recht het aantal getuigen te maximeren. Ook dient zij een beeld te hebben van de vraag in welk kader deze getuigen opgeroepen worden; daarbij rekent zij ook met vragen als: welk onderdeel van de waarheidsvinding betreft het? Welke lacunes zijn er nog aanwezig in het onderzoek?

5.5 Toegankelijkheid van de stukken

Bij elke kerkelijke procedure horen stukken: besluiten van kerkelijke vergaderingen, verslagen en/of rapporten van commissies, inclusief die van hoor en wederhoor en/of van het horen van getuigen, eventuele bijlagen bij al deze stukken. Elke betrokkene in een kerkelijke procedure ontvangt toegang tot alle direct aan de uitspraak ten grondslag liggende stukken. Daarbij zal van hem of haar gevraagd worden deze als strikt vertrouwelijk te beschouwen; ze mogen slechts voor eigen gebruik gehanteerd en niet aan derden ter inzage worden gegeven (uitgezonderd vanzelfsprekend bij het

gebruikmaken van een voorspraak of het raadplegen van een deskundige, die overigens eveneens gebonden zijn aan de zwijgplicht).

Op te vragen stukken kunnen zijn: uittreksels uit notulen en gespreksverslagen, die uitsluitend betrekking hebben op verklaringen van de betrokkene zelf en derden over zijn zaak. Daartoe behoren ook besluiten van kerkelijke vergaderingen en de gronden waarop zij berusten. Beide partijen (ingeval van een appelzaak) dienen over dezelfde stukken te kunnen beschikken.

Uitdrukkelijk wordt hier gesteld dat de aangeklaagde (klager) géén recht heeft om kennis te nemen van het in de notulen van de kerkelijke vergadering opgenomen verslag van de beraadslagingen over zijn of haar zaak (ook de rechter geeft geen inzage in de interne beraadslaging).

6. *De uitspraak*

De uitspraak van de kerkelijke vergadering, die te oordelen heeft over een tuchtzaak, zal met redenen omkleed worden. Daarbij zal met name aandacht worden gegeven aan (en zullen ook met name worden genoemd) de onderliggende stukken, de daaruit gedestilleerde relevante zaken, de overwegingen rond en beoordelingen van deze zaken en het uiteindelijke aldus gemotiveerde oordeel.

Wanneer het een zaak betreft die onder de tucht over het leven valt, zal duidelijk en concreet aangegeven worden waarom de gewraakte levensstijl of daad tegen het Woord van God indruist. Wanneer het een zaak betreft die onder de tucht over de leer valt, zal duidelijk en concreet aangegeven worden waarom de gewraakte opvatting strijdig is met de Heilige Schrift, de daarop gegronde belijdenisgeschriften en/of de kerkerde.

De beklagde heeft desgevraagd recht op een mondelinge toelichting ervan door het moderamen van de kerkelijke vergadering die de uitspraak heeft gedaan.

7. *Communicatie tijdens de procesgang*

Communicatie is ongetwijfeld een aangelegen punt, zeker in deze tijd van snelle communicatiemiddelen. Wanneer een zaak onder comité ligt, kunnen daar per definitie geen openbare uitspraken over gedaan worden door de kerkelijke vergadering die haar behandelt.

Dat kan tot lastige situaties leiden, zeker wanneer degene om wie de tuchtzaak draait zichzelf niet aan de noodzakelijke geheimhouding houdt. Dat een erbij betrokken partij wél de openbaarheid zoekt, is echter geen reden om zelf het comité te doorbreken.

Wel kan men een brief doen uitgaan, waarin men in zo algemeen mogelijke termen wijst op de onjuistheid van details die openbaar worden gemaakt, maar verder kan men als kerkelijke vergadering niet gaan. Degene die de geheimhouding schendt, moet er dringend op gewezen worden dat er op deze manier verwarring wordt gesticht, en dat dit de zaak schaadt. Wanneer er ondanks deze waarschuwing geen verandering optreedt, kan persoonlijke tucht overwogen worden.

Wanneer er eenmaal een uitspraak van de kerkelijke vergadering is, is deze in principe openbaar, zeker als het gaat om de kerkelijke gevolgen van die uitspraak. Dan nóg zal de kerkelijke vergadering prudent zijn als het gaat om verstrekken van details. Dit zal - zeker gedeeltelijk - afhankelijk zijn van datgene wat door de tegenpartij in het openbaar is gezegd en dat weersproken moet worden.

Het verdient tevens aanbeveling dat iedere kerkelijke vergadering die bij de tuchtzaak betrokken is (ook in eventueel appel) een woordvoerder aanwijst. Deze is verantwoordelijk voor de communicatie tussen kerkenraad en de kerkelijke vergadering. Dat zou de voorzitter of een ander lid van het moderamen kunnen zijn. Naar hem wordt ook verwezen ingeval de pers om informatie vraagt. Het is van het grootste belang dat informatie in één hand wordt gehouden, om verwarring te voorkomen.

8. *Voortzetting van de procedure ingeval van appel*

Niet zelden komt het voor dat na de uitspraak van een kerkelijke vergadering inzake noodzakelijke tucht (al of niet over ambtsdragers) de aangeklaagde daarmee geen genoegen neemt, maar naar art. 31 K.O. een beroep doet op de meerdere vergadering.

Een tuchtzaak tegen een ouderling of diaken zal na een appel tot uitvoering worden gebracht wanneer de classis gesproken heeft (ongeacht een eventueel voortgaand beroep op de particuliere synode). Een tuchtzaak tegen een predikant wordt van kracht uiterlijk na een uitspraak van de particuliere synode.

Voor de beraadslaging van een zaak op de kerkelijke vergadering zullen afgevaardigden die partij zijn in de zaak de vergadering verlaten (zie de stipulaties in de IRA). Diakenen zullen op de meerdere vergaderingen niet meestemmen over tuchtzaken.

Voorkomen moet worden dat zaken te langslpend worden, hoewel zorgvuldigheid voorop staat. In voorkomende gevallen (bij spoedeisende zaken) dient overwogen te worden om een extra vergadering van de classis of particuliere synode bijeen te roepen.

Belijdenisvragen, ontleend aan Voetius

Ten gerieve van de kerkenraden volgen hier de vragen ontleend aan Voetius.¹⁾

- Vraag 1. Verklaart en erkent gij, dat gij de leer van onze kerken, voor zover gij die geleerd, gehoord en beleden hebt, houdt voor de ware en zaligmakende leer, overeenkomende met de Heilige Schrift?
- Vraag 2. Beloofd gij, dat gij door Gods genade in de belijdenis van die zaligmakende leer standvastig zult blijven en daarin leven en sterven?
- Vraag 3. Beloofd gij, dat gij volgens deze heilige leer uw leven altijd door Christus' hulp en genade, godzalig, eerbaar en onstraffelijk zult aanstellen en uw belijdenis met goede werken versieren?
- Vraag 4. Beloofd gij, dat gij u wilt onderwerpen en onderdanig zult zijn aan de opwekkingen, bestraffingen en kerkelijke tucht, indien het kwam te gebeuren (hetwelk God verhoede) dat gij in leer of zeden u mocht te buiten gaan?

Op het ja-woord laat de dienaar des Woords de zegenbede volgen: Moge God, die dit goede werk door Zijn genade begon en tot hertoe voortzette, u hierin bevestigen en het meer en meer voltooien tot de dag van Christus.

1) Voetius, Pol. Eccl., I, pag. 756, 757 (1663).

Formulier voor de openbare belijdenis des geloofs

Desgewenst kan in de plaats van de in bijlage 143 geciteerde vragen het volgende formulier voor de openbare belijdenis des geloofs worden gebruikt:

Geliefde broeders en zusters,

Gij zijt hier verschenen om voor het aangezicht van God en voor Zijn heilige gemeente belijdenis te doen van uw geloof. Na gehouden onderzoek heeft de kerkenraad u aan de gemeente voorgesteld. Nu tegen niemand uwer wettige bezwaren zijn ingebracht, willen wij u in de gelegenheid stellen belijdenis af te leggen en verzoeken u daartoe in dit plechtige ogenblik van uw leven voor vele getuigen oprecht antwoord te geven op de volgende vragen:

ten eerste: gelooft gij dat de waarheid Gods die in het Oude en Nieuwe Testament geopenbaard en in de artikelen van het christelijk geloof beleden is en in de christelijke kerk alhier geleerd wordt, de waarachtige en volkomen leer der zaligheid is, en is het uw voornemen in de belijdenis daarvan door de genade Gods standvastig te blijven in leven en sterven?

ten tweede: betuigt gij dat ge u vanwege uw zonden mishaaft, u voor God verootmoedigt, uw leven buiten u zelf in Jezus Christus zoekt, en begeert ge 's Heren dood te verkondigen tot versterking van uw geloof?

ten derde: belijdt gij dat het u een hartelijke behoefte is, door de kracht van de Heilige Geest, God de Here lief te hebben en Hem te dienen naar Zijn Woord, u als getrouw lid van de gemeente van Christus te openbaren, mede te arbeiden aan de opbouw van Zijn gemeente, Zijn Naam te belijden in de wereld en u gewillig te onderwerpen aan het herderlijk opzicht en de tucht van de kerk?
Wat is hierop uw antwoord? Antwoord: ja.

Nu gij deze belijdenis hebt uitgesproken deelt gij als leden met alle rechten en plichten in de gemeenschap van de kerk.

De almachtige, barmhartige God en Vader van onze Here Jezus Christus sterke u door Zijn Heilige Geest! Amen.

Herstel in het ambt

(geldt mutatis mutandis ook bij situaties waarbij art. 12.1 KO in geding is)

- I. Vragen te stellen door de kerkenraad van de gemeente waartoe hij die een verzoek tot herstel in het ambt indient, behoort-
 1. (Algemeen) Kunt u toelichten hoe u tot deze aanvraag gekomen bent?
 2. (Meer toegespitst) Hoe ziet u terug op het feit dat u werd afgezet als predikant? Kon u de beslissing daartoe billijken? -
 3. a. Had en hebt u oprecht berouw over de begane zonde en gelooft u daarvoor van de Heere vergeving te hebben ontvangen?
b. Wat hebt u gedaan om verzoening tot stand te brengen met degenen die door de begane zonde schade hebben geleden en wat is het resultaat daarvan?
 4. Hoe hebt u na de afzetting de gebeurtenissen verder geestelijk verwerkt? Hoe hebt u zichzelf als persoon beter leren kennen, ook als het gaat om de vraag of u opnieuw in deze zonde zou kunnen vallen?
 5. Wat is uw motivatie om opnieuw te staan naar het ambt van dienaar des Woords? Is er bij u sprake van een hernieuwd roepingsbesef?
 6. Hoe ligt de verhouding tussen u en de (kerkenraad van de) gemeente waaraan u verbonden was?
 7. Verwacht u dat een hernieuwde beroepbaarstelling de eer van God en het welzijn van de kerk zal kunnen dienen? Of ziet u herstel in het ambt vooral als een manier om goed te maken wat vroeger mis ging?
 8. Hoe reageert uw vrouw/gezin op uw voornemen?

II. Verzoek aan de classis (na positieve beslissing van de kerkenraad)

Verzoek van de kerkenraad aan de classis waaronder deze kerk ressorteert, na een uitgebreid verslag van het gesprek met broeder x en een aanbeveling.

De classis vraagt daarna eventueel nadere toelichting aan broeder x zelf (mondeling ter classis).

Daarna: voorlopig standpunt van de classis, na advies van deputaten art. 49 K.O.

III. De taak van classis

Wanneer dit voorlopig standpunt positief is, wendt classis A zich tot de classis door welke broeder x is afgezet (B). Classis A geeft inzicht in het verslag van het gesprek van de kerkenraad met broeder x en in het verslag van de nadere toelichting van broeder x ter classis A, waarbij het voorlopig standpunt van classis A is gevoegd.

Classis A stelt daarbij de volgende vragen aan classis B:

- a. Zijn er volgens u objectieve belemmeringen waardoor terugkeer in het ambt van broeder x onmogelijk zou zijn?
- b. Hoe taxeert u de ontvangst van een eventuele hernieuwde beroepbaarstelling in de gemeente waar broeder x predikant is geweest?

IV. De taak van classis B

Classis B stelt de volgende vragen aan de kerkenraad van de gemeente waar broeder x tot zijn afzetting predikant was, na uitgebreide schriftelijke toelichting met behulp van bovengenoemde gegevens:

1. Is de situatie in uw gemeente na de afzetting van broeder x tot rust gekomen?
2. Hebben zich, voor zover u weet, in de periode sinds de afzetting feiten voorgedaan die aanleiding zouden kunnen zijn voor de vrees, dat broeder x opnieuw in de begane zonde zou kunnen vallen?
3. Hoe zou naar uw taxatie de gemeente reageren wanneer bekend zou worden dat broeder x opnieuw beroepbaar wordt gesteld?
4. Zou u er als kerkenraad moeite mee hebben als broeder x opnieuw dienaar des Woords zou worden? Zo ja, welke objectieve redenen hebt u daarvoor?

V. De taak van de PS

Nadat classis B de antwoorden van de kerkenraad op de genoemde vragen ontvangen en besproken heeft, wendt zij zich, wanneer de antwoorden op deze vragen bevredigend zijn, tot de PS waaronder zij ressorteert, met een gemotiveerde vraag om goedkeuring voor hernieuwde beroepbaarstelling. Wanneer de PS hernieuwde beroepbaarstelling in principe goedkeurt, geeft classis B positief antwoord op de vragen die classis A stelde, met daarbij gevoegd de schriftelijke goedkeuring van de PS. In dat geval kan het voorlopig standpunt van classis A definitief worden en kan tot beroepbaarstelling worden overgegaan.

Wanneer de antwoorden van de kerkenraad op de vragen van de classis hernieuwde beroepbaarstelling in de weg staan, wordt daarvan zo spoedig mogelijk bericht gedaan aan classis A.

Reglement interkerkelijke commissie geschiloplossing

art. 1. Definities

In dit reglement wordt verstaan onder:

1. commissie: de Interkerkelijke Commissie Geschiloplossing (ICG);
2. geschil: een (begin van een) conflict (al dan niet met een persoonlijk karakter) tussen kerkenraad of predikant en een of meer gemeenteleden, tussen (leden van de) kerkenraad en predikant of tussen kerkenraadsleden onderling. Tuchtzaken zijn geen geschil in de zin van dit reglement;
3. partijen: de bij het geschil betrokken personen of colleges;
4. behandelcommissie: het door de commissie ingestelde gremium ter behandeling van een aangemeld geschil.

art. 2. Commissie

1. De commissie werkt landelijk.
2. De commissie bestaat uit tenminste twaalf leden, bij voorkeur een even groot aantal en tenminste één predikant uit elk van de deelnemende kerkgenootschappen. De leden van de commissie worden benoemd door de generale synodes/landelijke vergaderingen van de deelnemende kerken. Voor elk lid van de commissie kan een secundus worden benoemd. De secundus heeft dezelfde competentie als zijn/haar primus.
3. Commissieleden dienen te beschikken over persoonlijke kwaliteiten, zoals een goed analytisch vermogen, een onafhankelijke opstelling, inzicht in bestuurlijke en organisatorische verhoudingen, sociale vaardigheden, relativiseringsvermogen, inzicht in de leef- en werkwereld van een predikant en het werkteerrein van een kerkenraad, ervaring met mediation en algemeen juridisch en kerkelijk inzicht.
4. De leden van de commissie worden benoemd voor een periode van drie jaren en kunnen tweemaal worden herbenoemd.
5. De commissie wijst zelf een voorzitter, een waarnemend voorzitter en een secretaris aan. Deze komen bij voorkeur uit de verschillende geledingen. Het is haar ook toegestaan een secretaris, niet commissielid, te benoemen.

art. 3. Bevoegdheid en taak van de commissie

1. De commissie geeft advies, coacht en bemiddelt zo nodig bij geschillen die bij haar aanhangig worden gemaakt. Ze richt zich op het oplossen van spanningsrelaties tussen partijen. Zij schakelt, als ze dat in de gegeven situatie nodig vindt, externe deskundigen in.
2. De commissie streeft ernaar het geschil te beëindigen door een regeling op te stellen of een advies te geven waarmee de betrokken partijen kunnen instemmen. Een advies kan inhouden dat partijen of een van hen het geschil ter beslissing of verdere advisering aan een kerkelijke of andere instantie voorlegt. De commissie kan ook verklaren niet in staat te zijn partijen verder te dienen.
3. De commissie probeert de vrede te herstellen door met partijen te spreken om zicht te krijgen op de onvrede, door het gesprek tussen partijen te bevorderen en door partijen te adviseren over en op welke manier zij ook zelf kunnen bijdragen aan het bereiken van een oplossing.
4. De commissie treedt niet op als vertegenwoordiger of belangenbehartiger van een der partijen, maar stelt zich onafhankelijk op jegens partijen. Zij past hoor en wederhoor toe.

art. 4. Aanhangig maken van een geschil

1. Een partij die een geschil bij de commissie aanhangig wil maken, dient daartoe een schriftelijk en gemotiveerd verzoek in bij de secretaris van de commissie.
2. Op basis van de ontvangen bescheiden beoordeelt de voorzitter of wnd. voorzitter of er sprake is van een geschil in de zin van artikel 1 onder b. dan wel of het bepaalde in artikel 7 een in behandeling nemen van het geschil in de weg staat. Indien hij/zij tot het oordeel komt dat de commissie het geschil niet in behandeling kan nemen, deelt de secretaris dat onder opgaaf van redenen schriftelijk aan partijen mee.
3. De secretaris van de commissie stuurt binnen een week een afschrift van het verzoek naar de andere betrokken partij(en) en verzoekt hem (hen) om hem/haar binnen twee weken te doen weten of hij (zij) kan (kunnen) instemmen met de behandeling van het geschil door de commissie en meldt deze partij(en) dat zij de gelegenheid heeft/hebben desgewenst schriftelijk te reageren op het verzoek.
4. Indien de andere betrokken partij(en) of een van hen niet kan (kunnen) instemmen met de behandeling van het geschil door de commissie, wordt het geschil niet door de commissie in behandeling genomen. De secretaris stelt de partijen daarvan schriftelijk in kennis.
5. Indien de andere betrokken partij(en) heeft (hebben) meegedeeld met de behandeling van het geschil door de commissie in te stemmen, stelt de voorzitter een behandelcommissie samen en wijst tevens de wnd. voorzitter daarvan aan. De secretaris informeert partijen hierover.

art. 5. Instelling van een behandelcommissie

1. De behandelcommissie bestaat, afhankelijk van het conflict, uit drie of meer personen en wordt desgewenst bijgestaan door de secretaris van de commissie. De behandelcommissie is bij voorkeur samengesteld uit leden van het kerkgenootschap waarvan de betreffende gemeente deel uitmaakt, alsmede tenminste een persoon die lid is van een ander deelnemend kerkgenootschap. Ook wordt gerekend met de verschillende disciplines van de leden.

2. De leden van de behandelcommissie dienen vrij te staan ten opzichte van partijen en geen persoonlijke relatie te hebben met een van betrokkenen, een en ander zodanig dat zij zelfs de schijn van partijdigheid vermijden.
 3. Partijen mogen onder opgave van redenen bij de secretaris bezwaren tegen een lid van de behandelcommissie indienen. Indien de voorzitter van de commissie de bezwaren gegrond acht, wijst hij een ander commissielid aan.
 4. De behandelcommissie neemt zo spoedig mogelijk contact op met partijen om de bemiddelingswerkzaamheden te kunnen aanvangen.
- art. 6. Werkwijze van de behandelcommissie
1. De behandelcommissie bepaalt haar werkwijze in overleg met partijen met inachtneming van het in artikel 3 gestelde.
 2. Tot haar werkzaamheden kunnen mede behoren: het adviseren bij het opstellen van kanselmededelingen, bij het geven van informatie in het kerkblad of aan een gemeentevergadering, en het maken van gespreksverslagen.
 3. Indien een partij een klacht heeft over het optreden, handelen of nalaten van een of meerdere leden van de behandelcommissie, dient deze partij de klacht schriftelijk in bij de voorzitter van de commissie. Deze doet zo spoedig mogelijk en met hoor en wederhoor uitspraak.
 4. De behandelcommissie schakelt, wanneer ze dat nodig acht, externe deskundigen in om de door een der partijen gevraagde hulp te verlenen. Zij kan voor de uitvoering van haar werkzaamheden advies vragen aan en overleg plegen met het SKW.
 5. De behandelcommissie brengt aan het einde van de sessie rapport uit ten behoeve van betrokken partijen.
- art. 7. Verhouding tot kerkelijke beroepsprocedures
1. Indien een geschil onderwerp is geweest van een kerkelijke beroepsprocedure en deze procedure heeft geleid tot een beslissing van een kerkelijke vergadering waartegen geen beroep meer mogelijk is, zal de uitslag van de kerkelijke vergadering worden gerespecteerd. Die uitspraak zal geen onderwerp van discussie meer zijn.
 2. Indien het geschil onderwerp is van een kerkelijke beroepsprocedure, kan het geschil op verzoek van partijen of van de beroepsinstantie naar de commissie worden verwezen. Indien het geschil door de commissie in behandeling wordt genomen, wordt de kerkelijke beroepsprocedure opgeschort. Indien de commissie meedeelt niet in staat te zijn het geschil op te lossen dan wel een of meer partijen verklaren niet met de adviezen van de commissie akkoord te gaan, wordt de kerkelijke beroepsprocedure hervat. Indien alle partijen verklaren met de adviezen van de commissie akkoord te gaan, wordt de kerkelijke beroepsprocedure beëindigd.
 3. De partij die het geschil aanhangig heeft gemaakt bij de commissie, kan op enig moment de commissie verzoeken haar werkzaamheden te staken en alsnog gebruikmaken van het beroepsrecht binnen het eigen kerkverband.
- art. 8. Geheimhouding
1. De leden van de commissie zijn verplicht tot strikte geheimhouding van hetgeen hun uit hoofde van hun lidmaatschap van de commissie bij de behandeling van geschillen ter kennis is gekomen.
 2. De leden van de commissie onthouden zich van deelname aan de beraadslagingen in een kerkelijke beroepsprocedure indien deze betrekking heeft op of samenhangt met een door de commissie behandeld geschil.
 3. Uiterlijk één jaar nadat de commissie haar werkzaamheden met betrekking tot de behandeling van een geschil heeft beëindigd, vernietigt zij de op het geschil betrekking hebbende bescheiden met uitzondering van de door haar uitgebrachte rapporten. Deze rapporten blijven vertrouwelijk en worden opgeslagen bij het SKW.
- art. 9. Verantwoording
1. De commissie informeert de generale synodes/landelijke vergaderingen over het aantal door haar behandelde geschillen, de aard van de geschillen, de globale wijze van behandeling van de geschillen en het aantal bereikte oplossingen.
 2. De commissie verstrekt geen inhoudelijke informatie over door haar behandelde geschillen.
- art. 10. Kosten
1. Bij de aanvang van haar werkzaamheden informeert de behandelcommissie de kerkenraad van de betreffende gemeente over de mogelijk hieraan verbonden kosten. Kosten van een extern deskundige komen voor rekening van de betreffende kerkgemeente. Bij gemeenten kleiner dan driehonderd leden kan, afhankelijk van de financiële situatie, een deel door het betreffende kerkverband worden gedragen.
 2. De commissie brengt de betreffende kerkenraad reis- en andere directe kosten die haar leden maken in het kader van hun werkzaamheden ten behoeve van het commissiewerk in rekening. Ter plaatse bestede tijd wordt in rekening gebracht ten behoeve van de kas van de commissie tot maximaal honderd euro per dagdeel, andere werkzaamheden in beginsel niet.
- Art. 11. Wijziging van het reglement
- De commissie is te allen tijde bevoegd het reglement te wijzigen. Dergelijke wijzigingen hebben geen effect op zaken die lopen. Op dergelijke zaken zal uitsluitend het reglement van toepassing zijn zoals dat bij de aanvang van de zaken van kracht was.

BIJLAGEN

DEEL II

RICHTLIJNEN, CONCEPTEN EN MODELLEN

Rechtspositieregeling van medewerkers van deputaatschappen als bedoeld in artikel 84 lid 1 K.O.

Deze regeling kan tevens dienen als richtlijn voor medewerkers in dienst van een plaatselijke Christelijke Gereformeerde Kerk.

(Noot: Waar in de regeling de mannelijke persoonsvorm wordt gebruikt dient in voorkomende gevallen de vrouwelijke persoonsvorm te worden gelezen)

Algemene bepalingen

- Art. 1. 1. Deze algemene bepalingen zijn van toepassing op de arbeidsovereenkomst tussen (de hierna aangeduide) werkgever en werknemer. Deze vormen geen reglement als bedoeld in artikel 7: 613 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Voor de volgende uitvoeringsregelingen worden de binnen de Protestantse Kerken in Nederland (PKN) geldende regelingen gevolgd: salarisschalen, salarissen, vakantie- en leeftijdsdagen en vergoedingen.

Bepalingen inzake de arbeidsovereenkomst

- Art. 2. Werkgever: (1) de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, ten deze vertegenwoordigd door haar deputaten landelijk kerkelijk bureau (lkb), dan wel (2) de raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te
- Art. 3. 1. Werknemer: (1) het belijdend lid van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland aan wie, als kerkelijk werker in de zin van artikel 3 sub 8 van de Kerkorde, door werkgever een schriftelijke bijzondere opdracht is verstrekt, dan wel (2) de in Nederland woonachtige medewerker voor het verrichten van niet-ambtelijk kerkelijk werk met wie een arbeidsovereenkomst in de zin van het Burgerlijk Wetboek is aangegaan en die zijn functie zal vervullen onder leiding van de directeur van het lkb resp. deputaten van de Christelijke Gereformeerde Kerken, op wier terrein hij werkt.
2. Voor werving en selectie van een werknemer (2) wordt zorggedragen door deputaten onder leiding van wie de werknemer zijn functie zal gaan vervullen. Indien dat niet deputaten lkb zijn, zullen zij daarvoor met deputaten lkb in contact treden en een bindende voordracht doen voor de benoeming.
3. De arbeidsovereenkomst met een werknemer (2) wordt ondertekend door werkgever (1) en werknemer en eveneens door deputaten onder leiding van wie de werknemer zijn functie zal gaan vervullen. Deputaten worden vertegenwoordigd door voorzitter en secretaris.
- Art. 4. Salaris: Het tussen werkgever en werknemer overeengekomen brutosalaris per maand, exclusief vakantietoeslag, eventuele toelagen en kostenvergoedingen.
De inschaling van werknemer (2) geschiedt bij aanstelling en bij wijziging hierin tijdens het dienstverband door deputaten onder leiding van wie hij zijn functie vervult na overleg met deputaten lkb en wordt schriftelijk te hunner kennis gebracht.
- Art. 5. Werkgebied (indien aangewezen): het door de Christelijke Gereformeerde Kerk te dan wel door deputaten onder leiding van wie werknemer (2) zijn functie zal gaan vervullen daarvoor aangewezen gebied.
- Art. 6. Uitvoeringsregelingen, waarnaar wordt verwezen, vormen een geheel met de 'algemene bepalingen'.
- Art. 7. 1. De arbeidsovereenkomst wordt uitsluitend schriftelijk aangegaan en gewijzigd.
2. Elke binnen deze rechtspositieregeling vallende wijziging in de arbeidsovereenkomst of in salaris van werknemer (2) geschiedt door deputaten onder leiding van wie hij zijn functie vervult, na overleg met deputaten LKB en wordt schriftelijk ter kennis gebracht van deputaten LKB.
- Art. 8. In de arbeidsovereenkomst zal worden vermeld:
- de naam en de vestigingsplaats van werkgever (2) dan wel de naam van deputaten lkb en indien van toepassing de naam van het deputaatschap onder leiding waarvan hij zijn functie vervult alsmede de naam van degenen die bevoegd zijn deze instanties te vertegenwoordigen;
 - de naam, voornamen, geboorteplaats en -datum van de werknemer, alsmede de functie waarin hij is aangesteld;
 - het adres van waaruit en het werkgebied (indien aangewezen) waarbinnen de werkzaamheden worden verricht;
 - voor werknemer (2) de bepaling, dat deze zich bereid verklaart om tijdelijk arbeid te verrichten voor een ander deputaatschap;
 - de verplichting tot verhuizing of de ontheffing daarvan;
 - de datum van het aangaan van de arbeidsovereenkomst en de datum van de aanvang van de werkzaamheden;
 - de duur van de overeenkomst, aangegaan voor onbepaalde tijd dan wel voor bepaalde tijd, al dan niet met een proeftijd;
 - de arbeidsduur;
 - het aanvangssalaris en de salarisschaal onder aanduiding van de uitvoeringsregeling van de PKN;
 - de datum van de eerstvolgende periodieke verhoging;
 - het aantal vakantiedagen en vergrijpsdagen per jaar, conform uitvoeringsregeling van de PKN;
 - eventuele bepalingen, regelingen, afspraken en verplichtingen die van toepassing zijn;
 - de wederzijds in acht te nemen opzegtermijn;

- n. de verklaring van werkgever en werknemer met de inhoud bekend te zijn en daarmee akkoord te gaan;
- o. de verklaring van de werknemer een exemplaar van de Algemene Bepalingen en de daarbij behorende uitvoeringsregelingen te hebben ontvangen.

Verplichtingen van de werknemer

- Art. 9.
1. De werknemer is verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem uit hoofde van zijn functie ter kennis is gekomen, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt dan wel hem uitdrukkelijk is opgelegd. Deze verplichting geldt ook onbeperkt na beëindiging van het dienstverband.
 2. De in lid 1 bedoelde verplichting bestaat niet tegenover hen die delen in de verantwoordelijkheid voor een goede vervulling van de functie van de werknemer, noch ook tegenover hen wier medewerking tot die vervulling noodzakelijk is te achten, indien en voor zover dezen zelf tot geheimhouding verplicht zijn of zich daartoe dienen te verplichten.
 3. De werknemer is verplicht alle in zijn functie ontvangen gelden en giften van welke aard ook zorgvuldig te beheren, te administreren en hiervan rekening en verantwoording af te leggen bij zijn werkgever.
 4. Maandelijks zal de werknemer ten behoeve van de werkgever een schriftelijk verslag maken van de verrichte werkzaamheden, tenzij hij hiervan nadrukkelijk is vrijgesteld.
- Art. 10. De medewerker is gehouden de werkgever schriftelijk in kennis te stellen van het voornemen nevenwerkzaamheden te gaan verrichten en van uitbreiding van bestaande werkzaamheden. Indien deze werkzaamheden of de uitbreiding daarvan als strijdig met of schadelijk voor de vervulling van de functie kunnen worden beschouwd, dient de werkgever de medewerker binnen twee maanden na verzending van bedoelde kennisgeving schriftelijk onder opgave van redenen mede te delen dat het verrichten van deze werkzaamheden, of uitbreiding daarvan niet is geoorloofd.
Voordat de werkgever een beslissing neemt tot het niet toestaan van het verrichten van nevenwerkzaamheden of tot het uitbreiden daarvan, is hij verplicht de medewerker te horen. Indien door de werkgever niet binnen twee weken na het horen antwoord wordt gegeven op bedoelde kennisgeving, wordt de goedkeuring geacht te zijn verleend.
Een verleende toestemming kan te allen tijde door de werkgever worden ingetrokken, wanneer naar zijn oordeel en gehoord de medewerker, het belang van de werkzaamheden zulks vereist.
- Art. 11. Indien de werknemer verhinderd is, wegens arbeidsongeschiktheid in de zin van de Ziektewet of wegens een andere oorzaak zijn werkzaamheden te verrichten, is hij verplicht daarvan onder opgave van redenen zo spoedig mogelijk mededeling te doen of te laten doen aan de werkgever op een door de werkgever te bepalen wijze. Zodra het tijdstip bekend is waarop hervatting van de werkzaamheden mogelijk zal zijn dient hij de werkgever daarvan in kennis te stellen.
- Art. 12.
1. De werknemer is verplicht te wonen in of nabij de plaats van tewerkstelling of in het werkgebied indien zo'n werkgebied is aangewezen. Aan de werknemer kan, al dan niet op eigen verzoek, schriftelijk ontheffing worden verleend van de genoemde verplichting. Een verleende ontheffing kan - na overleg met de werknemer en met inachtneming van een redelijke termijn - worden ingetrokken wanneer blijkt dat het belang van het werk en een goede uitoefening van de functie zulks vereisen.
 2. De werknemer (2) is gehouden op basis van daartoe dienend onderling bureauoverleg, dan wel op aanwijzing door of namens deputaten onder leiding van wie hij zijn functie vervult, tijdelijk arbeid te verrichten ten behoeve en onder leiding van een ander deputaatschap, indien dit mogelijk is en daaraan aldaar behoefte bestaat.
- Art. 13. De werknemer is verplicht die studies te volgen die voor het vervullen van de functie noodzakelijk worden geacht en die als zodanig na overleg tussen werkgever en werknemer worden aangewezen.
De hieraan verbonden kosten komen volledig voor rekening van de werkgever. Indien de medewerker op eigen initiatief vertrekt geldt de volgende regeling van terugbetalen:
Beëindiging van het dienstverband:
- binnen 1 jaar 100 %;
 - binnen 2 jaar maar na 1 jaar 66,66 %;
 - binnen 3 jaar maar na 2 jaar 33,33 %;
 - na 3 jaar geen terugvordering meer.
- De verrekening zal zo mogelijk met de eindafrekening plaatsvinden. Indien (volledige) verrekening niet mogelijk is, dient de werknemer het verschuldigde bedrag binnen twee maanden na het einde van het dienstverband te voldoen.
Voor het voor bedoelde studies volgen van lessen en het afleggen van examens tijdens de werktijd wordt verlof verleend met behoud van salaris. Het buiten werktijd volgen van de lessen en het afleggen van examens kan niet worden aangemerkt als te compenseren overwerk.

Verplichtingen van de werkgever

- Art. 14.
1. De werkgever is verplicht om de werknemer in staat te (doen) stellen de overeengekomen werkzaamheden naar diens beste-vermogen te verrichten en daarbij aanwijzingen te (doen) geven met inachtneming van de eisen van de functie en al datgene te doen en na te laten wat een goed werkgever in gelijke omstandigheden behoort te doen en na te laten.
 2. De werkgever is verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem met betrekking tot de persoon van de werknemer in zijn kwaliteit van werkgever bekend is, tenzij de werknemer tot het verstrekken van op zijn persoon betrekking hebbende gegevens toestemming geeft. Deze verplichting geldt ook onbeperkt na beëindiging van het dienstverband.
 3. Het onder lid 2 gestelde geldt eveneens voor deputaten onder leiding van wie de werknemer zijn functie

vervult.

- Art. 15.
1. De aanspraken op pensioen zijn gelijk aan die welke kunnen worden ontleend aan het van toepassing zijnde pensioenreglement van het Pensioenfonds voor de Gezondheid, Geestelijke en Maatschappelijke Belangen (PGGM) te Zeist.
 2. De pensioenpremie bestaat uit twee delen het ouderdomspensioen en het arbeidsongeschiktheidspensioen. De PGGM stelt de premie vast. Op basis van deze premie berekent de lkb de premie die door de werkgever betaald wordt. Deze aanwijzing wordt gevolgd.

Salariëring

- Art. 16.
1. Het salaris van de werknemer wordt vastgesteld volgens de richtlijnen van de PKN.
 2. Een wijziging in het salaris wordt de werknemer terstond gespecificeerd en schriftelijk medegedeeld.
 3. De werknemer dient uiterlijk twee dagen voor het einde van de kalendermaand over zijn salaris te kunnen beschikken.
 4. Geen salaris noch enige vergoeding is verschuldigd over de tijd gedurende welke de werknemer in strijd met zijn verplichtingen opzettelijk nalaat zijn werkzaamheden te verrichten. Dit wordt de werknemer binnen een redelijke termijn schriftelijk en gemotiveerd medegedeeld.
 5. De werknemer die wegens ziekte verhinderd is zijn werkzaamheden te verrichten geniet, te rekenen vanaf de eerste ziektedag, het eerste jaar 100% en het tweede jaar 70% van zijn laatstgenoten salaris.
 6. Een werknemer die aanspraak heeft op een uitkering op grond van lid 5 van dit artikel, is verplicht om alle uitkeringen waarop hij in verband met zijn arbeidsongeschiktheid aanspraak heeft krachtens enigerlei wettelijke regeling of een door of namens een werkgever afgesloten verzekering, over te dragen op de werkgever.
- Art. 17.
1. De werknemer heeft recht op vakantietoeslag voor iedere maand of ieder deel van de maand waarvoor hij salaris heeft genoten.
 2. De vakantietoeslag bedraagt per kalendermaand 8% van het bedrag dat de werknemer in die maand aan salaris heeft genoten; de uitbetaling vindt achteraf plaats over de periode juni tot en met mei.
 3. Bij een 12,5-jarig dienstverband ontvangt de werknemer een bruto jubileumgratificatie ter grootte van een halve maand salaris; deze uitkering is niet belastingvrij. Bij een 25-jarig, resp. 40-jarig dienstverband ontvangt de werknemer een gratificatie ter grootte van een netto maandsalaris.
 4. Werknemers werkzaam in deeltijd ontvangen de in het vorige lid genoemde gratificatie naar rato van het op de dag van het jubileum geldende deeltijdpercentage.

Arbeidsduur

- Art. 18.
1. De arbeidsduur bedraagt gemiddeld 36 uur per week; de vaststelling van de feitelijke duur van de wekelijkse arbeidstijd en het toekennen en opnemen van compensatie-uren vindt plaats in overleg met de werkgever.
 2. Indien de werkgever het noodzakelijk oordeelt dat aan de werknemer werkzaamheden worden opgedragen die meer tijd vergen dan de overeengekomen arbeidsduur dan wordt nimmer in geld een compenserende beloning toegekend. De meer gewerkte tijd kan uitsluitend met vrije tijd worden vereffend.

Buitengewoon verlof

- Art. 19.
1. Tenzij de te verrichten werkzaamheden zich naar het oordeel van de werkgever daartegen verzetten, heeft de werknemer recht op buitengewoon verlof met behoud van salaris in de hierna volgende gevallen:
 - a. voor de uitoefening van het kiesrecht en het voldoen aan een wettelijke verplichting, voor zover dit niet in vrije tijd kan geschieden en omzetting van dienst niet mogelijk is;
 - b. bij zijn verhuizing: 2 dagen per kalenderjaar;
 - c. bij zijn ondertrouw: 1 dag;
 - d. bij zijn huwelijk: 4 dagen;
 - e. tot het bijwonen van een huwelijk van kinderen, ouders, broers, zusters, zwagers of schoonzusters: 1 dag;
 - f. bij ernstige ziekte van echtgenoot, echtgenote, ouders, kinderen: voor een duur ter beoordeling door de werkgever;
 - g. bij overlijden van bloed- of aanverwanten:
 - 4 dagen bij het overlijden van de onder f bedoelde personen;
 - 2 dagen bij het overlijden van broers, zusters, zwagers of schoonzusters;
 - h. Is de werknemer evenwel belast met de regeling van de begrafenis en/of nalatenschap dan worden ten hoogste 4 dagen verleend;
 - i. bij bevalling van zijn echtgenote: 2 dagen;
 - j. bij het 25- of 40-jarig dienstjubileum: 1 dag;
 - k. bij het 25- of 40-jarig huwelijksjubileum van de werknemer en het 25-, 40-, 50- en 60-jarig huwelijksjubileum van zijn (schoon)ouders: 1 dag.
 2. De werkgever is gehouden een afwijzing van een verzoek om buitengewoon verlof schriftelijk en gemotiveerd aan de werknemer mee te delen.

Einde van de arbeidsovereenkomst

- Art. 20.
1. Het dienstverband eindigt:
 - a. met wederzijds goedvinden op het door de werkgever en werknemer overeengekomen tijdstip;
 - b. door het verstrijken van de termijn waarvoor de arbeidsovereenkomst is aangegaan;
 - c. door opzegging door werkgever of werknemer met inachtneming van de wettelijke opzegtermijn;
 - d. door eenzijdige beëindiging tijdens de proeftijd als bedoeld in artikel 7: 652/676 van het Burgerlijk Wetboek;

- e. door ontslag op staande voet wegens dringende redenen voor werkgever of werknemer volgens de bepalingen van artikel 7: 678 van het Burgerlijk Wetboek;
 - f. met de eerste dag van de maand waarin de werknemer pensioengerechtigde leeftijd bereikt.
 - g. door overlijden van de werknemer;
 - h. door ontbinding door de rechter op grond van artikel 7: 685 of 7: 686 van het Burgerlijk Wetboek vanwege gewichtige redenen dan wel vanwege wanprestatie.
2. Opzegging dient schriftelijk en onder opgave van redenen te geschieden; de opzegtermijn gaat in op de eerste dag van de kalendermaand volgend op die van de opzegging.

Wijziging rechtspositieregeling

Art. 21. Deputaten landelijk kerkelijk bureau zijn gemachtigd om wijzigingen aan te brengen in de bedragen, percentages en aantallen voorkomend in de Algemene bepalingen en de daarbij behorende uitvoeringsregelingen indien deze wijzigingen vallen binnen het kader van de voor de vaststelling geldende algemene criteria respectievelijk voorstellen te doen aan de generale synode omtrent aanpassingen waartoe zij niet gemachtigd zijn.

Uitvoeringsregeling

Een uitvoeringsregeling is beschikbaar bij het Dienstenbureau in Veenendaal.

De synode stelde de volgende notitie m.b.t. kerkelijk werkers vast:

1. **Behoefte**
Deputaten hebben onderzoek laten doen naar de inzetbaarheid van broeders en zusters met een hbo- of wo-opleiding theologie, die niet de bedoeling hebben predikant te worden en zijn nagegaan of en in hoeverre er behoefte is aan kerkelijk werkers met een ambtelijke opdracht en hoe bij gebleken behoefte een en ander kerkordelijk geregeld zou kunnen worden.
Uit de gehouden enquête blijkt inderdaad dat er een bepaalde behoefte is aan kerkelijk werkers, maar dat er slechts beperkte behoefte is aan werkers met een ambtelijke opdracht met name als het gaat om de preekbevoegdheid. Er is volgens deputaten derhalve geen reden voorstellen te doen die kerkelijke werkers een meer ambtelijke status geven.
2. **Eisen**
Deputaten stellen als resultaat van dit onderzoek voor dat een kerkelijk werker aan de volgende eisen moet voldoen:
 - a. een afgeronde en door de Theologische Universiteit Apeldoorn (TUA) erkende opleiding kerkelijk werker bij voorkeur zoals deze door de Gereformeerde Hogeschool Zwolle en de Christelijke Hogeschool Ede worden aangeboden of een andere opleiding die door de TUA erkend wordt, dan wel een afgeronde studie theologie aan de TUA of de Theologische Universiteit Kampen aangevuld met de kennis van specifieke vaardigheden;
 - b. belijdend lid van een Christelijke Gereformeerde Kerk, omdat de aard van de werkzaamheden (zoals pastoraat en catechese) dit vereist.

Verder dient het volgende in acht te worden genomen:

 - a. een kerkelijk werker zal worden aangetrokken nadat een kerkenraad zich grondig bezonnen heeft op de noodzaak en de taakstelling van een kerkelijk werker;
 - b. de kerkenraad dient zorg te dragen voor een goede introductie van de kerkelijk werker in de gemeente;
 - c. de kerkenraad stelt voor de aanstelling van de kerkelijk werker een arbeidsovereenkomst op waarbij gebruik gemaakt kan worden van bestaande modellen (zie hieronder).
3. **Positie**
Aangaande de kerkrechtelijke positie en de relatie tot de ambten:
 - a. er is geen reden op dit moment het bepaalde in artikel 3, sub 8 te wijzigen;
 - b. behalve de arbeidsovereenkomst stelt de kerkenraad een functieomschrijving op waarbij in ieder geval aandacht gegeven wordt aan de volgende punten:
 - functie-inhoud;
 - toezicht door de kerkenraad op de arbeid van de kerkelijk werker;
 - verantwoording en rapportage door de kerkelijk werker van zijn arbeid aan de kerkenraad;
 - samenwerking met de ambtsdragers, in en buiten de vergaderingen;
 - geheimhoudingsplicht;
 - werktijden;
 - nascholing en deskundigheidsbevordering.
4. **Register**
Het lijkt deputaten praktisch onuitvoerbaar een centraal register van hbo- en wo-opgeleide kerkelijk werkers op te zetten en te beheren. Redenen:
 - a. Aangezien het voeren van een dergelijk register geen taak is van de TUA noch van het kerkelijk bureau, zou dit op andere wijze georganiseerd moeten worden. Het is de vraag of de kosten daarvoor het rendement van een register rechtvaardigen.
 - b. Een dergelijk register kan niet functioneren zonder een grondig beheer van de kwaliteitseisen en een zorgvuldige afstemming van vraag en aanbod. Deze inhoudelijke en praktische aspecten van een register vragen gelet op de omvang van ons kerkverband teveel tijd en geld.

Bijlage 1

Model arbeidsovereenkomst lkb

De Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, ten deze vertegenwoordigd door haar deputaten (lkb), hierna te noemen 'werkgever', namens wie handelen en, voorzitter en secretaris van voornoemde deputaten, woonplaats kiezend aan het adres van het, en

de heer /mevrouw (naam en voornamen)
geboren te (plaats)
op (datum)
wonende te (woonplaats)
..... (adres)

hierna te noemen 'werknemer',

verklaren een arbeidsovereenkomst te hebben aangegaan onder de volgende voorwaarden:

- Art. 1. De werknemer treedt in dienst met ingang van in de functie van
- Art. 2. De werknemer vervult zijn functie onder leiding van deputaten lkb.
Of: De werknemer vervult zijn functie onder leiding van deputaten, waarvan voorzitter en secretaris deze overeenkomst eveneens ondertekenen.
De werknemer verklaart zich bereid om op basis van daartoe dienend onderling bureau-overleg, dan wel op aanwijzing door of namens deputaten onder leiding van wie hij zijn functie vervult tijdelijk arbeid te verrichten ten behoeve en onder leiding van een ander deputaatschap, indien dit mogelijk is en daaraan aldaar behoefte bestaat.
De werknemer vervult zijn functie vanuit in het werkgebied
- Art. 3. De werknemer is aangesteld in volledig dienstverband / voor ... uren per week.
- Art. 4. De werknemer werkt ... uur per dag en heeft aanspraak op ... compensatie-uren per jaar, op te nemen in overleg met de werkgever.
- Art. 5. De eerste... (aantal) weken/maanden van het dienstverband gelden als proeftijd overeenkomstig de voorschriften van boek 7 artikel 652 en 676 van het BW.
Gedurende de proeftijd kan ieder der partijen de arbeidsovereenkomst met onmiddellijke ingang en zonder opgave van redenen beëindigen.
- Art. 6. Een volledige dienstbetrekking omvat 36,00 uur per week. De arbeidsduur bedraagt voor de werknemer.....(aantal) uur per week. De werknemer verricht de bedongen werkzaamheden van maandag tot en met vrijdag dagelijks van uur 's morgens tot..... uur (tijdstip) 's avonds. De lunchpauze is tussen... en ... uur (tijdstip).
- Art. 7. De werknemer wordt gesalarieerd volgens de geldende uitvoeringsregeling van de PKN, zoals deze salarisregeling thans luidt of nadien zal worden gewijzigd, volgens dienstjaren in salarisgroep ... , zodat bij de aanvang van het dienstverband het salaris €.....bruto per maand bedraagt. De eerstvolgende periodieke verhoging wordt steeds toegekend per
- Art. 8. Het aantal vakantie- en verrijzingsdagen bij de aanvang van het dienstverband bedraagt uur.
- Art. 9. De werknemer is wel / niet verplicht te verhuizen naar de plaats van tewerkstelling c.q. het werkgebied.
- Art. 10. In geval van nevenwerkzaamheden dient werknemer goedkeuring te vragen aan werkgever.
- Art. 11. Op deze arbeidsovereenkomst is de rechtspositieregeling, omvattende de Algemene Bepalingen (zoals opgenomen in bijlage 43 K.O.) van toepassing.
- Art. 12. Het dienstverband kan door ieder der partijen per aangetekende brief en onder opgave van redenen worden opgezegd met inachtneming van de wettelijke opzegtermijn. De opzegtermijn gaat in op de eerste dag van de kalendermaand volgend op de opzegging.
Het dienstverband kan tevens eindigen met wederzijds goedvinden op een door de werknemer en werkgever overeengekomen tijdstip.
- Art. 13. De werkgever en de werknemer verklaren hierbij met deze voorwaarden bekend te zijn en daarmee akkoord te gaan.
- Art. 14. De werknemer verklaart een exemplaar van de Algemene Bepalingen en de daarbij behorende uitvoeringsregelingen te hebben ontvangen.

Art. 15. Overige bepalingen:

Aldus overeengekomen en in tweevoud / drievoud opgemaakt op

De werkgever:....., voorzitter en....., secretaris
van deputaten lkb

De werknemer

Deputaten.....,
vertegenwoordigd door....., voorzitter

en....., secretaris

Bijlage 2

Model arbeidsovereenkomst kerkenraden

De Raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te, namens wie handelen en, preses en scriba van voornoemde Raad, hierna te noemen 'werkgever', en

de heer /mevrouw (naam en voornamen)
geboren te (plaats)
op (datum)
wonende te..... (woonplaats)
..... (adres)

hierna te noemen 'werknemer',

verklaren een arbeidsovereenkomst te hebben aangegaan onder de volgende voorwaarden:

- Art. 1. De werknemer treedt in dienst met ingang van in de functie van
- Art. 2. De werknemer vervult zijn functie onder leiding van de Christelijke Gereformeerde Kerk te,
De werknemer vervult zijn functie vanuit in het werkgebied
- Art. 3. De werknemer is aangesteld in volledig dienstverband / voor ... uren per week.
- Art. 4. De werknemer werkt ... uur per dag en heeft aanspraak op ... compensatie uren per jaar, op te nemen in overleg met de werkgever.
- Art. 5. De eerste... (aantal) weken/maanden van het dienstverband gelden als proeftijd overeenkomstig de voorschriften van boek 7 artikel 652 en 676 van het BW.
Gedurende de proeftijd kan ieder der partijen de arbeidsovereenkomst met onmiddellijke ingang en zonder opgave van redenen beëindigen.
- Art. 6. Een volledige dienstbetrekking omvat 36,00 uur per week. De arbeidsduur bedraagt voor de werknemer.....(aantal) uur per week. De werknemer verricht de bedongen werkzaamheden van maandag tot en met vrijdag dagelijks van uur 's morgens tot..... uur (tijdstip) 's avonds. De lunchpauze is tussen... en ... uur (tijdstip).
- Art. 7. De werknemer wordt gesalarieerd volgens de geldende uitvoeringsregeling van de PKN, zoals deze salarisregeling thans luidt of nadien zal worden gewijzigd, volgens dienstjaren in salarisgroep ... , zodat bij de aanvang van het dienstverband het salaris €.....bruto per maand bedraagt. De eerstvolgende periodieke verhoging wordt steeds toegekend per
- Art. 8. Het aantal vakantie- en vergrijzingsdagen bij de aanvang van het dienstverband bedraagt uur.
- Art. 9. De werknemer is wel / niet verplicht te verhuizen naar de plaats van tewerkstelling c.q. het werkgebied.
- Art. 10. In geval van nevenwerkzaamheden dient werknemer goedkeuring te vragen aan werkgever.
- Art. 11. Op deze arbeidsovereenkomst is de rechtspositieregeling, omvattende de Algemene Bepalingen (zoals opgenomen in bijlage 43 K.O.) van toepassing.
- Art. 12. Het dienstverband kan door ieder der partijen per aangetekende brief en onder opgave van redenen worden opgezegd met inachtneming van de wettelijke opzegtermijn. De opzegtermijn gaat in op de eerste dag van de kalendermaand volgend op de opzegging.
Het dienstverband kan tevens eindigen met wederzijds goedvinden op een door de werknemer en werkgever overeengekomen tijdstip.

Art. 13. De werkgever en de werknemer verklaren hierbij met deze voorwaarden bekend te zijn en daarmee akkoord te gaan.

Art. 14. De werknemer verklaart een exemplaar van de Algemene Bepalingen en de daarbij behorende uitvoeringsregelingen te hebben ontvangen.

Art. 15. Grondslag en geheimhouding:

1. De werknemer verklaart zich in zijn werk trouw te zullen houden aan de Heilige Schrift, de belijdenis der kerken en de geldende kerkorde.
2. De werknemer neemt tijdens de duur en na het beëindigen van deze overeenkomst strikte geheimhouding in acht van alles wat hem omtrent de werkgever zowel als van de gerelateerde stichtingen of kerken op welke wijze dan ook bekend is geworden en waaromtrent hem geheimhouding is opgelegd of waarvan hij het vertrouwelijke karakter redelijkerwijs kan vermoeden.

Art. 16. Overige bepalingen:

Aldus overeengekomen en in tweevoud / drievoud opgemaakt op

De werkgever:

De Christelijke Gereformeerde kerk te.....,

Vertegenwoordigd door....., preses

en, scriba

De werknemer

Conceptregeling voor de verkiezing en beroeping van dienaren des Woords

- Art. 1. De verkiezing en beroeping van een dienaar des Woords zal, overeenkomstig art. 4 en 5 K.O., geschieden door de kerkenraad met medewerking van de stemgerechtigde leden der gemeente. Stemgerechtigd zijn de (mannelijke) leden, die tot het heilig avondmaal zijn toegelaten en niet onder censuur staan.
- Art. 2. Ingeval van een predikantsvacature houdt de kerkenraad een vergadering, teneinde een nominatie op te maken, waarbij het in de vrijheid van de kerkenraad staat, van tevoren aan de leden van de gemeente gelegenheid te geven de aandacht op bepaalde predikanten of kandidaten te vestigen. Hij stelt voor de vacature twee (of meer) personen, opdat de gemeente daaruit een keuze doe. Ook kan de kerkenraad voorstellen bij acclamatie te beroepen.
- Art. 3. Nadat de namen van de op de nominatie gestelde personen een en andermaal door afkondiging in de kerkdienst ter kennis van de gemeente zijn gebracht, roept de kerkenraad de stemgerechtigde leden samen, om onder presidium van de consulent of diens plaatsvervanger en na aanroeping van de Naam des Heren, tot de verkiezing over te gaan.
- Art. 4. Bij deze vergadering tekenen alle binnenkomenden de presentielijst en is de preses gemachtigd bewijs te vorderen, dat men stemgerechtigd is.
- Art. 5. Alleen degenen die ter vergadering aanwezig zijn, kunnen aan de stemming deelnemen.
- Art. 6. Eer men tot stemming overgaat, leest de preses nog eenmaal de namen voor van de personen, die op de nominatie staan. Hij zorgt voorts, dat nauwkeurig wordt opgenomen het aantal gemeenteleden, dat ter vergadering aan de stemming deelneemt en het aantal stemmen, dat op elk van de genomineerden is uitgebracht. Het verslag van deze stemming wordt in het gewone notulenboek van de kerkenraad opgetekend en door de kerkenraad goedgekeurd en ondertekend.
- Art. 7. Bij de telling van de stemmen worden niet meegerekend blanco briefjes en andere ongeldige stemmen, zoals briefjes met meer namen dan vacatures, of andere namen, enz.
- Art. 8. Gekozen is degene, die de meeste geldige stemmen op zich heeft verenigd, met dien verstande, dat in geen geval iemand als gekozen aangemerkt wordt, die een stemcijfer verkreeg, kleiner dan de helft plus een, of bij een oneven getal, kleiner dan de helft plus een halve van het aantal leden, dat geldige stembriefjes inleverde, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 5 en 6.
Bij staking van de stemmen wordt opnieuw gestemd. Bij een nominatie van twee personen wordt tussen deze beide gestemd en bij een nominatie van meer personen tussen hen, die een even groot aantal stemmen verkregen, zo zij namelijk de meeste stemmen behaalden; indien zij geen meerderheid behaalden, volgt nog eenmaal een vrije stemming.
Staken de stemmen voor de tweede maal, dan wordt door het lot beslist.
- Art. 9. De door de gemeente gekozen predikant of kandidaat wordt door de kerkenraad beroepen tot herder en leraar van de gemeente, waarvan hem zo spoedig mogelijk door de kerkenraad mededeling wordt gedaan door middel van een beroepsbrief, ondertekend door preses en scriba en door of namens de consulent, in welke beroepsbrief o.a. opgave wordt gedaan van traktement enz., en van toezegging van een emeritaats-traktement overeenkomstig het door de generale synode bepaalde.
- Art. 10. Nadat de gekozene de roeping heeft aangenomen draagt de kerkenraad zorg, dat zijn naam op twee achtereenvolgende zondagen aan de gemeente wordt medegedeeld, om door haar goedgekeurd te worden overeenkomstig art. 4 en 5 K.O. en het formulier voor de bevestiging van de dienaren des Woords.
- Art. 11. Na de approbatie van de gemeente en van de classis zal de openbare bevestiging overeenkomstig de kerkelijke bepalingen geschieden zo spoedig deze na overkomst van de beroepene kan plaatsvinden.
- Art. 12. Bezwaren van formele aard tegen een predikantsverkiezing moeten op dezelfde vergadering, waarop de verkiezing plaatsvindt, worden ingebracht. Alleen in dit geval heeft de bezwaarde, zo zijn bezwaren niet opgelost worden, het recht zich op de meerdere vergaderingen te beroepen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de kerkenraad.....,

, preses.
, scriba.

Conceptakte voor de toelating tot de dienst des Woords en der sacramenten

LASTBRIEF

De classis van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, in vergadering bijeen op te , verklaart hiermede volgens art. 4 van de Kerkorde en de bepalingen van de generale synode peremptoir te hebben geëxamineerd

.....
beroepen te

Gelet op de vereiste testimonia en getuigschriften en gehoord het examen ten overstaan van de gedeputeerden van de particuliere synode van het heeft de classis in de Naam van de Koning der kerk aan bovengenoemde broeder last en macht gegeven om het Woord Gods en de heilige sacramenten in de Christelijke Gereformeerde Kerken te bedienen en alles te verrichten wat een getrouw dienaar van Christus schuldig is te doen, met de bede dat de Here hem vervulle met Zijn Geest, sterke door Zijn kracht en alzo regere dat zijn dienst vruchtbaar is in het Koninkrijk van Christus.

Namens de classis voornoemd

, preses.

, scriba.

Conceptberoepsbrief

Weleerw. heer en broeder,

De raad van de Christelijke Gereformeerde kerk te
overtuigd van de dringende behoefte aan een eigen herder en leraar, is (opnieuw) tot het beroepingswerk overgegaan. Nadat met smekingen en gebeden de Koning der kerk was aangeropen, zijt gij in de heden gehouden vergadering van de kerkenraad met de stemgerechtigde leden van de gemeente (uit het voorgestelde tweetal, bestaande uit en met meerderheid van stemmen gekozen tot herder en leraar. Derhalve besloot de kerkenraad u de roeping te doen toekomen, gelijk bij deze schriftelijk geschiedt. De kerkenraad doet dit met de bede dat de Koning der kerk, die ook de Zender van Zijn dienaren is, deze roeping met Zijn gunst en zegen bekrone. Hij geve u licht en wijsheid om een Hem welbehagelijke beslissing te nemen, kon het zijn tot onze blijdschap, zodat wij spoedig van u mogen vernemen, dat gij deze onze roeping met volle vrijmoedigheid aanvaardt.

Tot de diensten, die van u gevraagd worden behoren:

- a. des zondags tweemaal preken, eenmaal over de z.g.n. 'vrije stof' uit het Oude of Nieuwe Testament, en eenmaal over een zondagsafdeling of gedeelte daarvan van de Heidelbergse Catechismus, zó dat geen gedeelte van de catechismus wordt overgeslagen;
- b. het preken op de christelijke feestdagen, Oud- en Nieuwjaar, en op de bid- en dankdagen;
- c. de bediening van de heilige sacramenten;
- d. het bevestigen van huwelijken en het leiden van begrafenissen;
- e. het onderwijzen van de kinderen van de gemeente in de leer, die naar de godzaligheid is, in wekelijkse catechisaties, uit leerboeken door de kerkenraad goedgekeurd;
- f. het doen van zieken- en huisbezoek en voorts alles wat tot het werk van een dienaar des Woords behoort.

Een en ander dient te geschieden in strenge gebondenheid aan het heilig Woord van God, in overeenstemming met de drie formulieren van enigheid, de geldende kerkorde en de verdere bepalingen en besluiten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.

Zijnerzijds zegt de kerkenraad u toe, onder biddend opzien tot de Here, u in broederlijke trouw en in gemeenschap des geestes terzijde te staan en met u de gemeente des Heren aan deze plaats te weiden.

Voorts zal de kerkenraad u tot steun zijn in geval van ziekte van u of uw gezin.

De kerkenraad kent u een traktement en emolumenten toe, zoals jaarlijks wordt geadviseerd door deputaten financiële zaken, zoals laatstelijk vastgesteld in hun schrijven d.d. december..... en zoals opgenomen in de bij deze brief gevoegde bijlage.

Wij zouden het zeer op prijs stellen met u nader van gedachten te kunnen wisselen en nodigen u en uw echtgenote daartoe uit voor een gesprek.

Om ieder misverstand te vermijden, wijst de kerkenraad u erop dat dit beroep niet beschouwd moet worden als een aanbod om een arbeidsovereenkomst met u aan te gaan. In overeenstemming met de kerkorde is een verhouding tussen predikant en gemeente/kerkenraad geen arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht;

Door ondertekening van deze beroepsbrief verklaart de gemeente dat zij de financiële gevolgen van het beroep kan dragen. De consulent verklaart dat hij in voorkomende gevallen heeft vastgesteld dat de schriftelijke toestemming van OB&A is verkregen.

Uw berichten zien wij met grote belangstelling tegemoet.

Met hartelijke broedergroeten etc. etc.

Bijlage 1 Rechtsverhouding predikant en gemeente/kerkenraad

Om te voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat over de vraag of de overeenkomst tussen een predikant en een gemeente/kerkenraad niet (ook) als een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht beschouwd kan worden, wil de kerkenraad stipuleren dat hij, overeenkomstig de kerkorde, de verhouding tussen predikant en gemeente/kerkenraad uitdrukkelijk niet als een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht beschouwt en dat het uitbrengen van het beroep dan ook niet beschouwd kan of mag worden als een aanbod om een arbeidsovereenkomst aan te gaan. Door het beroep aan te nemen, aanvaardt de predikant dat tussen hem en de gemeente/kerkenraad geen arbeidsovereenkomst tot stand komt.

Bijlage 2 Model overeenkomst tussen predikant en gemeente

De ondergetekenden:

Ds. (...), wonende te (...),
hierna te noemen: 'de predikant'

en

De raad van de CGK te (...),
vertegenwoordigd door (namen scribe en voorzitter),
hierna te noemen: 'de kerkenraad', terwijl de CGK te (...) als 'de gemeente' aangeduid zal worden,

nemen het volgende in aanmerking:

- a. de kerkenraad heeft bij brief van (...) een beroep uitgebracht op de predikant;
- b. de predikant heeft het beroep op (...) aanvaard en heeft dit bij brief van (...) schriftelijk bevestigd;
- c. predikant en kerkenraad wensen de rechtsverhouding tussen predikant en gemeente schriftelijk vast te leggen;

komen het volgende overeen:

1. de predikant zal met ingang van D.V. (datum bevestiging), onder de voorwaarde dat de classes de benodigde toestemming geven, als predikant aan de gemeente verbonden zijn;
2. de rechtsverhouding tussen de predikant enerzijds en de gemeente en de kerkenraad anderzijds wordt beheerst door de bepalingen van de in de CGK geldende kerkorde en door de genoemde beroepsbrief, de bijlage bij die brief daaronder begrepen;
3. partijen zijn het erover eens dat de rechtsverhouding tussen de predikant en de gemeente/de kerkenraad er een is van geheel eigen aard, zij verklaren uitdrukkelijk dat deze rechtsverhouding geen arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht is en dat zij met het aangaan van deze rechtsverhouding ook niet beoogd hebben een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht aan te gaan of te doen ontstaan.

Aldus in tweevoud opgemaakt en ondertekend op (...) te (...)

De predikant: ...

De kerkenraad: ...

Bijlage 3 Financiële bijlage beroepsbrief

I. Traktement

1 Omvang traktement

Volgens het advies van deputaten financiële zaken, zoals vastgelegd in hun schrijven d.d. december, zal aan u een jaartraktement worden uitbetaald ad €, uit te betalen in twaalf gelijke maandelijkse termijnen ad €

Dit traktement is gebaseerd op schaal conform het advies van eerder vermelde deputaten. (Indien van toepassing): Aangezien onze gemeente een ledenbestand heeft van leden wordt het traktement verhoogd met %.)

2. Vakantietoelage

Over het jaartraktement zal 8% als vakantietoelage worden uitbetaald. De vakantietoelage wordt uitbetaald in de maand mei van elk jaar en heeft betrekking op de periode van 1 juli t/m 31 december van het vorig jaar en van 1 januari t/m 30 juni van het jaar waarin de vakantietoelage wordt uitbetaald.

II. Emolumenten

a. Tegemoetkoming premie ziektekosten

Aan de predikant wordt een tegemoetkoming in de premie voor ziektekosten verstrekt. Deze tegemoetkoming is gelijk aan de inkomensafhankelijke bijdrage welke jaarlijks wordt vastgesteld door de Belastingdienst.

b. Vergoeding representatiekosten

Voor representatiekosten wordt aan u een vergoeding verstrekt ad € per jaar conform het jaarlijks advies van deputaten financiële zaken, ongeacht de hoogte van de daadwerkelijk gemaakte kosten. Tijdens vakantie en studieverlof wordt de vergoeding doorbetaald. Bij langdurige afwezigheid wordt de vergoeding nog gedurende twee maanden doorbetaald. Bij afwezigheid wegens schorsing voor bepaalde tijd stopt de vergoeding direct.

c. Vergoeding administratie- en bureaunkosten

Als tegemoetkoming in de kosten voor inrichting en onderhoud van werk-, ontvang- en studeerkamer, pc-apparatuur en software en kantoorbenodigdheden ontvangt u een vaste vergoeding van € per jaar, ongeacht de daadwerkelijk gemaakte kosten conform het advies van deputaten financiële zaken.

d. Vergoeding communicatiekosten

De kosten voor vaste telefonie voor de ambtsuitoefening worden volledig vergoed. Wanneer er geen privélijn aanwezig is, worden de telefoonkosten belastingvrij vergoed onder inhouding van een eigen bijdrage voor privégebruik. Voor internet wordt een vergoeding gegeven van € per maand en voor mobiele telefonie eveneens een vergoeding van € per maand, conform het advies van deputaten financiële zaken.

e. Vergoeding aanschaf vakliteratuur

Voor de kosten van de aanschaf van vakliteratuur, abonnementen voor studiedoelinden wordt een vast bedrag verstrekt van € per jaar, conform het advies van deputaten financiële zaken.

f. Vergoeding bij bijscholing.

De kosten voor bijscholing worden voor 75% vergoed op declaratiebasis tot een maximum ad € per twee jaar, conform het advies van deputaten financiële zaken.

g. Vergoeding reiskosten.

De kosten, die u maakt in uw ambtsuitoefening worden vergoed. De vergoeding is afhankelijk van het gebruikte vervoermiddel. Alle kosten openbaar vervoer worden volledig vergoed (eerste of tweede klasse). Bij gebruik van de auto wordt € per km vergoed, conform advies van deputaten financiële zaken.

Wij merken hierbij op, dat de vergoedingen belast zijn voor de inkomstenbelasting, voor zover de werkelijke kosten lager zijn dan de vergoedingen. Dit dient met een belastingadviseur overlegd te worden.

- h. Vergoeding voor de kosten van een belastingadvies
De predikant is niet onderworpen aan de Wet op de Loonbelasting en zal van zijn bruto-inkomen zelf de verschuldigde inkomstenbelasting dienen te voldoen. Voor alle vergoedingen/verstrekkingen geldt dat de predikant verantwoordelijk is voor de fiscale verantwoording en consequenties. Ten behoeve van een belastingadvies kan de predikant naar keuze een onafhankelijk belastingadviseur inschakelen. De kosten hiervan kunnen bij de kerk wordt gedeclareerd tot een maximum € per jaar.
- i. Pastorie
Aan u zal de pastorie, gelegen te als ambtswoning ter beschikking worden gesteld voor de periode waarin u als dienstdoend gemeentepredikant aan onze gemeente zult zijn verbonden. U bent gehouden om de pastorie gedurende die periode te bewonen.

Voor uw rekening komen de lasten, welke normaliter ten laste van de huurder komen zoals kosten verband houdende met de levering van gas, elektriciteit en water, afvalstoffenheffing, rioolrechten, kabel aansluiting en verdere eventueel in de toekomst op te leggen overheidslasten. Daarnaast dient u jaarlijks het vrije genot van het bewonen van de pastorie bij uw fiscale inkomen te tellen.
De voorwaarden voor bewoning van de pastorie zullen worden vastgelegd in een door u te tekenen bewonersovereenkomst.

Eventueel: indien u zelf voor huisvesting zorg draagt door aankoop van een andere woning, zullen wij u eventueel woonvergoeding uitbetalen. De omvang daarvan zal in onderling overleg worden vastgesteld.

Bij emeritaat of verbreking van het dienstverband, dient in goed overleg met u en de kerkenraad een periode te worden vastgesteld waarin de pastorie moet worden verlaten, waarbij minimaal een periode van drie maanden en maximaal een periode van zes maanden in acht dient te worden genomen.
- j. Vergoeding verhuiskosten
Aan u zullen de kosten van het verhuisbedrijf worden vergoed. Als herinrichtingskosten van de pastorie of eventueel andere woning zal u worden vergoed een maximum bedrag van% van uw bruto jaarinkomen, derhalve een bedrag ad € Als bruto inkomen hanteren wij uw jaartraktament verhoogd met de vakantietoeslag. Zowel de vergoeding voor de kosten van het verhuisbedrijf alsmede de vergoeding voor herinrichtingskosten zijn volgens het huidige fiscale regime voor u fiscaal onbelast.

III. Vakantie, vrije zondagen

..... weken vakantie per jaar. De zondagen in vakantietijd behoren tot de vrije zondagen, zoals hieronder vermeld.

..... vrije zondagen per jaar. Van deze vrije zondagen dienen er één of meerder - zulks op aanwijzing van de classicale vergaderingen - te worden besteed in de classis waartoe de gemeente behoort.

IV. Studieverlof

Studie en het volgen van trainingen achten wij van groot belang:

- u kunt in overleg met de kerkenraad gebruik maken van studieverlof tot een maximum van drie maanden per periode van vijf jaar;
- de inhoud van de studie/training, die een relatie moet hebben met uw functioneren in de gemeente, wordt bepaald in goed overleg met de kerkenraad en uzelf;
- de kosten van de studie worden voor een kwart door uzelf en voor 75% door de kerk betaald. De kosten kunnen worden vergoed, indien de noodzaak van de studie vast staat en u vooraf met de kerkenraad heeft overlegd;
- na afloop van de studieperiode zult u daarover schriftelijk rapporteren aan de kerkenraad. Deze rapportage is bedoeld om verantwoording af te leggen en om het geleerde en de opgedane ervaringen en eventuele suggesties ten dienste van de kerken te stellen;
- in geval van vertrek uit onze gemeente kan een terugbetalingsregeling redelijk zijn, die ten laste komt van de nieuwe gemeente.

V. Nevenfuncties

Voor de aanvaarding van nevenfuncties is vooraf toestemming van de kerkenraad vereist. Deze kan aan zijn toestemming voorwaarden van financiële aard verbinden.

VI. Emeritaatsuitkering

De kerkenraad garandeert u de door de generale synode vastgestelde uitkering naar art 13 K.O. bij eventuele emeritaatverlening tijdens uw dienst en aan uw gezin bij uw overlijden alhier. Deze toezegging wordt gestand gedaan door de pensioenverplichtingen onder te brengen bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

VII. Ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheidsuitkering

In geval van ziekte geldt de 'handreiking ziekteverzuim CGK-predikanten' zoals beschikbaar op de websites van de deputaten art. 13.K.O. en het Steunpunt Kerkenwerk. Bij langdurige arbeidsongeschiktheid zal de kerkenraad de regeling hanteren conform de handleiding van deputaten emeritikas.

Modellen voor attesten ten behoeve van vertrekkende predikanten

Model A.

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te,
gehoord hebbende de mededeling van de weleerwaarde heer ds., sedert dienaar des Woords alhier,
dat hij de op hem uitgebrachte beroeping naar de Christelijke Gereformeerde Kerk te wenst op te volgen; en
overwegende, dat er genoegzame redenen zijn aangevoerd om de kerkenraad in de aanneming van deze beroeping te doen
bewilligen; heeft in zijn vergadering van besloten:

1. ds. van zijn verbintenis aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te op de meest eervolle wijze te ontslaan,
welk ontslag zal ingaan op de nader te bepalen dag, waarop hij aan de kerk van zich ten volle verbinden zal;
2. omtrent ds. te verklaren, dat hij al de tijd van zijn werkzaamheid bij de kerk van trouw
en ijverig in zijn dienstwerk, christelijk en oprecht in zijn belijdenis en in zijn wandel, alleszins onergerlijk en
onbesproken in het midden van de gemeente verkeerd heeft;
3. aan ds. van dit ontslag en van deze verklaring akte te verlenen in duplo, opdat deze stukken volgens
art. 5 en 10 K.O. hem bij de Christelijke Gereformeerde Kerk te en bij de classis van de
Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland mogen dienen als wettig getuigenis van zijn afscheid van de
gemeente en van de classis waar hij gediend heeft, en als goede kerkelijke attestatie van leer en leven; en
4. ds. bij zijn aanstaand vertrek Gode en het Woord Zijner genade te bevelen; met oprechte dank voor de
trouwe dienst alhier een tal jaren vervuld, en met de hartelijke bede, dat het de Here behagen moge,
hem ook verder in de gemeente welke hij gaat dienen, tot een rijke zegen te stellen.

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te

Namens hem:

, preses.
, scriba.

Datum:

Model B.

Aan de classis van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te heeft de eer bij deze aan de classis mede te delen, dat de
weleerw. heer ds. sedert 20..... dienaar des Woords bij de gemeente, de op hem uitgebrachte
roeping naar de Christelijke Gereformeerde Kerk te wenst op te volgen, en dat de kerkenraad geoordeeld
heeft in de aanneming van die beroeping te moeten bewilligen, wegens de gegrondheid van de daarvoor aangevoerde
redenen; dat de kerkenraad dientengevolge van voornemen is, ds. van zijn verbintenis aan de Christelijke
Gereformeerde Kerk te te ontslaan, welk ontslag zal ingaan op de nader te bepalen dag, waarop hij aan de
kerk van zich ten volle verbinden zal;
en dat de kerkenraad dit ontslag zal verlenen op de meest eervolle wijze, met verklaring, dat ds. al de tijd van
zijn werkzaamheid bij de kerk van trouw en ijverig in zijn dienstwerk, christelijk en oprecht in zijn belijdenis en
in zijn wandel, alleszins onergerlijk en onbesproken in het midden van de gemeente verkeerd heeft;
waarom de kerkenraad aan de classis voorstelt, dat ook deze van haar zijde op dezelfde wijze en met soortgelijke verklaring
ds. ontslag geve van zijn dienst in de classis van opdat de kerk van en de
classis van hem mogen ontvangen volgens art. 5 en 10 K.O. met wettig getuigenis van zijn afscheid van de
kerk en de classis, waarbij hij gediend heeft en met goede kerkelijke attestatie van leer en leven.

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te

Namens hem:

, preses.
, scriba.

Datum:

Model C.

De classis van de Christelijke Gereformeerde Kerken, gezien hebbende de mededeling van de kerk van
....., dat de weleerw. heer ds., sedert dienaar des Woords bij die gemeente, de op hem
uitgebrachte beroeping naar de Christelijke Gereformeerde Kerk te wenst op te volgen en dat de kerkenraad
van geoordeeld heeft in de aanneming van die beroeping te moeten bewilligen, wegens de genoegzaamheid
van de daarvoor aangevoerde redenen; heeft in haar vergadering van besloten:

1. ds. van zijn dienst in de classis van op de meest eervolle wijze te ontslaan, welk ontslag
zal ingaan op de nader te bepalen dag, waarop hij aan de dienst in de classis van zal verbonden worden;
2. omtrent ds. te verklaren, dat hij al de tijd van zijn werkzaamheid in deze classis trouw en ijverig in zijn
dienstwerk, christelijk en oprecht in zijn belijdenis en in zijn wandel, alleszins onergerlijk en onbesproken in het midden van
de classis verkeerd heeft;
3. aan ds. van dit ontslag en van deze verklaring akte te verlenen in duplo, opdat deze stukken volgens
art. 5 en 10 K.O. hem bij de Christelijke Gereformeerde Kerk te en bij de classis van mogen
dienen als wettig getuigenis van zijn afscheid van de kerk te en bij de classis waar hij gediend heeft, en als
goede kerkelijke attestatie van leer en leven; en

4. ds. bij zijn aanstaand vertrek Gode en het Woord Zijner genade te bevelen, met oprechte dankbetuiging voor de trouwe arbeid, die hij omtrent jaren bij deze classis vervuld heeft, en die hier in dankbare herinnering blijven zal; en met de hartelijke bede, dat het de Here behagen moge, de zegen op die arbeid te bestendigen en hem in de classis waar hij thans gaat dienen, ook tot zegen van velen te doen werkzaam zijn.

De classis voornoemd, uit haar naam,

, preses.
, scriba.

Datum:

Aantekening:

Van model A ontvangt de vertrekkende predikant twee exemplaren. Hiervan is het ene exemplaar bestemd voor de kerkenraad van zijn nieuwe gemeente en het andere voor de classis waaronder deze gemeente ressorteert.

Model B zendt de kerkenraad aan de classis waaronder hij zelf ressorteert.

Van model C ontvangt de predikant twee exemplaren uit de handen van de classis als deze model B heeft geaprobeerd. Het ene exemplaar is bestemd voor zijn nieuwe gemeente en het andere voor de classis waaronder deze gemeente ressorteert.

Na de approbatie van de modellen A en C door de kerkenraad van de nieuwe gemeente en door de classis waartoe zij behoort, kan de bevestiging plaatsvinden.

**Model voor akte van ontslag in verband met vertrek naar een kerk
in het buitenland waarmee geen correspondentie wordt onderhouden**

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te, gehoord hebbende de mededeling van de weleerw. heer ds., sedert 20..... dienaar des Woords alhier, dat hij de op hem uitgebrachte roeping van een kerk in het buitenland, waarmede onze kerken geen correspondentie onderhouden, wenst op te volgen, heeft besloten:

1. ds. van zijn verbintenis aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te eervol te ontslaan, welk ontslag zal ingaan op 20..... (invullen de in art. 5 sub 7 a bedoelde datum);
2. omtrent ds. te verklaren, dat hij al de tijd van zijn werkzaamheid bij de Christelijke Gereformeerde Kerk van trouw en ijverig in zijn dienstwerk, christelijk en oprecht in zijn belijdenis en wandel, alleszins ongerlijk en onbesproken in het midden van de gemeente verkeerd heeft;
3. ds. bij zijn aanstaand vertrek Gode en het Woord Zijner genade te bevelen, met oprechte dank voor de trouwe dienst alhier een tal jaren vervuld, en met de hartelijke bede, dat de Here hem in zijn verder leven rijkelijk zegene en ten zegen stelle.

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te
namens hem:

, preses.
, scriba.

Datum:

Model voor akte van ontslag in verband met vertrek naar een kerk in het buitenland waarmee correspondentie wordt onderhouden

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te, gehoord hebbende de mededeling van de weleerw. heer ds., sedert 20..... dienaar des Woords alhier, dat hij de op hem uitgebrachte roeping naar de te wenst op te volgen, en overwegende, dat er genoegzame redenen zijn aangevoerd om de kerkenraad in de aan-neming van deze beroeping te doen bewilligen, heeft in zijn ver-gadering van 20..... besloten:

1. ds. van zijn verbintenis aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te eervol te ontslaan, welk ontslag zal ingaan op 20..... (invullen de datum in art. 5 sub 8 a bedoeld);
2. omtrent ds. te verklaren, dat hij al de tijd van zijn werkzaamheid bij de Christelijke Gereformeerde Kerk van trouw en ijverig in zijn dienstwerk, christelijk en oprecht in zijn belijdenis en in zijn wandel, alleszins ongerlijk en onbesproken in het midden van de gemeente verkeerd heeft;
3. aan ds. van dit ontslag en van deze verklaring akte te verlenen in duplo, opdat deze stukken hem bij de te en bij de classis van, met welke kerken de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland in correspondentie staan, mogen dienen als wettig getuigenis van zijn afscheid van de gemeente welke hij gediend heeft en als goede kerkelijke attestatie van leer en leven;
4. ds. bij zijn aanstaand vertrek Gode en het Woord Zijner genade te bevelen, met oprechte dank voor de trouwe dienst alhier eental jaren vervuld, en met de hartelijke bede, dat het de Here behagen moge hem ook in de gemeente welke hij gaat dienen, tot een rijke zegen te stellen.

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te
namens hem:

, preses.
, scriba.

Datum:

Conceptovereenkomst tussen een kerk die een predikant voor de varenden beroept, en de deputaten voor de geestelijke verzorging van varenden

- Art. 1. Tot beroeping van een predikant voor de varenden door de kerkenraad wordt, met inachtneming van de kerkelijke bepalingen betreffende beroepingen, overgegaan nadat over deze beroeping overeenstemming is verkregen tussen de kerkenraad en de deputaten.
- Art. 2. De deputaten nemen alle kosten die de honorering en de arbeid van de volgens art. 1 van deze overeenkomst beroepen predikant medebrengen, voor hun rekening. De uitbetalingen zullen rechtstreeks door de deputaten geschieden.
- Art. 3. De redactie van de beroepsbrief wordt, nadat hierover overeenstemming met de deputaten is verkregen, door de kerkenraad vastgesteld.
- Art. 4. Evenzo wordt de instructie voor de predikant voor de varenden in overeenstemming met de deputaten door de kerkenraad vastgesteld en zo nodig gewijzigd.
- Art. 5. Het toezicht op belijdenis en wandel van de predikant voor de varenden berust bij de raad van de beroepende kerk. Heeft de schipperspredikant, met goedvinden van zijn kerkenraad en de deputaten zijn woonplaats buiten het ressort van de beroepende kerk, zo dienen, ingeval hij zondigt ten opzichte van leer en leven, de kerkenraad van de beroepende kerk en de kerkenraad waaronder zijn woonplaats alsdan ressorteert, samen te werken en hem te behandelen volgens de kerkelijke bepalingen. Ressorteren beide kerken onder verschillende classes, dan dienen eventueel deze classes samen te werken.
- Art. 6. Deze overeenkomst kan met wederzijds goedvinden worden gewijzigd.

Conceptinstructie voor een predikant voor de varenden

- Art. 1. Aan de dienaar des Woords voor de geestelijke verzorging voor de varenden wordt opgedragen ambtelijke arbeid te verrichten onder de varenden.
- Art. 2. Zijn arbeid omvat de geestelijke verzorging van de varenden, zowel ter zee als op de binnenwateren, die belijdende leden of doopleden zijn van een van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, alsook evangelisatie onder varenden, die van het Woord van God vervreemd zijn.
- Art. 3. De door hem te verrichten werkzaamheden zijn:
- a. het geregeld bezoeken van varenden en hun gezinnen, en van dit bezoek zo nodig kennis te geven aan de kerkenraad van de gemeente waaronder betrokkenen ressorteren;
 - b. het verspreiden van christelijke lectuur en evangelisatielectuur onder de varenden;
 - c. het brengen van ziekenbezoeken, zowel aan boord als in ziekenhuizen en andere inrichtingen;
 - d. het bijhouden of laten bijhouden van een alfabetisch register waarin de namen, de scheepsnamen, c.q. de rederijen, waladressen, kerkelijke domicilies en verdere bijzonderheden van varenden worden opgetekend;
 - e. het corresponderen, indien nodig, met de kerkenraden van de christelijke gereformeerde kerken in den lande, waar de bezochte leden staan ingeschreven;
 - f. in die havencentra waar een christelijke gereformeerde kerk gevestigd is zijn arbeid zo nodig uit te oefenen in overleg met de plaatselijke kerkenraad, eventueel met de contactpersoon of de contactcommissie voor de varenden;
 - g. het bevorderen van catechisaties waar dat mogelijk is;
 - h. het houden van contacten en samenwerken met andere kerken of instanties, door de deputaten aan te wijzen, die op een of andere wijze geestelijke verzorging van varenden ter hand hebben genomen;
 - i. het indienen van een kwartaalrapport bij deputaten en de kerkenraad en in elk synodejaar een evaluatierapport van het werk gedurende die afgelopen periode bij de generale synode;
 - j. alle verdere werkzaamheden voor zover mogelijk en gewenst, als het schrijven van artikelen, het vervullen van spreekbeurten etc.
- Inzake alle ambtelijke arbeid vallend buiten het bovengenoemde is overleg met en toestemming van deputaten nodig.
- Art. 4. Naast bovengenoemde arbeid kan de schipperspredikant in overleg met de deputaten, eventueel via de Nederlandse Zeemanscentrale, contact opnemen met onze zeevarenden ter koopvaardijvloot.
- Art. 5. De schipperspredikant heeft recht op evenveel weken vakantie als een gemeentepredikant zulks te regelen in overleg met zijn kerkenraad en met de deputaten voor de geestelijke verzorging van varenden.

Conceptregeling voor de kerkelijke positie van predikanten belast met de geestelijke verzorging van militairen

- Art. 1. Een dienaar des Woords, op voordracht van de deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen, door de overheid benoemd tot geestelijk verzorger in de krijgsmacht, blijft verbonden aan de gemeente, die hem voor deze dienst ter beschikking stelt.
- Art. 2. In het geval de benoeming door de overheid geschiedt, voor een contractperiode van ongeveer één jaar actieve dienst, blijft de predikant zodanig aan de gemeente verbonden, dat hij na genoemde contractperiode als regel in de eigen gemeente dient terug te keren en aldaar zijn dienst voor nog minstens één jaar voort te zetten. Het gezin van de predikant houdt gedurende de diensttijd recht op vrij wonen, tenzij anders wordt overeengekomen. De kerkenraad van de betrokken gemeente kan een beroep doen op predikanten onzer kerken, in het bijzonder op die van de eigen classis, resp. particuliere synode, ter voorziening in de dienst des Woords en op de consulent voor het verrichten van de nodige werkzaamheden in de gemeente. Bij eventueel later herhaalde oproep om voor enkele weken hulp te verlenen aan de dienst der geestelijke verzorging van militairen, dient de overheidsuitkering als neven-inkomsten van de predikant te worden beschouwd.
- Art. 3. In het geval een predikant, met toestemming van zijn kerkenraad en van de deputaten, zich voor een contractperiode van minimaal 2 jaar tot maximaal 5 jaar of voor onbepaalde tijd verbindt tot de dienst der geestelijke verzorging in de krijgsmacht, blijft hij verbonden aan de gemeente, die hem daartoe beschikbaar stelt. Echter de kerkenraad is dan, van de dag van zijn indiensttreding bij de overheid af, ontslagen van alle financiële verplichtingen, zoals die in de beroepsbrief, of op andere wijze, waren vastgesteld en kan tot beroeping van een andere dienaar des Woords overgaan.
- Art. 4. Wanneer een predikant, als bedoeld in artikel 3, in geval van beëindiging van het dienstverband, functioneel leeftijdsontslag daaronder niet begrepen, nog geen beroeping van een gemeente heeft ontvangen, is op hem de uitvoeringsregeling deputaatschap voortijdige ambtsbeëindiging van toepassing.
- Art. 5. Tijdens zijn dienst als geestelijk verzorger van militairen is de predikant verplicht contact te onderhouden met de betrokken generale deputaten onzer kerken. Van zijn arbeid onder de militairen zal hij minstens tweemaal per jaar, zowel aan de kerkenraad in art. 3 genoemd als aan de deputaten, schriftelijk rapport uitbrengen.
- Art. 6. Wanneer de krijgsmachtspredikant zijn woonplaats heeft buiten het ressort van de kerk waaraan hij verbonden is, dan dienen, in geval hij zondigt ten opzichte van leer en leven, de kerkenraad van de in art. 3 genoemde kerk en de kerkenraad van de gemeente, waar hij als lid staat ingeschreven, samen te werken en hem te behandelen volgens de kerkelijke bepalingen. Ressorteren beide kerken onder verschillende classes, dan dienen eventueel deze classes samen te werken.
- Art. 7. De betrokken predikant ontvangt, indien hij om redenen, genoemd in art. 13 K.O. ongeschikt wordt voor de uitoefening van zijn dienstwerk, een uitkering in overeenstemming met hetgeen in dit artikel is bepaald. Hem wordt volgens de daarvoor geldende regels, een uitkering verleend, eventueel verminderd met het bedrag, dat hij in dat geval ontvangt uit hoofde van zijn dienst in de geestelijke verzorging van militairen.

Conceptakte van emeritaatsverklaring voor predikanten

De classis van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, bijgestaan door deputaten naar art. 49 K.O. van de particuliere synode van het, gezien en beoordeeld hebbende:

- a. de met redenen omklede emeritaats-aanvraag, ingediend door de weleerw. heer ds. bij de raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk van
- b. de inwilliging van deze aanvraag door de kerkenraad;
- (c. de attesten afgegeven door twee geneesheren waaruit blijkt, dat ds. onbekwaam is tot uitoefening van zijn dienst;)

acht de aanvraag gewettigd;

reden waarom zij besluit:

- 1. aan de weleerw. heer ds. op de meest eervolle wijze emeritaat te verlenen met ingang van
- 2. dit emeritaat te verlenen op grond van art. 13 K.O. wegens
- 3. dat ds. volgens de kerkelijke bepalingen emeritus predikant is van de kerk van en mitsdien de raad van de kerk de verplichting heeft voor diens emeritaats-verzorging;
- 4. ds. Gode en het Woord Zijner genade te bevelen met oprechte dankbetuiging voor de trouwe arbeid, die hij omtrent jaren bij bovengenoemde classis vervuld heeft en die hier in dankbare herinnering zal blijven, vergezeld van de hartelijke bede, dat het de Here behagen moge de zegen op die arbeid te bestendigen.

De classis voornoemd,

, preses.
, scriba.

Datum:

Modellen voor attesten ten behoeve van vertrekkende evangelisten

Model A.

De kerkenraad van de christelijke gereformeerde (zendings)gemeente te, heeft de mededeling van zijn evangelist, sinds als zodanig aan de gemeente verbonden, dat hij zijn dienst wenst te beëindigen wegens het aannemen van de roeping van de (zendings)gemeente te gehoord. Hij is van oordeel dat er genoegzame redenen zijn aangevoerd om daarin te bewilligen. Daarom heeft hij in zijn vergadering van besloten:

1. evangelist van zijn verbintenis aan de christelijke gereformeerde gemeente te op de meest eervolle wijze te ontslaan; dit ontslag zal ingaan op
2. over evangelist te verklaren, dat hij al de tijd van zijn arbeid bij de gemeente van trouw en ijverig in zijn dienstwerk, christelijk en oprecht in zijn belijdenis en in zijn wandel, in elk opzicht onergerlijk en onbesproken in het midden van de gemeente verkeerd heeft;
3. aan evangelist van dit ontslag en van deze verklaring akte te verlenen in duplo, opdat deze stukken bij de classis van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland mogen dienen als wettig getuigenis van zijn afscheid van de gemeente en van de classis waar hij gediend heeft, en als goede kerkelijke attestatie van leer en leven; deze stukken kunnen vervolgens overlegd worden bij de kerkenraad van de (zendings)gemeente te ... waaraan hij zich opnieuw als evangelist wil verbinden en bij de classis ... waartoe deze gemeente behoort; dit alles conform de artikelen 5 en 10 K.O.;
4. evangelist bij zijn aanstaand vertrek aan God en het Woord van Zijn genade te bevelen; met oprechte dank voor de trouwe dienst die hij hierjaren heeft vervuld, en met de hartelijke bede, dat de Here hem verder in zijn bediening tot een rijke zegen zal stellen.

De kerkenraad van de christelijke gereformeerde (zendings)gemeente te...

Namens hem:

..., preses.
..., scriba.

Datum:

Model B.

Aan de classis van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

De kerkenraad van de christelijke gereformeerde (zendings)gemeente te deelt de classis mee, dat de evangelist sedert 20..... als zodanig verbonden aan de gemeente, zijn dienst wenst te beëindigen wegens het aannemen van de roeping van de (zendings)gemeente te, en dat de kerkenraad van oordeel is dat hij daarin kan bewilligen, wegens de gegrondheid van de daarvoor aangevoerde redenen. Daarom is de kerkenraad voornemens evangelist van zijn verbintenis aan de christelijke gereformeerde gemeente te te ontslaan. Dit ontslag zal ingaan op de

De kerkenraad zal dit ontslag zal verlenen op de meest eervolle wijze, met verklaring, dat evangelist al de tijd van zijn arbeid bij de gemeente van trouw en ijverig in zijn dienstwerk, christelijk en oprecht in zijn belijdenis en in zijn wandel, in elk opzicht onergerlijk en onbesproken in het midden van de gemeente verkeerd heeft.

Daarom stelt de kerkenraad aan de classis voor, dat ook deze van haar kant op dezelfde wijze en met soortgelijke verklaring evangelist ontslag geeft van zijn dienst in de classis van

Deze stukken kunnen dan overlegd worden bij de kerkenraad van de (zendings)gemeente waaraan hij zich opnieuw als evangelist wil verbinden en bij de classis waartoe deze gemeente behoort; dit alles conform de artikelen 5 en 10 K.O.

De raad van de christelijke gereformeerde (zendings)gemeente te...

Namens hem:

, preses.
, scriba.

Datum:

Model C.

De classis van de Christelijke Gereformeerde Kerken heeft de mededeling van de kerkenraad van de (zendings)gemeente gezien, dat evangelist, sinds als zodanig verbonden aan de gemeente, zijn dienst wenst te beëindigen wegens het aannemen van de roeping van de (zendings)gemeente te, en dat de kerkenraad van van oordeel is dat hij daarin kan bewilligen, wegens de genoegzaamheid van de daarvoor aangevoerde redenen.

De classis heeft in haar vergadering van dan ook besloten:

1. evangelist van zijn dienst in de classis van op de meest eervolle wijze te ontslaan; dit ontslag zal ingaan op

2. omtrent evangelist te verklaren, dat hij al de tijd van zijn arbeid in deze classis trouw en ijverig in zijn dienstwerk, christelijk en oprecht in zijn belijdenis en in zijn wandel, in elk opzicht onergerlijk en onbesproken in het midden van de classis verkeerd heeft;
3. aan evangelist van dit ontslag en van deze verklaring akte te verlenen in duplo. Deze stukken kunnen overlegd worden bij de kerkenraad van de (zendings)gemeente waaraan hij zich opnieuw als evangelist wil verbinden en bij de classis waartoe deze gemeente behoort; dit alles conform de artikelen 5 en 10 K.O.
4. evangelist bij zijn aanstaand vertrek aan God en het Woord van Zijn genade te bevelen; met oprechte dank voor de trouwe dienst die hij hierjaren heeft vervuld, en met de hartelijke bede, dat de Here hem verder in zijn bediening tot een rijke zegen zal stellen.

Namens de classis,

..., preses.

..., scriba.

Datum:

Aantekening:

Van model A ontvangt de vertrekkende evangelist twee exemplaren. Het ene exemplaar is bestemd voor de kerkenraad van zijn nieuwe gemeente en het andere voor de classis waaronder deze gemeente ressorteert.

Model B zendt de kerkenraad aan de classis waaronder hij zelf ressorteert.

Van model C ontvangt de predikant twee exemplaren uit de handen van de classis als deze model B heeft geaprobeerd. Het ene exemplaar is bestemd voor zijn nieuwe kerkenraad en het andere voor de classis waaronder deze gemeente ressorteert.

Na de approbatie van de modellen A en C door de kerkenraad van de nieuwe gemeente en door de classis waartoe zij behoort, kan de bevestiging plaatsvinden.

Concept-instructie voor de zendingscommissie

- Art. 1 De zendingscommissie verricht haar werkzaamheden in opdracht van en onder verantwoording aan de kerkenraad.
- Art. 2 **Benoeming**
De zendingscommissie bestaat uit minstens vijf leden, die door de kerkenraad worden benoemd voor de tijd van drie jaar. De leden zijn opnieuw benoembaar voor een periode van drie jaar. Alleen in zeer bijzondere omstandigheden kan de kerkenraad van bovenvermelde regel afwijken.
Jaarlijks treedt een evenredig deel af volgens een door de commissie vastgesteld rooster.
- Art. 3 **Taak**
De zendingscommissie heeft tot taak:
1. de zendingsgedachte in de gemeente te stimuleren;
2. gelden bijeen te brengen voor het zendingswerk en deze te beheren in overleg met de commissie van beheer c.q. penningmeester van de kerk. De te verzamelen gelden dienen om jaarlijks te voldoen aan de door de generale synode vastgestelde totaal omslag die voor de gemeente geldt.
- Art. 4 **Werkzaamheden**
Voor de uitvoering van haar taak zal de zendingscommissie zich met name richten op:
1. het onder haar leiding organiseren van zendingskomsten voor de gemeente;
2. het bevorderen dat er minstens eenmaal per jaar een kerkdienst wordt gehouden waarin bijzondere aandacht aan de zending wordt gegeven;
3. het verlenen van alle nodige medewerking aan de verspreiding van het zendingsblad DOORGEVEN in de gemeente; daartoe zullen de namen en adressen regelmatig worden opgegeven aan het Dienstenbureau;
4. de verkoop van de zendingskalender;
5. het meewerken aan de door de zendingdeputaten ten behoeve van het zendingswerk georganiseerde acties;
6. het deelnemen aan de zendingsactiviteiten in classicaal of regionaal verband en het onderhouden van contact met de desbetreffende zendingscommissies;
7. het regelmatig innen van de zendingbijdragen van de gemeenteleden hetzij door het (laten) rondgaan met zendingbusjes, hetzij anderszins;
8. het ontvangen van giften en zendingcollecten;
9. het tijdig afdragen van het totaal van de voor de zending ontvangen gelden aan de generale zendingkas;
10. het ontwikkelen van eigen initiatieven ten bate van de zending binnen het kader van deze instructie.
- Art. 5 **Werkverdeling**
De zendingscommissie kiest uit haar midden een voorzitter, secretaris en penningmeester. De werkzaamheden worden verder voor zover nodig onderling verdeeld.
- Art. 6 **Vergaderingen**
De zendingscommissie vergadert zo dikwijls dit voor de uitvoering van haar taak nodig is.
- Art. 7 **Voorstellen**
De zendingscommissie, bevoegd om binnen het raam van haar instructie besluiten te nemen met inachtneming van het bepaalde in artikel 1, zal niet dan in goed overleg voorstellen die haar taak betreffen, bij de kerkenraad indienen. Namens de commissie dient de penningmeester jaarlijks een begroting in bij de kerkenraad, uiterlijk voor
- Art. 8 **Planning en verantwoording**
1. Elk jaar wordt vóór 1 september een plan aan de kerkenraad voorgelegd betreffende de activiteiten voor het komende seizoen. Dit plan wordt met de kerkenraad besproken en gezamenlijk vastgesteld.
2. Jaarlijks dient de zendingscommissie vóór 1 februari een rapport in betreffende de in het voorgaande jaar verrichte werkzaamheden. In dit rapport wordt een gespecificeerd overzicht van ontvangsten en uitgaven gegeven. De penningmeester van de kerk en de penningmeester van de zendingscommissie zullen in verband met het voldoen aan de verplichte bijdrage elkaar informeren omtrent het totaal van de voor de zending ontvangen en afgedragen gelden.
- Art. 9 **Financiële controle**
De controle van de financiën van de zendingscommissie zal jaarlijks door of in opdracht van de kerkenraad geschieden.
- Art. 10 Deze instructie kan op voorstel van c.q. in overleg met de zendingscommissie door de kerkenraad worden aangevuld resp. gewijzigd. In gevallen waarin deze instructie niet voorziet beslist de kerkenraad in overleg met de zendingscommissie.

Aldus vastgesteld op de kerkenraadsvergadering van 20.....

, preses
, scriba

Handleiding voor de taak van de classicale zendingscommissie

Uitgangspunt

In het belang van de gezamenlijke roeping die de Christelijke Gereformeerde Kerken hebben voor de buitenlandse zending, is het van betekenis dat in elke classis een commissie voor de zending wordt aangesteld, waarvan de voorzitter (m/v) door de classis wordt aangewezen. De classis neme in overweging deze commissie de volgende instructie te geven:

1. Het stimuleren van activiteiten in de plaatselijke gemeenten binnen het classicaal ressort ten dienste van de zending:
 - a. het stimuleren van kerkenraden tot het instellen van een plaatselijke zendingscommissie waar die ontbreekt (conceptinstructie: zie bijlage 2.13);
 - a. het zo nodig versterken van het besef bij de kerkenraden dat een zendingscommissie een commissie is van de kerkenraad, die namens hem een belangrijke taak in de gemeente verricht;
 - c. het stimuleren van plaatselijke zendingscommissies om, waar dat nog niet geschied is, door middel van een door zending verstrekt project de zending onder de aandacht van de gemeente te brengen en zo de benodigde fondsen overeenkomstig de door de generale synode vastgestelde richtlijnen te verzamelen;
 - d. het in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken raken bij de regelingen die in overleg met de kerkenraad en alle andere betrokkenen (thuisfrontcommissie, niet-kerkegebonden zendingsorgansatie) getroffen moeten worden, wanneer zich vanuit de gemeente een aspirant missionaire diaconale werker aanmeldt.
 2. Het stimuleren van gemeenschappelijke classicale activiteiten ten dienste van de zending:
 - a. het zo mogelijk beleggen van classicale informatiebijeenkomsten voor leden van zendingscommissies, waardoor een bewuster 'thuisfrontkader' gekweekt wordt;
 - b. het organiseren van classicale zendingdagen, waarop de betrokkenheid met het zendingswerk in het algemeen en met de verschillende zendingprojecten in het bijzonder wordt gestimuleerd.
- De commissie mag verwachten:
- a. medewerking van de zendingsmedewerkers op het Dienstenbureau te Veenendaal in het organiseren en faciliteren van gemeenschappelijke classicale zendingactiviteiten;
 - b. medewerking van de zendingdeputaten uit de particuliere synode waaronder de classis ressorteert;
 - c. medewerking van zendingswerkers op verlof.

Concept-regeling voor de verkiezing van ouderlingen en diakenen

- Art. 1. De ouderlingen en diakenen zullen volgens art. 22 en art. 24 K.O. door de kerkenraad gekozen worden en wel met medewerking van de stemgerechtigde leden van de gemeente.
Stemgerechtigd zijn de (mannelijke) leden, die tot het heilig avondmaal zijn toegelaten en niet onder censuur staan.
- Art. 2. De kerkenraad stelt in de maand de stemgerechtigde leden in de gelegenheid om op door hen ondertekende briefjes namen op te geven van broeders die zij voor de dienst van het ouderlingschap of diakenschap geschikt achten.
In de daarop volgende vergadering van de kerkenraad wordt uit de opgegeven namen, waaraan de kerkenraad zo nodig andere kan toevoegen, zowel voor de ouderlingen als voor de diakenen, een lijst van kandidaten opgemaakt, waarop dubbel zoveel namen voorkomen als er vacatures zijn, opdat de stemgerechtigde leden der gemeente het halve deel daarvan kunnen kiezen.
- Art. 3. Nadat de namen van de kandidaten ter kennis van de gemeente zijn gebracht door afkondiging in de kerkdienst, roept in de maand de kerkenraad de stemgerechtigde leden samen, om onder zijn leiding en na aanroeping van de Naam des Heren tot de verkiezing van ouderlingen en diakenen over te gaan.
- Art. 4. Bij deze vergadering tekenen alle aanwezige stemgerechtigden de presentielijst en is de preses gemachtigd bewijs te vorderen, dat men stemgerechtigd is, en de niet-stemgerechtigden van het deelnemen aan de vergadering uit te sluiten.
- Art. 5. Alleen degenen die ter vergadering aanwezig zijn, kunnen aan de stemming deelnemen.
- Art. 6. Eer men tot de stemming overgaat, leest de preses de beide lijsten van de kandidaten, zowel voor het ouderling- als voor het diakenschap, voor, zoals deze door de kerkenraad opgemaakt zijn.
Hij zorgt voorts, dat nauwkeurig wordt opgenomen het aantal gemeenteleden dat ter vergadering aan de stemming deelneemt, en het aantal stemmen dat op elk der kandidaten is uitgebracht.
De akte van de stemming wordt in het gewone notulenboek van de kerkenraad opgetekend en door de kerkenraad goedgekeurd en ondertekend.
- Art. 7. Bij de telling van de stemmen worden niet meegerekend blanco briefjes en andere ongeldige stemmen, zoals briefjes met meer namen dan vacatures, of met andere namen, enz.
- Art. 8. Bij de bepaling van de meerderheid geldt alleen het getal ingediende geldige stembriefjes. Zij die de volstreekte meerderheid of de meeste stemmen daarboven hebben, zijn gekozen.
Hebben meer kandidaten evenveel stemmen, dan zal tussen hen herstemd worden. Staken opnieuw de stemmen, dan wordt de oudste in jaren gekozen geacht. Bij een ongelijk stemmen-aantal beneden de meerderheid wordt, ter voorziening in de nog te vervullen vacatures, gestemd uit dubbelgetallen, gevormd uit de kandidaten, die de meeste stemmen verkregen.
- Art. 9. De kerkenraad geeft zo spoedig mogelijk aan de gekozen en door hem benoemde broeders kennis van hun benoeming. Indien een gekozene bezwaar maakt de benoeming op te volgen en de kerkenraad deze redenen geldig keurt, wordt er een nieuwe verkiezing gehouden, geheel volgens de vastgestelde regeling.
- Art. 10. De kerkenraad zorgt, dat de namen van hen die de benoeming opvolgen, op de twee zondagen die op de verkiezing volgen, aan de gemeente worden voorgesteld, opdat door haar de benoeming goedgekeurd worde.
Indien er tegen hen geen wettige bezwaren worden ingebracht, worden zij op of indien zulks om enigerlei reden niet kan, op de daarop volgende zondag volgens het betreffende formulier, in hun ambt bevestigd in een openbare samenkomst der gemeente.
- Art. 11. De ouderlingen en diakenen worden gekozen voor een diensttijd van jaren; elk jaar treedt naar een vastgesteld rooster een deel af. De aftredenden zullen door anderen vervangen worden. Kan in de weg van verkiezingen, zoals vastgesteld in deze regeling, niet in de vacature worden voorzien, dan heeft de kerkenraad het recht de aftredende broeders opnieuw op de kandidatenlijst(en) te plaatsen, om de stemgerechtigde leden in de gelegenheid te stellen de aftredende broeders bij vernieuwing te verkiezen. De dienst van de ouderlingen en diakenen vangt aan met hun openbare bevestiging en duurt, behalve in geval van overlijden of afzetting, zolang totdat hun opvolger in het ambt wordt gesteld.
- Art. 12. Bij tussentijdse vacatures beslist de kerkenraad, wanneer in de vacature zal worden voorzien. Bij tussentijdse verkiezingen houdt de kerkenraad zich aan de hier vastgestelde bepalingen, behalve wat de tijdsbepalingen betreft. Tussentijds benoemde broeders worden zo spoedig mogelijk bevestigd.
- Art. 13. Bezwaren van formele aard tegen een verkiezing van ouderlingen of diakenen moeten in dezelfde vergadering, waarin de verkiezing plaats heeft, worden ingediend. Alleen in dit geval heeft de bezwaarde, zo zijn bezwaren niet worden opgelost, het recht zich op de meerdere vergaderingen te beroepen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de kerkenraad van

, preses.
, scriba.

Datum:

Richtlijnen voor de regeling die in grote-stads-kerken getroffen kan worden

1. Kerken met meer dan één predikant en/of preekplaats of met een dusdanig ledenaantal dat het geheel te groot wordt, hebben – wanneer zij (nog) niet tot kerkplitsing kunnen of willen overgaan – de vrijheid een zodanige regeling te treffen waardoor het belang van de gemeente wordt gediend in decentralisatie van bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
2. Deze decentralisatie kan geschieden door het instellen van een kerkenraad voor algemene zaken (KAZ) met daarnaast min of meer zelfstandig fungerende wijkkerkenraden, die elk een deel van de gemeente verzorgen.
3. De kandidaatsstelling en verkiezing van ambtsdragers voor de wijkkerkenraden kan wijksgewijze geschieden; de approbatie berust bij heel de gemeente.
4. De KAZ zal zijn samengesteld uit alle dienaren des Woords (ook die voor bijzondere arbeid geroepen zijn) en uit ouderlingen en diakenen die deel uitmaken van de wijkkerkenraden.
5. Aan de KAZ worden die zaken toevertrouwd, die het belang van héél de gemeente raken (beroepingswerk, vertegenwoordiging naar buiten, afvaardiging naar de classis, algemeen-kerkelijke zaken en samenwerking e.d.).
6. De wijkkerkenraad heeft de verantwoordelijkheid voor de pastorale zorg in de wijk; besluiten inzake de tucht worden genomen door de KAZ.
7. Voorts hebben KAZ en wijkkerkenraad elk voor zich zelfstandige bevoegdheid en verantwoordelijkheid in die zaken die aan hen zijn toevertrouwd en waarover bij onderlinge regeling een afspraak is gemaakt; in deze onderlinge regeling moet duidelijkheid zijn inzake de bevoegdheid tot besluitvorming: de KAZ kan alleen die zaken behandelen, die vanuit de wijkkerkenraden aan de orde worden gesteld; hij kan geen besluiten nemen zonder overleg met of na advies van de wijkkerkenraden; omgekeerd zullen de wijkkerkenraden (b.v. door middel van de notulen) de KAZ informeren over hun handelingen.
8. Zaken die niet in onderling overleg tussen KAZ en wijkkerkenraden kunnen worden geregeld, zullen via de KAZ aan de classis worden voorgelegd.
9. De regeling van een en ander zal ter beoordeling en toestemming aan de classis worden voorgelegd.

Regeling voor het beheer van de archiefbescheiden van een kerkelijke vergadering

Algemeen.

- Art. 1. In deze regeling worden onder archiefbescheiden (-stukken) verstaan:
- bescheiden die door de kerkelijke vergadering zijn ontvangen of opgemaakt en naar hun aard bestemd om onder die vergadering te berusten;
 - bescheiden met overeenkomstige bestemming, ontvangen of opgemaakt door instellingen, verenigingen of personen, wier rechten of functies op de kerkelijke vergadering zijn overgegaan;
 - bescheiden die ingevolge overeenkomsten met of besluiten van instellingen, verenigingen of personen, dan wel uit andere hoofde in de archiefruimte van de kerkelijke vergadering zijn opgenomen om daar te besturen;
 - reproducties die in de plaats zijn gesteld van de onder a., b. of c. bedoelde archiefbescheiden.
- Art. 2. Voor de bewaring van de archiefbescheiden wijst de kerkelijke vergadering een archiefruimte aan.
- Art. 3. Omtrent plannen betreffende de aanschaf, bouw, verbouwing, inrichting of verandering van inrichting van de kerkelijke archiefruimte worden de richtlijnen van het deputaatschap voor de kerkelijke archieven in acht genomen.

Beheer recent archief.

- Art. 4. De scriba/secretaris van de kerkelijke vergadering is belast met het beheer van de onder die vergadering berustende archiefbescheiden, die niet ouder zijn dan vijf jaren (het recente archief). Hij kan hierbij gebruikmaken van de richtlijnen die door het deputaatschap voor de kerkelijke archieven zijn vervaardigd.
- Art. 5. Inkomende stukken worden dadelijk na ontvangst in een los- of vastbladig inschrijvingsregister ingeschreven, zodat hun ontvangst kan worden vastgesteld. De inschrijving in het register dient zodanig te zijn, dat op eenvoudige wijze ieder archiefstuk kan worden gevonden, waarvan slechts bekend is:
- hetzij de inhoud van het stuk;
 - hetzij de afzender of geadresseerde, alsmede de datum en het kenmerk (nummer) bij verzending of ontvangst aan het stuk gegeven;
 - hetzij de datum waarop het stuk is behandeld op enige vergadering van de betrokken kerkelijke vergadering.
- Art. 6. De scriba/secretaris van de kerkelijke vergadering draagt er zorg voor dat de vervaardiging van archiefbescheiden geschiedt op zodanige wijze en met gebruik van zodanige materialen dat deze bescheiden een voldoende houdbaarheid bezitten.

Beheer ouder archief.

- Art. 7. Door de kerkelijke vergadering wordt een archivaris benoemd die belast wordt met het beheer van de onder die vergadering berustende archiefbescheiden, die ouder zijn dan vijf jaren (het oudere archief). Hij maakt hierbij gebruik van de richtlijnen die door het deputaatschap voor de kerkelijke archieven zijn vervaardigd.
- Art. 8. De archivaris staat in betrekking tot alle zaken die hem uit hoofde van het beheer van de archiefbescheiden ter kennis komen, onder verplichting van strikte geheimhouding.
- Art. 9.
- De archivaris dient te bevorderen dat archiefbescheiden, ouder dan vijf jaren, van deputaatschappen, commissies en verenigingen, die ingevolge hun reglementen dienen te worden overgedragen aan de beheerder van de kerkelijke archiefruimte, regelmatig worden overgebracht.
 - Omtrent de regeling van de overdracht van de in de artikelen 4 en 9a bedoelde archiefbescheiden kan de archivaris voorstellen doen aan de kerkelijke vergadering, deputaatschappen, commissies of verenigingen.
- Art. 10. Ieder overgedragen archief dient zodanig in een archiefoverzicht of anderszins te zijn beschreven en van ingangen te zijn voorzien, dat te allen tijde op eenvoudige wijze kan worden vastgesteld welke archiefeenheden in de archiefruimte behoren te berusten en waar deze zich bevinden.
- Art. 11. Het raadplegen van archiefbescheiden door anderen dan de leden der kerkelijke vergadering, deputaatschap, commissie of vereniging, die met de behandeling van de zaken, waarop de stukken betrekking hebben, zijn belast, is slechts geoorloofd met toestemming van het moderamen van die vergadering.
- Art. 12.
- Voor uitlening van archiefbescheiden aan derden is de toestemming vereist van het moderamen van de kerkelijke vergadering.
 - De archivaris houdt aantekening van de uitlening en controleert of het uitgeleende tijdig wordt terugontvangen.
 - Bij de uitlening worden de richtlijnen in acht genomen die daarvoor door het deputaatschap voor de kerkelijke archieven zijn opgesteld.
- Art. 13.
- De archivaris kan voorstellen doen aan de kerkelijke vergadering omtrent het in bewaring geven van archiefbescheiden die ouder zijn dan vijftig jaren, aan een archiefbewaarplaats die beheerd wordt door een gemeentelijke, streek- of rijksarchivaris.
 - De kerkelijke vergadering beslist over deze voorstellen nadat zij daaromtrent advies heeft gevraagd aan het deputaatschap voor de kerkelijke archieven.

- Art. 14. a. Tenminste eenmaal in de vijf jaren wordt door de archivaris overgegaan tot vernietiging van daarvoor, krachtens een door het deputaatschap voor de kerkelijke archieven opgemaakte vernietigingslijst, in aanmerking komende archiefbescheiden.
- b. Van de vernietiging, die slechts plaatsvindt met machtiging van het moderamen van de kerkelijke vergadering, wordt een verklaring opgemaakt waarin vermeld wordt welke bescheiden vernietigd zijn en wanneer.
- Art. 15. a. Bij opheffing, splitsing of fusie van de kerkelijke vergadering wordt advies gevraagd aan het deputaatschap voor de kerkelijke archieven omtrent de zorg en het beheer van de archiefbescheiden en de aanwijzing van een archiefruimte.
- b. Het besluit of de overeenkomst van de kerkelijke vergadering hierover wordt schriftelijk vastgelegd en aan het deputaatschap meegedeeld.

Taak van de particuliere synode t.a.v. de rapporten van deputaatschappen

1. *Geschiedenis van de particuliere synodes*

Na 1892 waren er binnen de Chr. Geref. Kerken gedurende geruime tijd geen provinciale synodes; het kerkelijk leven was op dat moment te klein om dit zinvol te maken. Voor 1892 was dit wel het geval, zoals uit de Handelingen van de toen gehouden synodes blijkt. De vergaderingen van de generale synode vonden in de eerste jaren na 1892 jaarlijks plaats en de classes benoemden afgevaardigden voor deze breedste vergadering van de kerken. Gaandeweg, bij de groei van het kerkverband, werd de behoefte aan een 'laag' tussen de classes en de generale synode toch weer groter. Zo lezen we in de Acta van de generale synode van 1916, dat de volgende instructie van de classis Zwolle wordt aangenomen: 'Zoolang er geen Prov. Synodes gehouden worden, zullen de curatoren der Theologische School door de Classes gekozen worden.' Ter toelichting wordt aangevoerd dat er classes zijn waaruit twee curatoren zitting hebben, terwijl er uit andere classes geen enkele predikant curator is. 'Op die wijze,' aldus ds. L.H. van der Meiden, 'wordt niet door geheel de kerk voeling gehouden.' Dat argument is voor ons onderwerp van belang. Er blijkt uit dat de particuliere synode gevormd is met name om de afstand tussen de deputaatschappen en het grondvlak van de kerk te verkleinen!

Overigens wordt op deze synode ook al de veelvuldige wisseling van deputaten geconstateerd: 'Praeadviseur Doc. Lengkeek wijst op het groote praktische bezwaar, dat bij de gedurige wisseling de Curatoren niet zullen inleven in hun werk.'

De synode van 1918 krijgt vervolgens te maken met een aantal instructies uit verscheidene classes, die alle beogen een 'middenlaag' tussen de classes en de generale synode te creëren. De betrekkelijk kleine omvang van het christelijk-gereformeerde kerkelijk leven maakt het echter niet nodig en ook niet gewenst om over te gaan tot provinciale synodes. Het komt tot de vorming van drie particuliere synodes: een van het Noorden, een van het Midden en een van het Zuiden (in de oorlogsjaren bijgesteld, zodat in 1947 voor het eerst sprake is van vier particuliere synodes, genoemd naar de vier windstreken) – Acta art. 43. In de bespreking wordt er de nadruk op gelegd dat deze zaak telkens weer ter synode werd gebracht, een teken dat er in de kerken behoefte aan is. M.b.t. de Theol. School wordt opgemerkt dat het goed zou zijn: 'Deze komt dan meer in contact met het Noorden, daar de Curatoren, die nu in twee Classes wonen, ook uit het Noorden zouden gekozen worden. Er komt meer decentralisatie, die onze Kerk altijd ten goede moet komen.'

De instelling van de particuliere synode hangt dus (behalve met een meer gedegen voorbereiding van instructies die bij de generale synode worden ingediend) nauw samen met de binding van deputaatschappen aan de kerken: men hoopte dichter bij het grondvlak te komen met het werk. Dat dit inderdaad de bedoeling was, wordt onderstreept door het volgende besluit van de synode van 1918: 'Elke Particuliere Synode benoemt: drie curatoren (...); drie leden van de Generale Commissie van beheer der Kas e.b.p. (...); twee leden voor de Generale Kas voor Em.(...); twee leden voor de Generale Zendingscommissie (...); vijf deputaten Synodi volgens art. 49 D.K.O. (...)' (Acta, art. 48). Ook valt het besluit uit – vanaf 1919 – niet meer jaarlijks, maar driejaarlijks als generale synode te vergaderen.

2. *Huidige stand van zaken*

De actuele stand van zaken is dat in deze lijn is voortgebouwd. Er is sprake van zeven deputaatschappen die (mede) bemensd worden door leden benoemd door de particuliere synode: deputaten onderlinge bijstand en advies, emeritikas, curatorium, evangelieverkondiging onder Israël, buitenlandse zending, evangelisatie en deputaten naar art. 49 K.O.

Tussen dit laatste deputaatschap en alle andere is een wezenlijk verschil: het deputaatschap naar art. 49 K.O. is het enige, dat een 'eigen' deputaatschap van een particuliere synode is en dat ook aan die synode verantwoording aflegt. Alle andere deputaatschappen zijn ingesteld door de generale synode; zij hebben ook een aantal leden die rechtstreeks door deze synode benoemd zijn (vaak leden met functie).

3. *Rapportages*

Het spreekt voor zichzelf dat ieder deputaatschap verantwoording aflegt aan de instantie van wie het opdrachten ontvangt. Dat betekent dat de deputaten naar art. 49 K.O. jaarlijks verantwoording afleggen aan de particuliere synode en op daarop ook beoordeeld worden. De andere deputaatschappen leggen verantwoording af aan de generale synode, van haar ontvangen zij immers opdrachten.

Voor die laatste deputaatschappen geldt echter tevens dat zij ook jaarlijks een rapport van hun werkzaamheden zenden aan de particuliere synodes. Dat heeft een goede grond: dezen benoemen immers leden ervan. Overigens delen ook de plaatselijke kerkenraden sinds 1959 in de inhoud van deze rapportages. In dat jaar besloot de generale synode 'dat die generale deputaatschappen, die ook aan de part. Synoden hebben te rapporteren' een jaarlijks overzicht van hun werkzaamheden aan de kerkenraden zenden (Acta, art. 222). De oorspronkelijke instructie, die ten grondslag lag aan dit besluit, ging overigens inhoudelijk een stuk verder. Daar was sprake van toezending van de rapporten van alle deputaatschappen aan de kerkenraden, met het oog op een kunnen amenderen van deze jaarrapporten door de invloed van de kerkenraden. Daarin ging de synode niet mee.

Dat is voor ons onderwerp nog wel van belang. In de rapporten aan de particuliere synodes wordt melding gemaakt van de voortgang van het werk, o.a. wat betreft de specifieke opdrachten die de generale synode gaf. De particuliere synodes kunnen daar informatief (hetgeen niet per definitie betekent: onkritisch) vragen over stellen, die door de/een particuliere deputaat beantwoord kunnen worden. De vragen dienen gerelateerd te zijn aan het werk dat deputaten door de generale synode opgedragen is te doen. De particuliere synodes kunnen de deputaatschappen dus niet ter verantwoording roepen: dat recht komt alleen aan de generale synode toe. Wel kan een particuliere synode uiteraard, wanneer zij constateert dat een bepaald onderdeel van het werk van deputaten naar haar inzicht niet (geheel) overeenstemt met de opdracht aan haar gegeven, daar de (kritische) vinger bij leggen. Zij kan haar deputa(a)t(en) opdracht geven in de e.v. vergadering van deputaten daar melding van te maken, opdat deputaten hun beleid zullen bijstellen. Ook kan zij ervoor kiezen e.e.a. schriftelijk aan het deputaatschap te melden. Bij een volgend rapport kan deze particuliere synode dan aan 'haar' deputaat vragen hoe het deputaatschap met de opmerkingen is omgegaan.

In geen geval kan een particuliere synode een generale deputaat ontslaan, dat spreekt voor zichzelf. Wel kan zij dit doen met een door haar benoemde deputaat. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer zij van oordeel is dat deze deputaat niet adequaat is omgegaan met het mandaat dat zij hem/haar verleende.

4. *Een detail: de financiën*

Aparte aandacht mag er zijn voor de financiën van de deputaatschappen. Alle hier besproken deputaatschappen zijn immers zogenaamde kashoudende deputaatschappen (met uitzondering van het curatorium). Een gevolg daarvan is dat bij de jaarlijkse rapporten ook een financieel overzicht wordt bijgeleverd. Er blijken in de praktijk voortdurend misverstanden te zijn over de vraag hoe 'diep' de leden van de particuliere synodes in de financiële paragraaf mogen duiken. De verlegenheid daarover is ook aanwezig aan de kant van de PS-deputaten: meestal is de penningmeester een door de generale synode benoemde deputaat en heeft de door deputaat die op de particuliere synode aanwezig is, niet dát doorzicht in de cijfers dat nodig is om adequaat op mogelijke vragen in te gaan, zeker niet wanneer deze specialistisch van aard zijn.

Het is zaak om ook hier goed in het oog te vatten dat het in de PS-rapportage gaat om een voortgangsrapportage; zo dienen de leden van de vergadering ook naar de financiële paragraaf te kijken. Het gaat daar niet om allerlei – op zich interessante – details, maar om de grote lijn: spoort het verloop van de financiën met de kaders die op de generale synode zijn afgesproken? Op dat punt dienen mogelijke vragen toegesneden te zijn. Het is zowel voor de vergadering als voor het deputaatschap zaak zich dat te realiseren; de penningmeester kan daartoe de deputaten instrueren; hij zal zeker, wanneer er sprake is van onverwachte financiële fluctuaties, dat in de financiële paragraaf signaleren.

Attestatie voor belijdende leden

(Voorzijde)

Kerkelijk zegel.

L.S.

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te

verklaart hierdoor, dat het lid/de leden:

voor zover hem bekend, gezond in het geloof en onbesproken in de wandel is/zijn.

Wij bevelen daarom voornoemde broeder en/of zuster de kerk te aan, en verzoeken de opzieners van die kerk hem/haar/hen onder hun opzicht en bestuur te nemen, tot het gebruik van de heilige sacramenten toe te laten en in alle voorkomende gevallen met christelijke raad en daad bij te staan.

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te

Voor hem

, preses.

, scriba.

....., de 20.....

(Achterzijde)

..... is geb. de te
zoon van en
gedoopt de in de te
geloofsbelijdenis afgelegd de in de te
gehuwd met (weduwenaar van)
huwelijk kerkelijk bevestigd de in de te

..... is geb. de te
dochter van en
gedoopt de in de te
geloofsbelijdenis afgelegd de in de te
gehuwd met (weduwe van)
huwelijk kerkelijk bevestigd de in de te

Namen van de kinderen

..... geb. te gedoopt

..... geb. te gedoopt

enz.

Woonplaats van het (de) bovengenoemd(e) lid(leden):

adres

Aantekening:

Dit attest zo spoedig mogelijk in te leveren.

Attestatie voor doopleden

(Voorzijde)

Kerkelijk zegel.

L.S.

De Raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te

bericht aan de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te dat het dooplid
..... tot uw gemeente is overgekomen en beveelt genoemd dooplid in uw geestelijke verzorging aan.

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te

Voor hem

, preses.

, scriba.

....., de, 20.....

(Achterzijde)

Namen van de ouders

Datum geboorte te

Datum doop in de

Gehuwd met

Huwelijk kerkelijk bevestigd dein de te

Tegenwoordig adres:

Aantekening:

Attestatie voor schippers

(Voorzijde)

Kerkelijk zegel.

L.S.

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te
verklaart hierdoor dat het lid/de leden:

.....geb.

en

.....geb.

voorzover hem bekend, gezond in het geloof en onbesproken in de wandel is/zijn.

Wij bevelen daarom voornoemde broeder en/of zuster elke kerk, in welke plaats zij zich zullen bevinden, aan en verzoeken de opzieners van die kerk hem/haar/hen onder hun opzicht en bestuur te nemen, tot het gebruik van de heilige sacramenten toe te laten en in alle gevallen met christelijke raad en daad bij te staan, zolang hij/zij zich daar ter plaatse zal/zullen bevinden.

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te

Voor hem

, preses.
, scriba.

Dit attest is geldig tot

....., de 20

Gezien,

....., de.....20

Voor de kerkenraad,

Gezien,

....., de.....20

Voor de kerkenraad,

Gezien,

....., de.....20

Voor de kerkenraad,

Gezien,

....., de.....20

Voor de kerkenraad,

(Achterzijde)

Huisbezoek gehad op 20, te

idem op 20, te

idem op 20, te

idem op 20, te

idem op 20, te

Bezoek van de schipperspredikant gehad op 20..., te

idem op 20..., te

idem op 20..., te

idem op 20..., te

idem op 20..., te

NAMEN VAN DE KINDEREN

..... geb. gedoopt de 20

te door

..... geb. gedoopt de 20

te door

enz.

Dit attest behoort zo geregeld mogelijk elk jaar door de kerkenraad van de kerk waartoe men behoort, voor gezien getekend te worden. Indien men ambtelijk bezoek wenst, wende men zich spoedig na aankomst tot de kerkenraad van de plaats waar men vertoeft.

Attestatie voor militairen

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te
verklaart hierdoor dat geboren
door de doop behoort tot de Christelijke Gereformeerde kerk te en toegelaten is tot het heilig
avondmaal.

Hij verzoekt iedere kerkvergadering, welke de Heilige Schrift als Gods Woord aanvaardt en de sacramenten bedient naar de
instelling van Christus, bovengenoemde broeder/zuster te willen ontvangen in haar gemeenschap.

Namens de raad voornoemd,

, preses.
, scriba.

Translation.

The Consistory of the Christian Reformed Church at
herewith declares, that, born
through the Holy Baptism belongs to the Christian Reformed Church at and has been admitted to
the Lord's Supper.

The aforesaid Consistory requests any Church-congregation which accepts the Holy Scripture as the Word of God and
administers the Sacraments in accordance with the institution of Jesus Christ, to receive the aforesaid brother/sister in its
community.

On behalf of the aforesaid Consistory,

, President.
, Secretary.

Attestatie voor emigrerende leden

A.

Kerkelijk zegel.

L.S.

De raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te verklaart hierbij dat broeder en/of zuster
belijdend(e) lid(leden/dooplid(leden) is (zijn) van onze gemeente. Op verzoek wordt deze verklaring afgegeven ten behoeve
van zijn (haar/hun) emigratie naar bestemd voor de zusterkerk te Het adres van het
betrokken gezin (de betrokken broeder/zuster) is volgens onze laatste gegevens
Wij verzoeken u hem (haar, hen) in uw herderlijke zorg op te nemen.

Met broedergroet, namens de kerkenraad,
, preses.
, scriba.

Datum: 20.....

(Gedoopte) kinderen

Naam	Geboortedatum	Doopdatum
.....20 20....
.....20 20....
enz.		

B.

Het doop-(lidmaatschaps)bewijs van het gezin
van broeder/zuster
van de Christelijke Gereformeerde Kerk te door u afgegeven op, is ontvangen door de
..... kerk te, zodat u nu van de zorg over de betrokkene(n) u geheel ontslagen kunt achten.

Namens de raad van de kerk te

, preses.
, scriba.

Datum: 20.....

Adres:

(De keerzijde is geadresseerd aan de raad van de Chr. Geref. Kerk die de attestatie heeft afgegeven.)

Model voor legaten en erfstellingen

Testamenteire beschikkingen ten behoeve van enigerlei kerkelijke arbeid kunnen gedaan worden via de plaatselijke kerk of rechtstreeks aan de deputaten die door classicale, particulier-synodale of generaal-synodale vergaderingen zijn benoemd en geïnstrueerd voor deze arbeid en volgens art. 84 K.O. bevoegd zijn rechtshandelingen te verrichten.

De formulering zij als volgt:

Aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te behorende tot het kerkverband van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, ten behoeve van deputaten voor

of:

Aan de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland ten behoeve van deputaten voor en door deze deputaten rechtsgeldig vertegenwoordigd.

(respectievelijk: voor

- de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland (het curatorium);
- het studiefonds van de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland naar art. 19 K.O.;
- de algemene kas tot steun aan de kerken ten behoeve van de verzorging van emeriti-predikanten, predikantsweduwen en -wezen naar art. 13 K.O.;
- de evangelisatie;
- de evangelieverkondiging onder Israël;
- de buitenlandse zending;
- enz. enz.)

Regelingen voor gemeenten die overwegen samen te gaan of samen het beroepingswerk ter hand zullen nemen

Wanneer gemeenten besluiten samen te gaan, dan wel een vorm van samenwerking met een andere gemeente te zoeken, kan gebruik gemaakt worden van onderstaande modellen. Het verdient aanbeveling het gekozen model eerst met de kerkvisitatoeren dan wel de classis te bespreken.

Wanneer gemeenten samenwerken, verdient het sterke voorkeur dat ze beide tot dezelfde classis behoren. In het geval een predikant aan twee gemeenten verbonden is, is het noodzakelijk dat beide gemeenten tot dezelfde classis behoren.

Model A: gemeente A wordt opgeheven en geïntegreerd in gemeente B, waarbij in A een preekplaats blijft bestaan;

Model B: gemeente A en gemeente B gaan samen en integreren volledig;

Model C: gemeente A en gemeente B gaan samen en er ontstaan twee wijkgemeenten met twee wijkkerkeraden;

Model D: overeenkomst tussen twee zelfstandige gemeenten die gezamenlijk een predikant beroepen.

Model A: gemeente A wordt opgeheven en geïntegreerd in gemeente B, waarbij in A een preekplaats blijft bestaan

Na toestemming van de classis (of, indien de gemeenten tot een verschillend classicaal ressort behoren: classes) sluiten de betreffende kerkeraden de volgende overeenkomst:

1.1 Gemeente

- Na de opheffing van de zelfstandige gemeente A vormen de tot de kerk van B overgekomen leden samen een nieuwe wijk van de gemeente B. Zij hebben dezelfde rechten en plichten ten aanzien van de gemeente B als zij hadden ten aanzien van de vroegere gemeente A. Dat impliceert onder andere dat zij dezelfde ambtelijke zorg en toewijding ontvangen als de leden van de gemeente B.
- De administratie van de doop- en belijdende leden wordt geïntegreerd in de ledenadministratie van de gemeente B.
- Regelingen en gewoonten, fungerend in de vroegere gemeente A en voor zover afwijkend van de gang van zaken in B, blijven vooralsnog ongewijzigd. Als in de toekomst blijkt, dat wijzigingen daarin gewenst zijn, wordt van de dan zittende kerkeraad verwacht dat hij daar in pastorale wijsheid mee om zal gaan.
- Thans te A bestaande gemeentelijke activiteiten, die niet geïntegreerd kunnen c.q. moeten worden in het gemeentelijke leven van B, worden ongewijzigd voortgezet.

1.2 Kerkeraad

- Op het moment dat gemeente A wordt opgeheven, worden de daar fungerende ambtsdragers opgenomen in de kerkeraad van B. Een nieuw rooster van aftreden wordt gereed gemaakt, rekening houdend met de diensttijd c.q. zittingsperiode in de bestaande en de opgeheven gemeente en de nog lopende dienstperiode van de zittende broeders.
- Wanneer de plaats van een van de broeders te A in de kerkeraad vacant wordt, zal in eerste instantie onder de leden van de wijk A gezocht worden naar kandidaat-ambtsdragers, opdat ook in de toekomst indien gewenst en mogelijk minimaal twee ambtsdragers uit de wijk A plaats in de kerkeraad zullen hebben.
- Om de erediensten te A goede voortgang te doen vinden, zal de kerkeraad van B er voor zorgen dat de ambten vertegenwoordigd zijn door middel van minstens twee ouderlingen en een diaken.

1.3 Preekplaats

- Mocht de kerkeraad in de toekomst beperking van het aantal diensten of sluiting van de preekplaats overwegen, dan zal hij een dergelijke overweging tijds voor overleg aan de leden van de wijk A voorleggen.
- De preekvoorziening ten behoeve van de preekplaats A geschiedt onder verantwoordelijkheid van de kerkeraad, maar blijft zo mogelijk in handen van een lid te A. Goede afstemming met de preekvoorziening van B is gewenst.

1.4 Prediking en pastoraat

- Met het oog op de geestelijke eenheid van de gemeente is het van belang dat de predikant regelmatig voorgaat in de preekplaats te A.
- De leden van de vroegere gemeente A worden vooralsnog beschouwd als een nieuwe wijk van B. Zij worden dienovereenkomstig pastoraal bearbeid door de predikant (in voorkomende gevallen) en de eigen door de kerkeraad benoemde wijkouderling.
- Het jaarlijkse huisbezoek zal volgens de in B gangbare praktijk afgelegd worden.

1.5 Diaconaat

- De uit de wijk A afkomstige diaken(en) is (zijn) volwaardig lid van de diaconie en zal (zullen) minstens verantwoordelijk zijn voor de diaconale zorg aan de leden van de wijk A.

1.6 Eigendom, financiën en beheer, archief

- Per ... is de gemeente B de rechtsopvolger van de gemeente A. Met ingang van die datum wordt de kerkeraad van B formeel eigenaar van de eigendommen en het vermogen van de vroegere gemeente A. Een en ander zal notarieel worden vastgelegd.
- Het archief van de vroegere gemeente A wordt gevoegd bij het archief van de gemeente te B.

Aldus vastgesteld en ondertekend in een gezamenlijke vergadering van de kerkenraden van A en B d.d.

Namens de raad van A,

, praeses
, scriba

Namens de raad van B,

, praeses
, scriba

Bovenstaande besluiten zullen ruim vóór het moment van de integratie als voorstellen aan de leden van beide oorspronkelijke gemeenten voorgelegd worden. In een speciaal uit te schrijven ledenvergadering van deze gemeenten afzonderlijk zullen de kerkenraden instemming vragen van de leden van de gemeenten. De besluiten kunnen pas van kracht worden indien de leden bij meerderheid hun instemming hebben betuigd.

In een gezamenlijke ledenvergadering zal bovenstaande instructie ter goedkeuring aan de gemeenten worden voorgelegd en zal worden gevraagd of men zonder hoofdelijke stemming hiermee akkoord kan gaan.

Bijlage 1

In uitzonderlijke gevallen kan een aanvullende regeling worden getroffen met het oog op een eventuele herinstituering van een gemeente te A in de toekomst.

- Om vooralsnog de mogelijkheid open te houden van instituering van een nieuwe gemeente A, zonder de noodzaak van een gecompliceerde boedelscheiding tussen B en de eventueel nieuw te institueren gemeente, komen beide kerkenraden overeen dat de financiën en het beheer van de wijk en preekplaats A gedurende een termijn van vijf jaren gescheiden gehouden zullen worden van de financiën en het beheer van B.
- Gedurende de bovengenoemde termijn van vijf jaren zal de kerkenraad van B het beheer over de eigendommen en het vermogen van de vroegere gemeente A voeren zonder daarvan enig profijt te trekken ten behoeve van de kerk van B. Enerzijds zullen de opbrengsten van collecten, giften en legaten, afkomstig uit de wijk A gedurende de genoemde termijn van vijf jaren niet ten goede komen aan de kerk van B, tenzij zij uitdrukkelijk voor de kerk van B bestemd zijn. Anderzijds zullen gedurende die termijn alle kosten ten behoeve van de wijk en preekplaats A ten laste komen van de afzonderlijke exploitatierekening voor de wijk A.
- In het geval van de instituering van een nieuwe gemeente A binnen de genoemde termijn van vijf jaren zal de kerkenraad van B de eigendommen en het vermogen van de opgeheven gemeente A om niet overdragen aan de kerkenraad van de nieuw geïnstituëerde gemeente A.
- Na afloop van die termijn, of zoveel eerder als in overleg met de leden van de wijk A wenselijk wordt geacht, zal ook de integratie van de financiële administratie en het beheer worden gerealiseerd.

Model B: gemeente A en gemeente B gaan samen en integreren volledig

Na toestemming van de classis (of, indien de gemeenten tot een verschillend classicaal ressort behoren: classes) sluiten de betreffende kerkenraden de volgende overeenkomst.

1. De gemeenten A en B, behorend tot de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, besluiten per (datum) officieel samen te gaan als Christelijke Gereformeerde kerk te (plaats).
2. De leden van de nieuwe gemeente worden gevormd door de vroegere leden van de gemeente te A en van die te B.
3. De nieuwe gemeente is rechtsopvolger van de beide oorspronkelijke gemeenten, hetgeen notarieel zal worden vastgelegd.
4. Op het moment van de samenvoeging zullen de dan zittende leden uit de tot dat moment afzonderlijke kerkenraden toetreden tot één gezamenlijke kerkenraad. Een nieuw rooster van aftreden wordt gereed gemaakt, rekening houdend met de diensttijd c.q. zittingsperiode in de twee oorspronkelijke gemeenten en de nog lopende dienstperiode van de zittende broeders.
Bij de kandidaatstelling ten tijde van vacatures zal zoveel mogelijk getracht worden een evenredige vertegenwoordiging te bewerkstelligen van ambtsdragers uit beide oorspronkelijke gemeenten. Deze regel zal gedurende de tijd van één ambtsperiode gevolgd worden.
5. Voor de leden van de samengevoegde gemeenten zal dezelfde ambtelijke zorg en toewijding gelden, ongeacht de woonlocatie.
6. Voor de leden van de samengevoegde gemeenten gelden identieke rechten en plichten, gebaseerd op het beleid van de kerkenraad van de nieuwe gemeente.
7. De eigendommen en het vermogen van de twee oorspronkelijke gemeenten gaan op het moment van de samenvoeging in eigendom over naar de nieuwe gemeente.
Dit wordt notarieel vastgelegd.
8. De archieven van de twee oorspronkelijke gemeenten worden op het moment van de samenvoeging overgedragen aan de nieuwe gemeente.
9. Bij de voorbereiding van de samenvoeging van de twee afzonderlijke gemeenten wordt in onderling overleg overeenstemming verkregen over een enkele zaken, te weten:
 - een verkiezingsreglement voor ambtsdragers;
 - een reglement voor de commissie van beheer
 - instructies voor andere commissies die in beide gemeenten functioneerden.Het aantal leden van de nieuwe commissie zal gelijk zijn aan het aantal leden van een bestaande commissie. De bemensing van de nieuwe commissie zal – bij voorkeur – gezocht worden onder die leden die reeds deel uitmaakten van de oorspronkelijke commissies, waarbij rekening gehouden zal worden met het rooster van aftreden. Tevens zullen de beide oorspronkelijke gemeenten zoveel als mogelijk gelijkelijk vertegenwoordigd zijn.
10. Zo snel als mogelijk is zal de kerkenraad zorgdragen voor een nieuwe besluitenlijst, waarin besluiten uit de tijd van de oorspronkelijk bestaande kerkenraden verwerkt, op elkaar afgestemd en tot een eenheid gemaakt zullen worden.
11. Na de samenvoeging zullen alle kerkelijke activiteiten geconcentreerd worden in....(plaats).

De gemeentelijke overheid zal in kennis worden gesteld van het feit dat het functioneren van de Chr. Geref. kerk te (plaats) aldaar zal worden beëindigd.

Aldus vastgesteld en ondertekend in een gezamenlijke vergadering van de kerkenraden van A en B d.d.

Namens de raad van A,

, praeses
, scriba

Namens de raad van B,

, praeses
, scriba

Bovenstaande besluiten zullen ruim vóór het moment van de beoogde samenvoeging als voorstellen aan de leden van beide oorspronkelijke gemeenten voorgelegd worden. In een speciaal uit te schrijven ledenvergadering van deze gemeenten afzonderlijk zullen de kerkenraden instemming vragen van de leden van de gemeenten. De besluiten kunnen pas van kracht worden indien de leden bij meerderheid van stemmen hun instemming hebben betuigd.

In een gezamenlijke ledenvergadering zal bovenstaande instructie ter goedkeuring aan de gemeenten worden voorgelegd en zal worden gevraagd of men zonder hoofdelijke stemming hiermee akkoord kan gaan.

Indien dat niet het geval is dient in de nieuwe gemeente terstond verkiezing van ambtsdragers plaats te vinden.

Model C: gemeente A en gemeente B gaan samen en er ontstaan twee wijkgemeenten met twee wijkkerkenraden

Na toestemming van de classis (of, indien de gemeenten tot een verschillend classicaal ressort behoren: classes) sluiten de betreffende kerkenraden de volgende overeenkomst.

3.1 Gemeente

- De gemeenten A en B, behorend tot de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, besluiten per (datum) officieel samen te gaan als Christelijke Gereformeerde kerk te.... (plaats), waarbij sprake zal zijn van twee wijkgemeenten met twee wijkkerkenraden.
- De leden van de nieuwe gemeente worden gevormd door de vroegere leden van de gemeente te A en van die te B.
- De nieuwe gemeente is rechtsopvolger van de beide oorspronkelijke gemeenten, hetgeen notarieel zal worden vastgelegd.

3.2 Centrale kerkenraad

- In de gemeente zal een centrale kerkenraad (CK) functioneren, die de verantwoordelijkheid voor het geheel van de gemeente draagt. Hierin hebben de leden van de beide wijkkerkenraden (WK) zitting.
- De CK vergadert een keer per twee maanden, of zo vaak als nodig is.
- De agenda van de CK-vergadering wordt voorbereid door het moderamen, dat de CK in vergadering bijeen roept.
- De CK kan pas geldige besluiten nemen, wanneer elke WK voor tenminste tweederde deel vertegenwoordigd is.
- Wanneer de CK een besluit neemt via stemming, moet er in elk van de beide WK's een meerderheid van stemmen zijn.
- De taken van de CK zijn de volgende:
 - a. het beleid bepalen voor het geheel van de gemeente;
 - b. het nakomen van de financiële verplichtingen tegenover zijn predikant volgens de geldende kerkorde;
 - c. het ter hand nemen van het beroepingswerk, zoals nader omschreven onder 4.

3.3 Wijkkerkenraden

- De kandidaatsstelling en verkiezing van ambtsdragers voor de WK's kan wijksgewijs geschieden; de approbatie berust bij heel de gemeente.
- De WK's zijn – binnen de kaders van handelen die de CK heeft aangegeven – bevoegd om zelfstandig zaken die betrekking hebben op de desbetreffende wijk te behandelen en daarin te beslissen.
- Zaken die de predikant aangaan worden vanuit de WK in de CK behandeld en besproken.
- De predikant heeft stemrecht in beide WK's.

3.4 Beroepingswerk

- Een beroep wordt, na verkiezing door de gemeente, uitgebracht door de CK.
- De WK's stellen elk een lijst op van naar hun oordeel in aanmerking komende predikanten en/of kandidaten en zenden die aan de andere WK.

De WK's beslissen daarna afzonderlijk of en zo ja welke namen naar hun oordeel van die lijst worden afgevoerd. Na samenvoeging van de aldus gecorrigeerde lijsten wordt in een vergadering van de CK via een of meer stemmen besloten welke naam of namen van deze samengevoegde lijsten enkelvoudig resp. als tweetal aan de gemeente wordt, resp. worden voorgesteld.

Een enkelvoudige kandidaatsstelling kan alleen plaatsvinden wanneer de CK unaniem is. Zolang dat nodig blijkt wordt deze procedure herhaald.
- Na bovenvermelde procedure vindt een verkiezing plaats door de stemgerechtigde leden van elke wijk afzonderlijk.

De stembriefjes van de twee wijken zullen door de WK's worden verzameld. De aantallen worden ter controle vergeleken met het aantal handtekeningen op de presentielijsten.

De stembriefjes en eventuele schriftelijke stemmen zullen in een gesloten enveloppe aan de CK ter beschikking worden gesteld.

Tevens zullen er twee stemgerechtigde leden per wijkgemeente worden aangewezen, die aanwezig zullen zijn bij de (extra) vergadering van de CK die belegd wordt om de stemmen te tellen; zij zullen de gang van zaken controleren. Deze vergadering zal (daags) na de stemming plaatsvinden

- De CK zal de stembriefjes samenvoegen en eerst dan zal het resultaat van de verkiezing worden bepaald.
- De CK zal de beroepsbrief opstellen. Met de inhoud ervan dienen de beide WK's volledig in te stemmen. De beroepsbrief zal worden ondertekend door het moderamen van de CK en door de consulent van de gemeente, en zo spoedig mogelijk ter hand worden gesteld aan de beroepen predikant of kandidaat.

3.5 Financiële zaken

- De wijken dragen, in de verhouding A ... % en B % bij in alle kosten van het beroepingswerk, alsmede in de kosten van de honorering van de predikant, eventueel een tweede predikant, een pastoraal werker of een catecheet, inclusief de toelagen, vergoedingen, de eventuele kosten van een emeritaatsuitkering en de kosten van een eventuele pastorie, een en ander in overeenstemming met de richtlijnen van deputaten financiële zaken.
- Voor het overige hebben beide wijken hun eigen begroting en zijn zij zelf financieel verantwoordelijk voor hun eigen inkomsten en uitgaven.
- In uitzonderlijke gevallen van financiële tekorten of problemen beslist de CK.
- Binnen drie maanden na het einde van elk kalenderjaar vindt een vergadering van de CK plaats, waarin de financiële afrekening en de begroting van de gezamenlijke kosten worden behandeld en goedgekeurd. De penningmeesters van de respectieve commissies van beheer zorgen voor tijdige toezending van de stukken.
- Jaarlijks vast te stellen bedragen zijn onder meer de hoogte van het traktement met emolumenten, zoals boven vermeld.
- De CK stelt de begroting vast.
- Wijk A zal haar aandeel in het totaal van de gezamenlijke kosten in maandelijkse termijnen aan wijk B afdragen (of andersom).
- Aan het einde van elk kalenderjaar vindt een afsluitende afrekening plaats tussen beide wijken.
- Als de ledenaantallen van beide wijken in verhouding aanzienlijk veranderen, kan de verhouding tussen de percentages bijdragen aangepast worden.

3.6 Toepassing kerkelijke tucht

Besluiten inzake de kerkelijke tucht worden genomen door de centrale kerkenraad.

3.7 Extra vergadering

Elke WK heeft het recht om via het moderamen een extra vergadering van de CK samen te roepen, indien dit akkoord niet functioneert volgens de afspraken. De CK verplicht zich om aan een dergelijk verzoek binnen een periode van drie weken gehoor te geven.

3.8 Slotbepalingen

- Wijzigingen en/of aanvullingen in dit akkoord kunnen uitsluitend worden aangebracht met toestemming van de afzonderlijke WK's. Besluitvorming in de WK geschiedt met meerderheid van stemmen.
- Alle zaken waarin dit akkoord niet voorziet worden in onderling overleg geregeld.

Aldus overeengekomen te

Model D: overeenkomst tussen twee zelfstandige gemeenten die gezamenlijk een predikant beroepen

Ondergetekenden:

1. de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde kerk te A, hierna te noemen: A
en
2. de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde kerk te B, hierna te noemen: B

verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

- Art. 1 A en B hebben zich ten doel gesteld gezamenlijk, in goed overleg, een predikant te beroepen. Beide gemeenten beroepen de predikant gezamenlijk. Op basis van de huidige ledentallen zal de predikant voor ...% van de beschikbare tijd werkzaam zijn in A en voor % in B. Alle kosten verbonden aan een predikant zullen in die verhouding gedragen worden. Een en ander behoudens het bepaalde in art. 6.
- Art. 2 A en B blijven in kerkregering zelfstandig, zodat zij ieder afzonderlijk vergaderen. Over rechten, plichten en taken die voortvloeien uit deze overeenkomst vergaderen zij in een gecombineerde vergadering (hierna 'combikerkenraad' genoemd).
- a. De combikerkenraad kan slechts rechtsgeldige besluiten nemen indien elke kerkenraad voor ten minste tweederde deel vertegenwoordigd is.
 - b. Een besluit geldt eerst dan als aangenomen indien in elk van de beide kerkenraden een meerderheid van stemmen voor het besluit geconstateerd wordt.
 - c. Alvorens een besluit kan worden genomen dat de predikant zelf aangaat en terzake waarvan hij dientengevolge geen stemrecht uitoefent, zal hij altijd (ook bij zijn eventuele afwezigheid) geraadpleegd worden over de aan de orde zijnde kwestie.
 - d. Tenzij de combikerkenraad anders besluit, zal de predikant zijn voorzitter zijn.

- Art. 3 De beroepingsprocedure is als volgt.
- a. A en B stellen elk een lijst op van geschikt geachte predikanten en zenden die aan elkaar toe. Elke kerkenraad beslist op basis van de hem toegezonden lijst welke namen daarop bij voorkeur kunnen worden gehandhaafd, respectievelijk welke namen bij voorkeur dienen te worden afgevoerd. Na samenvoeging van de aldus gecorrigeerde lijsten wordt in een combivergadering unaniem besloten welke naam bij enkelvoudige kandidaatstelling zal, dan wel welke namen als tweetal aan de beide gemeenten zullen worden voorgesteld, met vermelding van de tussen A en B overeengekomen constructie voor een te beroepen predikant. Zolang zulks nodig blijkt wordt deze procedure herhaald.
 - b. De stemming zal gelijktijdig in beide gemeenten plaatsvinden. Het plaatselijke reglement voor de verkiezing van een predikant zal daarbij in acht genomen worden.
 - 1.1 Na het bekend worden van de uitslag van de stemming zal de vergadering van de kerkenraad met de stemgerechtigde leden in elk van de gemeenten worden geschorst, teneinde de kerkenraden in de gelegenheid te stellen de uitslagen telefonisch van elkaar te vernemen, waarna de vergadering in elk van beide gemeenten wordt voortgezet en vervolgens gesloten.-
 - 1.2 Een predikant zal slechts beroepen worden indien bij de gehouden verkiezing is gebleken dat in beide gemeenten een meerderheid van meer dan de helft van het aantal geldige stemmen in geval van een tweetal, en een meerderheid van 75 % van het aantal geldige stemmen in geval van een enkelvoudige kandidaatstelling voor het voorstel tot het beroepen binnen de gekozen constructie zal zijn uitgebracht. De voorzitter van een van de gemeenten zal de predikant telefonisch op de hoogte stellen van de uitslag van de verkiezing.
 - b. Indien de vereiste meerderheid is behaald, zal de combikerkenraad de inhoud van de beroepsbrief vaststellen (voorzover deze tevoren nog niet in concept gereed was en goedgekeurd). De beroepsbrief zal worden ondertekend door de voorzitters en scribae van beide gemeenten en door de consulent(en) van die gemeenten. In een bijlage bij de beroepsbrief ondertekenen de voorzitters, scribae en consulent(en) van de beide gemeenten en betuigen zo hun instemming met de inhoud van de beroepsbrief. De beroepsbrief wordt ten spoedigste door een afvaardiging van de combikerkenraad overhandigd aan de gekozen predikant.
- Art. 4 Tenzij tussen predikant en combikerkenraad anders overeengekomen wordt, zal voor de predikant en zijn eventuele gezin het volgende gelden.
- a. Hij en zijn eventuele gezin zullen woonachtig zijn in of in de omgeving van een van de gemeenten.
 - b. Hij en zijn eventuele gezin zullen ingeschreven worden in het lidmatenboek van een van de gemeenten.
 - c. De predikant zal tevens als lid in de andere gemeente ingeschreven worden.
 - d. Als ingeschreven lid zal hij in beide gemeenten stemrecht hebben. Bij voorkeur is de predikant voorzitter van beide kerkenraden.
 - e. (indien de gemeenten behoren tot verschillende classes:) De predikant zal door de beroepende gemeente worden afgevaardigd naar classisvergaderingen in de classis....
 - f. (indien van toepassing:) De niet-beroepende gemeente vraagt de classis waaronder zij ressorteert om de predikant als adviseur toe te laten tot de vergaderingen van die classis.
- Art. 5 Ingeval in een of beide gemeenten bezwaren rijzen tegen het functioneren van de predikant om redenen van tucht als omschreven in art. 79 en 80 K.O. zal de combikerkenraad zich daarover beraden en besluiten nemen, zo mogelijk in aanwezigheid van beider consulent(en).
De combikerkenraad zal in een dergelijke situatie zoveel mogelijk handelen in overeenstemming met de adviezen van beide consulenten.
De combikerkenraad zal bij verdergaande tucht de zaak aan de classis voorleggen.
- Art. 6 A en B dragen op basis van de ledentallen van beide gemeenten per 1 januari 20... ieder voor ...%, respectievelijk % bij in alle kosten van de honorering van de predikant, inclusief de toeslagen, vergoedingen, de kosten van een emeritaatuitkering, evenals woonlasten, een en ander in overeenstemming met de richtlijnen van het deputaatschap financiële zaken.
- a. De verdeling van de hier bedoelde kosten over beide gemeenten zal voor de jaren na 20... worden bepaald naar rato van het aantal leden van beide gemeenten per 1 januari van het volgende jaar.
 - b. Binnen een maand na het einde van elk kalenderjaar vindt een gezamenlijke vergadering van de beide penningmeesters plaats, waarin de financiële afrekening, de kostenverdeelsleutel en de begroting van de kosten die betrekking hebben op de samenwerking worden behandeld, mede ter voorbereiding van goedkeuring door de combikerkenraad. Zolang voor het nieuwe kalenderjaar nog geen begroting is vastgesteld, zullen de penningmeesters uitgaan van een door hen op basis van de richtlijnen van voornoemd deputaatschap aangepaste voorlopige begroting.
 - c. De begroting dient door de combikerkenraad te worden vastgesteld op basis van door de beroepende gemeente op te stellen stukken.
 - d. De niet-beroepende gemeente zal maandelijks op dee van de maand de afgesproken bijdrage in de afgesproken predikantslasten aan de beroepende gemeente overmaken.
 - e. De beroepende gemeente draagt binnen de overeengekomen begroting zorg voor de maandelijkse betalingen aan de predikant.
 - f. Bij substantiële onvoorziene uitgaven en/of begrotingsoverschrijdingen zal de penningmeester van de beroepende gemeente dit onder de aandacht van beide kerkenraden brengen.
 - g. In uiterlijk de tweede maand na afsluiting van een kalenderjaar vindt een afsluitende afrekening plaats tussen beide gemeenten.

- Art. 7 In de beroepsbrief zal onder meer het volgende vermeld worden met betrekking tot de werkzaamheden van de predikant:
- 's zondags zondagen tweemaal preken in A en zondagen tweemaal preken in B. De diensten op christelijke feestdagen, oud- en nieuwjaar en op bid- en dankdagen zullen worden geregeld in overleg met de predikant;
 - tien vrije zondagen;
 - zes weken vakantie, vanaf de 50-jarige leeftijd zeven weken;
 - de bediening van de sacramenten in beide gemeenten;
 - het bevestigen van huwelijken en het leiden van begrafenissen in beide gemeenten;
 - het verzorgen van de catechisaties in beide gemeenten;
 - het afleggen van pastorale bezoeken in beide gemeenten.
- Art. 8 In de maanden maart en november van elk jaar vergadert de combikerkenraad ter regeling van:
- preekbeurten, vrije zondagen en vakantieperiodes van de predikant;
 - de data voor de vieringen van het Heilig Avondmaal en de voorbereidingen daartoe in beide gemeenten;
 - behandeling en goedkeuring van de financiële afrekening van het afgelopen jaar en de begroting van het komende jaar;
 - de vergaderschema's van beide kerkenraden.
- Art. 9 Deze overeenkomst blijft van kracht zolang de predikant niet met inachtneming van de bepalingen van de kerkorde aan een andere gemeente is verbonden dan wel is geëmeriteerd, losgemaakt, afgezet of tot een andere staat des levens is overgegaan.
- Art. 10 Deze overeenkomst eindigt in een vacante periode:
- wanneer de beide kerkenraden in gezamenlijk overleg hiertoe besluiten, dan wel een kerkenraad na een gezamenlijk overleg hiertoe besluit;
 - in geval van belangrijke verandering van het ledental of van gewijzigde omstandigheden in één of beide gemeenten; dan kan de vorm en/of de inhoud van de samenwerking in gezamenlijk overleg worden gewijzigd;
 - wanneer de kerkenraden in een vacante periode niet binnen twee jaar tot een beroep zijn gekomen. In gezamenlijk overleg kan echter besloten worden deze termijn telkens met twee jaar te verlengen.
- Bij voortzetting van de overeenkomst, na een eerste gemeenschappelijke predikant, zal de niet-beroepende gemeente, indien zij dit wenst, beroepende gemeente worden, met daaraan verbonden rechten en plichten.
- Art. 11 Een extra vergadering van de combikerkenraad wordt gehouden indien een van beide kerkenraden van oordeel is dat, door een onvoorziene situatie, deze overeenkomst niet naar behoren functioneert. De andere kerkenraad verplicht zich ertoe om binnen drie weken gehoor te geven aan een gemotiveerd verzoek om een dergelijke vergadering. De combikerkenraad zal zich terzake dienen te beraden, in overleg met beider consultants, en beslissingen moeten voorbereiden en uitwerken.
- Art. 12 Aanvullingen en/of wijzigingen in deze overeenkomst kunnen slechts worden aangebracht met goedkeuring van elke kerkenraad afzonderlijk. Beide kerkenraden zullen deze overeenkomst ter kennisneming voorleggen aan de (eigen) classis, opdat voorzover nodig, toestemming wordt verkregen voor bepalingen die de classis (classes) aangaan. Mocht de classis (mochten de classes) wijzigingen wenselijk achten, dan zullen A en B daaraan medewerking verlenen.

Alle zaken waarin deze overeenkomst niet voorziet worden in goed onderling overleg geregeld.

Bij een blijvend verschil van inzicht zullen beide kerkenraden zich richten naar de adviezen van de beide consultants en/of de classis (classes).

Aldus vastgesteld en ondertekend in een gezamenlijke vergadering van de kerkenraden van A en B d.d.

Namens de raad van A,

, praeses
, scriba

Namens de raad van B,

, praeses
, scriba

A

Acta	Handelingen, notulen van een synode. (art. 35, 51)
Akkoord	Overeenkomst. (art. 87)
Akte	Schriftelijk bewijsstuk. (art. 4, 5, 10, 20)
Aspirant	Persoon, die naar een ambt (het predikambt) dingt. (art. 8)
Adviseren	Raadgeven. (art. 42 en 50)
Appel	Hoger beroep. (art. 31)
Approbatie	Goedkeuring. (art. 3, 4, 5 en 11)
Approberen	Goedkeuren. (art. 3)
Archief	Verzameling of bewaarplaats van geschreven stukken, van registers en van andere bescheiden. (art. 45)
Attest	Verklaring. (art. 5, 8, 10, 13, 60 en 82)
Attestatie	Getuigschrift. (art. 5 en 82)

C

Catechetiek	Wetenschap van het ambtelijk onderwijs aan de jeugd van de kerk. (art. 8)
Censuur	Kerkelijke tucht. (art. 43, 60, 77 en 81)
Classis contracta	Vergadering van twee door de classis aangewezen kerkenraden. (art. 5)
Clausule	Afzonderlijke bepaling. (art. 11)
Colloquium doctum	Wetenschappelijk theologisch gesprek met en ter onderzoek van een kandidaat uit een andere kerkgemeenschap. (art. 4)
Comité	Vergaderen met gesloten deuren, niet voor het publiek toegankelijk. (art. 50)
Competentie	Bevoegdheid tot handelen. (art. 50)
Concept	Voorlopige formulering. (art. 4 enz.)
Conformeren zich	Zich schikken, voegen. (art. 70)
Consent	Toestemming, vergunning. (art. 4)
Consulent	Dienaar des Woords, die voor een vacante gemeente tot raadsman is aangewezen. (art. 4 en 41)
Contact	Onderhouden van een bepaalde relatie. (art. 50, 51)
Correctie	Terechtwijzing. (art. 51)
Correspondentie	Verbinding. (art. 28, 48)
Curatorium	Nader omschreven overeenkomst. (art. 4, 51)
	Deputaten belast met de zorg voor en het toezicht op de Theologische Universiteit. (art. 4, 20)

D

De facto	Vanwege dit feit. (art. 52)
Deputaat	Afgevaardigde. (art. 4, 11, 12, 49, 79 en 84)
Deputeren	Afvaardigen. (art. 49)
Dispensatie	Ontheffing. (art. 70)
Dogmatiek	Geloofsleer, behandeling van de leer der kerk. (art. 8)

E

Emeritaat	Ambtsrust. (art. 13)
Emeritus	Rustend, het ambt niet meer uitoefenend (meervoud: emeriti). (art. 13)
Ethiek	Christelijke zedenleer, leer van het dienen van God. (art. 8)
Examinandus	Hij, die examen moet afleggen. (art. 4 en 8)
Excommuniceren	Uitsluiten van de kerkelijke gemeente. (art. 60, 70)

F

Faculteit	Tak van wetenschap aan een universiteit. (art. 8)
-----------	---

G

Gehandicapt	Niet volledig arbeidsgeschikt. (art. 3)
Gedeputeerde	Afgevaardigde. (art. 4 en 49)

H

Homiletiek	Predikkunde. (art. 8)
------------	-----------------------

I

Improviseren	Zonder voorafgaande studie preken. (art. 8)
Incrimineren	Als onrechtmatig, laakbaar beschouwen. (art. 15)
Instructie	Aanwijzing van hetgeen gedaan, hoe gehandeld moet worden. (art. 33 en 46)
Instrueren	Aanwijzing geven van hetgeen gedaan, hoe gehandeld moet worden. (art. 84)

L

Liturgiek Wetenschap aangaande de inrichting van een eredienst. (art. 8)

M

Moderamen College dat leiding geeft aan synodale vergaderingen enz. (art. 50)

O

Objectief Zich bepalend tot de feiten zonder vooroordeel. (art. 13)
Opzicht en tucht Alle handelingen van de ouderling en de predikant die betrekking hebben op:
a. het toezien op de belijdenis en de levenswandel van de gemeenteleden;
b. het uitoefenen van de kerkelijke tucht;
c. de toelating van en het toezicht op de leer en de wandel van de dienaren van het Woord.

P

Pastoraal Herderlijk, betrekking hebbend op de herderlijke zorg. (art. 6)
Pastoraat Herderlijke verzorging, zielzorg. (art. 6)
Peremptoir examen Beslissend examen. (art. 4, 8 en 49)
Poimeniek Wetenschap van de ambtelijke, herderlijke zielzorg. (art. 8)
Positief Uitdrukkelijk; stellig. (art. 70)
Preses Voorzitter. (art. 34, 35, 41 en 82)
Preparatoir examen Voorbereidend examen. (art. 8)
Presideren Als voorzitter optreden, voorzitten. (art. 37)

Q

Quaestor Penningmeester. (art. 50)

R

Rato, naar Naar evenredigheid. (art. 11)
Religionis causa Om godsdienstige redenen. (art. 70)
Respectief Voorzover betrekking hebbende op. (art. 49, 84)
Ressort Ambtsgebied. (art. 3, 8 en 11)
Ressorteren Behoren tot een bepaald ambtsgebied

S

Scriba Secretaris. (art. 34 en 82)
Secundus (meervoud secundi) Plaatsvervanger. (art. 4)
Singulier Uitzonderlijk. (art. 4 en 8)
Symboliek Wetenschap aangaande de belijdenisgeschriften. (art. 8)

T

Testimonium Getuigschrift. (art. 4)
Titulair De titel voerend zonder als zodanig te functioneren. (art. 13)
Trinitarisch geloof Geloof in de Drieëenheid. (art. 60)

V

Visitatie Onderzoek. (art. 44)
Visitor Dienaar des Woords of ouderling, die aangewezen is voor visitatie. (art. 44)

A	
Aangenomen kinderen (doop van)	60
Adviserende leden in de classicale vergadering	42
Afhouding van het avondmaal	76, 77
Aftreden van ouderlingen en diakenen	27
Afvaardiging	33, 41, 47, 50
Afzetting	79, 80, bijl. 1.5, 1.6, 1.46
Andere staat des levens (overgang tot)	12, bijl. 1.5, 1.6
Appel	31, bijl. 1.27
Approbatie: zie Goedkeuring.	
Arbeidsovereenkomst	bijl. 2.1
Archief	bijl. 1.31, 2.17
Assurantie	52.
Attest	4, 5, 8, 10, 13, 60, 82, bijl. 2.5, 2.12
Attestatie	bijl. 2.19-22
Avondmaal	bijl. 1.44, 1.45
B	
Ban	76, 77
Beheer (financieel)	37
Belijdenis des geloofs	61, bijl. 1.44, 1.45
Belijdenisgeschriften	52
Beraad (tijd van)	5
Beroeping tot de dienst des Woords	4, bijl. 2.2, 2.4
– herhaalde	5
– naar een andere gemeente	5, 10, bijl. 2.4, 2.5
– naar een andere kerkgemeenschap	5, bijl. 2.7, 2.8
– na korte diensttijd	5
– tot bijzondere arbeid	6, bijl. 2.9, 2.10
– uitsluitend naar vaste standplaats	7
Berijmde Schriftgedeelten	69
Beroepsbrief (concept)	bijl. 2.4
Beroepbaarstelling	4, bijl. 1.10
Bevestiging van diakenen	24
– van dienaren des Woords	4
– van ouderlingen	22
Biddagen	66
Bijzondere arbeid (benoeming tot)	6, bijl. 1.1-3, 2.8-10
– opdracht (voor belijdend lid)	3
Blanco stemmen	bijl. 2.2, 2.15
Buitenland (predikanten uit het)	4
Buitenlandse kerken	51, 86, bijl. 1.25, 1.40, 2.6, 2.7
Buitenlandse zending	21, bijl. 1.20-23
Bureau (kerkelijk-administratief)	50, bijl. 1.39
C	
Catechismusprediking	68
Censura morum	81
Censuur (in classes en synoden)	34, 43
– (tucht)	60, 71-81
Chiliasme	52
Classis	36, 41-44
Collecte voor de kerkelijke kassen	41, 51
– (uitschrijven van een algemene)	26, 50
Colloquium doctum	4
Comité (vergaderen in)	50
Consulent	4, 41
Controle (financiële)	50, bijl. 1.38
Correspondentie met buitenlandse kerken	4, 51, bijl. 1.40
– met de overheid	28, bijl. 1.26
– tussen de synoden onderling	48
Curatorium van de Theologische Universiteit	4, 20, bijl. 1.9-16
D	
Dankdag	66
Deputaatschappen	50, 84
Deputaten van de particuliere synode	4, 8, 11, 12, 13, 49, 79
Diaconaal werk	26
Diaconaat	26, bijl. 1.25, 1.29
Diaconale vergadering	40
– classicaal	bijl. 1.29
Diakenen	24-26, 53, 79-81, bijl. 1.12C
Dienaren des Woords	4-17, 52, 79-81, bijl. 1.12B, 1.30, 1.42-43, 1.46, 2.2-4

Dienst des Woords (gerechtigd zijn tot de)	3
– (opleiding tot de)	bijl. 1.9-10
– (toelating tot de)	bijl. 2.3
– (zich onttrekken aan de)	77
Diensten (drie in getal)	2
Dienstenbureau: zie Bureau	
Diensttijd van de dienaren des Woords	5
– van ouderlingen en diakenen	27
Doop	56-60
Doopattest	60, bijl. 2.20
Doopbewijs	60, 82
Doopboek	60
Doopleden (attestatie voor)	82, bijl. 2.20
– (doop van kinderen van)	60
– (tucht over)	77
Doopserkenning	60
Doopvragen (beantwoording)	60
Dove leden van de gemeente (geestelijke bearbeiding van)	64
Duizendjarig rijk	52

E

Echtscheiding en tweede huwelijk	70, 77
Eenheid met kerken van gereformeerd belijden	15, 37, 64, bijl. 1.8, 1.8A, 1.36
Elders preken	15
Elders kerken	77
Emeritaat van hoogleraren	20, bijl. 1.15, 1.16
– van predikanten	13, bijl. 1.7, 2.11
Emigranten (attestaties)	82, bijl. 2.23
Erfstellingen	84, bijl. 2.24
Evangelisatie	21, bijl. 1.18
Examen (naar art. 8)	8
– (peremptoir)	4, 8
– (preparatoir)	4, 8
Excommunicatie	60, 70, 77, 78.

F

Feestdagen	67
Financiële zaken (deputaten voor)	50, bijl. 1.38
Formulier ter bevestiging van diakenen	24
– van dienaren des Woords	4
– van het huwelijk	70
– van ouderlingen	22
Formulier van de heilige doop	58
– van het heilig avondmaal	62
– van de ban	76, 77
– van de wederopneming	78
– voor de openbare belijdenis des geloofs	61, bijl. 1.45

G

Gastrech (bij het avondmaal)	63, 64
Geadopteerde kinderen (doop van)	60
Gehandicapten (geestelijke verzorging van)	3, 6, bijl. 1.2
Gelijkheid onder de ambtsdragers	17
Geloofsbriefven	33
Generale synode	36, 50, bijl. 1.32, 1.33, 1.37
Getuigen bij de doop	57
Gezag van de meerdere vergaderingen	36
Godsdienstonderwijs	6
Goedkeuring	3, 4, 5, 11, 22
Grenzen der plaatselijke gemeenten	38
Grote-stads-kerken	37, bijl. 2.16

H

Handoplegging	4
Handreiking gesprek kerkenraad – predikant	bijl. 1.30
Heerschappij	85
Herstelling in het ambt	80, bijl. 1.46
Hoger beroep	31, bijl. 1.27
Hoogleraren	20, 52, bijl. 1.11-16
Huisbezoek	23
Hulpverlening	26, bijl. 1.20, 1.25
Huwelijksbepalingen	70

	I
Instituering van een kerk	38, bijl. 2.15, 2.17
Instructies	33, 46, 84
Israël	21, bijl. 1.19
	J
Jeugd (contact met de)	50, bijl. 1.34
	K
Kandidaatsexamen	4, bijl. 1.10
Kandidaten	4, 52
Kerkbouwaangelegenheden	37, bijl. 1.4
Kerkdiensten	64
Kerkelijk bureau (landelijk)	50, bijl. 1.39
Kerkelijke kassen	41
– vergaderingen	29, 30, 32, 43
Kerkelijke zaken	30
Kerkelijk orgaan (De Wekker)	bijl. 1.17.
Kerken (buitenlandse)	51, 86, bijl. 1.25, 1.40, 2.6, 2.7
– (van gereformeerd belijden),	15, 37, 64, bijl. 1.8, 1.8A, 1.36
Kerkenraad	37, 39.
– voor algemene zaken	37, bijl. 2.16
Kerkgemeenschap (overkomst van leden uit een andere)	82
– (predikanten uit een andere)	4
Kerkgezag	69
Kerkinstituering	38, bijl. 2.15, 2.16
Kerkorde (verandering van de)	87
- deputaten	bijl. 1.35
Kerkverband	37
Kerkvisitatie	44, bijl. 1.28.
Kinderdoop	56-60
	L
Lastbrief	4, bijl. 2.3
Lectuur (verkeerde)	55
Leden die elders kerken	77
– die elders wonen	39
– die vertrekken	82
– die zich onttrekken	77
Leer	52-55, bijl. 1.12, 1.13, 1.30
Legaten	84, bijl. 2.24
Leger-, vloot- en luchtmacht predikanten	6, bijl. 1.3, 2.10
Lezen van wet en geloofsbelijdenis	64
Liturgische orde	64
Lofzangen (Schriftuurlijke)	69
Losmaking van dienaren des Woords	11, bijl. 1.5, 1.6
	M
Maatschappelijk werk	26
Meerdere vergadering	30, 36, 85
Middelmatige dingen	86
Militairen (attestatie voor)	82, bijl. 2.22
– (geestelijke verzorging)	6, bijl. 1.3, 2.10
Moderamen (van de generale synode)	50
	N
Notuleren	35
	O
Onderbreking van de dienst door dienaren des Woords	14
Onderhoud van de dienaren des Woords	11, 13, bijl. 1.5, 1.6
Onderlinge bijstand	11, bijl. 1.4
Ondersteuning van studenten	19, bijl. 1.9
Ondertekening verbindingsformulieren	4, 20, 52, 53, bijl. 1.12 (ABC)
Onderwijs der kinderen	54, bijl. 1.34
Onderzoek ter toelating tot de dienst des Woords	4, 8, 9
Ongenoegzaam onderhoud van dienaren des Woords	11
Ongeoorloofd voorgaan in de dienst des Woords	3, 15

Onkosten van de synode	50
Ontslag (van hoogleraren)	20, bijl. 1.15
– (van predikanten)	5, bijl. 2.6, 2.7
Ontzetting uit het ambt	52, 79, 80.
Openbare belijdenis	61, bijl. 1.44, 1.45
Openlijke verklaring (bij het begin van de synode)	50, bijl. 1.32
Oplegging der handen	4
Opleiding tot de dienst des Woords	19, 20, bijl. 1.9, 1.10
Opzicht over de verenigingen	37
Ouderlingen	22, 23, 53, 79-81, bijl. 1.12C, 2.15
Overdopen (zich laten)	77
Overgang tot een andere staat des levens	12
Overheid	28, bijl. 1.26
Overkomst van een predikant of kandidaat uit andere kerken	4
– van leden uit andere kerken	82

P

Paascollecte	21
Particuliere synode	36, 47
Pastoraat in gezondheidszorg	6, bijl. 1.2
Pastorale arbeid aan scholen	6.
– -begeleiding bedrijfsleven	6, bijl. 1.25
Peremptoir examen	4, 8, 49, 52
Pers (toegang tot synode)	50
Pinkstercollecte	21
Plaatsen zonder kerkenraad	39
Preses	34
Predikanten	4-17, 52
Preekconsent	4, bijl. 1.10
Preken in andere plaatsen	15
Preparatoir examen	8
Proeftijd	9
Professoren zie: Hoogleraren	
Psalmen	69

Q

Quaestor (van de generale synode)	50, bijl. 1.37
-----------------------------------	----------------

R

Rapporten (in te dienen)	50
Rechtspositie kerkelijk werkers	84, bijl. 2.1
Rechtszekerheid	84
Relatie met buitenlandse kerken	51, bijl. 1.40
Roepende kerk	31, 41, 47, 50
Rouwdiensten	65

S

Sacramenten (bediening der)	56-63
– (gerechtigd zijn tot de dienst der)	3
Samenkomsten der gemeente	64
Schippers (geestelijke verzorging)	22, bijl. 1.1
– (attestaties)	82, bijl. 2.21
– (predikant)	6, bijl. 2.8, 2.9
Schorsing van dienaren des Woords	11, 13, 52, 79, 80
Scriba	35, 50
Singuliere gave	4, 8
Staking van stemmen	bijl. 2.2, 2.15
Stichtelijk woord spreken (door een broeder der gemeente)	3
– -(door een met zijn gemeente overgekomen predikant)	4
Studenten	19, bijl. 1.9, 1.10
Studiefonds van de Theologische Universiteit	19, bijl. 1.9
Synode (evenredige bijdrage in de kosten van de)	50
– (generale)	36, 50
– (particuliere)	36, 47

T

Taak van de diakenen	25, 83
– dienaren des Woords	16
– ouderlingen	23
Theologische Universiteit	20, bijl. 1.9-16
Tijdelijke onderbreking van de dienst	14

Toelating tot het ambt van dienaar des Woords	4, 8, bijl. 1.12B, 2.2
– tot het heilig avondmaal	61, bijl. 1.44, 1.45
Traktementen van dienaren des Woords zie: Onderhoud	
Trouweloze verlaten van de dienst	12
Tucht over ambtsdragers	79-81
– doopleden	77
– leden	71-77
Tweede beroep	5
Tweede feestdagen	67

U

Uitkeringsregeling DVAP	bijl. 1.6
-------------------------	-----------

V

Vacante gemeenten	41
Vacatures (in deputaatschappen)	50
Varenden (geestelijke verzorging)	6, bijl. 1.1, 2.8, 2.9
Vaste standplaats	7
Verbreking van het kerkverband	37
Verenigingen (opzicht over)	37
Vergaderingen (kerkelijke)	29, 30, 32
Vergaderen in comité	50
Verkiezing van diakenen	24, bijl. 2.15
– dienaren des Woords	4, 5, bijl. 2.2
– ouderlingen	22, bijl. 2.15
Verklaring (openlijke, bij aanvang synode)	50, bijl. 1.32
Verlof (van hoogleraren)	20, bijl. 1.15
– (van predikanten)	14
Vermaningen (herhaalde)	77
Veronderstelde wedergeboorte	52
Verplaatsing van dienaren des Woords	11
Vertegenwoordiging der kerken	50, bijl. 1.33
Vertegenwoordiging in en buiten rechte	84, bijl. 1.26
Vertrek van armen	83
Vertrek van dienaren des Woords naar een andere gemeente	5, 10, bijl. 2.5
Vertrek van dienaren des Woords naar een andere kerkgemeenschap in het buitenland	5, bijl. 2.6, 2.7
Vertrek van leden en doopleden	60, 82
Verzoening (met de gemeente)	71, 75, 78
Verzorging (van behoeftigen)	25, 26, 83
– (van dienaren des Woords)	11, 13
Visitatoren	44, bijl. 1.28
Volwassenen (doop van)	59
Vondelingen (doop van)	60
Voorgaan (ongeoorloofd)	3, 15
Voortijdige ambtsbeëindiging	11, 12, 79, 80, bijl. 1.5, 1.6

W

Wederkomst van Christus	52
Wederopneming 78.	
– van doopleden 77.	
Weduwen en wezen van dienaren des Woords	13, bijl. 1.7 (ABC)

Z

Zending	21, bijl. 1.20-23
Zendingsarbeid (bijzondere)	bijl. 1.23
Ziekenhuispastoraat	6, bijl. 1.2
Zondagsarbeid	67, 70
Zondagsheiliging	67
Zonden (grove)	79, 80
– (heimelijke)	72-74
– (openbare)	75